

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI

HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

**POST-TRUTH (GERÇEK ÖTESİ) KAVRAMININ YENİ
MEDYA ÜZERİNDEN İNCELENMESİNE YÖNELİK
UYGULAMALI BİR ARAŞTIRMA**

Reyhan ÇETİNKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Abdullah KOÇAK

KONYA - 2019



T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü



Bilimsel Etik Sayfası

| | | |
|------------|------------------------|--|
| Öğrencinin | Adı Soyadı | Reyhan ÇETİNKAYA |
| | Numarası | 154221001010 |
| | Ana Bilim / Bilim Dalı | Halkla İlişkiler ve Tanıtım / Halkla İlişkiler ve Tanıtım |
| | Programı | Tezli Yüksek Lisans <input checked="" type="checkbox"/> Doktora <input type="checkbox"/> |
| | Tezin Adı | Post-Truth (Gerçek Ötesi) Kavramının Yeni Medya Üzerinden İncelenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma |

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Reyhan ÇETİNKAYA



T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü



Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

| | | |
|------------|------------------------|--|
| Öğrencinin | Adı Soyadı | Reyhan ÇETİNKAYA |
| | Numarası | 154221001010 |
| | Ana Bilim / Bilim Dalı | Halkla İlişkiler ve Tanıtım / Halkla İlişkiler ve Tanıtım |
| | Programı | Tezli Yüksek Lisans <input checked="" type="checkbox"/> Doktora <input type="checkbox"/> |
| | Tez Danışmanı | Prof. Dr. Abdullah KOÇAK |
| | Tezin Adı | Post-Truth (Gerçek Ötesi) Kavramının Yeni Medya Üzerinden İncelenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma |

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Post-Truth (Gerçek Ötesi) Kavramının Yeni Medya Üzerinden İncelenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma” başlıklı bu çalışma 21/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

| Ünvanı, Adı Soyadı | Danışman/Üye | İmza |
|--------------------------|--------------|------|
| Prof. Dr. Abdullah KOÇAK | Danışman | |
| Doç. Dr. Yasin BULDUKLU | Üye | |
| Doç. Dr. Göksel ŞİMŞEK | Üye | |

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

POST-TRUTH (GERÇEK ÖTESİ) KAVRAMININ YENİ MEDYA ÜZERİNDEN İNCELENMESİNE YÖNELİK UYGULAMALI BİR ARAŞTIRMA

Reyhan ÇETİNKAYA

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Abdullah KOÇAK

2019, 238 Sayfa

Günümüzde post-truth (gerçek ötesi), yeni bir kavram olarak ortaya çıkmış ve çalışma bu kavram ekseninde yazılmıştır. İnsanların post-truth çağıla birlikte gerçeklik algısı ve yalanlara olan tutumlarının ne şekilde değiştiği değerlendirilmiştir. Yeni medya üzerinden kendini ifade etme imkanı bulan ve aktif izleyici durumuna gelen bireylerin değişimleri yine bu platformlar üzerinden gözlemlenebilmektedir. Bu noktada öncelikli olarak medyanın yapısı, işlevleri incelenmiştir. Bireylere medyanın ne açıdan avantaj ve dezavantaj sağladığı üzerinde durulmuştur. Post-truth çağıın oluşmasının temelinde yatan sebepler anlaşılmaya çalışılmış ve bu çağı gelinmesinde etkisi olan birtakım olgulara yer verilmiştir.

Post-truth çağda çok fazla dezenformasyon olmakta ve toplum yalan haberlere maruz kalmaktadır. Çalışmanın amaçları arasında yalan haberlerin yayınlanmasındaki motivasyonu ortaya çıkartmak, bu haberlere neden başvurulduğunu saptamak vardır. Hakikatin önemini yitirdiği dönemde medyaya olan güven de sarsılmıştır. Bu güvenin yeniden sağlanması ve yalan haberleri engellemek amacıyla doğrulama platformları kurulmuştur. 3 ana bölüm ve sonuç kısmından oluşan çalışmanın, 3. bölümünde doğrulama platformlarına yönelik bir araştırma yapılmıştır. Buna göre Teyit.org aracılığıyla, yanlış haber içerikleri nicel bir araştırmaya tabi tutulmuştur. 2018'de yayınlanan 67 haber analiz edilerek ne tür haber sitelerinde yayınlandığı, doğruluğu denetlendikten sonra yanlış olarak etiketlenen haber içeriklerinin yayından kaldırılıp kaldırılmadığı ve bu yalan haberleri yayınlayan sitelerin reklam durumları incelenmiştir. Ayrıca Facebook'ta bu haber içeriklerinin ne kadar etkileşim aldığı saptanmıştır. Araştırma, doğrulama sitelerinin haber siteleri üzerinde bir etkisi olup olmadığını da ortaya çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğrulama, gerçeklik, güven, hakikat-sonrası, post-truth, yalan, yalan haber, yeni medya.

ABSTRACT

MS THESIS

AN APPLIED RESEARCH ABOUT POST-TRUTH CONCEPT FOR ANALYSING IN TERMS OF NEW MEDIA

Reyhan ÇETİNKAYA

THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCE OF SELÇUK UNIVERSITY THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC RELATIONS AND PUBLICITY

Advisor: Prof. Dr. Abdullah KOÇAK

2019, 238 Page

Today, post-truth has emerged as a new concept and the study is written on the axis of this concept. People's perception of reality along with the post-truth era and how attitudes towards lies changed. The changes of individuals who have the opportunity to express themselves through the new media and become active audience can be observed again through these platforms. At this point firstly, the structure and functions of the media were examined. It has been emphasized that what were the advantages and disadvantages of the media to the individuals. The reasons underlying the emergence of the post-truth era were tried to be understood and some cases that had an impact on this era were included.

In the post-truth era there is a lot of disinformation and the society is exposed to fake reports. The aims of the study are to reveal the motivation of the publication of fake news and to determine why these reports are applied. When the importance of the truth is lost, the confidence in the media has been shaken also. Fact-checking platforms have been established to restore this trust again and prevent fake news. This study consists of three main sections and a conclusion, in the third section a research was conducted for the fact-checking. Accordingly, through Teyit.org, the wrong news contents were subjected to a content analysis. 67 news content analysis published in 2018 was examined on what kind of news sites were published. After the fact-checking, it was searched whether the news contents were removed from the publication and the advertising status of the sites that published these reports were investigated. In addition, Facebook has appointed how much of this news content interacts. Research, will also expose whether fact-checking sites have an impact on news sites.

Keywords: Fact-checking, fake news, lying, new media, post-truth, reality, trust.

ÖNSÖZ

Çalışmalarına başladığım ilk günden son ana kadar, benden desteğini, tecrübelerini, yardımlarını ve vaktini esirgemeyen saygıdeğer hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Abdullah Koçak'a,

Tez sürecimin tüm aşamalarında fedakar ilgisi, desteği ve yardımlarıyla beni yalnız bırakmayan, hayat arkadaşım Arş. Gör. Samet Candar'a,

Bu süreçte benden desteğini esirgemeyen ve bana yol gösteren, ağabeyim Arş. Gör. Gökhan Çetinkaya'ya ve ablam Dr. Öğr. Üyesi Fatma Kopuz Çetinkaya'ya,

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi eğitim hayatımda da her türlü maddi ve manevi desteği esirgemeyen, ilgi ve sevgileriyle her daim yanımda olan çok değerli anne ve babama, sonsuz teşekkür ve minnetlerimi sunarım.

Çalışmamın, akademik dünyaya ve alanla ilgili herkese yararlı olmasını umarım. Daha nice yayınların başlangıcı olması dileğiyle...

Reyhan ÇETİNKAYA
KONYA-2019

| | |
|---|-----------|
| ÖZET | i |
| ABSTRACT | iv |
| ÖNSÖZ | v |
| TABLolar LİSTESİ | ix |
| ŞEKİLLER LİSTESİ | xi |
| GİRİŞ | 1 |
| BİRİNCİ BÖLÜM | 4 |
| MEDYA | 4 |
| 1.1. Kavramsal Olarak Medya, Gelişimi ve Tarihiçesi | 4 |
| 1.2. Kitle İletişiminde Medyanın Önemi | 5 |
| 1.3. Medyanın İşlevleri | 6 |
| 1.3.1. Haber ve bilgi verme işlevi | 7 |
| 1.3.2. Eğitime işlevi | 8 |
| 1.3.3. Eğlendirme işlevi | 9 |
| 1.3.4. Kamuoyu oluşturma işlevi | 10 |
| 1.3.5. Toplumsallaştırma işlevi | 12 |
| 1.3.6. Ekonomik işlevi | 13 |
| 1.3.7. Denetleme ve eleştiri işlevi | 14 |
| 1.3.8. Propaganda işlevi | 14 |
| 1.4. Medyanın Yapısı ve Gücü | 15 |
| 1.5. Sosyal Medya Kavramı ve Tarihsel Gelişimi | 16 |
| 1.6. Sosyal Medyanın Araçları | 20 |
| 1.6.1. Bloglar..... | 21 |
| 1.6.2. Mikrobloglar | 21 |
| 1.6.3. Wikiler | 21 |
| 1.6.4. Sanal dünyalar..... | 22 |
| 1.6.5. Medya paylaşım ve sosyal ağ siteleri..... | 23 |
| 1.7. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkı | 24 |
| 1.8. Sosyal Medyanın Avantajları | 29 |
| 1.9. Sosyal Medyanın Dezavantajları | 30 |
| 1.10. Sosyal Ağ Tanımı ve Sosyal Medyanın Dönüşümü | 32 |
| 1.10.1. Ağ toplumu | 33 |
| 1.10.2. Ağ nesli | 34 |

| | |
|---|-----------|
| 1.11. Sosyolojik Bir Olgu Olarak Sosyal Medya | 35 |
| İKİNCİ BÖLÜM | 36 |
| POST - TRUTH (GERÇEK ÖTESİ) ÇAĞ | 36 |
| 2.1. Yalan ve Kısa Tarihi | 36 |
| 2.2. Hakikat ve Gerçek Kavramı | 38 |
| 2.3. Post-Truth Tanımı ve Tarihi | 39 |
| 2.5. Post - Truth Çağın Temelleri | 42 |
| 2.5.1. Postmodernizm | 43 |
| 2.5.2. Popülizm | 44 |
| 2.5.3. Yeni Medya Düzeni | 46 |
| 2.5.3.1. Filtre Balonları | 47 |
| 2.5.3.2. Yankı Odası (Yankı Fanusu) | 48 |
| 2.5.3.3. Doğrulama (Fact - Checking) | 49 |
| 2.5.3.4. Troller (Bot Hesaplar) | 50 |
| 2.5.3.5. Yeni Medya ve Algı | 52 |
| 2.5.3.6. Güvenilirlik Algısı | 53 |
| 2.5.4. Demokratik Kurumlara Duyulan Güvenin Azalması | 54 |
| 2.6. Alternatif Gerçeklik | 55 |
| 2.7. Post -Truth Siyaset | 56 |
| 2.8. Yalan Haber | 58 |
| 2.9. Gerçek Ötesi Dönemde Doğrulama Platformlarının Yükselişi ve Dünyadaki Haber Doğrulama Siteleri | 59 |
| 2.10. Gerçek Ötesi Dönemde Türkiye'deki Doğrulama Platformları | 61 |
| 2.10.1. Yalansavar | 62 |
| 2.10.2. Doğruluk Payı | 62 |
| 2.10.3. Dogrula.Org | 64 |
| 2.10.4. Fact-Checking Turkey ve Günün Yalanları | 65 |
| 2.10.5. Malumatfuruş | 66 |
| 2.10.6. Teyit.Org | 66 |
| ÜÇÜNCÜ BÖLÜM | 70 |
| TEYİT.ORG'UN ANALİZ ETTİĞİ HABERLER KULLANILARAK YAPILAN İÇERİK ANALİZİ | 70 |
| 3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi | 70 |
| 3.2. Araştırmanın Soruları | 71 |

| | |
|--|------------|
| 3.3. Varsayımlar | 72 |
| 3.4. Sınırlılıklar..... | 72 |
| 3.5. Araştırmanın Yöntemi | 72 |
| 3.6. Evren ve Örneklem..... | 73 |
| 3.7. Verilerin Toplanması ve Analizi | 73 |
| 3.8. Araştırmanın Bulguları | 74 |
| SONUÇ VE ÖNERİLER | 113 |
| KAYNAKÇA | 121 |
| EKLER..... | 131 |
| EK TABLOLAR LİSTESİ | 131 |



TABLULAR LİSTESİ

| | |
|--|----|
| Tablo 1: Araştırma kapsamında incelenen birinci haber | 75 |
| Tablo 2: Araştırma kapsamında incelenen ikinci haber | 76 |
| Tablo 3: Araştırma kapsamında incelenen üçüncü haber | 76 |
| Tablo 4: Araştırma kapsamında incelenen dördüncü haber | 77 |
| Tablo 5: Araştırma kapsamında incelenen beşinci haber | 77 |
| Tablo 6: Araştırma kapsamında incelenen altıncı haber | 78 |
| Tablo 7: Araştırma kapsamında incelenen yedinci haber..... | 78 |
| Tablo 8: Araştırma kapsamında incelenen sekizinci haber | 79 |
| Tablo 9: Araştırma kapsamında incelenen dokuzuncu haber..... | 79 |
| Tablo 10: Araştırma kapsamında incelenen onuncu haber..... | 80 |
| Tablo 11: Araştırma kapsamında incelenen on birinci haber | 80 |
| Tablo 12: Araştırma kapsamında incelenen on ikinci haber | 81 |
| Tablo 13: Araştırma kapsamında incelenen on üçüncü haber | 81 |
| Tablo 14: Araştırma kapsamında incelenen on dördüncü haber | 82 |
| Tablo 15: Araştırma kapsamında incelenen on beşinci haber | 82 |
| Tablo 16: Araştırma kapsamında incelenen on altıncı haber | 82 |
| Tablo 17: Araştırma kapsamında incelenen on yedinci haber..... | 83 |
| Tablo 18: Araştırma kapsamında incelenen on sekizinci haber | 83 |
| Tablo 19: Araştırma kapsamında incelenen on dokuzuncu haber..... | 84 |
| Tablo 20: Araştırma kapsamında incelenen yirminci haber..... | 84 |
| Tablo 21: Araştırma kapsamında incelenen yirmi birinci haber | 85 |
| Tablo 22: Araştırma kapsamında incelenen yirmi ikinci haber..... | 85 |
| Tablo 23: Araştırma kapsamında incelenen yirmi üçüncü haber | 86 |
| Tablo 24: Araştırma kapsamında incelenen yirmi dördüncü haber..... | 86 |
| Tablo 25: Araştırma kapsamında incelenen yirmi beşinci haber | 86 |
| Tablo 26: Araştırma kapsamında incelenen yirmi altıncı haber..... | 87 |
| Tablo 27: Araştırma kapsamında incelenen yirmi yedinci haber | 87 |
| Tablo 28: Araştırma kapsamında incelenen yirmi sekizinci haber | 88 |
| Tablo 29: Araştırma kapsamında incelenen yirmi dokuzuncu haber | 88 |
| Tablo 30: Araştırma kapsamında incelenen otuzuncu haber..... | 89 |
| Tablo 31: Araştırma kapsamında incelenen otuz birinci haber | 89 |
| Tablo 32: Araştırma kapsamında incelenen otuz ikinci haber | 90 |
| Tablo 33: Araştırma kapsamında incelenen otuz üçüncü haber | 90 |

| | |
|--|-----|
| Tablo 34: Araştırma kapsamında incelenen otuz dördüncü haber | 90 |
| Tablo 35: Araştırma kapsamında incelenen otuz beşinci haber | 91 |
| Tablo 36: Araştırma kapsamında incelenen otuz altıncı haber | 91 |
| Tablo 37: Araştırma kapsamında incelenen otuz yedinci haber | 92 |
| Tablo 38: Araştırma kapsamında incelenen otuz sekizinci haber | 92 |
| Tablo 39: Araştırma kapsamında incelenen otuz dokuzuncu haber | 93 |
| Tablo 40: Araştırma kapsamında incelenen kırkıncı haber | 93 |
| Tablo 41: Araştırma kapsamında incelenen kırk birinci haber | 93 |
| Tablo 42: Araştırma kapsamında incelenen kırk ikinci haber | 94 |
| Tablo 43: Araştırma kapsamında incelenen kırk üçüncü haber | 94 |
| Tablo 44: Araştırma kapsamında incelenen kırk dördüncü haber | 95 |
| Tablo 45: Araştırma kapsamında incelenen kırk beşinci haber | 95 |
| Tablo 46: Araştırma kapsamında incelenen kırk altıncı haber | 96 |
| Tablo 47: Araştırma kapsamında incelenen kırk yedinci haber | 96 |
| Tablo 48: Araştırma kapsamında incelenen kırk sekizinci haber | 97 |
| Tablo 49: Araştırma kapsamında incelenen kırk dokuzuncu haber | 97 |
| Tablo 50: Araştırma kapsamında incelenen kırk ellinci haber | 97 |
| Tablo 51: Araştırma kapsamında incelenen elli birinci haber | 98 |
| Tablo 52: Araştırma kapsamında incelenen elli ikinci haber | 98 |
| Tablo 53: Araştırma kapsamında incelenen elli üçüncü haber | 99 |
| Tablo 54: Araştırma kapsamında incelenen elli dördüncü haber | 99 |
| Tablo 55: Araştırma kapsamında incelenen elli beşinci haber | 99 |
| Tablo 56: Araştırma kapsamında incelenen elli altıncı haber | 100 |
| Tablo 57: Araştırma kapsamında incelenen elli yedinci haber | 100 |
| Tablo 58: Araştırma kapsamında incelenen elli sekizinci haber | 101 |
| Tablo 59: Araştırma kapsamında incelenen elli dokuzuncu haber | 101 |
| Tablo 60: Araştırma kapsamında incelenen altmışıncı haber | 101 |
| Tablo 61: Araştırma kapsamında incelenen altmış birinci haber | 102 |
| Tablo 62: Araştırma kapsamında incelenen altmış ikinci haber | 102 |
| Tablo 63: Araştırma kapsamında incelenen altmış üçüncü haber | 103 |
| Tablo 64: Araştırma kapsamında incelenen altmış dördüncü haber | 103 |
| Tablo 65: Araştırma kapsamında incelenen altmış beşinci haber | 103 |
| Tablo 66: Araştırma kapsamında incelenen altmış altıncı haber | 104 |
| Tablo 67: Araştırma kapsamında incelenen altmış yedinci haber | 104 |

ŞEKİLLER LİSTESİ

| | |
|---|-----|
| Şekil 1: Dünyada Aktif Faaliyet Gösteren Doğrulama Platformlarının Yıllara Göre Dağılımı..... | 60 |
| Şekil 2: Doğruluk Yüzdesi Çizelgesi ve Yüzdelerin Anlamları | 65 |
| Şekil 3: Teyit.org tarafından yanlış olduğu kanıtlanan haberlerin kaynak durumu | 74 |
| Şekil 4: Araştırma kapsamında yer alan haberlerin Teyit.org aracılığıyla belirlenen kategorileri | 105 |
| Şekil 5: Araştırmada yer alan haber içeriklerinin yurtiçinde veya yurtdışında geçme sayıları | 106 |
| Şekil 6: Araştırmada kullanılan haber bağlantılarının dağılımı | 106 |
| Şekil 7: Araştırmada yer alan haber sitelerinin türlerine göre dağılımı | 106 |
| Şekil 8: Araştırmada incelenen yalan haberlerin yayında olma durumları | 107 |
| Şekil 9: Haber metinlerinde değişiklik olmadan yayınlanmaya devam eden yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı | 108 |
| Şekil 10: Haber metni düzenlenen yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı..... | 108 |
| Şekil 11: Yayından kaldırılan yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı | 109 |
| Şekil 12: Haber bağlantılarının medya türlerine göre Facebook'ta elde ettiği toplam etkileşim sayıları | 109 |
| Şekil 13: Teyit.org'un kaynak gösterdiği ile farklı haber sitelerinde bulunan aynı haberlerin toplam etkileşim sayısı karşılaştırması | 110 |
| Şekil 14: Facebook'ta en fazla etkileşim almış haberler | 110 |
| Şekil 15: Haber sitelerinin reklam barındırma durumları | 111 |
| Şekil 16: Reklam barındıran haber sitelerinin reklam sağlayıcıları ve çeşitleri..... | 112 |

GİRİŞ

İnsanlık yazınının bulunmasına kadar binlerce yıl geçirirken, matbaanın bulunmasıyla beraber yeni bir evreye girmiştir. Telgrafla başlayan hız ise, kısa sürede teknolojiyle iç içe geçmiştir. İlk yazıdan ve resimli iletişim zamanından itibaren insanlık tarihinde kitle iletişimi ve bilgi aktarımı alanında çok sayıda gelişme yaşanmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile beraber sosyal etkileşim için kullanılan araçlar bir değişime uğramış ve yaşamın tüm alanlarında bu değişim dönüşüme yol açmıştır.

Medya denildiğinde akla ilk gelenler radyo, televizyon ve gazete gibi kitle iletişim araçlarıdır. Bu araçlar haberleşmenin temelini oluştururlar ve sahip oldukları kurumsal kimlik bağlamında ana akım ya da geleneksel medya olarak tanımlanırlar. Sosyal medya ise Web 2.0'la birlikte gelişmiş iletişimi çoktan çoğa, karşılıklı ve eş zamanlı bir hale getirmiştir. Web 2.0 kavramı ise kullanılmaya başladığı 2004 yılında, internet ve web yayıncılığında yeni bir dönüşüme işaret etmektedir. Bu dönem, sadece internet sitesi kavramıyla gelişme göstermeye çalışan interneti, sosyal ağlar, wikiler, bloglar, mikro bloglar gibi yeni ortamlarla zenginleştirerek büyütülmüştür. Paylaşımın esas olduğu bu ortamlar internet kullanıcılarını birer içerik üreticisi haline getirmekte ve Web 2.0 bu döngüden beslenmektedir. Yeni medyanın en önemli teknolojisi olan ve günümüzde dünya çapında iletişim olanağı sağlayan uluslararası bir iletişim ağı olan internet, insanoğlunun bugüne değin kurduğu en büyük ağıdır.

Yeni medyanın kullanıcı sayısının artması ve gelişmesiyle beraber toplumdaki etkisi azımsanmayacak ölçüde artmıştır. Toplumsal olaylar medyada kendisine bir yer edinmiş ve her bireyin içerik üreticisi olduğu bu ortamlar çok seslilik ortamlarını oluşturmuştur. Bireylerin sosyal medyaya daha hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilmesi sayesinde ise bu durumdan faydalanan kitleler eskiye oranla daha organize bir hale gelmişlerdir. Medyanın kitleler üzerindeki etkisini fark eden yöneticiler ise kitleleri daha çok etkileyebilmek, varlıklarını devam ettirebilmek ya da kitlelerin oluşmasını engellemek gibi amaçlarla yeni yöntem arayışlarına girmişlerdir. Hakikat ötesi çağda (post-truth) yeni medyadaki yanlış haber dolaşımını inceleyecek bu çalışmada, ilk olarak yeni medyanın gelişimi ve geleneksel medyaya oranla avantajları ve dezavantajları ortaya konulacaktır. Yeni

medya ve geleneksel medyanın sınırlarının tam olarak anlaşılması için bu medya türleri teorik olarak incelenecek, gelişimleri ve bugün gelinen noktada ne durumda oldukları saptanacaktır.

Günümüzde medya sayesinde ikna edilen bireylerin bir hedefe yönlendirilip onlardan belirli tutum ve davranışlar sergilemeleri beklenilmektedir. Popülist politikalarla akılcı yaklaşımdan uzaklaşan insanoğlu yalan ve aldatmacalara daha açık hale gelmiştir. Böyle bir ortamda ortaya çıkan yeni kavramlardan biri post-truth (gerçek ötesi) kavramıdır. Oxford sözlük tarafından 2016 yılında yılın kelimesi seçilen post-truth kelimesi, sözlükte "tarafsız gerçeklerin , belli bir konuda kamuoyu görüşünü belirlemede duygulardan ve kişisel görüşlerden daha az etkili olması durumu" biçiminde tanımlanmaktadır (Oxford Dictionaries, 2018). Post-truth kavramı kabaca, gerçek olmadığı bilinen bir olayın ya da durumun gerçekmiş gibi servis edilerek insanların algılarını yönlendirmeye çalışılması şeklinde ifade edilebilir. Bu durum medyadaki güvenilirliği tartışmalı bir hale getirmektedir. Medyadaki haberlere ise insanlar kuşkucu bir tavır sergileyebilmektedir.

Neredeyse insanlıkla beraber varlığı baş gösteren yalan ve aldatmaca hakikat ötesi çağın temelinde yer almaktadır. Hakikat ötesi çağda gerçekleşen 2016 yılı Brexit referandumu ve ABD başkanlık seçimleri dünyada ses getiren olaylardandır. Birleşik Krallık'ta yapılan referandum ve Donald Trump ve ekibinin yürüttüğü başkanlık kampanyası gerçekleştiği sırada ve sonrasında yeni medyada çok fazla yalan içerik dolaşımında olmuştur. Dezenformasyon haberden yeni medya ortamları kazanç elde etmiştir. Kullanıcıların, kendi görüşüne yakın görüşlere sürekli sosyal medya ortamlarında maruz kalması, sürekli benzer içeriklerle karşılaşması yankı odası ve filtre balonu kavramlarına dikkat çekmiştir.

Bu çalışmanın amaçları arasında gerçek ötesi dönemde yalan haberlerin nedenlerini ortaya çıkartmak, yalan haber ortamını hazırlayan etkenlerin neler olduğunu bulmak, yalan haberi bilinçli olarak ya da olmayarak yayan medya haber sitelerinin bu haberlere neden başvurduğunu saptamak vardır. Birinci bölümde medya türleri genel bir çerçevede ele alındıktan sonra ikinci bölümde post-truth döneminde hakikat ve gerçeklik kavramları irdelenecektir. Bu çağa insanlığın nasıl itildiği anlaşılmaya çalışılacaktır. Bunun için en temel de yalan olgusu ele alınacaktır. İnsanlık tarihi kadar eski olan yalana, insanın ne durumlarda

başvurabildiği ve ahlaki açıdan yalanın ne şekilde karşılandığı ortaya konulacaktır. Hakikat ötesi çağla gerçeklerin ne derece önemini yitirdiği, akılcılığın yerini, inançların alması değerlendirilecektir. Politikacıların, yalan ile siyaseti nasıl bir potada erittiği ve kendi çıkarları doğrultusunda kullanabildiği saptanacaktır.

Bu araştırma kapsamında yeni medyayla beraber dijitalleşen habercilik anlayışının hakikat ötesi çağda ne gibi bir habercilik anlayışı izlediği ele alınacaktır. Yeni medya ortamlarında yer alan reklamlarla bir ekonomik gelir elde etmeyi amaçlayan web siteleri, haberlerinin daha fazla kişi tarafından görüntülenmesini, paylaşılmasını amaçlamaktadırlar. Ancak gerçek ötesi dönemde bunu yaparken etik değerlere bağlı kalamayarak clickbait (tık tuzağı) başlıklara, dezenformasyon haberlere yer vermektedirler. Medyada yer alan bu içerikler sebebiyle medyaya olan güvenin sarsılması kaçınılmaz olmuştur. Böyle bir ortamda okuduğu ve gördüklerini sorgulayan haber tüketicileri için denetleyici bir platform gereksinimi oluşmuştur. Bunun sonucunda ise doğrulama haber siteleri ortaya çıkmıştır. Yeni medya ortamlarında yanlış haber içeriklerini denetlemek için kurulan doğrulama platformlarının doğuşu, dünyadaki ve Türkiye'deki örnekleri, işleyişleri ise ikinci bölümde yer alması planlanan konulardandır.

Post-truth çağın etkisiyle beraber yalan haber içeriklerini inceleyen bu tez çalışmasının üçüncü bölümünde Teyit.org adlı doğrulama platformunda yer alan yalan haberlerin bir analizi yer alacaktır. Burada bu haber içerikleri ele alınıp, hangi tür haber sitelerinde yayımlandığı, doğruluğu denetlendikten sonra yanlış olarak etiketlenen haber içeriklerinin yayından kaldırılıp kaldırılmadığı ve bu yalan haberleri yayınlayan sitelerin reklam durumları incelenecektir. Yine bu bölümde bir sosyal ağ olan Facebook'ta bu haber içeriklerinin ne kadar etkileşim aldığı tespit edilecektir. Araştırma doğrulama sitelerinin haber siteleri üzerinde bir etkisi olup olmadığını da ortaya çıkaracaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA

1.1. Kavramsal Olarak Medya, Gelişimi ve Tarihçesi

İletişim, insanı ve insanın kendisini fiziksel, psikolojik ve toplumsal olarak sürekli olarak üretmesini ifade eder. İnsan ve toplumun olduğu yerde iletişim de mutlaka vardır. Bu bağlamda iletişim yitirilirse insanın ve toplumun varlığını sürdürmesi imkânsızdır. İnsan kendini ve toplumunu üretebilmek için yaptıklarıyla hem doğal araçları hem de kendi ürettiği teknolojik araçları kullanır. Bu kullanımın olması, örgütlenmesi, yürütülmesi, tutulması, geliştirilmesi ve gereğinde değiştirilmesi iletişimden geçerek olur. Yapay araçlarla kurulan ve sürdürülen ilişkiye teknolojiyle aracılanmış ilişki ve iletişim denir. “Medya” kavramı, örgütlü güç yapılarının kitleleri yönetmede kullandığı teknolojiyle aracılanmış iletişimi anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Kitle iletişimine verilen kısa isimdir. Medya aynı zamanda, örgütlü teknolojik yapıyı ve ilişkileri ifade eder (Erdoğan, 2014: 23).

Medya birçok alanı kapsamakta ve farklı anlamları içinde barındırmaktadır. Kavram en geniş anlamı ile kullanıldığında, birçok kişiye ulaşabilen her türden sözlü, yazılı, basılı, görsel metin ve imgeleri (kitaplar, gazeteler, dergiler, broşürler, billboard’lar, radyo, film, televizyon, internet vb.) içeren çok geniş bir iletişim araçları yelpazesidir. Genel anlamda ‘kitle iletişim araçları’ bu alanda çalışma yapanlar tarafından tercih edilse de toplumsal hayatta ‘medya’ sözcüğü tercih edilmektedir. Bununla beraber, ‘medya aracı’, ‘medyalar’ gibi yanlış kullanımlarının da gösterdiği gibi, kavramın kullanışsızlığı medya kelimesinin, genellikle belirli bir kafa karışıklığıyla beraber dilimize girdiğini de ifade edilebilir. (Nalçaoğlu, 2003: 51-52). Medyayı kısaca her türden bilgiyi ve mesajı bireylere ve topluluklara ileten, eğlendirme, bilgilendirme ve eğitime gibi işlevlere sahip görsel ve işetsel araçların tamamına verilen bir isim olarak açıklayabiliriz (Çoban, 2013: 80).

Kitle iletişimi zamanla gelişerek sınırları ortadan kaldırmış ve dünyayı küçük bir köy haline getirmiştir. İletişim teknolojisindeki ilk gelişmeler, yazının icadı ve baskının buluşudur. Bilginin saklanması ve toplumun tüm kesimlerine

aktarılmasını sağlayan bu araçlardan sonra telgrafın icadı ve ardından gelen radyonun icadıyla dünyanın sadece yaşanılan yerlerden ibaret olmadığı anlaşılmıştır. Dünyanın küçük bir köy haline gelmeye başlamasını sağlayan aracın ise televizyon olduğu söylenebilir. 20. yüzyılın son yıllarında ise internet teknolojisindeki gelişmeler, kitle iletişiminin hızını arttırmıştır. Tarihsel gelişimi uzun bir süreci kapsayan medya, internetin toplumsal hayata girmesiyle hızlı bir şekilde gelişmiştir. İnternet zaman ve mekan sınırını ortadan kaldırarak, insanların iletişim alışkanlıklarını değiştirmiştir (Bulduklu ve Karaçor: 2019: 11- 13).

İletişim sürecinin hızlanması, insanların hayatında bir çok farklılığa neden olmuştur. İnsanlar kendine iletilen enformasyon sayesinde yeni hayat şeklini belirlemeye başlamıştır. Bu enformasyonun daha hızlı aktarımı ise hızlı bir değişim sürecini beraberinde getirmiştir (Horoz, 2013: 16). Medyadaki gelişmeler sonucunda, toplumsal bir değişim yaşanmış, sosyal yaşamdaki ilişkiler, ekonomik, politik ve kültürel unsurlar bu gelişmelerden etkilenmiştir. Tarihsel bilgilerin kolay erişilebilirliği sayesinde gelecek kuşaklara bilgi, kültür ve değerler aktarılmaktadır. Günümüzde medya, kültür aktarıcısı, sosyal yaşam belirleyicisi, kişi, grup ve kurumların duygularının ve düşüncelerinin ileticisidir (Bulduklu ve Karaçor: 2019: 40).

1.2. Kitle İletişiminde Medyanın Önemi

Kitle iletişimi, ilk kez 1940'lı yıllarda Laswell tarafından toplumsal ve siyasal karar alma süreçlerinde iletişim teknolojilerinin rolünü vurgulamak için kullanılmıştır (Çamdereli, 2008: 104). Kitle iletişimi, çeşitli tür ve içerikteki mesajların uygun araçlarla geniş bir kitleye iletilmesi sürecidir. Bu tür bir iletişimde kaynağın alıcıyla yüz yüze iletişim kurması söz konusu değildir. Kitle iletişiminin işlevleri, kişileri bilgilendirmek, eğlendirmek, yönlendirmek ve sosyalleştirmektir (Çoban, 2013: 83). Medyanın bireylerin tutumları, dünyaya bakış açıları ve davranışları üzerindeki etkileri fazlasıyla önemlidir. Kitle iletişiminde mesajı kodlayan araçlar, mesajın doğru ve tam bir şekilde hedef kitleye ulaştırılmasını amaçlar. Bu noktada etki, iletinin amaçlandığı doğrultuda kişilere ulaşma derecesidir (Erdoğan, 1997: 265).

İnsanlık var olduğundan beri iletişim de var olmuştur. Günümüzde medyası olmayan bir toplum düşünülemez. Medya, demokrasinin olmazsa olmazlarından. Medya araçları, toplumda ırk, cinsiyet ya da kimlik ayırt etmeksizin olayları insanlara eşit bir şekilde yaymaktadır. Mora'ya göre medya, halkın dünyaya açılan gözü ve kulağıdır (2011: 51). E. Fromm, öğrencilerine bir hafta boyunca hiçbir medya organıyla temas kurmadan bir hayat yaşamaları ödevi verdiği bahseder. Bir hafta sonra öğrenciler geldiklerinde, hissettiklerini, bir çeşit kör ve sağır olma, yaşadığı dünyadan bihaber duruma düşme, dünyadan yalıtılma olarak ifade etmişlerdir. Medya, gerçekten modern dünyada, o olmaksızın hayatı tam ve yetkinleşmiş bir biçimde yaşamının artık olanaksız sayılacağı oranda doğal çevrenin bir parçası haline gelmiştir. Bunun nedeni, insanların ufkunun yaşanılan çevreyi aşkın bir şekilde, bölgesel, ulusal ve küresel ölçekteki haber akışlarıyla karşılaşması olanağını, medya sayesinde elde edebilmesidir (Avcı, 2011: 53).

Medya, evrensel bir niteliğe sahiptir ve bunun sonucunda ise kitleler arasında bir kültür taşıyıcısı ve aktarıcısı konumundadır. İnsanlar görmedikleri bir ülkede yaşayan insanlar için medyadan edindiği bir haber sonucunda endişelenebilir ya da sevinebilir (Kocadaş, 2004: 5). Medya sadece dünyada olan biteni iletmekle kalmaz, internetin de yaygınlaşmasıyla insanlık tarihinde aynı anda hiç olmadığı kadar çok sayıda kişiye ulaşır (Yılmaz, 2013: 21). Kitlelerin oluşmasında büyük bir rol oynar. Medya bireylerin kim olduğunu ve hangi grupta yer aldığını gönderdiği mesajlarla söyleme gücüne sahiptir (Cömert, 2016: 41).

1.3. Medyanın İşlevleri

Koçak, yaptığı araştırmada Türk izleyicisinin en güçlü kitle iletişim araçlarını takip etme motivasyonlarının bilgilenme, eğlence ve kaçış olduğunu tespit etmiştir. Aynı araştırma sonuçları Türk televizyon izleyicilerinin eğlence, rahatlama ve alışkanlık motivasyonlarını ayrı ayrı değerlendirmedeğini, hepsini bir arada tek bir faktör altında topladığını göstermektedir (2001: 132). Kitle iletişim araçlarının işlevleri konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Genel kabul gören tez, bu araçların insanlık için, uygarlıkların gelişmesi, kültürlerin devamlılık göstermesi bakımından çok faydaları olduğu yönündedir. Her şeyden önce insanları birbirinden haberdar eden bir aracın, bir olgunun tümüyle olumsuzlanması diye bir şey söz konusu değildir. Kitle iletişim araçları, özellikle de son üç yüzyıldan beri insanlığın

olmazsa olmazı durumuna gelmiştir. Bu araçların etkileri olumlu ve olumsuz yönde olabilir. Kitle iletişim araçlarının işlevleri, bu araçları elinde bulunduranların onlarla ne yapmak istediklerine göre değişmektedir (Güngör, 2011: 235). Mora, medyanın insan yaşamının sürdürülmesinde en az ekmek, su, hava kadar önem arz ettiğini ifade etmektedir. Toplumsal, kültürel, ticari, ekonomik ve siyasal değişim ve dönüşümler medya aracılığı ile yayılmakta ve tüm dünyayı etkilemektedir (2011: 193).

Medyanın işlevleri üzerinde yapılmış farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bunlar arasında en popüler olanı UNESCO komisyonunca hazırlanan ve MacBride raporu olarak bilinen kapsamlı çalışmadır. Söz konusu çalışmada medyanın işlevleri sekiz başlık altında toplanmıştır (MacBride, 1993: 15).

1.3.1. Haber ve bilgi verme işlevi

Enformasyon işlevi, medyanın kazandığı ilk işlevdir. Diğer işlevler medyanın gelişimine, siyasi, sosyal ve ekonomik koşulları bakımından elde edilmiş olmasına rağmen; enformasyon işlevi, daima kitle iletişim araçlarının asıl işlevi olmuştur (Utma, 2010: 38).

Haber ve bilgi verme kitle iletişim araçlarının en temel işlevi olarak görülür. Kitle iletişim araçlarının ortaya çıkmasına neden olan haber verme görevi, 17. yüzyılın başında yayınlanan ilk gazeteden beri kitle iletişim araçlarının temel işlevi olma özelliğini kazanmış, günümüze kadar kitle iletişim araçlarının da esas fonksiyonu olmayı devam ettirmiştir (Güz, 2005: 14).

Bilgilendirme (enformasyon), aslında bir bilgi eksikliğinin varlığını kabul eder (Pross, 1977'den akt. Gökçe, 2003: 180). Böylece bilgilendirme, alıcının subjektif bilgisini arttıran, bilgisizliğini ve bilgi eksikliğini gideren bir eylemdir. Buna göre bir eylemin veya işlemin bilgilendirme olarak nitelendirilebilmesi için, önceden bilinmeyen bir özelliğin var olması gerekmektedir. Aksi takdirde verilen bilgi, bilgilendirme niteliği taşımayabilir. Bir bilginin enformasyon niteliği taşıyıp taşıyamaması, bu bilginin türüne değil; özellikle alıcının bilgi durumuna bağlıdır. Bir iletinin bilgilendirme olup olmaması, kişilere göre değişmektedir. Bir ileti veya bilgi, kimi için bilgi niteliği taşıırken, başkası için bu iletinin hiçbir bilgi değeri olmayabilir. Öyleyse alıcı bakımından bilgi, bazı yeni bilgiler içermektedir. Ancak

burada her şeyin, hiç bilinmeyen veya yeni bir şey olması gerektiği anlaşılmamaktadır. Bir bilgi eski olmakla birlikte bazı yeni görüşlerin oluşmasına neden oluyorsa, o zaman o bilgi enformasyon niteliği taşımaktadır (Gökçe, 2003: 180).

MacBride Raporu'na göre kitle iletişim araçları bizlere herhangi bir olay veya durum karşısında haber ve bilgi vererek, ulusal ve uluslararası durumlara karşı farkındalığımızı artırarak olaylara ve durumlara bilinçli bir şekilde tepkide bulunmamızı sağlayabilirler. Bu işlemlerle birlikte önemli bir mesele hakkında oluşan haberlerin, elde edilen verilerin, uzman görüşlerinin ve yorumlarının toplanması ve belirli bir işlem görmesi sağlanır (MacBride, 1993: 15). Medya, topluma ulaşacak bilgilerin önemliliklerini ve nasıl bir sıralama ile verileceğini sağlamaktadır (Yüksel, 2001: 24-26).

Günümüzde insanlar yakın çevrelerinden elde edindiği bilgilerle yetinmek zorunda değildir. Dünya hakkında bütün bilgileri günlük gazeteler, haftalık dergiler, radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçları aracılığıyla edinebilmektedir. Medyanın sağlamış olduğu bu işlev sayesinde insanlar bilmediği konular ve yerlere ait bilgiler elde edebilmektedir. Böylece insanoğlu, medyanın bu imkanları sayesinde dolaylı olarak yaşamın değişik alanlarına ilişkin bilgi sahibi olmaktadır (MEGEP, 2011: 28-29).

1.3.2. Eğitim işlevi

Medyanın eğitim işlevi kitlelere katkı sağlaması bakımından önemlidir. Kitle iletişim araçları, birtakım olgular arasında ilişkiler kurarak, topluma ekonomik, siyasal, bilimsel ya da sanatsal enformasyon sağlamakta; böylece bazen uzlaşmacı bazen de eleştireci bir tavırla, topluma bazı olguların ya da değerlerin yerleşmesini sağlamaktadır. Kitle iletişim araçları haber ve bilgi sunarken, bireylerin toplumsallaşma sürecine ve dolayısıyla eğitimine önemli derecede katkı sağlamaktadır (Tutar ve Yılmaz, 2002: 226).

Medyanın eğitim işlevini iki açıdan ele almak gerekir. Birincisi bu araçlar haber ve bilgi vermek amacıyla bireylerin bilgi seviyeleri, yetenekleri ve becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Doğrudan haber vermenin eğitime katkısı burada görülür. İkincisi ise, gelişen teknoloji ve eğitimin yaygınlaşması ile birlikte

medyanın doğrudan bireylerin ve toplumun eğitilmesi işlevini üstlenmesidir. Bir anlamda okulun işlevlerinin bu araçlar yoluyla yapılmasıdır. İlköğretimden yüksek öğretime kadar her alanda medyanın bireyleri ve toplumu eğitme işlevini bu başlık altında ele almak gerekir (Güz, 2005: 14). Buna göre medya toplumun çeşitli konularda eğitilmesini sağlamak gibi mühim bir görev üstlenmekte; böylece kitle iletişim araçları yavaş yavaş eğitim kurumlarının ve öğretmenlerin yerini almaya başlamaktadır (Bozkurt, 2012: 8).

1.3.3. Eğlendirme işlevi

Medyanın önemli işlevlerinden biri de eğlendirmedir. Geleneksel toplum yapısından gelişmiş toplumlara geçişle beraber; birbiriyle ilişkili ve birbirinden haberdar, dolayısıyla birlikte organik bir bütün oluşturan cemaat, işlevini kaybederek, yerini bireyin ön planda tutulduğu cemiyete bırakmıştır. Günümüzde birey yalnızdır, dünyaları ve ilişkileri bölünmüştür, bireyin dostu artık medyadır. Toplumsal ilişkiler, medya tarafından yönlendirilmektedir. Toplumsal yaşamda rastlanan günlük sıkıntı ve problemleri aşmada, boş zamanları değerlendirmede ve günlük yaşamın gerçeklerinden kaçma, duygusal boşalmada ve cinsel canlandırma gibi çözümlerde kitle iletişim araçlarından faydalanılmaktadır. Böylece kitle iletişim araçları; hem dinlenmeyi, hem de psikolojik dengeyi sağlamaya yardımcı olmaktadır (McQuail, 1994'den akt. Gökçe, 2003: 177).

İnsanlar günlük hayatın stresinden, rutinleşmesinden şikayet etmesi sonucunda medyayı bir anlamda can simidi gibi görmektedirler. Medya, bireylerin boş zamanlarını değerlendirebilmesi için onlara farklı alternatifler sunar. Gazete ve dergilerdeki bulmaca, yazı, fotoğraf ve çeşitli dolgu malzemeleriyle, televizyonlardaki müzik programları bunlardan bazılarıdır. Bu tür malzemeler, günlük hayatın sorunlarından kurtulma ve boş zamanları doldurmaya yarar. Düş dünyası yaratır. Toplumu meşgul eder. Otoriter yönetimlerde kamuoyu oluşumunu önler. Medya milyonlarca insanı olumsuz olarak kitle kültürüne, sanat ve müziğe maruz bırakır. Kültürel yozlaşma yoluyla toplumsal bozulmaya neden olur. Sanat zevklerinin gerilemesine yol açar (Tutar ve Yılmaz, 2002: 227).

1.3.4. Kamuoyu oluşturma işlevi

Medyanın kamuoyu işlevi incelenmeden önce kamuoyunun anlamına bakmak doğru olacaktır. Tutar ve Yılmaz’a göre (2002: 227):

Kamuoyu geniş anlamda, kamu çıkarını ilgilendiren bir konu hakkında halkın genel kanaat ve düşünceleri demektir. Bir başka ifadeyle kamuoyu, toplum hayatının çeşitli güçlük ve problemleri karşısında, belirli bir zamanda, belirli bir insan grubu arasında yaygın düşünce ve bakış aularını anlatan bir kavramdır. Daha dar ve sosyolojik anlamda terim, kamuyu ilgilendiren bir konuda halkın toplanması ve bunların örnekleme tekniğiyle istatistiklerinin yapılmasına işaret eder. Kamuoyu terimi, zaman zaman bir takım siyasal topluluklara ve dünya ülkelerine izafe edilir. Kamuoyu biçimini, içinde geliştiği toplumdaki etkileşimler sonucu şekillenir. Bu nedenle bazen sabit, çoğu kere de değişken olur. Toplumun adet ve geleneklerinden kaynaklanıyorsa “sabit”, tercihlere dayanırsa “değişken” kamuoyu söz konusudur.

McQuail’e göre (1983), 1930’ların sonuna kadar süren araştırmalarda, iletişim araçları görüş ve inançları şekillendiren, yaşam alışkanlıklarını değiştirebilen, davranışların yönlendirilmesinde etkin olan, hatta siyasal sistemleri belirleyen önemli bir gk olarak değerlendirilmekteydi (akt. Türkoğlu, 2010: 108). Yüksel’e göre “kamuoyu oluşumunda medya en etkili araçların başında gelmektedir” (2007: 571). İletişim araçlarının bu denli güçlü olduğu varsayımı reklamcılar, I. Dünya Savaşı’nda hükümet propaganda görevlileri, gazete sahipleri arasında destek bulmuştu. Kamuoyunun istenen şekilde oluşturulabileceğine olan inanç, Walter Lippmann’ın 1922’de yayınlanan Public Opinion kitabından da etkilenmişti. Lippmann bu kitapta dışımızdaki dünya ve kafamızın içindeki görünümlerin ilişkisini anlatmaktadır. Politik bir sorun olarak uğraştığımız dünya “ulaşılmaz, görünmez ve akıldışıdır”. Her birey ulaşamadığı dünyanın “güvenilir bir görünümünü” kafasının içinde oluşturur. Vatandaşların kafalarındaki bu görünümler birleşerek kamuoyunu meydana getirir. “Parçalanmış, bozulmaya uğramış, n kavramlara ve önyargılara konu olmuş görünümler” kişilerin dış dünya ilişkilerine yön verir (Lippmann,1922’den akt. Türkoğlu, 2010: 108). Münci Kapani,

kamuoyunun oluşumu, yapısı ve diğer özelliklerinin içinde bulunduğu siyasal sistem ve siyasal ortamla yakından ilişkili olduğunu, gerçek anlamda serbest bir kamuoyu oluşumunun haberlerin ve fikirlerin serbestçe yayılabildiği bir ortamda gelişebileceğini ifade etmektedir (2004, 152).

Medya, kamuoyunun oluşumuna katkı sağlayan temel etmenlerin en önemlisidir. Çünkü medya, çeşitli görüşlerin yer bulduğu bir forum olma niteliği taşıdığından, ülkedeki çok sesliliğe ve dolayısıyla demokrasiye önemli ölçüde yarar sağlar. Medya belirli bir konuda kamuoyu oluşumuna katkı sağlamanın yanında, mevcut kamuoyuna açıklama yapma gibi bir işleve de sahiptir (Tutar ve Yılmaz, 2002: 227-228). Medyanın kamuoyu oluşumunda etkinliği iki yönlüdür. Birinci yönüyle medya, kamuoyunun tepkilerini ve beklentilerini ortaya çıkarmakta, ikinci yönüyle ise kamuoyunun yönlendirilmesi konusunda pusula görevi üstlenmektedir. Bu etkinliği gerçekleştirirken haber unsurunu kullanmaktadır. Haber ya da habere bağlı görüşleri, duygu ve yönelimleri daha çok organize etmek, onları güçlendirmek, ortak bir düşüncede, eylemde ve tavırda birleştirmek için çeşitli içerik ve biçimsel unsurları da kullanmaktadır. Bu unsurlar, fotoğraflar, makaleler, söyleşiler, röportajlar, gündemi takip eden deneyimli köşe yazarlarının değerlendirmeleri, istatistiksel bilgiler olarak sıralanabilir (Vural, 2000: 120).

Işık, medyanın topluma haber ve bilgi sunarak çeşitli konular ve olaylar hakkında toplumu haberdar ettiğini ve belirli görüşlerin yayılmasını sağlayarak bir dizi röportaj ya da okuyucu köşeleriyle toplumdaki farklı kanaatlerin dile getirilebilmesini, dolayısıyla kamuoyunun oluşmasını sağlamaya çalıştıklarını ifade etmiştir (2005, 75-76).

Medya, kamuoyunu oluşturma işlevinin yanında bazı sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bunlardan en önemlisi de, medyanın toplumdaki var olan görüş ve fikirleri herhangi bir ayırım yapmaksızın duyurma ve inceleme sorumluluğudur. Medya eğer toplumda bulunan değişik fikir ve görüşlere yer veriyor ise ancak o zaman kamuoyunu oluşturma işlevini yerine getiriyor demektir. Eğer medya bu işlevini yeterince yerine getiremiyorsa, belli bir grubun çıkarlarına hizmet ettiği iddiasına karşı kendisini koruyamaz ve birçok grubu küstürebilir. Dolayısıyla karşıt bir kamuoyunun oluşmasına ortam hazırlamış olur. Karşıt kamuoyu ise, kendilerinin var olan medyada yeterli oranda temsil edilmediklerini

düşünen kimselerin, kendi medyalarını oluşturmaları ve uygulamaya koymaları demektir (Gökçe, 2003: 178).

1.3.5. Toplumsallaştırma işlevi

Toplumsallaşma toplumu oluşturan bireylerin birbiri ile etkileşmesini sağlayarak toplumsal birliği sağlamaktadır (Mora, 2008: 6). Öncelikle birey, toplumsal bir ortamda yakın çevresiyle iletişim kurar. Daha sonra belirli bir çevre içinde bir araya gelip bilgi, duygu, düşünce alışverişini devam ettirerek yaşar. İletişim toplumsal yapı içerisinde ağ işlevi üstlenir. Bu süreç içerisinde yer alan medya, bireye içinde yaşadığı toplumla bütünleşme olanağı sağlayarak, bireyi toplumun bir parçası durumuna getirir (RTÜK, 2007: 26-27).

Medya bireye içinde yaşadığı toplumla bütünleşme imkanı vererek, toplumsal birleşmeyi ve kamusal yaşama etkin bir biçimde katılma için zorunlu olan bilinçlenmeyi kolaylaştırarak ortak bir bilgi ve düşünce formu oluşturmaktadır. Özellikle kamusal yayıncılığı benimseyen medya kuruluşları, toplumsal yapının gelişmesini ve bireylerin bu yapı içinde sosyalleşmelerini sağlamaktadır (Utma, 2010: 60). Aziz (1982: 52)'in çalışmasında da dile getirdiği gibi:

Kitle iletişim araçları topluma bilmediği, gitmediği yerler ve konular hakkında bilgi vererek, dolaysız yaşam deneyimleri ile gelişen insan bilgisinin dolaylı yaşam deneyimleri ile gelişmesini sağlar. Böylece ülkeyi dış dünyaya bağlar, ulusal pazarları genişletir, akrabalık bağları gibi Orta Çağ ilişkileri içinde ve küçük kümeler içinde yaşayan insanların "büyük topluma"; toplumun ise geleneksel toplum yapısından "modernleşen toplum" yapısına geçmesini sağlar.

Medya, toplumsallaşma sürecinde, Ronneberger'e göre özellikle şu iki açıdan önemli bir işlev görmektedir (1971'den akt. Gökçe, 2003: 176):

- Düşünceyi yönlendiren norm ve değer sistemleri ile toplumda örnek kişilerin tanıtılması;
- Karmaşık bir toplumda, hayatı kolaylaştıran düşünce ve davranış biçimlerinin aktarılması ve böylece sosyal sistemin devamlılığının korunması.

Buradaki ilk işlev, medya tarafından doğrudan üstlenilebilir veya reddedilebilir. Ayrıca, bu konuda diğer kurumların (aile, okul vs.) çok fazla katkıları bulunmaktadır. İkinci işlev, medyanın içeriklerinden öğrenilmektedir. Burada üstlenilebilecek bir işlev yoktur. Daha çok kişiler burada; açık oturumlar, filmler, eğlence programları ve buna benzer programlardan o toplumda geçerli olan düşünce ve davranış biçimlerini kendisinin çıkartması gerekmektedir.

1.3.6. Ekonomik işlevi

Günümüzde medya kuruluşlarının çoğu devletten bağımsız özel şirketlerdir ve bu nedenle özel sektörün kâr mantığı doğrultusunda faaliyetlerini devam ettirirler. Bazı medya kuruluşları ise devlete aittir (TRT gibi) ve devlet politikaları çerçevesinde yapılırlar. Doğal olarak ilk olarak birer ticari işletme olan medya kuruluşları, kâr elde etmeyi amaçlarlar. Altyapı yatırımlarından, malzeme planlamasına, insan kaynakları politikalarından, yayın içeriklerinin belirlenmesine kadar bir çok husus ekonominin gereklerine göre işler (Utma, 2010: 55).

Medyanın ekonomik işlevleri kısaca, dolaylı veya dolaysız olarak kâr elde etmeye yönelik işlevleridir. Dolayısıyla medya, mal-para ilişkisinin daha da canlılık kazanmasına yardımcı olur. Medya bunu da reklam aracılığıyla yerine getirmektedir. Reklam ile medya, hangi malların bulunduğu ve hangi mal ve hizmetlerin hangi ihtiyaçları karşıladığı yönünde bilgiler verir. Bu yüzden medya burada bir bilgi aktarma aracı gibi bir işlev görür (Özkök, 1985'den akt. Gökçe, 2003: 179).

Medya kuruluşlarının en önemli gelir kaynağı reklamlardır. Dolayısıyla reklam gelirlerini arttırmak ve ekonomik bakımdan zorluk yaşamamak için reklam verenlerle aralarını iyi tutmak kendi ekonomik faaliyetleri bakımından büyük ölçüde önemlidir (Utma, 2010: 56). Bu yüzden yayın kuruluşları daha çok reklam almak ve gelir elde edebilmek için programlarını izleyicilerin beğenisine ve ilgisine göre oluşturmaya özen göstermektedir (Koçak, 2001: 30).

1.3.7. Denetleme ve eleştiri işlevi

Bu işlev medyaya; yasama, yargı ve yürütme güçlerine ek olarak, dördüncü güç olma imkanı sağlamıştır. Medyanın dördüncü güç olması, şu anlama gelmektedir: Medya, bir toplumda söz sahibi olan kimselerin sadece tercümanlığını yapma aracı değil; aynı zamanda onların eleştirisine yarayan bir araçtır. Burada eleştiri kelimesi, medyanın söz sahibi kişileri eleştirenlere söz hakkı vermesinin yanında, eğer araştırmaları veya elindeki bilgilerle başka bir görüş elde etmişlerse, kendilerinin de bunu açıkça dile getirmesi anlamını ifade etmektedir. Medya; eleştiriye konu olan kişi, kurum ve eylemlerinin yanı sıra, yapılan eleştirileri de denetleme olanağı sağlar (Gökçe, 2003: 179).

Denetleme ve eleştiri işlevinin, medyanın örgütlenme şeklini etkilediği belirtilmektedir. Liberal düşünceye göre, medyanın hükümetten tam bağımsızlığının ancak serbest piyasa kurallarının içinde sağlanacağı bir ortamda gerçekleşebileceği; medyanın kamusal düzenlemeye tabi olması durumunda, bu işlevi yerine getiremeyeceği ifade edilmektedir (İrvan, 1997: 186).

1.3.8. Propaganda işlevi

Propaganda: çeşitli sosyal kuvvet ve gruplar tarafından iletişim araçları kullanılarak, toplumun diğer bireylerinin görüş ve tutumlarının istenilen doğrultuda yönlendirilmesi, değiştirilmesi ya da kontrol altında tutulması yönündeki bilinçli girişimdir (Qualter, 1980: 279). Harold Lasswell'in 1926 yılında "Dünya Savaşında Propaganda Teknikleri" (*Propaganda Technique in the World War*) başlıklı tezi örnek bir olay çalışması olarak, simgelerin manipülasyonu, izleyici psikolojisi ve siyasi iletişim stratejileri gibi geniş alanlı kavramları keşfederek ikna edici iletişimde propaganda tekniklerini incelemiştir (Bulduklu, 2010: 9). Bu araştırmalar sonucunda propaganda yoluyla kamuoyu oluşturmaya yönelik olarak iletişim araçlarının kullanımı büyük oranda artarak yaygınlaşmaya başladığı gözlemlenmiştir.

Kitle iletişim araçlarını kullanarak toplumun bazı kesimleri diğer kesimler üzerinde etki yaratmaya, onları belirli tavır, tutum ve davranış geliştirme şekillerine yönlendirirler (Güngör, 2015: 237). Chomsky medyanın kasıtlı propaganda aracı

olarak kullanıldığını savunmakta ve desteklemektedir. Chomsky'nin medya propaganda modeline göre; kitle iletişimi, devlete ve özel faaliyetlere egemen olan özel çıkarlara desteği harekete geçirme hizmetini yapar. Medyanın seçtikleri, üzerinde durdukları, göz ardı ettikleri bu açıdan incelendiğinde daha iyi anlaşılabilir. Medyanın ana görevlerinin en önemlisi propagandadır (Alemdar ve Erdoğan, 1998'den akt. Muzbeg, 2003: 8).

Propaganda ve medya arasındaki bağ bugün birbirinden ayrı düşünülemez. Geçmişte sadece ordular savaşır, halksa gündelik yaşamdaki işleriyle meşgul olurken, ulus devletlerin ortaya çıkışı ve bunların iktidar ilişkilerinde gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili bir biçimde kullanmaya başlamasıyla beraber savaş herkesle alakalı bir duruma, bir olguya dönüşmüştür. Kitle iletişim araçlarının savaşta, cephedeki asker kadar, geri plandaki halka karşı etkileyici bir rol üstlenmesi de bu gelişmelerin bir sonucudur (Bostancı, 2011: 128).

1.4. Medyanın Yapısı ve Gücü

Medya, 1980'li yıllardan sonra gelişen ekonomik, politik, kültürel ve teknolojik değişimlerden etkilenmiştir. Bu yıllardan itibaren medyanın mülkiyet yapısındaki anlayış da değişmiştir. Bundan sonra medya patronları büyük ticari işletmelere ya da şirketlere sahip olmuştur. Yayın yaparak reklam ve satış gelirleri artırılması hedeflenmiş ve bu noktada şirket çıkarlarına çalışılmıştır. Bu açıdan medya ekonomik ve teknolojik bakımdan desteklenerek sektör durumunu almıştır (Kaya, 1985: 20). Artık medya basım evleri, radyo ve televizyon kuruluşları, basın, reklam ve halkla ilişkiler ajansları, bilgi işlem merkezleri, veri bankaları ve türlü sarf malzemesi vb. alanında kullanılan donanım/yazılım maddelerini üreten veya pazarlayan kuruluşlarla beraber büyük bir sektördür (Şahin, 2012: 22).

Kitle iletişim araçlarının bir noktadan binlerce noktaya aynı anda bilgi ve veri taşıma işlevine sahip olması, gelişen teknoloji ile beraber medyanın gücüne güç kazandırmıştır. Medyanın sahip olduğu gücün farkına varılması ile beraber medya kişileri bilgilendirme, eğlendirme ve onların güzel zaman geçirmelerini sağlamanın haricinde, daha birçok işlevler elde etmiştir. Bu işlevler medyaya toplumdaki en baskın güç merkezlerinden biri olma durumunu vermiştir (Oflaz, 2016: 22).

Medya, bireylerin duygu, düşünce ve inançları üstünde çok büyük bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla bireylerin tutum ve davranışlarını değiştirebilecek bir güce sahiptir. Bu anlamda egemenler kendi ideolojik hegemonyalarını devam ettirmek ve insanları değişen şartlarda yeniden yönlendirmek için medyayı kullanmaktadır (Çoban, 2013: 86).

Gelişen teknoloji, medyanın etkinliğini daha da arttırmıştır. Medya ekonomisi yayıncılık, matbaacılık, haber ajansları, reklamcılık ve bilgi işlem merkezleri yan sektörlerle yakından ilişkilidir. Günümüzde büyük medya holdinglerinin kendi aralarında ve öteki sektörlerle yaptıkları birleşmeler, medyanın küresel düzeyde ekonomi içindeki payını büyütmektedir. Medya kuruluşları büyük sermayenin yatırım alanı haline gelmiştir (Utma, 2010: 7).

George Orwell'ın 1984 isimli kitabında ifade ettiği gibi medyayı kontrol eden beyinleri kontrol eder; beyinleri kontrol eden ise, toplumları kontrol eder. Sistem bu sayede devamlılığını garantilerken gönüllü kölelere sahip olacaktır. Bu köleleri medya yaratmaktadır. Medyanın esas gücü, dünya görüşümüzü biçimlendirebilmesi düşünce ve fikirlerimizin temel kaynağı olabilmesi gerçeğinde yatmaktadır. Medya, düşünce ve davranış şeklimize etki edebilmektedir. Bu etki, zorla değil insanların isteği ve gönüllü rızasıyla meydana gelmektedir (Burton, 1995'den akt. Çoban, 2013: 143).

1.5. Sosyal Medya Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

Yeni medya ya da sosyal medya internetin kullanıma girmesinin ardından gelişmeye başlamıştır. Önceleri elektronik posta iletişimi (e-posta) düzeyinde başlayan süreç son yıllarda hızla ilerleyerek MSN, Messenger, Gtalk, Facebook, Myspace, Twitter gibi sanal iletişim ortamlarıyla insanların hayatından yer edinmiştir. Bu yeni sanal ortamlarla bir yandan yeni bir iletişim şekli gelişirken, bir yandan da insanlar için sanalda olsa yeni sosyal alanlar açılmış oldu (Güngör, 2011: 312).

1946 yılında Amerikalı bilim adamlarından J. Eckert ve arkadaşı Mauchly askeri hedefli hesaplar yapmak için internet cihazı icat etmişlerdir. ENIAC ismini verdikleri bu internet cihazı günümüzdeki internet cihazlarından biçim ve hacim açısından epey farklı üretilmiştir. Bu ilk internet cihazı 30 ton ağırlığında ve 4

apartman dairesi büyüklüğünde devasa bir görünüme sahipti. Aynı zamanda cihaz 18000 elektronik tüp içermekteydi. O günün koşullarında üretilen bu cihaz, günümüzde kullanılan modern internet cihazlarının babası olarak kabul edilmektedir (Kılıç, 2014: 81).

İnternet ve world wide web 1940'lı yıllarda Bush tarafından yazılmış olan bir makaleye dayandırılabilir (O'Regan, 2012'den akt. Kalkan ve Kaygusuz, 2013: 2). Bush, mekanik bir bilgisayar olan, birinci dereceden diferansiyel denklemleri değerlendiren ve çözen bir araç geliştirmiştir. Daha sonra Bush, Amerikan ordusu ve üniversiteler arasında bağ kurulmasını sağlamıştır. Bu bağ ise Amerikan ordusuna destek sağlayan araştırmaların yürütülmesinde üniversiteler için büyük araştırma fonları oluşturmasıyla beraber hem orduyu geliştirmiş hem de üniversitelerde daha iyi olanaklar sunulmasını ve yeni laboratuvarlar kurulmasını sağlamıştır (Kalkan ve Kaygusuz, 2013: 2).

Soğuk Savaş döneminde güdümlü füzelere karşı sistemler geliştirilebilmesi için, ARPA, İleri Savunma Projeleri Ajansı (DARPA) olarak yapılandırıldı. Bu çalışmaların bir parçası olarak ilk bilgisayar ağı denebilecek ARPANET oluşturulmuştur. Ortaya çıkan ağ yapısı *Internet Protocol* olarak adlandırılmıştır. Birinci kuşak paket anahtarlama bilgisayar ağı olan ARPANET üzerinde yapılan deneyler sonrasında Pentagon'un askeri hedeflerle para yardımıyla bulunduğu "bilimsel" araştırma ortamlarının birbirine bağlanması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yeni bilgisayar bağlantı teknikleri ve ağ yapısının hususunda bir deney ortamı olarak da yararlanılmıştır. İnternet'in en çok kullanılan hizmetlerinden biri olan elektronik-posta hizmeti, 1970'lerin başında DARPA'nın finansmanı ile geliştirilmiş ve 1990'lara kadar çoğunlukla askeri hedef için kullanılmıştır. ARPANET 1990 yılı Haziran ayında ortadan kalkmış ve İnternet adı altında önce ABD'deki üniversitelere daha sonra da genel kullanıcılara açılmıştır (Geray, 2002: 21).

ARPANET dışında bilimsel hedefli NSFNET (National Science Foundation Network), ticari hedefli (CompuServe) gibi yeni ağlar da kullanıma açılmıştır. İlk önce 1973 senesinde biri diğerinden değişik ağları, aralarında veri iletimi oluşturabilecekleri ortak bir dil meydana getirerek birleştirilmeleri kararlaştırılmıştır. ARPANET'te NCP (Network Control Protocol) protokolünün yerini 1973 senesinde TCP/IP protokolü almıştır. NCP protokolünden başka TCP/IP

protokolü iki bölümden oluşan bir protokoldür. TCP (Transmission Control Protocol) bilginin iletilmesine yarayan taşıyıcıyken IP (Internet Protocol) makinenin adres bilgisini bulundurmaktadır. Bu yeni teknoloji aracılığıyla ağlar genişletilmiştir. 1976 senesinde (Unix'ten Unix'e kopyalama) UUCP (Unix to Unix Copy Program) adı verilen bir paket programı geliştirilmiştir. Bu program yardımıyla iki Unix bilgisayarı arasında internet üzerinden dosya transferi yapılabilmesi sağlanmıştır (Hilbert ve Lopez, 2011'den akt. Elbaşı, 2015: 4).

Ray Tomlinson, 1972 yılında elektronik postayı ARPANET'e uyarlamış kullanıcı adını ve adresini birleştirmek için @ sembolünü seçmiştir (Kutup, 2010'dan akt. Kalkan ve Kaygusuz, 2013: 3). 1976'da İngiltere kraliçesi elektronik posta göndermiştir (Ryan, 2010'den akt. Kalkan ve Kaygusuz, 2013: 3).

İnternet, 1989 senesine kadar metin tabanlı olarak kullanılmıştır. 1989 senesine gelindiğinde, Barners Lee adlı bir bilim adamı tarafından, bütün dünyadaki bilim adamlarının beraber ortak bir şekilde çalışmasını sağlayacak hipermetin tabanlı bir bilgi sistemi projesi önerilmiştir. Kabul edilen bu proje süratli bir biçimde gelişmeye başlamış ve 1990 senesinde, ilk web tarayıcı (browser) geliştirilmiştir. 1993 yılında, Illinois Üniversitesi' ne bağlı bilimsel çalışmaların yapıldığı bir merkez olan National Center for Supercomputing Applications (NCSA)'ın, webin grafik yeteneklerinden yararlanılmasına olanak sağlayan ilk tarayıcı olan mosaic'i oluşturması önemli bir gelişme olmuştur (Ayfer, 1999: 47).

“World Wide Web (www)” deyimini ilk defa 1991'de Tim Barnes Lee tarafından ortaya atılmıştır. “Hypertext” denilen daha görsel bir temele dayandırılarak oluşturulan bu www sistemi, araştırma yapma ve bilgiye ulaşmanın daha kolay olmasını sağlamıştır. WWW'nin ortaya çıkması aynı zamanda ticari çevrelerin de internete yönelmesini sağlamıştır (Aggarwal, 2000'den akt. Kalkan ve Kaygusuz, 2013: 3).

1990'lı yıllarda internet popüler haberleşme aracı haline getirilmiştir. 1993 yılında, ABD hükümetinin kararıyla ticari kullanıma açılmıştır. Aynı zamanda internet, sınırsız enformasyon barındırma potansiyeline de sahip olmuştur. Bu iletişim aracı kullanıcıların yalnızca bilgiye ulaşmasını sağlamakla kalmamış aynı zamanda sahip oldukları bilgileri diğer insanlarla paylaşma imkânı vermiştir (Gürcan, 1998: 1442-1448).

İnternet'in Türkiye'ye getirilmesi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) işbirliğinde, ilk temelleri 1991 yılında atılan bir proje çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ilk yurtdışı bağlantısı ODTÜ üzerinden sağlanmıştır. 1996 yılında, TÜBİTAK bünyesinde kurulan Ulusal Akademik Bilgi Merkezi (ULAKBİM)'nin oluşturmuş olduğu Ulusal Akademik Araştırma Ağı (ULAKNET), üniversitelerin ve araştırma kurumlarının ihtiyacı olan internet bağlantı hizmetini sağlamıştır (Altun, 2017).

Günümüzde internet teknolojisi büyük bir gelişim göstererek, toplum hayatının her alanını etkisi altına almıştır. Örneğin WEB, üç aşamalı bir gelişim ile sosyal hayatı şöyle etkilemiştir: Web 1.0'de bilgi, web'de yayınlanan belgelerdir. Yani bu teknolojide, kullanıcılar internet sayfalarında seyirci konumundadır. Web 1.0'den Web 2.0'ye geçilmesiyle, internetin sosyal hayatta ki rolü katlanarak hızlı bir şekilde artış göstermiştir. Web 2.0'de bilgi Web 1.0'de ki anlayışla birlikte kullanıcı bilgisini de bulundurur. Web 2.0'nin kullanıcıları internet sayfalarının seyircisi olmaktan çıkarak, bunun katılımcısı olmuşlardır. Web 3.0'te ise, web yaşanan bir ortam durumuna gelmiştir. Bu sistem bireylerin kurum, kuruluş ya da kitlelere ulaşımında vakit problemini ortadan kaldırmış ve devamlı erişebilme imkânını vermiştir. Bilgi ve hizmetler hızlı bir şekilde sunulur noktaya gelmiştir. Günümüzde sosyal medya olarak bilinen Facebook, YouTube, Twitter, Google Plus gibi internet iletişim ağları, Web 2.0 ile Web 3.0 internet sisteminin en popüler ürünleri haline gelmişlerdir. Sosyal ağların ulaştığı insan sayısına ve kullanımına bakıldığında sosyal medyanın ne kadar büyük bir güç olduğu görülebilir. Günümüzde yapılan bir araştırma sonucunda bir milyardan fazla sadece Facebook kullanıcısı olduğu belirtilmiştir. Bu da sosyal ağların ne kadar etkili olduğunun ispatıdır (Kılıç, 2014: 82).

Web 2.0, sosyal medyanın teknik boyutu olarak öne çıkar ve çevrimiçi servisleri ve teknolojileri bulandıran, sosyal aktivite ve medya yaklaşımı içermesine ihtiyaç olmayan bir kavramdır (Lietsala ve Sirkkunan, 2008: 18). Web 3.0 üzerinde çalışmalar hala sürdürülmekle beraber anlamsal ağ olarak isimlendirilen bir teknolojiyi belirtmektedir. Sistemler arası veri alışverişinin otomatik olarak düzenlendiği ve kullanıcıların daha az işlem yaparak ulaşmak istediklerine

ulaşabildiği bir temele sahiptir. Bu şekilde Web 3.0 ile daha fazla teknolojik alet ve veri tabanı arasında anlamsal bir iletişim kurulmaktadır (Genç, 2010: 486).

Sosyal medyanın tarihsel gelişimi incelendiğinde, Boyd ve Ellison'un yaptığı çalışmada sosyal medya araçlarının atası olarak 1997 yılında yayına başlayan ve kullanıcılara profiller oluşturma, arkadaş listesi hazırlama, diğer kullanıcılara ulaşabilme ve onlara mesaj gönderme imkanı sunan Sixdegrees.com kabul edilmektedir. 1997 ve 2001 yılları arasında kullanıcıların profil ve arkadaş listeleri oluşturabilmeleri gibi özellikleri destekleyen, AsianAvenue, BlackPlanet ve MiGente gibi bir dizi topluluk iletişimi aracı ortaya çıkmıştır. Sosyal medyada yaşanan ikinci dalga ise 2001 yılında kullanıcıların kendi iş ağlarını geliştirmelerine katkı sağlayan Ryze.com ile başlamıştır (Boyd ve Ellison, 2008'den akt. Bostancı, 2015: 41).

Dünyada ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde yüksek kaliteli donanımsal özelliklere sahip akıllı telefonların yaygınlaşması ile beraber, insanların internete ve bilgiye ulaşması kolaylaşmıştır (Duncombe, 2011'den akt. Göçoğlu, 2014: 43). Ulaşım kolaylığının yanında, akıllı telefonların ve onların aracılığıyla da sosyal medyanın gelişmesine katkıda bulunan bir diğer etmen ise bu telefonların birer moda haline gelmesidir (Cambell ve Park, 2008'den akt. Göçoğlu, 2014: 43).

1.6. Sosyal Medyanın Araçları

İnternet ortamları insanların yaşamında büyük bir alan kapsamaktadır. İletişimsizliğin mümkün olmadığı bilinen bir gerçektir. Gelişen teknolojiyle beraber ise iletişim biçimsel olarak geçmişe bakılarak büyük oranda değişime uğramıştır. Bu değişim yeni medyayla birlikte yeni medya platformlarını oluşturmuştur. Oluşan bu platformlar kişilerin vazgeçilmez araçları haline gelmiştir. Günümüzde iletişim çoğunlukla bu ortamlarda faaliyet göstermektedir (Sarı, 2018: 52).

Gün geçtikçe sayıca fazlalaşmaya devam eden yeni medya araçlarının daha anlaşılır olması için bir sınıflandırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada benzer işlevli araçları değerlendirip, anlam karmaşasını önlemek için yeni medya araçları kullanım hedefleri ve içerik çeşitleriyle birlikte sınıflandırılmaktadır (Bostancı, 2015: 43).

1.6.1. Bloglar

Yeni medyanın en bilinen platformlarından biri olan blog, ‘Weblog’ kavramının kısaltmasından oluşmaktadır (Koçak, 2012: 42). Kişisel günlüklerin internet üzerinden paylaşılabilen hali olarak da değerlendirilebilen bloglar, yayınlanan içeriklerin yeniden eskiye doğru sıralandığı internet sitelerini ifade etmektedir. Bloglar, kullanıcıların içerik yayınlama konusunda teknik bilgiye sahip olmalarına gerek olmaksızın rahatlıkla içerik yayınlatabilmelerini sağlayan kolaylaştırıcı birtakım araçlar sunmaktadır. Bloglar çok çeşitli amaçlar için kullanılmaktadır. Genellikle kullanıcıların kişisel paylaşımlarını yaptıkları blogların internette yaygın olmasıyla beraber, yemek, politika, fotoğraf gibi yalnızca belirli bir konuda paylaşımların yapıldığı tematik blogların da sayısı oldukça fazladır. Günümüzde kurumlar ve markalar da müşterileriyle daha samimi iletişim kurabilmek amacıyla kurumsal bloglar kurmayı seçmektedirler (Bostancı, 2015: 44).

1.6.2. Mikrobloglar

Mikroblog, blogun daha özelleşmiş bir halidir. Genelde karakter sınırı bulunan ve insanların o an ne yaptığını, ne düşündüğünü anlatabilecekleri, arkadaşlık kurabilecekleri, aynı zamanda onların mesajlarını takip etmeyi sağlayan blog siteleridir. Günümüzde en popüler ve en çok kullanıcıya sahip mikroblog sitesi Twitter’dır. Bunun dışında Plurk, Jaiku gibi mikroblog siteleri mevcuttur. Mikroblog dendiğinde ilk akla gelen site olan Twitter, mesajlara özel bir isim vererek Tweet demekte ve bu tweetlerin karakter sayısı önceden 140’ken şu an karakter sayısını 280 karaktere yükseltmiştir (Korkmaz, 2014: 18-19).

1.6.3. Wikiler

Wiki kelimesi Hawaii dilinde "hızlı" anlamına gelmektedir. Wikiler, kullanıcıların özgürce yeni sayfalar oluşturmaları, bunları düzenleyebilmeleri ve birbirine bağlayabilmelerine izin veren web yazılımlarıdır. Birçok açık kaynak kodlu, ücretsiz wiki kurma yazılımı da bulunmaktadır. Bu yazılımı edinen bir

kullanıcı kendi wikisini kurabilmektedir. Wikiler diğer sosyal medya araçları gibi internette içerik yayınlama ve yönetme süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Wikiler genellikle bir ansiklopedi amaçlı kullanılsa da bilgi paylaşımı, proje yönetimi, kurumsal iletişim ve eğitim amaçlı olarak da kullanılmaktadır (Bostancı, 2015: 48).

Siteyi ansiklopedilerden ayıran en önemli özellik, içerik üreticilerinin kullanıcılar olmasıdır. Kullanıcılar işbirliği içerisinde basit metin düzenleme araçları kullanarak içerikler üzerinde değişiklik yapabilirler. Etiketleme ve RSS gibi Web 2.0 teknolojilerinin kullanımına da imkân sağlar. İçerik üzerinde istenmeyen bir değişiklik yapıldığı zaman, moderatör anında müdahale ederek içeriğin kimseyi rahatsız etmeyecek biçimde yayınlanmasına olanak sağlar (Özcan, 2012: 28-29). En popüler Wiki aracı Wikipedia olmakla birlikte, Wikia, Termwiki, Wikimapia gibi başka wiki araçları da bulunmaktadır (Bostancı, 2015: 48).

1.6.4. Sanal dünyalar

Sanal dünyalar, Second Life olarak adlandırılan ve kullanıcılarına üç boyutlu gerçeklik, ses ve ışık efektleri ile öyküsü olan bir oyun içinde sanal bir karakter meydana getirme ve kendilerini internette tanımlama imkânı tanıyan sanal bir dünyanın meydana getirilmesidir. Toplumun hemen hemen bütün kesiminden üyesi olan sanal dünyalarda bireyler toplumsal statülerinden ayrı olarak çoklu ortam teknolojisi yardımıyla oyun içinde birbirleri ile iletişim kurabilmekte ve değişik tecrübeler kazanabilmektedir. Günümüzde World Of Warcraft (WOW) benzeri oyunlar sayesinde milyonlarca kişi benzer ortamda oyunsallaştırılmış bir kurgu içinde iletişim kurmayı elde etmektedir (Özpınar, 2016: 56).

Teknolojinin gelişmesiyle beraber kullanıcıların beklentileri artmıştır. Sanal dünyalar, interneti kullanarak sosyalleşmenin yöntemlerini gerçek yaşamdakine en yakın hale getirmeye çalışmaktadır. Kullanıcılar burada oluşturdukları karakterleri yöneterek diğer kullanıcılara ait karakterlerle tanışabilmekte, alışveriş yapabilmekte, arkadaşlık kurabilmekte ve kısacası gerçek hayattaki sosyal ilişkileri büyük ölçüde sanal olarak gerçekleştirebilmektedir. Sanal dünyalar kullanıcıların gerçek yaşamda olmak istedikleri fakat farklı nedenlerle olamadıkları bir kimliği oluşturmalarına ve

yaşatmalarına olanak sağlamaktadır. Sanal dünya kullanıcılarının gerçek hayattakinden genellikle farklı oldukları ifade edilebilir (Bostancı, 2015: 61-62).

1.6.5. Medya paylaşım ve sosyal ağ siteleri

Medya paylaşım siteleri, kullanıcıların fotoğraf, video veya ses paylaşmasına olanak sağlayan bunları reytinglendiren, izleyen ve dinleyenlerin yorum yapmasını sağlayan sitelerdir. En bilindik örnekler Youtube, Instagram ve Flickr'dır. Youtube kullanıcıların video ve ses paylaşmasına olanak tanıyan bir medya paylaşım sitesidir (Korkmaz, 2014: 22).

Sosyal ağlar, insanların internet üzerinden arkadaş edinerek, bu arkadaşlar arasında bağlantı oluşturdukları ortamlardır. Bireylerin birbirleri ile eklemlenerek oluşturdukları kullanıcı grupları, her an etkileşimde olan geniş topluluklar ortaya çıkarmaktadır. Büyüyen topluluklar, pazarlama sektörü için önem taşıyan hedef kitlelerini oluştururlar (Zarella, 2009: 53).

Sosyal medyanın en popüler örneklerinden biri Mark Zuckerberg tarafından 2004 yılından Harvard Üniversite için kurulan ve zamanla bütün dünyaya yayılan Facebook'tur. "Thefacebook" ismiyle kurulan site önce Boston eyaletindeki diğer üniversitelere daha sonra da Kanada ve diğer Amerika Birleşik Devleti üniversitelerine erişime açıldıktan sonra 2006 senesinin eylül ayında 13 yaş ve üzeri, geçerli bir e-posta adresi olan herkesin kullanımına olanak verecek bir duruma getirilmiştir (Phillips, 2007). LinkedIn iş hayatı ve kariyeri odak alan, MySpace ise müzisyenler ve müzikle ilgili kurumlara hitap eden diğer sosyal ağlardan bazılarıdır (Göçoğlu, 2014: 56).

Bahsedilen yeni medya araçları hariç zamanla gelişen ve benzer özelliklere sahip olan farklı sosyal medya araçları da bulunmaktadır. Forumlar, kendine has konu başlıkları ve ilgi alanları çerçevesinde tartışma platformlarıdır. Burada internet üzerinden özel konular ve ilgi alanlarıyla alakalı online tartışmalar ve konuşmalar yapılmaktadır. Bu anlamda forumlar özel konular hakkında bilgi sahibi olmak, yeni haberler öğrenmek, diğer kullanıcıların düşünceleri, önerileri ve tecrübelerinden bu biçimde bir iletişim ile yararlanmak için iyi bir ortam oluşturmaktadır (Zafarmand, 2010: 32).

Sosyal işaretleme siteleri, bireylerin kullanıcı oldukları uygulamalar ile kendi yer imlerini bir başka deyiş ile buldukları fiziksel platformları paylaştıkları ve bu paylaşımların depolandığı sitelerdir. Dolayısıyla yer imleri bireylerin sosyal statülerini belirleyen, gündelik yaşamları hakkında bilgi veren bir iletişim aracı olarak işlev görmektedir (Özpınar, 2016: 56).

1.7. Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkı

Yenilikler, eskiyle kıyaslamayı da yanında getirir. Medya, kavramsal olarak yeni medyanın ortaya çıkmasıyla, konvansiyonel olarak medyaya atfetmesine neden olmuştur. Medyanın kendi içerisinde yarattığı diyalektik, değer alanlarını değiştirmiş ve yeni medyadan önceki medya anlayışına geleneksel yükleme yapmıştır. İçerisinde “yeni” kavramının olduğu her yapılanma, bir önceki yapılanmanın sorgulanmasına neden olmuş ve gücünü kırmıştır (Gürbüz, 2014: 93).

Sosyal medya olarak isimlendirilen bu yeni aracılı iletişim şeklinin hem işleyiş hem de işlevleri bakımından var olan kitle iletişim araçlarından (gazete, radyo, televizyon, sinema vb.) farklı birtakım niteliklere sahip olduğu gözlenmektedir (Güngör, 2011: 312). Yeni medyayı (yüz yüze iletişim de dahil) geleneksel medyadan ayırt eden özellikler, Rice’a (1987) göre şunlardır:

Yeni medya şu özellikleri birleştirdiği ölçüde yenidir:

1. hesaplama (ki kelimelerin veya diğer verilerin çağrışımları aracılığıyla yeniden düzenlenmesi örneğindeki gibi içeriğin işlenmesine ve haber gruplarında söyleşme zincirleri yaratılması örneğindeki gibi iletişimin yapılaştırılmasına olanak sağlar);
2. telekomünikasyon şebekeleri (ki bunlar birbirlerindeki çok uzaktaki insanlara içeriğe erişim ve bağlantı imkanı verir);
3. içeriğin sayısallaşması (ki dağıtım şebekelerinden aktarıma, içeriğin veri olarak yeniden üretilebilirliğine ve metin, ses ve görüntü gibi çok sayıda tarzın bütünleşmesine ve çok sunumuna imkan sağlar) (akt. Mutlu, 2012: 337).

Aşağıda sosyal medyanın geleneksel medyadan farklı diğer özellikleri incelenmiştir.

1. Etkileşim özelliği:

Kitlelerin mesajdan etkileşimi, iki ya da çok yönlü gerçekleşebilmektedir. Geleneksel medya, mesajı genel anlamda tek yönlü iletir ve bu mesajın geri bildirimini ya olmaz ya da sonradan ve epey sınırlı meydana gelir. Sosyal medyada ise mesaj çift yönlüdür. Mesajı gönderen alıcı olabileceği gibi, mesajı alan alıcı da gönderici olabilir. Yani mesajı alan gönderici anında içeriğine katkı sağlayarak geri bildirimde bulunabilir, mesajın içeriği değiştiği için alıcı gönderici konumuna gelir, göndericide alıcı konumuna gelmesi nedeniyle iki tarafta birbirinden etkilenmiş olur. Sosyal medyada çok yönlü ve eş zamanlı iletişim olanakları olduğu için, etkileşim içerisinde olan tarafların daha fazla etkilenmeleri olağan hale gelmektedir. Etkileşimli bir araç olarak sosyal medya, izleyicileri ayıran duvarları ortadan kaldırma imkânı sağlayarak, pasif bir varoluşun ötesinde aktif bir katılıma sebep olmaktadır (A. Cavanagh, 2007'den akt. Kılıç, 2014: 162).

2. Anımsal özellik:

Geleneksel medyada bir haberin bireylere ulaşması uzun zaman alırken, sosyal medya aracılığıyla birey evinde otururken dünyada olup bitenlerden anında haberdar olabiliyor. Bir olay meydana geldiğinde, sosyal medya "wiki, blog"da anında yayınlanabilmektedir. Geleneksel medyada ise bir haberin yayınlanabilmesi için önce sorumluların o haberi gözden geçirmesi, hazırlaması ve onaylaması gerekir. Bu da oldukça uzun zaman almaktadır (Kılıç, 2014: 162).

3. Üreticinin ve tüketicinin yer değiştirmesi:

Bilindik kitle iletişim araçlarından ürün ya da içerik belirli bir merkezde, belirli bir kurumsal ve endüstriyel üretim ortamında üretilir ve kitlelerin tüketimine sunulur. Oysa sosyal medya ortamında kullanıcı taraflar aynı zamanda üreticidirler. Yani sosyal medya ortamını kullananlar medyanın içeriğini kendileri üretirler. Bu da sosyal medya ortamının üretim ve tüketimde iç içeliğini gösterir (Güngör, 2011: 313).

Üreticinin tüketici, tüketicinin üretici konumuna geçebildiği yeni medya, bu özelliği ile geleneksel medyadan ayrılmaktadır. Geleneksel medyada daha çok izleyici konumunda olan birey, yeni medyada istediği taktirde içerik oluşturucusu olmaktadır. Bu sayede yeni medya yardımıyla bireyler artık hem izleyici, hem

katılımcı, hem de içerik oluşturabilme olanaklarına bir arada sahip olabilmektedirler (Nuran, 2015: 39).

4. Ekonomik imkânlarda farklılık:

Geleneksel medyada televizyon yayını yapmak veya bir gazete basmak masraflı ve lisans gerektiren işlerdir. Oysa yeni medyada bir içerik oluşturmak ve bu içeriği yayınlamak diğer insanlarla paylaşmak için sadece internete erişim sağlanması yeterlidir. Sosyal medyada yayılan bu enformasyona ise ulaşmak isteyen herkes erişim sağlayabilir (Nuran, 2015: 42).

Bir haberin ya da fotoğrafın geleneksel medyada (gazetede) yayınlanması hem zahmetli hem de masraflı bir iştir. Oysa aynı haberin ya da fotoğrafın sosyal medyada (Facebook, YouTube) yayınlanması basit ve masrafsız bir çalışmadır. Birçok birey sosyal medya aracılığıyla kendini ya da misyonunu kamuoyuna masrafsız bir biçimde iletebilmektedir (Kılıç, 2014: 164).

5. Kullanılabilirlik özelliği:

Geleneksel medya üretimi, genellikle alanında uzmanlaşmış yetenekler ve birtakım eğitimler gerektirmektedir. Yeni medyada bu geçerli değildir isteyen herkes üretime katkı sağlayabilir. Bir gazete haberi oluşturmak için kişinin çeşitli yetkinliklere sahip olması ve mesleki eğitimleri alması gerekmektedir. Sosyal medyada ise gazetecilikle ilgisi bulunmayan birey o an tanık olduğu bir haberi kendi duygu, düşünce ve üslubuyla bir tweet atarak yayabilir (Özpınar, 2016: 34).

6. Multi medya özelliği:

Multi medya (çoklu ortam), internet iletişim araçlarının katkılarıyla oluşan, medya içerikleri programlar için kullanılan bir terimdir. Multi medya kavramı, geliştirilecek bir program için metin, resim, ses, video gibi farklı özelliklere sahip unsurların bir araya getirilmesiyle oluşan yapılandırılmıştır. Ancak farklı öğelerin anlam bütünlüğü oluşturabilmesi için, uzman kişilerin öncülüğünde çalışmalar yapılması gerekir. Multi medya ortamının oluşabilmesi için, metnin, sesin, video görüntüsün ve senaryosunun kurgusal bir bütünlük içinde olması gerekmektedir. Ayrıca çoklu

ortam, uzmanların verecekleri katkıların bir arada olmasıyla gerçekleşebilir. Çoklu ortam, ancak böyle bir çalışma sonucunda bütünlük arz edebilir (Kılıç, 2014: 83).

Multi medya biçimselliği, telekomünikasyon, veri iletimi, kitle iletişimi gibi iletişimin farklı boyutları ile imge, ses, metin ve sayısal veri gibi değişik veri çeşitlerinin birlikte bulunmasıyla beraber, sosyal medyanın depolama kapasitesinin yüksek olması, kullanıcının seçiciliğini desteklemektedir (Çıngay, 2015: 33).

7. Bireysellik ve kitlesellik özelliği:

Bireysellik ve kitlesellik olarak medya çeşitleri incelenecek olursa geleneksel medyanın daha kitlesel, yeni medyanın ise daha bireysel olduğu gözlenmektedir. Geleneksel medya bir merkezden kişileri mesleklerine, yaşlarına, cinsiyetlerine, kültürlerine vd. özelliklerine ayırt etmeden bir yayın yapmaktadır. Daha çok çoğunluğa bir sesleniş söz konusudur. Yeni medya ise daha bireyselleştirilmiş özelliklere sahiptir. İçeriklerin tek bir merkezden olmaması, kişilerin enformasyon kaynaklarını kendi zevklerine, hayata bakış açılarına göre seçmesi sayesinde yeni medya daha kişiselleştirilmiş özelliktedir. Ayrıca sosyal medyada kişilerin izleyici konumundan çıkıp içerik üretebilmesi de daha bireysel olmasına bir kanıttır (Nuran, 2015: 39-40).

8. Uzamsallık özelliği:

Sosyal medyada uzamın bir önemi yoktur. Herkes istediği her yerden, başka bir yerdeki kişilerle sosyal medya ortamında iletişim kurabilir. Özellikle de 3G taşınabilir telefonların kullanıma girmesi bu anlamda önemli bir imkân olarak görülebilir (Güngör, 2011: 314).

9. Konumda farklılık:

Geleneksel medyada bireylerin konumları bellidir. Gönderici mesajı iletir, alıcı mesajı alır, inceler ve bilgi edinir. Geri bildirim oldukça sınırlıdır. Sosyal medyada ise birer gönderici konumunda olan bireyler bir anda alıcı konumuna geçebilir. İletişim araçları bireylere hem gönderici, hem alıcı hem katkı sağlayıcı, hem de katılımcı konumları sağlayabilir. Aynı zamanda birey tüm bu konumları isterse aynı anda kullanma imkanını da elde eder (Kılıç, 2014: 163).

10. Eş zamansızlık özelliği:

Sosyal medya zamanın sınırlılıklarını aşmış bulunmaktadır. Birey dilediği zaman habere ulaşma imkanına sosyal medya sayesinde sahip olmuştur. Geleneksel medyadaki haberin iletilmesiyle, bireyin aynı anda izleme zorunluluğu ortadan kalkmıştır. İnsanlar televizyonda bir yayını sadece belirli bir saatte izleyebilirken internet sayesinde kişiler istediği zaman o habere ulaşma olanağına kavuşmuştur. Yani iletilecek bir verinin istenilen bir zamanda ulaşılabilir olması, internet kullanıcılarının farklı zaman dilimlerinde mesaja ulaşabilmelerinin söz konusu olduğu gözlemlenmektedir. Bu temel özelliği ile yeni medyanın, televizyon ve radyo gibi iletişim araçlarının aynı zamana dayalı iletişim gerekliliğini aştığı belirtilmektedir (Göker ve Doğan, 2011: 180).

11. İletilerin değiştirilebilirliği:

Televizyon, radyo, gazete gibi kitle iletişim araçlarından gönderilen bir iletinin geri alınması, düzeltilmesi, başka bir iletiyle değiştirilmesi mümkün değildir. Oysa sosyal medya ortamlarında gönderilen bir iletinin geri alınması, düzeltilmesi, başka bir iletiyle değiştirilmesi mümkündür. İletişim karşılıklı olduğu için, sorun çıksa dahi düzeltilebilir (Güngör, 2011: 314).

12. Erişilebilirlikte farklılık:

Geleneksel medya aracılığıyla bir haberi üretebilmek ya da erişebilmek sosyal medya araçlarına göre çok daha zahmetlidir. Geleneksel medya araçları genel anlamıyla ya siyasal iktidarın ya da özel sektörün yetkilerindedir. Bu nedenle bir haberi üretmek ya da erişebilmek, yetkililer tarafından belirlenen sınırlar içerisinde gerçekleşebilir. Oysa sosyal medya araçları genel olarak herkese açıktır ve daha az çalışmayla haberi üretme ya da habere erişebilme olanağı vardır (Kılıç, 2014: 164).

Yeni medyada kişiler duygularından ve düşüncelerinden daha özgür bir şekilde söz edebilmektedir. Geleneksel medyada gerek ekonomik ilişkiler (reklamlar vs), gerek siyasal ilişkilerden dolayı bir kısıtlama söz konusu olabilmektedir. Yeni

medya global ve basit bir şekilde ulaşılabilir haliyle daha eleştirel ve tepkiseldir (Özpınar, 2016: 34).

13. Fazla miktarda enformasyon sağlama:

İnternet ve sosyal medya ortamlarında kullanıcılara neredeyse sınırsız bilgi akışı söz konusudur (Binark, 2007'den akt. Güngör, 2011:315). İhtiyaç duyduğumuz her türden bilginin bize, bir tuş uzaklığında olduğunu biliriz. Ancak bir yandan internet ortamının müthiş bir bilgi kirliliği ortamı olduğunu da altını çizmek gerekir. Çoğu zaman istediğimiz özellikte bilgiye ulaşamayız. Böylelikle internetin bilgiye ulaşmaktan çok bilgiden haberdar olmak konusunda daha işlevsel olduğunu söylemek yanlış olmaz (Güngör, 2011: 315)

14. Diğer farklılıklar:

Yeni medya ve geleneksel medyaya yayın hakları ve hukuksal açıdan bakıldığında farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Yeni medya günümüzde hala gelişimine devam eden bir olgudur ve hayatımızda yer almaya başladığında yasal düzenlemeleri yetersizdi. Bu bakımdan kişilik hakları, telif hakları gibi hukuki düzenlemeler yakın bir zamanda yapılmıştır (Özpınar, 2016: 33).

Geleneksel medya sıklıkla 'endüstriyel', 'broadcast' veya 'mass' medya şeklinde adlandırılmaktadır. Yeni medya ve geleneksel medyada yer alan içerikler büyük gruplara ve küçük gruplara da ulaşabilmektedir. Burada ikisi arasında kullanılan metotların özelliklerine göre değişiklik olabilir. Yeni medyada bu özellikler, hızlı ve daha güncel olması, geleneksel medyaya kaynak oluşturması, zincirleme iletişim kurulabilmesi, küçük grupların iletişimi, kozmopolitiklik, hiyerarşik ilişkilerin önemsenmemesidir (Nuran, 2015: 42).

1.8. Sosyal Medyanın Avantajları

İçerik üreten bir birey özgürce düşüncelerini ifade etmek, hızlı haber ve fikir alışverişi ile etkileşimde bulunmak, kendisi ile ilgili düşünceleri kendi isteği doğrultusunda oluşturmak (imaj/kimlik), dünyanın her yerine erişim sağlamak, kamuoyu oluşturmak, örgütlenmek, gereksinim duyduğu her ürünü kolayca satın almak, ilgi alanlarına göre grup ve kişileri takip etmek, iş aramak, eğlenmek,

dünyaca tanınmak, şöhret olmak gibi birçok etkinliği sosyal medya üzerinden gerçekleştirmektedir. Diğer taraftan bu içerikleri fikir madenciliği yöntemi ile değerlendiren ticari kuruluşlar, kamu kurumları ve araştırmacılar vardır. Bu kesim sosyal medyanın, üretilen içerikler üzerinden özellikle gençlerin eğilimleri, ürünleri hakkında geri bildirim sağlama, basit yarışmalarla marka hafızası geliştirme, görsel işitsel endüstri ürünleri ile kültür inşası, eğitim gibi pek çok imkânından yararlanmaktadır (Çingay, 2015: 39).

Sosyal bir varlık olan insan, dünyada gelişen sosyal etkinliklerin pek çoğunu internet üzerinden izleyebilir, öğrenebilir, katkıda bulunabilir, eleştirebilir. Bireyin dünyada gelişen olaylardan anında haberdar olabilmesi nedeniyle, internet iletişimin bireye olumlu katkıları vardır (Kılıç, 2014: 86).

Fotoğraflar, ses dosyaları, videolar gibi görsel ve işitsel unsurları son derece kaliteli bir biçimde kaydedecek duruma gelen mobil cihazlar (akıllı telefonlar, cep bilgisayarları, tabletler vb.) yeni medya ortamlarındaki veri paylaşımını basitleştirmekte ve hızlandırmaktadır. Bu gelişmeler, sosyal medya ortamlarının “birbirine bağlılık” özelliği ile birleşerek yeni medya oluşumunu daha güçlü bir duruma dönüştürmektedir (Göçoğlu, 2014: 42).

Yeni medyanın geleneksel medyadan öncelikli farkı en az iki yönlü ve eş zamanlı bilgi aktarımı sağlamasıdır. Yeni medya, internet ve akıllı telefonlar gibi yeni iletişim araçlarının sağladığı olanaklarla zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırmıştır. Bu haliyle eğlenceden, eğitime, mesleki yardımlaşmaya kadar birçok alanı içinde barındırmaktadır. En önemli avantajlarından birisi de hızlı olmasıdır. Günümüzde yeni medya; büyümesi önlenemeyen, kimsenin reddedemeyeceği, gündemi belirleyen, bir ülkenin yönetimini değiştirebilen, kararları etkileyen bir güç durumundadır (Tuncer vd., 2013: 15).

1.9. Sosyal Medyanın Dezavantajları

Sosyal medyanın olumsuz etkileri şu şekilde sıralanabilir:

1. *Kimlik oluşumuna olumsuz etkisi:* Sosyal medyada oluşturulan sahte hesaplarla, insanlar kendilerini kolayca bambaşka birisi olarak tanıtabilirler. Bu da gelişmekte ve olgunlaşmakta olan bireylerin kimlik süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilir,

2. *Mahremiyet duygusunun gelişmesini engelleme:* Özel ilişkiler dahil, her türlü mahrem konuşmalar sosyal medya aracılığı ile yapılmaktadır. Bu da özellikle gençlerin mahremiyet duygularının gelişmesini engeller,
3. *Yasal sorunlar:* Sosyal medya olumsuz ve kötü niyetliler için de kullanılan bir alan olmuştur. Ekonomik alanda sömürülme, yasa dışı davranışa zorlanma gibi durumlar, hukuki sorunlara sebep olmaktadır,
4. *Popüler olma isteği:* Gençler arasında popüler olma isteği oldukça yoğundur. Bunu isteyen genç, yalana başvurabilir. Kendisiyle örtüşmeyen davranışlar sergileyebilir,
5. *Toplumdan uzaklaştırır, yalnızlaştırır:* Sosyal medya, her ne kadar ismi sosyal olsa da bireyleri asosyalleştirir,
6. *Kilo alımı, hareketsizlik:* Sosyal medya başında geçirilen zamanın fazlalığı, kişiyi hareketsiz kılar. Bunun sonucu kilo alımı, sağlıklı bir yaşantı için zemin oluşturur (Hürriyet, 2017).

Mobil cihazlar sayesinde fiziksel olarak bir özgürleşme oluşmuş görünse de bilişsel olarak sabitleme ve gitgide tepkisizleşme durumu ile karşı karşıya olduğumuz gözlemlenmektedir. Tepkisizleşme ve tekleşme yani yalnızlaşma artmaktadır (Çingay, 2015: 42).

Yeni medya kişisel güvenliği ise tam anlamıyla çözememiştir. Kişiler şahıslarına ait bilgiler içeren paylaşımları diğer kullanıcılar için sınırlandırsalar bile bu bilgilere ulaşım yer yer zor olmamaktadır (Özpınar, 2016: 38).

Yeni medyada oluşabilecek sorunlardan biri de kendi dünya görüşlerine göre içerikler yayan bilinçli azınlıklar, bu görüşlerine yakın yönelime sahip olan bireylere ulaşarak bir cemaat ilişkisi meydana getirebilirler. Siyasal gelişmelerde bireyler ideoloji bombardımanına tutulabilir. Bu da görüş ve düşüncelerinin olumsuz bir şekilde biçimlenmesine sebep olabilir (Kaplan ve Ertürk: 2012: 11).

1.10. Sosyal Ağ Tanımı ve Sosyal Medyanın Dönüşümü

Bilgi ve iletişim teknolojisi olarak adlandırılan bilgi teknolojisi devrim özelliğindeki gelişmeler ile 21. asırda dünyada pek çok sosyo-ekonomik sürecin öncülüğünü gerçekleştirmiştir. İnternet teknolojisindeki gelişmelerin toplumdaki tüm kesimlere yayılması ve gündelik yaşamın bir bölümü olması kendisine has bir yapının meydana gelmesine ve buna ilintili olarak önemli bir ekonomik sistemi oluşturan yeni medyanın gelişmesine imkan sağlamıştır (Castels, 2008: 100).

Sosyal ağ kavramı hakkında yapılmış tanımlamaları incelediğimizde bu kavramın internet öncesi sosyal ağlar üzerine yapılan sosyolojik araştırmalara uzandığını görürüz. Sosyal ağ kavramı, sosyal bir sistemde bireysel aktörlerin niteliklerinden daha ziyade, aktörler arasındaki bağların kalıplarının niteliklerine odaklanır ve bu tanımlamaları bu sosyal yapıların ağa üye olanların davranışlarını nasıl sınırlandırdığını ortaya koymak için kullanır. Ağ analizi, ağın yapısı ve bileşimi üzerine odaklanır ve bu ağlar içinde akışını sürdüren içerikler ve spesifik kaynakları da inceleme alanına dahil eder. Sosyal ağ teorisinin gücü, bireysel davranışı ve tutumları belirlemede büyük ölçüde sorumlu olan ağın sosyal yapısına ilişkin test edilebilir varsayıma dayanır (Berkman vd., 2000: 843)

Literatürde geçen tanımlamaların ortak noktaları dikkate alındığında sosyal ağlar en sade biçimiyle; kullanıcıların çevrimiçi profil ya da kişisel web sayfaları oluşturmasına, diğer kullanıcılarla ve onların listelerindeki kişilerle bağlantı ve iletişim kurmalarına, kişisel içeriklerini paylaşmalarına hatta kişisel bir ağ kurmalarına olanak sağlayan online topluluklar olarak belirtilebilir (Çingay, 2015: 16).

İçerisinde medyanın da yer aldığı iletişim alanındaki dönüşümün birincil tanımlaması, ağ iletişiminin birçok noktadan birçok noktaya doğru bir iletişim sürecinden söz etmesidir. Bu hem kişiler arası iletişimin noktadan noktaya hem de kitle iletişiminin noktadan kitleye olan süreçlerinin bir araya gelmesidir (Nuran, 2015: 45).

Sosyal medyanın dönüşümünün zorlayıcı gücü, teknolojinin gündelik yaşamın çoğunluğunu kapsamaması ve insanların sosyal medya kullanım oranlarının artması olarak gösterilmektedir. Günümüzde bütün dünyada sosyal medya, gazete

ve televizyonlar ile baş edecek bir bilgi kaynağı ve iletişim aracı olarak toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel gündemlerini etkilemekte ve biçimlendirmektedir (Özpınar, 2016: 40).

1.10.1. Ağ toplumu

Kitle iletişim araçlarının yarattığı iletişim sistemi aracılığı ile bir hedef doğrultusunda birbirleriyle haberleşen kişiler, bu hedef doğrultusunda bir sınıf bilinci oluştursalar da bir sosyal tabakalaşma piramidinde hiyerarşik bir yapı oluşturmazlar. Buna rağmen günümüzde bir sınıf bilinci toplumundan bahsedilmekte, hatta ‘Network society’ (ağ veya şebeke toplumu) kavramı ile ifade edilen bir toplum tipi sosyologlar arasında sıkça gündeme getirilmektedir (Arslantürk ve Amman, 2013: 188).

Sosyologlar ve sosyal bilimciler gelinen noktada dijital ve iletişim teknolojilerinin dünyayı küçülttüğünü (küreselleşen dünya) bu küçülen dünyada da eskiden farklı olarak insanlar arasında yeni gruplaşmaların oluştuğunu varsaymaktadırlar. Özellikle 1980 sonrası dijital teknolojideki gelişmeler, internet sisteminin küresel bir ağ vasıtasıyla kişileri buluşturması bu olgunun “ağ toplumu” olarak nitelendirilmesine sebep olmuştur (Arslantürk ve Amman, 2013: 188).

Manuel Castells içinde bulunulan bilişim çağının insanlar ve kurumlar üzerinde yarattığı ekonomik, siyasal ve toplumsal çok yönlü dönüşümünü analiz ederek, teknolojik paradigmanın ortaya çıkardığı yeni toplum tipine “ağ toplumu” adını vermektedir (Kök ve Tekerek, 2012: 62). Yeni teknolojilerle ağların gücü artmakta ve ağ toplumu düşüncesi günlük hayatımıza işleyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüz ağ toplumu, ağlar üzerine kurulmuş bir ilişki ve etkileşim sistemini yaygın ve yoğun bir şekilde kullanmaktadır. Castells’in “Ağ Toplumu” kuramı, gelişmiş iletişim teknolojileri temelinde dünya çapında oluşturulan birtakım ağların çerçevesinde dünyanın yeniden oluşumu hakkında yeni perspektifler açmaktadır (Doğan, 2011: 171-177).

Hızlı ve seri üretim karşısında bir o kadar hızlı tüketim yer alır. Her üretilen meta ya da duygu çok hızlı bir biçimde tüketilmeye tutsaktır. Tüketimin bu denli hızlı oluşu nedeniyle, ağ toplumu bireylerinin karakterleri kendinden önceki kuşaklardan hayli farklılaşmıştır. Çoban’a göre; “Ağ toplumundan bahsedilirken

aslında ekonomi, siyaset, kültür temelinde işleyen toplumsal ilişkilerden söz edilmektedir, bu ilişkiler ağının sürekli değişen ve dönüşen dinamik bir yapısı vardır, ancak bu yapının köklü dönüşümler geçirdiği tarihsel süreçlerden de bahsedilebilir, bu açıdan enformasyon çağı ekonominin, siyasetin, kültürün ve pratiklerin yeniden şekillendiği ve bunun ağlar üzerinden yeniden yapılandırıldığı bir sürece gönderme yapmaktadır” (2014: 10).

1.10.2. Ağ nesli

2000’li yılların başında internet kullanımı görece yaygınlaşmaya başladı. ADSL gibi daha hızlı iletim hatlarının maliyetleri yine görece azalmaya ve özellikle sadece şirketlerin değil ailelerin de kullanımına sunulmaya başladı. Ayrıca bu dönem, Castells gibi düşünürlerin “ağ toplumu” olarak tarif ettikleri bir toplumsal dönüşüme doğru gidildiği bir dönemin de başlangıcı oldu (Webster, 2004; Castells, 2004’den akt. Aytekin ve Sütçü, 2012: 5).

Ağ nesli olarak tanımladığımız kavram bir kuşağı ifade etmektedir. Neslin ilk küresel kuşak olduğunu savunan düşünürlerden biri Scott’dır. Kenan ve Shiri ise bu sosyal ağ teorisini aynı zamanda ağ analizi olarak da adlandırarak ağ yapısının kullanıcıları nasıl etkilediğini inceler (Kenan ve Shiri, 2009: 439).

Jones’a göre ağ nesli hızlıdır, farklılıklara karşı daha tahammüllüdür, adaletsizliklere ve problemlere daha duyarlıdır, seçim serbestliğine ve özgürlüğüne değer verir, işbirliğine hazırdırlar, yenilik onlar için hayatlarının bir parçasıdır. Ayrıca, ani çıkışlı ve hızlı olmaları, paralel işlem yapabilmeleri, grafik öncelikli tercihleri olmaları, serbest dolaşımı sevmeleri, bağlantılı konulara yer vermesi, etkin durumda olmak istemeleri, sanal ve gerçeküstücü olmaları gibi özelliklere sahiptir (Jones, 2009’dan akt. Nuran, 2015: 47).

Don Tapscott ise ağ neslinin özelliklerini sekiz maddede özetlemiştir. Tapscott’a göre ağ nesli özgürlüğe düşkün, paylaşımı seven, ürünleri kişiselleştiren, her konuda araştırmaya yatkın, markaya önem veren, eğlenceli işleri seven, eğlence ortamlarını seven, değişime çabuk ayak uydurabilen bir yapıyı ifade eder (Nuran, 2015: 47).

1.11. Sosyolojik Bir Olgu Olarak Sosyal Medya

Sosyoloji; sosyal yaşamın, sosyal değişimin ve bireylerin sosyal davranışlarının sebeplerinin ve sonuçlarının bilimsel yollarla araştırılmasıdır. Sosyoloji, grupların, organizasyonların ve toplumların yapılarını araştırarak insanların bu yapılarıdaki etkileşimlerini inceler (Bahar, 2009: 3). Ozankaya'ya göre sosyoloji, “insanların toplum yaşamının koşullarını nesnel olarak ve toplumsal bütün içinde inceleyen bilimdir”. Toplumbilimin amacı, toplumları nesnel şartları içinde anlamak, geçirilen değişimlerin etkenlerini ve doğrultusunu açıklamak, olaylar arasındaki benzerlikleri saptayarak genellemelere ve öngörülere varmak ve böylece de değişme süreci üzerinde etkili olma imkânı sunmaktadır (1999: 15).

Sosyolojik bir kavram ve olgu olarak açıklanmayı bekleyen sosyal medya yaşamın her alanında insanların karşısına çıkmaktadır. Sosyal medya araçları, bilgi, görüş, fikir ve düşüncelerin paylaşılmasına imkân tanıyan; sosyal örgütlenmeyi güçleştiren; kamuoyu oluşturan; insanların anlama, anlatma, öğrenme ve öğretme gibi temel ihtiyaçlarını karşılayan; insan ilişkilerini geliştirip değiştiren; yeni davranış ve tutum kalıplarını, görüş ve düşünce akımlarını yaygınlaştıran en etkili iletişim araçlarıdır. Burada işin aslı sanal bir topluluk oluşturup bunlarla beraber hareket etme, fikirleri paylaşma, yeni çözümler üretme ve bu gibi çalışmalar yapmaktır (Akyazı ve Ateş, 2012: 180-181).

Gerek Türkiye'de örnekleri çoğalarak görülen, gerekse dünyanın birçok çeşitli bölgelerinde görülen toplumsal hareketlerin eylem ve iletişim ortamı olması sosyal medyanın önemini ve su götürmez etkinliğinin anlaşılması gerektiğini bizlere göstermektedir. Başlıca örnek vererek açıklanacak olursa, Türkiye'de yaşanan Gezi Parkı eylemleri, Orta doğuda yaşanan Arap Baharı ve Amerika'da meydana gelen Occupy Wall Street eylemlerinin kısa sürede başlayıp yayılmasının ve bu denli büyük etkiye sahip olmalarının altında sosyal medyanın olduğuna tüm dünya şahit olmuştur. Yaşanan bu ve bunlar gibi eylemlerde sosyal medyanın bu denli etkili olması sosyal medyayı sosyolojik olarak bir “kavram” olmaktan çıkartıp sosyolojik bir olgu durumuna getirmiştir. Çünkü bir ifadenin olgu olabilmesi için sonuçlarının ve etkilerinin somut olması gerekmektedir. Yaşanan tüm olaylarda sosyal medyanın etkisinin birer somut sonucu olduğu görülmektedir (Sarı, 2014: 30).

İKİNCİ BÖLÜM

POST - TRUTH (GERÇEK ÖTESİ) ÇAĞ

Bu bölümde öncelikli olarak post-truth (gerçek ötesi) çağın temelini oluşturan yalan olgusu incelenecektir. Kavramın daha iyi anlaşılabilmesi için hakikat ve gerçek kavramlarına değinilecektir. Bu kavramın tanımına ve tarihine yer verilecektir. Bu çağın temelinde neler olduğu ayrıntılı bir şekilde ele alındıktan sonra ise araştırma bölümünün amacına yönelik olarak doğrulama platformlarından söz edilecektir.

2.1. Yalan ve Kısa Tarihi

Yalan konusunda çok geniş bir literatür bulunmaktadır ve çoğu insan yalanın tam olarak ne olduğunu tanımlamaya çalışmıştır. Seager ve Mann'e göre yalan kavramının başarılı bir şekilde tanımlanabilmesi için; niyet, başarı ve ön bilgiyi içermesi gerekmektedir. Niyette kasti olarak kandırmak, başarıda yalan söyleyen kişinin yalanına inandırdığını düşünmesi, ön bilgi de ise yalana maruz kalan kişinin bahsedilen konu hakkında yalan olduğuna dair bilgisiz olması gerekmektedir. Bu içeriklerin olması dahilinde ise yalanın tanımı (2010: 10-11):

“Başarılı olsun ya da olmasın, söyleyenin aslında doğru olmadığını bildiği ve söylenen kişiye gerçek olmadığını bildirilmediği bir inanç yaratmak için sarfedilen kasti bir çabadır.”

Bilerek ya da bilmeden de olsa, ahlaksızca ve ilkelce de yapılırsa, yalanla günlük yaşamda sık sık karşılaşılabilir. Doğruları söylemekten uzaklaşıldığı birçok sözcük ve deyimle çeşitli şekillerde sınıflandırılır ve tanımlanır. Örneğin; beyaz yalan söylemek, gizlemek, dolaylı anlatmak, dürüst davranmamak, yapmacık olmak, miş gibi yapmak, akıl karıştırmak...Görüldüğü üzere bunu ifade etmenin Türkçe'de sayısız biçimi vardır (Lerner, 1997: 14-15). Bu yüzden yalanı tanımlarken karmaşık ifade şekilleri çıkabilir.

Bunun gibi muğlak ifadeler gerçeği örter ve yalancılığın olası sonuçları konusunda duyarsızlaşılmasına sebep olabilir (Keyes, 2017: 25). Adına yalan denilmeyen çarpıtma, gizleme gibi kavramlar çoğu kişi tarafından daha kabul edilebilirdir. Bunun en büyük sebebi yalanı ortaya çıkarmak ve yalandan sakınmak,

diğer kavramlara oranla daha zordur. Oysa adına bilgiyi saklama, çarpıtma, kandırma, yalan söyleme de denilse ortada hakikatin söylenmemesi en nihayetinde aldatma gibi bir durum söz konusudur ve bu kötü bir davranış olarak görülür (Mearsheimer, 2011: 23-27).

Konuşabilen tek tür olan homo sapiens yüksek sesle yalan söyleyebilen de tek türdür. Konuşma yeteneği sayesinde insanlar, avlanmakta, yırtıcıları kandırmakta ustalaşmışlar ve bu onlara evrimsel bir üstünlük sağlamıştır. Aynı zamanda potansiyel düşman kabilelerden gelebilecek tehlikeler de yalana başvurularak önlenmiştir. Sözel aldatma insanlara büyük avantajlar sağlamıştır ki bazı evrim biyologları konuşma ve yalan söyleme yeteneğinin birlikte geliştiğine inanmaktadır. Kelimeler yalan söylemeyi kolaylaştırırken, yalan söylemek için hep daha çok kelimeye ihtiyaç duyulmuştur (Keyes, 2017: 31-32). Sadece insanlar değil hayvanlarda yalan söyler. Hatta bu onların hayatta kalabilmeleri için zorunlu bir durumdur. Böcekler ve bukalemunlar yırtıcı bir hayvanın saldırısından kurtulabilmek için içinde bulunduğu ortama kamufle olurlar. Mürekkep balığı düşmanı ile arasına mürekkep püskürterek saklanır ve eğer düşmanın kafası karışırsa bu saldırıdan kurtulabilir. Tüylerini kabartan hayvanlarsa daha büyük gözükerek düşmanını ürkütmeyi amaçlar (Glass, 2015: 37).

Hemen hemen her din, ahlak ve değer sisteminde yalan söylemek kötü bir davranış olarak nitelenir. Dinler toplumda birlik, beraberlik ve dayanışmayı sağlamak amacıyla bir takım kurallar ortaya koymuştur. Bu durumu bozabilecek her türlü unsuru da sapma ve günah olarak addeder. Yalan da bunlardan bir tanesidir (Koç, 2007: 224). Eski Ahit'te yalan üzerine birçok atıf bulunmaktadır. Dokuzuncu Emir'de yalan söylemenin kötülükleri belirtilmiştir: "Komşuna karşı yalancı şahitlik yapmayacaksın." Yeni Ahit'te de aynı biçimde, Mezmur 63:11'de, "Yalancıların ağzı kapanacak," 120:2'de "Ya Rab, kurtar canımı yalancı dudaklardan, aldatıcı dillerden." ifadeleri bulunmaktadır. Yuhanna 8:44-45'te "yalan kötülüğün dilidir" der. Talmud da ise "Tanrı tövbe edilen bütün günahları affeder, kötülüğün dilinin günahı dışında." ifadesinde de görüldüğü üzere yalan söylemeye karşı insanlar uyarılmaktadır. İslam dininde de Hz. Muhammed, Müslümanlara dürüst davranmayı ve yalandan sakınmayı öğütlemiştir. Kur'an da: "Hakkı batılla karıştırmayın ve bile bile hakkı gizlemeyin," (2:42) ve "Vay haline yalancı ve günahkar kişinin!" (45:7) ayetlerinde yalan söylemek ele alınır (Glass, 2015: 20-22).

Çoğu teolojide benzer durum söz konusudur. Budizm’de de Hindu etiği yalan söylemeyi yasaklar. Manu Kanunnamesi Hindulara “önemsiz bir şey için bile olsa, yalan yere yemin etmemelerini” buyurur. Dinler yalan söyleme konusunda insanları uyarmıştır ancak bazı durumlarda yalan söylemek kabul edilebilir. Hz. Muhammed, Müslümanlara dürüst olmalarını söyler ancak hayatları tehlike altındayken, yerel huzuru korumaları gerektiğinde ya da yolculuk yaparken güvenlikleri söz konusu olduğunda yalan hoş görülebilir. Barışı sağlamak için söylenen yalan da gene yalan söylemenin kabul olduğu bir durumdur. Hristiyanlıkta da barış için yalana izin verilir. Yahudilikte de bazı istisnai durumlar bulunmaktadır: evlilik ilişkileri hakkında soru sorulduğunda, kibirli görünmemek ve alçak gönüllü davranmak için, mülkünü korumak için yalan anlayışla karşılanır. Yalanın hoş görüldüğü şartlar dinden dine değişse de bir noktada buluşurlar; inananlara söylenen yalanlar, inançsızlara söylenen yalanlardan daha kötüdür (Keyes, 2017: 42-43).

Günümüzde ise teknolojinin gelişmesinin doğurduğu bir sonuç olarak, çok fazla aldatici mesaja maruz kalınmaktadır. Cep telefonları, e-posta, mesajlaşma, internet, radyo ve TV kanalları aracılığıyla doğru olmayan bilgiler kişilere ulaşır. Her zamankinden daha çok yalan söylendiğini belirlemek kolay olmasa da artık yalanlar çok sıradan bir şekilde söylenmekte ve insanlar ne zaman yalan söylendiğini anlamamaktadır. Kendileri bile doğru söyleyip söylemediğinin farkında değildirler (Keyes, 2017: 21).

2.2. Hakikat ve Gerçek Kavramı

Hakikat ve gerçeklik kavramları birbirleri arasındaki anlam farklılığı gözetilmeksizin birbirinin yerine kullanılsa da, aslında birbirinden farklı kavramlardır (Tepe, 2003: 19). Gerçek, bilinçten bağımsız olarak var olan demektir (Akarsu, 1975: 78). Gerçeklik ise en genel anlamı içinde; dış dünyada nesnel bir varoluşa sahip olan varlık, var olanların tümü, var olan şeylerin bütünü; bilinçten, bilen insan zihninden bağımsız olarak var olan her şeydir (Cevizci, 2000: 408).

Hakikat nesnel gerçeğin düşüncedeki yansımasıdır. Gerçek nesnel gerçekliği, hakikatse bu nesnel gerçekliğin zihindeki öznel yansımasını gösterir. Örneğin; önümüzde duran bir kitap gerçek, onun zihnimizdeki yansıması ise hakikattir. Hakikat,

gerçeğin kendisi değil yansımasıdır ve düşünceyle nesnesi arasındaki uygunluğu ifade eder (Hançerlioğlu, 1994: 150).

2.3. Post-Truth Tanımı ve Tarihi

Batı Dünyası 2016 yılında, politik ve medyatik alanda ki garipliği açıklamak için yeni bir konsept bulmuştur. Bu konsept ilk olarak politikanın post-gerçek bir duruma geldiğini, kendince bir “gerçek” uydurarak, gerçekliğini kaybettiğini vurgulamaktadır. Bu kavram yani ‘post-truth’ 2016’da Oxford Sözlük tarafından yılın kelimesi seçilmiştir.(Tatal, 2017: 4-6). Oxford Sözlükte post-truth bir sıfat olarak, “nesnel gerçeklerin belirli bir konuda kamuoyu görüşünü belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu” biçiminde tanımlanmaktadır (Oxford Dictionaries, 2018).

Hem “post” ön ekinin, hem de “truth” kelimelerinin Türkçe çevirisindeki karmaşıklık sebebiyle post-truth kavramının Türkçe çevirisinin ne olması gerektiği konusunda yoğun tartışmalar bulunmaktadır. Sözcüğün Türkçeleştirilmesi için “gerçeklik sonrası”, “hakikat ötesi”, “hakikat sonrası”, “post gerçeklik”, “gerçek aşırı”, “post olgusal”, “gerçek ötesi” gibi birçok farklı öneriler bulunmaktadır.Yalın Alpay’a göre ise İngilizcedeki “truth” sözcüğünün Türkçedeki sözlük anlamı “doğruluk”tur (hakikat). Dolayısıyla “post-truth” sözcüğünün Türkçeleştirilmesinde “gerçeklik” ifadesinin kullanılması, terimin anlamında değişiklik ortaya çıkartmaktadır. Bu yüzden, Alpay “post-truth” kavramına karşılık olarak “doğruluğun önemsizleşmesi” ya da “hakikatin önemsizleşmesi” kavramlarını önermekte ve aralarından “hakikatin önemsizleşmesi” karşılığını kullanmayı tercih etmektedir (Alpay, 2017: 25-27).

Postmodern dünyada gerçeğin ve doğruluğun genel geçer değerlerden çıkmış olması gözlemlenmektedir. Post öneki ‘bir olaydan sonra gerçekleşen’ manasında kullanılmamaktadır. Önüne geldiği kavrama önemsiz ya da gereksiz kabul edildiği zamana ait anlamı katar ve artık bir şeylerin son bulduğunu gösterir. Örneğin ‘post-truth politics’ denildiğinde, ‘doğruların, hakikatlerin, olguların önemini yitirdiği bir dönem’den bahsetmiş olunmaktadır (Journos Dergisi, 2016). Keyes truth sözcüğünü etik ve dilbilimsel bağlamında incelediğinde ise; tıpkı Fas dilindeki hakk terimi gibi iki manayı içinde barındırdığını belirtir. Buna göre hakk

terimi sadece bir doğruluğu değil aynı zamanda görev ve zorunluluğu ifade eder. İngilizce konuşanlar için de truth kelimesi birçok fonksiyonu içinde barındırır. Truth hem güvenilir anlamına gelirken hem de hakikat ve sadakat anlamı taşır (Keyes, 2017: 35).

Önceleri bir gerçek ve hakikat bazında bilgiye nesnel olarak ulaşılabileceği ekseninde hareket edilmiştir. Bugüne gelindiğinde ise yitirilen bir gerçekle karşı kaşıya kalınmakta, bilgiye öznel olarak ulaşılmakta, gerçeğin kişilere göre değiştiği görülmektedir. Bu durumda post-gerçek dönem de gerçeğe sadık kalma şartı kaybolmuş, gerçek zihindeki yansımasından kopmuş ve gerçek subjektif bir hal almıştır (Tutal, 2017: 6). Adına her ne denirse de kısaca post-truth göreceli gerçeklerin bilimsel gerçeklerin yerini aldığı ifade eder. Bu çalışmada kavramın Türkçeleştirilmesinde mutabık olunamaması sebebiyle post-truth, hakikat ötesi, gerçek sonrası, gerçek ötesi şeklinde farklı biçimlerde kullanılmaktadır.

Oxford Sözlük tarafından 2016 yılının kelimesi seçilen post-truth kavramına göre subjektif verilerle doğruluk veya yanlışlık önemsizleştirilerek kitlelere seslenilir ve onlara bu şekilde bir şeyleri inandırmak amaçlanır. Gerçeğe karşı doğrudan bir girişim değildir ancak gerçeklik ikincil önemdedir. Öncelik inandırıcılık olmuştur. Politik yalanlar, kitleler üzerinde yanlış bakış açısı yaratmaktadır. Post gerçek çağda Donald Trump'ın yalan söylemesi onu yalancı bir adam yapmaz. Donald Trump, ABD başkanlık seçimini kazanması ve sonrasındaki söylemleriyle post-truth çağının ruhunu iyi yansıtan örnek bir vaka özelliğindedir. Politik yalanlar hedef seçmenlerin güvenmediği ya da beğenmediği seçkinlerin ikna edilmesi değil, önyargıların güçlendirilmesini amaçlar (İşlek vd., 2018: 123).

Post-gerçek ifadesi kavram olarak yeni değildir. Yılın sözcüğü olarak gündeme gelmeden önce, ilk kez 1992'de Nation'da yayımlanan Sırp-Amerikan bir oyun yazarı Steve Tesich'e ait "Amerika'nın Yoldan Çıkması" başlıklı yazıda geçmektedir. İran-Kontra skandalı ve Körfez savaşını konu alan yazısında Tesich:

*"Bugüne kadar diktatörlerin hepsi gerçeği ortadan kaldırmaya çalıştı. Bizse size artık buna gerek kalmadığını söylüyoruz. Öyle mükemmel 'ahlaki' bir sistem kurduk ki, bu sistem artık gerçeğin elinden tüm önemini alacak. Özgür bir halk olarak, **gerçek sonrası** bir dünyada yaşamaya özgürce karar verdik. Bu dünyada erdemin*

sıradanlık olduğuna inancımız sonsuz olduğundan, ne olup bittiğini değerlendireceğimiz ilkelere vazgeçiyoruz. Aptalca olduğu için harika olan bir mekanizma bu. Bu felsefeyi yaşamımızın tamamında ilke ediniyoruz.” diyerek bu kelimeyi kullanmıştır (Kreitner, 2016).

Post-Truth konusunda ilk kitap ise Ralph Keyes tarafından 2004'te *The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life* adıyla yazılmıştır. Kitap 2017 yılında Deniz Özçetin tarafından 'Hakikat Sonrasında Çağ' ismiyle Türkçe'ye çevrilmiştir. Günümüzde avukatlar ve politikacılar, geçmişte insanlara yol gösteren, etik değerlere rehber olan, kabile şeflerinin, şamanların, komşuların veya geniş ailelerin yerine geçmiş durumdadır. Post gerçek çağda bu kişiler ahlaki rol model görevini üstlenmektedirler fakat aynı zamanda hakikatin bu kişiler tarafından bir nebze saptırılmasına göz yumulmaktadır. Hatta bu kişiler tarafından hakikatin saptırılması beklenmektedir. Günümüzde doğruyu söylemekle yükümlü olan akademisyenlere de güvenilemez (Keyes, 2017: 149-169). Doğruluğun önemsizleştirilmesi kavramı akademisyenler tarafından geliştirilmiştir. Post-gerçek, sol meyilli liberallerin, devlet destekleyici doğruluktan kurtulmak amacıyla oluşturdukları kognitif bir sınırlanma şeklidir. Akademisyenler otuz yılı aşkın bir süredir gerçekleri zekice itibarsızlaştırmaya çalışmakta ve tek bir gerçek yerine çoğul ve göreceli bir gerçek olmasını kabul ettirmek istemektedirler. Bunu da postmodernizme temellendirerek onun görecelilik ilkesinden yararlanırlar. Buna göre gerçekler evrensel değil kişiye göre değişmekte ve nesnellik reddedilmektedir. 1990'lara gelindiğinde bu ritüel tüm kesimlere yayılmış ve gazeteciler de akademisyenleri takip etmiştir. Aynı zamanda iş dünyasını da etkisi altına almıştır. 1990'ların ikinci yarısında markalaşma, yeni kategorilere ayrılmış “yaratıcı endüstrilerin” temel faaliyet alanını oluşturmuştur. “Marka” olarak isimlendirilen efsanevi düşünce, büyülü bir sistem oluşturarak hızla büyümüş ve oluşturduğu gelirleri katlamıştır. Bunu yaparken de ürünü geri plana iterek markayı ön plana çıkartır ve o ürünü kullanan insanlara itibar ve statü kazanacaklarını ikna etmeyi hedefler. Yani ürünü değil o ürünle beraberinde gelen statüyü ve itibarı satmaya başlamıştır. Bu durumda da gerçeklik önemsizleşmiştir. Çünkü burada gerçek olan ürün gerçek ötesi olan da markadır. Markalaşma ürün tasarımı, geliştirme ve imalatın sıradan aktivitelerinden çok daha önemli görünür hâle gelmiştir. Batı

ekonomilerinde, bu algı yönetimi sistemi ve kalıcı bir PR büyük ölçekli imalatın tartışılmaz gerçeklerinin büyük oranda yerine geçmiştir. Yirminci yüzyılın başında hükümetler de bu duruma kayıtsız kalmadılar. Politikacılar da gerçeklerden çok gerçeklerin nasıl dönüştürülebileceğiyle ilgilenmeye başladılar. Böylece “spin doktor” denilenler bu durumun merkezinde yerini almış ve hükümetler tarafından PR yapmaya başlanmıştır. Gerçekler arka plana atılmıştır (Calcutt, 2016).

ABD’deki 2016 başkanlık seçimleri ve Britanya’nın AB’den çıkma kararı verdiği Brexit ise 1990’lı yıllarda öne sürülmüş olan post-truth kavramının yeniden gündeme gelmesine sebep olmuştur. Her iki süreçte de siyasetçiler yalanı, manipülasyonu, dezenformasyonu sıradan bir biçimde kullanmışlardır. Sahte haberler sosyal medyada ve çevrimiçi haber sitelerinde hızlı bir şekilde yayılmış ve bunun sonucu olarak süreç karmaşık bir hâl alarak, asparagasa dayalı söz dalaşlarına, saçmalamalara sebep olmuştur. Bugün basit bir Google aramasıyla elde edebileceğimiz bilgilerden olan dünyanın yuvarlaklığı bile sorgulanabilir hale gelmiştir. Hatta bu bilgiler günümüzde ana akım medyada açıkça dile getirilir ve tartışılabilir bir durumdadır. Tüm bunlar duyguların harekete geçirilmesiyle oluşturulmuştur (Tatal, 2017: 4).

Bugünlerde geleneksel demokrasinin ve demokratik oluşumların popülist bir akımla temellerinden sarsıldığı yeni bir politik ve entelektüel mücadele çağı yaşanmaktadır. Artık nesnellik, öznelliğe; akıl, duygulara; çokseslilik, teksesliliğe; özgürlük ise otokrasiye teslim olmamak için çabalamaktadır. Bilime şüpheyile yaklaşılmaktadır. Gerçekler git gide değerini kaybetmektedir. Toplumda gerçekliğin değeri azalırken görecelilik değer kazanmaktadır (Alpay, 2017: 35-36).

2.5. Post - Truth Çağın Temelleri

Post-truth kavramının ortaya çıkması birden olmamıştır. Bu kavramın ortaya çıkması zamanla değişen birtakım anlayışlarla ilintilidir. Bu noktada post-truth çağına gelmeden önce buna sebep olan eğilimler ve düşünce yapıları anlaşılmaya çalışılacaktır. Bunun için gerçeklikten uzaklaşmaya, yalan söylemenin basitleşmesine, sahte gerçeklerin oluşturduğu bilgi kirliliğine sebep olan başlıca etmenler burada açıklanacaktır (Alpay, 2017: 37).

2.5.1. Postmodernizm

Bir kavram olarak postmodernizm kelimesi geçen yüzyılın sonlarında ilk defa kullanılmaya başlanmıştır. Postmodern düşünürlere göre akılcılıkla iyiye ulaşma mümkün değildir. Örneğin Hiroşima'ya atf yapılarak bilimin insanları iyi olana yönlendirmediği ifade edilebilir. Bir postmodern kültürden söz ediliyorsa artık burada akıl ve bilimin belirleyiciliği ile 'tek bir doğruya' erişmek son bulmuş demektir. Buna göre postmodernizmde hakikat arayışları manasızlaşmakta ve hedonizm öne çıkmaktadır. Postmodern düşünürlerin ortak özelliklerinden biri epistemolojiyi sorgulayabilmeleridir. Bilimden ve bilgiden kati olarak bir uzaklaşma söz konusudur. Özellikle "bilgi çağı" denilen 21.yüzyılda bilim ve teknolojiye olan gelişmelere rağmen insanoğlunun açlık, yoksulluk, savaş, baskı vd. sorunlarının devam etmesi postmodern düşünürleri bilimi sorgulamaya itmektedir (Şaylan, 2009: 33-62).

Postmodernizm plüralizmi onaylar ve çok sesliliğe olanak tanır. Tek bir gerçeğin olmayacağını savunmasıyla aydına, seçkine ve entelektüele olan ihtiyacı ortadan kaldırır. Çünkü tek bir doğru yoksa tüm düşünceler ve akıl yürütmeler eşittir. Önemli olan doğruya ulaşmak değil estetik olana ulaşmaktır. Bu ortamda siyaset, dil oyunları olmuş, sanat ile piyasa aynı noktada kesişmiş, elit öncülüğünün yerini anti-elit kitsch (ucuz taklit) almıştır. Hakikat temsil edilmediği için her şey birer simülakrtan oluşur. Herkes her şeye yorum yapabilir, eleştirebilir. Bugün inandığına yarın inanmak istemeyebilir. Objektif bir gerçeğe ulaşamaz ve gerçek görecelidir. Bu durumda insanlar istediği gerçeğe yönelebilir. Toplum inanmak istediklerinde özgürdür. Bu durum birçok çelişki ve tutarsızlığı da beraberinde getirir (Alpay, 2017: 37-40).

Postmodernizmde esas problem insanların duygu ve düşüncelerinde tam olarak özgürleşmemesi olarak görülür. Bilginin dil çözümlemelerine bağlı olarak hakikati yansıtamayacağı savunulur. Postmodernizm hakikati yansıtan bir kuramın imkansızlığından bahseder. Buna göre yerleşik bilim anlayışı yıkılmalı ve toplum kendini yeniden üretmelidir. Ancak tek bir doğruluk inkar edilirken ve görecelilik ön plana çıkartılırken, toplum kendini yeniden üretirken belirsizlik ve düzensizlik olacaktır (Şaylan, 2009: 33-62).

Bugün gelinen noktada sosyal medyaya bakıldığında postmodernizmin etkileri teşhis edilebilir. İnternet kullanıcıları sosyal medya platformlarında birbirlerinin doğrularını saptırmakta, uydurulmuş ve manipüleden oluşan gerçekleri savunmaktadırlar. Bu dönemde oluşturulan komplo teorileri bile internet sayesinde basit bir şekilde taraftar toplayabiliyor. İnternetin çok sesliliğe olanak sağlaması, başta avantaj gibi gözükürken sonuçta herkesin kendi hakikatini söylemesi, nesnel ve bilimsel gerçekleri etkilemiş ve bunların saptırılmasına sebep olmuştur. İnsanlar kimin hakikatinin daha hakiki olduğuyla boğuşurken, internet ortamları postmodernizmin işine yaramıştır (Ahi, 2017).

2.5.2. Popülizm

Globalleşen ekonomiyle beraber, ulus devletler zayıflamıştır. Bu bağlamda toplum, seçkinlerin halkı kendi kaderine bıraktığına dair bir inanç benimsemiştir. Bunun sonucunda da popülist politikalar yayılmıştır. Yeni medyayla gelen bilgiye her zaman ulaşabileceği ve bu bilgileri aynı zamanda paylaşılabilirliği, herkesin düşündüklerini özgürce dile getirebileceği olgusu sonucunda bu mecraları kullanan kişilere artık her şey şeffaflaşmış ve hakikat gizlenemez bir hal almış gibi gelmektedir. Oysa bu durum popülist politikaların tahkikat yapılmamasına sebep olmuş ve bir nokta da popülizmi meşrulaştırmıştır (Tutal, 2017: 8).

Popülizm, TDK'ya göre “*Politik durumu dramatize ederek halkın ilgisini uyandırmak amacıyla yapılan politika*” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2018). Halkın ilgisi ise gerçek ötesi çağda gerçeklerle değil yalanlar söylenerek çekilmektedir. Popülizm hem siyaseti hem iletişimi hem de toplumsal bir dönüşümü sağlamakta ve medyanın değişimine sebep olmaktadır. Popülizmin zıttı seçkinciliktir. Medya popülizmin seçkincilik karşıtı yıkıcı etkisinden etkilenmemek amacıyla siyasi liderlerin *güvenilirliğini, karizmatikliğini ve inanılabilirliğini* sağlamak için gönüllü olmak zorunda kalır. Bu liderler kullandıkları söylemler bakımından toplumdaki belirli sınıflarda ikilik yaratırken, halkın tamamını temsil ettiğini dile getirirler. Medya bu noktada ideolojik bir aygıt dönüşmektedir. Popülist bir toplumda, seçkin sınıf tarafından halkın çıkarları bastırıldığı ve engellediği varsayılır. (Yetkin, 2016: 79-80). Kendilerini halk kahramanı gibi yansıtan popülist liderler, sanki seçkinler tarafından aldatılmışçasına davranış sergilerler. Söylemlerinin resmi olarak kabul

edilmeyen bir hakikat olduğunu belirtirler. Devlet organları ise bu durumdan toplum yararına kurtarılmalı ve halkın gelişmesini sağlamalıdır (Ostiguy, 2018: 9).

Gerçek ötesi çağa, popülizm, muazzam bir şekilde adapte olmuş bir kavramdır. Doğruların bir önem taşımadığı bu dönemde popülizm de doğruları önemsemez. Seçkinler ve akılcılık, iki kavramda da geri planda kalmıştır. Bu iki kavram da yaptığı algı çalışmaları ve eğitimsiz kitleler üzerindeki söylemleri açısından ortak noktada buluşmaktadır. Toplumun inanç ve önyargıları ekseninde hareket eden bu iki olgu, topluma görüşlerini kabul ettirmeye başladığı andan itibaren politikalarını bu şema çerçevesinde devam ettirirler. Popülizm de, post-gerçeklik de demokratik gibi görünür ama aslında demokratik olmayan kavramlardır. Halkın yanında olurlar ve seçkinleri dışlarlar. Akli üstün tutmamaları sonucunda söylemleri bir mantıksızlık ve yanlışlık taşıyabilir. Ancak bu onlar için önemsizdir. Önemli olan toplumlara zayıf noktaları olan duygularından yakalayıp istediklerini onlara empoze etmektir (Alpay, 2017: 57-58).

Elitler tarafından kendi kaderine bırakıldığını düşünen halkın duyguları, politikacılar tarafından kullanılmış ve bunun sonucunda elitlere cephe almış bir kitle meydana gelmiştir. En son gelinen noktada ise cahillik onanmakta ve entelektüel kabiliyetler ise beğenilmemekte, hoş görülmemektedir. Hakikatler ise birçok enformasyonun içinde kaybolmaktadır. Hakikatlerin ortaya çıkabilme ihtimalinde bile elinde politik ve medyatik güç bulunanlar bu durumu yalanlamakta ve toplum söylenen yalanlara ikna olmaktadır. Buna politik ve medyatik popülizmin geliştirdiği karşıt-gerçek üretme mekanizması denilmektedir. Eğer hakikat bütün bunlara rağmen meydana çıkarsa o zaman da toplumsal refah düzeyine zarar vermek isteyenlerin (teröristlerin) bir komplosu olduğu söylemi dile getirilmekte ve bu söylem halk tarafından basit bir şekilde onaylanmaktadır. Burada direk olarak korkutma duygusu ön plandadır. Çünkü toplum, düzenin bozulmasından korkar, huzursuzluğun olmasını istemez. İnanmasa bile söylemlere bu gibi sebeplerden çekindiği için ikna olur. Post-olguşal boyutu ise toplumun sanki bir iradesi varmışçasına davranılmasıdır. Halk aslında elinde olmayan karar verme gücüne sahip olduğunu kendine inandırmakta veya politikacıların halka irade sahibi olan onlarmışçasına davranması hoşlarına gitmektedir. (Tatal, 2017: 8-9). Brexit referandumu buna örnek olarak gösterilebilir.

Hakikatin önemsizleşmesi döneminde, politikacılar yalanlarının sürdürülebilirliklerini sağlamak için daha kuvvetli popülist dalgalara gereksinim duymaktadır. Ancak halihazır da küresel eşitsizlik, göçmen düşmanlığı, ekonomik sistemlerin çöküşü, çok-kültürcü kapitalizm gibi etmenler varken popülistlerin yeni bir arayış içine girmesine gerek yoktur. Zira gerçek ötesi çağın mühendisleri olan popülist politikacılar, akademisyenler ve gazeteciler sorunun köküne inmeyerek ve eşitsizliği daha alt katmandakilerin suçu göstererek hakikatin önemsizleşmesinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadırlar (Uzunoğlu, 2017: 14).

2.5.3. Yeni Medya Düzeni

Geleneksel medyada iletişim tek yönlüdür. Bir tarafta iletiyi ileten bir medya aracı diğer tarafta da iletiyi alan hedef bulunur. Burada medya ve hedef arasındaki ilişki sadece medyanın alıcıya mesaj vermesi üzerine kurulmuştur. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle beraber bu sınırlar ortadan yavaş yavaş kalkmıştır. Zamanla internet kullanıcıları geleneksel medyadaki gibi sadece bir okuyucu ve izleyici olmadıklarını fark etmişlerdir. İçerik üretebileceğini ve yayın yapabileceğini anlayan internet kullanıcıları temelde büyük bir değişikliği getirmişlerdir. Bireyler ile geleneksel medyada gücü elinde bulunduran varlıklar ile diyalog ortamı oluşmuştur. Alıcılar pasif bir rolden çıkıp birer aktif katılımcı haline gelmiştir (Paktin, 2014).

Bugüne gelindiğinde, geleneksel ana akım medyanın, sosyal medya ortamlarındaki anlayışla aralarında pek bir fark kalmamıştır. Çoğu haber kuruluşu kamu yararından çok, hot take haberlere (yeni meydana gelmiş bir olay karşısında hızlı bir biçimde hazırlanan) yönelmiştir. Ayrıca haber kuruluşları sahte haberleri gerçekmiş gibi yansıtarak daha çok kişinin dikkatini çekmek ya da ön yargılı ve duygusallığın yoğun olduğu, dürüstlüğü geri planda kaldığı haberleri yayınlamaktadır. Haber kuruluşlarının çoğu için haberlerinin yayılması, paylaşılması haberlerin doğru ya da kaliteli olmasından daha önemli hale gelmiştir. Sosyal medya kullanıcıları ise haberi sorgulamadan ilk paylaşan olma isteğiyle teyit etmeden paylaşmaktadır. Bunun sonucunda ise asparagas, doğruluğu kanıtlanmamış birçok haber bu ortamlarda dolaşıma girmekte ve bu haberler ışık hızıyla diğer insanlara yayılabilmektedir (Alpay, 2017: 44-46).

Günümüzde gelişen iletişim teknolojileriyle beraber tarihte bir ilk olarak iletişim, mekân ve zaman sınırları olmadan, çok yönlü ve etkileşimli bir şekilde insanların sesini duyurabileceği kamusal bir alana dönüşmüştür. Yeni medyanın gelişmesine paralel olarak ortaya çıkan bu kamusal alanla beraber, iktidar ilişkileri, toplumsal problemler, gündelik yaşamdaki sıkıntılar gibi durumlar yeniden değerlendirilmekte ve yeniden anlamlandırılmaktadır. Bu noktada post-truth kavramı da ortaya çıkmış kavramlardan bir tanesidir. Medya ve medyanının bilgi verme işlevi, bilişsel dönemin etkileri ve iktidar-medya ilişkileri çevresinde gerçek ve hakikat kavramları sorgulanmaktadır (İşlek vd, 2018: 120-129).

2.5.3.1. Filtre Balonları

Günümüzde insanlar enformasyona, çoğunlukla çevrimiçi platformlardan yararlanarak ulaşmaktadır. İnternet siteleri bize enformasyon sağlarken gelir kazanmak için en çok tıklanma alma çabası içindedirler. İnsanlar internetle her etkileşime girdiklerinde aynı zamanda kendi kişisel görüşlerini, beğenilerini vb. paylaşmış olmaktadır. Bu da tık sayısını yükseltmek isteyen çevrimiçi platformlar için bir veri kaynağı sağlamaktadır. Kişiler neye eğilim gösterirse internette bunun karşısına çıkması aslında sıradan bir olaydır. Teknoloji şirketleri internet aracılığıyla bırakılan kişisel izleri, kendi algoritmalarında işleyerek, bu kişilerin bakacağını tahmin ettiği bağlantılarla buluşturmaktadır. Bu ise büyük oranda şaşırtılarak, şok edilerek, önyargıların yayılmasına neden olan doğruluğu denetlenmemiş, sahte haberler aracılığıyla yapılmaktadır. Ancak kişilerin sürekli olarak kendi eğilimine yönelik haber ve bilgilerle karşılaşması kişilerin gerçek dünyadan kopmasına sebep olabilmekte ve kişileri dar bir bakış açısına sahip alana hapsedebilmektedir (Alpay, 2017: 48-49).

Bu durum filtre balonları kavramıyla ilk kez 2011 yılında Eli Pariser'in *The Filter Bubble: What The Internet Is Hiding From You* adlı kitabında ifade edilmiştir. Eli Pariser bu çalışmasında bireylerin tercih ettiği aramalar ve akışlar sebebiyle, internette farklı birikimlerle etkileşime girme olanağının yok olduğuna ve internetin aynı görüşlere sahip kişileri gruplandığına parmak basar. Filtre balonunun üç özelliği vardır (Pariser, 2011'den akt. Van Dijk, 2016: 321):

- 1) Belirli bir balondan bulunan yalnızca tek bir kişidir;

- 2) Bu balon görülemez;
- 3) Bu balonda olmak kişinin kendi tercihi değildir.

Facebook ve Google ise kullanıcılarına kişisel sonuçlar sunması itibariyle filtre balonu hususunda en çok adı geçen internet platformlarıdır. Facebook, kullanıcıya beğenileri algoritmasında benzer haber kaynakları önermesi sebebiyle filtre balonunun daha da homojen hale gelmesine neden olmaktadır (Şener, 2017).

Post-gerçek çağ insanları bir filtre balonuna sokarak onları rasyonellikten, karşılaştırma yapmaktan, şüpheli davranmaktan, denetlemeden alıkoymaktadır. Bunu da insanların onayladığı görüşleri ve düşünceleri tekrar tekrar onlara ileterek yapmaktadır. Bu da aynı görüşlerin sürekli olarak tekrarlandığı bir yankı odasına sebep olmaktadır. Post-gerçekliği alt edebilmek için bu filtre balonundan kurtularak kişinin dış dünyaya bakması gerekmektedir (Alpay, 2017: 52). Jan Van Dijk’inde belirttiği üzere “filtre balonları öz-seçimli bir enformasyon hapishanesidir” (Van Dijk, 2016: 321). Kişiler öz-seçimlerinin farkına varmalı ve bu hapishaneden kurtulmalıdırlar.

2.5.3.2. Yankı Odası (Yankı Fanusu)

Günümüzde enformasyon, eşik bekçilerinin denetiminden geçerek bize ulaşmaktan da öte farklı alternatif kanalları da kullanmaktadır. İnsanlar haberleri artık ana akım medyadan değil daha çok kendi görüşüne yakın gördüğü çevrimiçi mecralardan sağlamaktadır. Sadece aynı görüşe sahip hesapları takip etmek zamanla farklı seslerle karşılaşmamaya sebep olmakta. Bunun sonucunda da eko odaları (echo-chamber) denilen durumla karşılaşmaktadır (Şener, 2017: 15).

Bazı araştırmacılara göre internet teknolojileri kişisel bir haber akışı oluşturarak insanlara sadece kendi görüşündeki insanların fikirlerine maruz bırakabilir. Bu noktada internet partizan bir yankı odasına dönüşebilir. Ancak demokratik toplumlarda farklı seslerin de duyulmasına ihtiyaç olduğu bir gerçektir. Yankı odası, farklı ve rakip görüşlerin sansürlendiği, izin verilmediği veya başka şekilde gösterilmediği, kapalı bir sistemin içinde iletişim ve tekrarlama yoluyla, bilgi, düşünce ve inançların güçlendirildiği veya güçlendiği bir durumun metaforik olarak tanımlanmasıdır. Burada insanlar görüşlerini pekiştiren bilgilere

ulaşabilmektedirler. Bunun sonucunda siyasi ve sosyal kutuplaşma artabilmektedir (Sunstein 2004: 57-59).

Yankı odalarına maruz kalan kişiler enformasyon eksikliği yaşayabilir. Sosyal medya platformlarının algoritmalarının oluşturduğu yankı odaları ve arayüz akışının kişilik performansındaki seçişleri; devlet, hükümet ya da şirketler tarafından post-gerçek üretimi için savaş aracı olarak kullanılabilir. (Binark, 2017: 19-20). Tek sesliliğin hakim olduğu bu ortamda tek sorun elbette ki karşıt görüşlerden yararlanamamak olmayacaktır. Hakikatlerin önemsizleştiği bu dönemde yalan, gerçek dışı haberler, bilgi kirliliğine yol açar ve enformasyonel ortamı güvensizleştirir (Şener, 2017: 15).

2.5.3.3. Doğrulama (Fact - Checking)

Günümüzde teknolojinin ve aynı oranda internetin önemi yadsınamaz bir durumdadır. Günlük hayatta sıradan işler bile artık internet ortamına taşınmış durumdadır. İnternetin herkesin katılımına açık, kullanıcılarının kendilerini kolayca ifade edebilmesi gibi özelliklerinden dolayı, bu kullanıcılar aynı zamanda birer potansiyel enformasyon kaynakları konumuna gelmişlerdir (Birsen, 2005: 60-71). Ancak her kullanıcısının aynı zamanda içerik oluşturucu olması durumu internetteki bilgiler açısından bir kargaşaya neden olabilir. Kontrolsüz bir biçimde oluşturulan içerikler, özel hayatın gizliliğinin ihlalinden, nefret söylemine kadar çeşitli etik problemlere yol açabilir. Enformasyonun, kullanıcılar tarafından internet mecralarına çok hızlı bir şekilde aktarılabilmesi, duyduklarını ilk paylaşma arzusu gibi nedenlerden dolayı, kanıtlanmamış sadece duyum destekli yanlış bilgiler medya platformlarında önüne geçilemez bir şekilde yayılabilir. Bu durum da “üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayılması sorununu” ortaya çıkarmaktadır (Binark ve Bayraktutan, 2013: 70). Dezenformasyon, sadece internet kullanıcıları ya da küçük gruplar aracılığıyla değil, geleneksel medya kuruluşları, çeşitli kurumlar veya troller tarafından da gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan yeni medya, profesyonel içerik üreticilerinin ve kullanıcılarının oluşturduğu içerikler bakımından hızlı ve çeşitli bir haber akışına sahip olurken, diğer taraftan da bilgi kirliliğinin arttığı ve safsataların hızla yayıldığı bir platform haline gelmektedir (Ünal ve Taylan, 2017: 82).

Sosyal medya kullanıcıları, beğeni kazanmak, takip edilmek gibi nedenlerle yalan bilgileri ve söylentileri yayabilmektedir. Acil durumlarda ve kriz anlarında dezenformasyon daha fazla olmaktadır. Bu gibi sorunlar nedeniyle kişilerin bilgileri teyit edebilmesi amacıyla birçok araç, teknoloji ve teknik ortaya çıkmıştır. Doğrulama üzerine yazılmış bir kitap olan Doğrulama El Kitabı'nda bazı kaynak doğrulama araçları yer almaktadır. Buna göre dünyada git gide yaygınlaşan doğrulama platformları bulunmaktadır (Silverman, 2015:9).

Bu bağlamda yeni bir demokratik kurum olarak nitelendirilen bağımsız siyasi doğrulama (fact-checking) kurumları ortaya çıkmıştır. 2000'lerin başında ABD'de kurulan ve hızla globalleşen bu kurumlar, öncelikle siyasi iddiaların doğruluklarını teyit etmeyi amaçlamaktaydı. Bağımsız doğrulama kurumları 50'den fazla ülkeye yayıldı ve 2016 yılı ile birlikte sayıları 113'e ulaştı. Bunların yaklaşık %90'ı, 2010 yılından sonra, 50'si ise son iki sene içinde kurulmuştur. (Graves ve Cherubini, 2016: 6). Türkiye'de ise Teyit.org ve Doğruluk Payı gibi doğrulama siteleri bulunmaktadır.

Günümüzde doğrulama sitelerinin ortaya çıkmasıyla post-truth çağın yaşanması arasındaki ilişki yadsınamaz. Bu çağın bir gereği olarak kavramlar siyasi liderlerin çıkarı için kullanılmaktadır. Bir doğrulama sitesi olan Politifact, Donald Trump'ın bugüne kadar 371 söyleminin yanlış ve büyük oranda yanlış olduğunu saptamıştır (Politifact, 2018).

2.5.3.4. Troller (Bot Hesaplar)

Trol kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından: *Teknelerle suyun dibinde sürüklenerek çekilen, huni biçiminde geniş ağızlı balık ağı* olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Yeni medyada trol bu anlamından farklı olarak, ürettiği içerikler aracılığıyla bireylerin ilgisini çekme amacı taşıyan ve bunu internet ortamında gerçekleştiren, genelinin anonim olduğu kullanıcılardır. Troller kasten insanların tepkisini çekmek amacıyla içerik üreten provokatif kişilerdir. Bu içeriklerin doğruluğu tartışılır. Çünkü troller sadece internet kullanıcılarının reaksiyon göstermesi temelinde hareket ederler (Mercimek vd., 2016: 70-71). Troller denilen profesyonel ekipler demokrasi dışı aktörlerdir. Asıl amaçları gerçeğe karşı bir argümanda bulunarak toplumda hakikate karşı bir güvensizlik ortamı oluşturmak ve

toplumu gerçeğin olmadığı düşüncesine sevk etmektir. Post-truth çağda siyasi söylem üreten trollerin üzerine düşen görev tam anlamıyla budur denilebilir. (Şener, 2017: 17).

Özellikle Arap Baharı gibi olaylardan sonra yeni medyanın gücünü fark eden iktidarlar harekete geçmiş ve gerekli önlemleri alma çabası gütmüşlerdir. Bazı ülkeler oluşabilecek yeni bir halk hareketini önlemek, halkı manipüle etmek gibi sebeplerle, sansür, internet kullanımının kısıtlanması, zararlı bulunduğu içerikleri üretenleri cezalandırmaya başvurmuştur. Siyasi oluşumlar ise sosyal medyanın kendi siyasal söylemlerini rahatça yayabilecekleri bir ortam olduğunu gözlemlemiştir. Bunun sonucunda sosyal medyada kendilerine trol ordusu edinme yoluna gitmişlerdir. Trollerin yaydıkları siyasal söylemler tamamen dezenformasyon ve propaganda niteliği taşıyabilir. Bu açıdan bakıldığında ise geçmişten günümüze var olan propaganda ve dezenformasyon bugün geldiğimiz noktada sosyal medya ortamlarında troller aracılığıyla sağlanmaktadır denilebilir (Vanlıoğlu, 2018: 207-211).

Günümüzde siyasal partiler ve otoriter devletlerin trol orduları edindikleri ve bunlar için bir bütçe ayırdıkları bilinen bir gerçektir. Rusya'nın 2014 yılında Ukrayna halkını, Rus taraftarı ve karşıtı olarak trolleri kullanarak kutuplaştırması, 2016 ABD Başkanlık seçimlerinde Trump'ın lehinde ve Clinton'un ise aleyhinde içerikler üretilip bunları paylaşmaları trol ordularının yaptıkları faaliyetlerden bir kaçına örnek gösterilebilir. ABD gündemine bakılacak olursa da, toplumsal sorunların arka plana itilip, göçmenler, sığınmacılar, LGBT'i bireyler ya da farklı azınlıklar gibi toplum ayrıştırılarak bu kişiler sorunmuş gibi yansıtıldığı gözlenmektedir. Trollerin eylemlerine denilen trollemek ise siyasal söylemde yer edinmiş bir sözcük haline gelmiştir. Troller çevrimiçi ortamlarda oluşturduğu meme (caps), gif gibi içeriklerle internet kullanıcılarını trollemektedirler. Capsler bir film karesi, komik bir görüntü ya da buna benzer görsellerden içeriğine komik ve yaratıcı yazılar eklenerek troller tarafından oluşturulur. Örneklerde de görüldüğü üzere devletler, kuruluşlar ya da kişiler trolleri kullanarak gündemi belirleyebilir. Gerçek dışı olayları, çelişkili durumları, popülizmi destekleyici içerikleri oluşturan troller, insanları yönlendirmekte, kafalarını karıştırmakta ve akılcı bir yaklaşımdan uzaklaştırarak post-truth olgulara katkı sağlamaktadırlar. (Binark, 2017: 21-22).

Sadece siyasi söylem üreten değil özellikle Twitter gibi sosyal medya araçlarında güncel olaylar üzerinden mizah üreten trollere de rastlanmaktadır. Caps üretimleriyle güncel olaylara eleştirel ve farklı bakış açıları katan bu troller manipülatif trollerden daha farklıdır. İnsanları eğlence amacıyla trollleme kaygısı güderler. Bu trollerin içerikleri katılımcı kültüre katkı sağlar. İnternet kullanıcıları bu trolleri sadece mizah temelinde değerlendirmektedir (Binark ve Karataş, 2016: 445).

2.5.3.5. Yeni Medya ve Algı

Birey bir konuda harekete geçebilmek için, öncelikle o konuyla ilgili bilgileri algılayıp daha sonra bir tutum geliştirir. En temelde insanlar bir ürünü tüketmeden önce o ürünle ilgili var olan bilgileri algılama kaygısı güder ve bunun sonucunda o ürün hakkındaki tutumunu ortaya koyar (İnceoğlu, 2000: 43).

Yeni medya ve algı ilişkisinin tam olarak anlaşılabilmesi için öncelikle algı ve algılama süreçlerine değinilmesi gerekmektedir. Algılamanın sözlük anlamına bakıldığında, Afşar Timuçin'e göre, "*Algı, duyu organları aracılığıyla nesnelere sunumuna ulaşmamızı sağlayan zihinsel işlemdir.*" (2004: 17). Tanımdan da anlaşılacağı üzere algılama, dış dünyadaki soyut ya da somut nesnelere bir etkileşim de bulunarak bu nesnelere alakalı birtakım yargılarda bulunmak ve bunlara karşı bir davranış ortaya koymakla başlar (İnceoğlu, 2000: 43-44).

Algı, bir kişinin iç ve dış dünyasındaki olguların farkına varması için zihne ilk izlenimleri sağlar. Bunlar bilinçte bilginin ilk belirginleşmeye hazır sunumlarıdır ve bu açıdan algıya imgenin esas gereği denilebilir (Timuçin, 2004: 17). Zihin, bireyin bütün iletilerini bir arada tutar ve sınıflandırır. Daha sonra güçlü bir imaj oluştuğunda hafıza tarafından hatırlanır ve ön plana itilir. Yeni bir bilgiyle karşılaşıldığında ise zihin daha önceki görsel algılarıyla çağrışım ve kıyaslama yapar. Algılananlar kullanılsa da zihin hafızasında her zaman yer alır (Onursoy vd., 2009: 256). Ancak günümüz de teknolojinin etkisiyle beraber dünya görselleştirilmiş ve bir resim-görüntü hâline gelmiştir. Dünya artık gösterildiği kadarıyla algılanabilir (İnceoğlu, 2000: 58).

Algılama sürecinde aynı kültürden gelen veya benzer geçmişlere sahip olan insanlar arasında bir olayı, durumu ve nesneyi algılamalarında da ortak paydalar

bulunur. Kişinin algılama sürecini, duygusal durumu, içinde bulunduğu grup ilişkileri vb. durumlar etkileyebilir (İnceoğlu, 2000: 59-63).

Algı, üzerine yapılan araştırmalar sonucunda, algıların yönetilebilir olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca algı, tutum ve davranışı etkileyen her türlü etken, algı yönetiminin meydana gelmesine sebep olur. Günümüzde algı yönetimi etkin olarak kullanılmaktadır. Algı yönetiminin başarılı olabilmesi için algı yönetimine maruz kalan insanların belirlenen hedef doğrultusunda bir tutum ve davranış göstermeleri beklenir. Bu noktada hedef kitle ortaya koyduğu tutum ve davranışı kendi isteği ve inancıyla yaptığına ikna olmalıdır (Özarlan, 2014: 30). Algı yöneticileri hedef kitleyle arasındaki iletişimini günümüzde en kısa vadede medya araçlarını kullanarak elde eder. Medyanın en hızlı bir şekilde, fazla sayıda insana ulaşabilmesi avantajları göz önünde tutulduğunda algı yöneticileri için bulunmaz bir nimettir. Yeni medyanın toplumu aydınlatma, yönlendirme ve var olan fikirleri değiştirme gibi hususlara etkili bir araç olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Özarlan, 2014: 69).

2.5.3.6. Güvenilirlik Algısı

Önceleri bireylerin iç dünyası kurgusal, çevresi ise gerçek boyuta ilişkin olarak algılanmaktaydı. Ballard günümüzde bu durumun tam tersine döndüğünü dile getirmektedir. Ona göre bireyler dış dünyayı kurgusal olarak, iç dünyayı ise daha gerçek olarak düşünmelidirler. Bireyler akıllarında bir yerlerde gerçeklik olduğunu bilerek hareket etmelidirler (Ballard, 2014: 8)

Post-truth çağda gerçek ve yalan iç içe geçmiş ve ayırt edilemez bir durumdadır. Bu dönemde dürüstlük, güven, sadakat, doğruluk gibi kavramlar anlamsal olarak değersizleştirilmiştir. Yalanlar topluma hakikatmişçesine aktarılmaktadır. Sosyal medya da büyük kuruluşlardan küçük işletmelere kadar pek çok oluşum algı yönetimi yapabilmektedir (Sürücüoğlu, 2017).

Keyes'e göre güvenilirlik bir porselen gibidir. Porselen kırılırsa, tekrar ilk hali gibi olmamaktadır. Bir kişinin yalan söylediği anlaşıldığında da bu kişiye karşı eskisi gibi güven duyulmamaktadır ve şüpheli yaklaşılmaktadır. Özellikle güvenilir gözükken bir kişi yalan söylediğinde, kişi kendi içinde de bir güven problemi yaşamaktadır. Çevresindeki insanların güvenilirliğini dahi gözden geçirebilmektedir.

Bu durum sadece çevredeki insanlara karşı değil bir kuruma karşı da olabilmektedir. Eğer bir ülkenin lideri, bir profesör yalan söylerse toplumdaki insanlar güven konusunda çelişkiye düşebilmektedir ve kimin güvenilir olduğundan emin olmamaktadır. Keyes, insanlar, çevresindekilerin doğru söyledikleri kadar yalan da söyleyebileceklerini düşünürselerdi, medeniyetin çökeceğini dile getirmektedir. Ona göre, yalan söylemek sıradanlaşmamalı toplum yalana karşı öfke duyup bunu dile getirebilmelidir. Çünkü ancak böyle bir ortamda demokrasi sağlıklı olabilmektedir (Keyes, 2017: 294-295).

2.5.4. Demokratik Kurumlara Duyulan Güvenin Azalması

Günümüzde yeni medyayı kullanarak hakikate ulaşmak, her zamankinden daha zor bir hal almıştır. Bireylerin enformasyonu ilk paylaşan olmak istemesi, sorgulamadan ve enformasyonu teyit etmeden paylaşımında bulunması gibi sebepler dolayısıyla safsatalara çok fazla maruz kalınmaktadır. Bu durumun nedenlerinden birisi olarak yeni medya kullanıcılarının içeriklerinin diğer kullanıcıların içeriklerinden daha fazla tıklanma sayısı almasını istemeleri gösterilebilir.

Medyada yer alan fikirler, kişi ve kuruluşların çıkarlarıyla ve mevcut iktidarla bağlantılıdır. Tarafsızlık ilkesi çığnenebilir. İdeolojik düzeyde yapılan birtakım çalışmalar, iktidarın, belirli bir sınıfın elinde yoğunlaşarak medya içeriklerinin bu sınıfa yönelik çıkarları gözettiğini belirtir (İrvan, 2002: 131-138).

Siyasiler medya aracılığıyla rol kesebilirler. Örneğin ABD Başkanı Ronald Reagan, görkemli bir halde okullara ziyarette bulunurken, arka planda yönetimi, okul bütçelerini azaltmakla meşguldü. Bu tarz durumlar sahte siyaset ve salt inandırma siyaseti olarak görülmektedir. Gerçek de olmayan olayları, gerçekmiş gibi aksetmedir (Meyer ve Hincman, 2002: 51).

Bazı iktidarların, basını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak amacıyla basın özgürlüğünü kısıtlaması ve sansür gibi etmenler bireylerin hakikate ulaşmasını engellemektedir. Devletler kendi çıkarlarına ters düşen bir durum karşısında sansüre başvurabilir. Ancak gerçekleri baskı altında bırakmak, bir noktada vatandaşların neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair kendi yargı süzgeçlerinden geçirmeden onlar adına karar vermek, onların özgürce habere ulaşmasını engellemektir. Bu durumun bir sonucu olarak insanın kendi kanaatlerinin nedenini ve anlamını öğrenme eğilimi

zayıflar. Nihayetinde yerleşmiş görüşler zihinde kök salar ve yalana karşı bir ahlaki duruş sergilenmemesine ve suskunluğa yol açar. Bu bakımdan bir toplumda basın, enformasyonu denetleyip, sorgulama ve kanaatleri düzeltmeyi alışkanlık haline getirdiği ve kendi üzerine düşen görevi yerine getirdiği oranda hakikat yanlış karşısında durabilir. Basın, her zaman kamu çıkarını ön planda tutmalı ve toplumu yanlış yönlendirmeye ve ondan kaçmak için safsatalara başvuran iktidarları ve liderleri ortaya çıkartmalıdır (Keane, 1993: 35-38).

Totaliter rejimler tarafından, yalanlara maruz bırakılan toplum zamanla birtakım olayların kendilerine bu şekilde aksettirildiğini anladığı zaman şüpheli bir tavır içine girebilir. İnsanlar bir kişinin yalanı ortaya çıktığında belki yalanın sebebini anlayabilir ve yalanı haklı bulabilir fakat o kişinin başka ne konularda kendisine ne yalan söylemiş olabileceğini düşünür. Kısaca birey yalan söyleyen kişiye yönelik bir güven problemi yaşar. Sonuç olarak bir hükümete karşı da böyle bir çıkarımda bulunabilirler. Siyaset felsefecisi Hannah Arendt: “Yalanın ters etki yapacağı bir nokta her zaman gelir,” demektedir (Keyes, 2017: 279).

2.6. Alternatif Gerçeklik

Çağımızda doğruların değerini kaybettiği esas olan bir gerçektir. Adına ne denilirse denilsin yalan haberlerin, dezenformasyonun ve güvenin sarsılmasının had safhada olduğu bir çağda yaşamaktayız (Şener, 2017: 15). Geçmiş çağlarda ise alternatif gerçekler nadir de olsa karşımıza çıkabilmektedir. Doğrulukları şüpheli olan bu söylemler 6. yüzyılda Prokopius adlı tarihçi tarafından dönemin imparatoru olan Justinianous'un itibarını sarsmak için kullanılmıştır. 1522'de papalık seçimleri esnasında İtalyan yazar ve şair olan Pietro Aretino ise seçimleri etkilemek amacıyla hiciv sanatını kullanarak adaylar hakkında doğruluktan uzak soneleri kaleme almıştır (Karagöz, 2018: 682).

Günümüzde bu kavramın yeniden gündeme gelmesinde Trump ve ekibinin etkileri söz konudur. Sean Spicer, Trump'ın devir teslim töreninin Obama için düzenlenen törenden daha kalabalık olduğunu söylemiştir. Fotoğraflar karşılaştırılmış ve bunun yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda Spicer yalan söylediğine dair suçlanmıştır. Trump'ın danışmanı Kellyanne Conway ise

Spicer'in alternatif gerçekleri kast ettiğini söylemiştir (Yetim, 2017). Conway'in bu açıklamasına, sosyal medya kullanıcıları alay ederken, medya çalışanları sert bir dille eleştirmiştir. Alternatif gerçeklik ifadesini George Orwell'in 1984 adlı kitabına gönderme yaparak Orwellian bulmuşlardır. Bunun sonucunda ise kitabın satışları % 9,500 oranında artmış ve bu da onu Amazon.com'da bir numaralı en çok satan kitap haline getirmiştir (Wikipedia, 2018).

2.7. Post -Truth Siyaset

Arap Baharı'nda sosyal medyanın gücü; birleştirici, organize edici, iletişimi hızlı bir şekilde sağlaması gibi etmenlerle görülmüştür. Tunus'ta başlayan hareketler sosyal medya sayesinde bölgeyi sarmış ve bir halk hareketi haline dönüşmüştür. Bu durum, ulusal ve uluslararası politikaları büyük oranda etkilemiştir. İnternet ve sosyal medya araçlarının ne kadar etkili olduğunun farkına varılmıştır. Sosyal medyanın bir propaganda aracı olarak kullanılabilceği görülmüş, politikacılar internet aracılığıyla toplumu yönlendirebileceğini anlamıştır ve zamanla topluma gerçeklikle ilgisi olmayan haberler yayılmaya başlamıştır. Bu durum post-truth politikalara sebep olmuştur (Özcan, 2018).

Şener'e göre post-hakikat siyaset, gerçeklerin değerinin kalmadığı siyaset demektir. 1992'de Steve Tesich tarafından kullanılan post-truth kavramı, özellikle Brexit süreci ve ABD başkanlık seçimleri sırasında yeniden gündeme gelmiş ve böylece 2016 yılında Oxford sözlük tarafından yılın kelimesi ilan edilmiştir (Şener, 2016).

Brexit, İngiltere'nin Avrupa Birliği ile ayrılma girişimi için yaptığı referandumdur. Brexit, "Britain" (Britanya) ve "exit" (çıkış) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır (T24, 2016). 2016 Haziran ayında yapılan Brexit referandumu sonucunda %52 evet oyu çıkmış ve İngiltere, AB'den ayrılmak istemiştir ancak bu sanıldığı kadar kolay olmayacaktır. Evet oyu çıkmasına rağmen sonuç hukuki engellere, bürokratik işlemlere takılmıştır. İngiltere'nin AB'den ayrılmasının en az yedi yıl gibi bir zaman alması söz konusudur. Burada sanki bu ayrılık, halk iradesiyle sağlanabilecek, halk politik alanda etki sahibiymiş gibi topluma aksettirilerek gerçek ötesi boyuta ulaşmıştır. Referandum esnasında da

çoğunluğu gerçek ötesi söylemlerden oluşan ifadeler kullanılmıştır. Dahası yalanları ortaya çıkan siyasetçiler seçmenler tarafından yadırganmamıştır. 2016 yılında gerçekleştirilen ABD seçimlerinde de Donald Trump post-gerçek siyasete başvurmuştur. Araştırmalar sonucunda Trump'ın söylediklerinin %70'inin doğru olmadığı tespit edilmiştir. Trump ve ekibi kendi alternatif gerçeklerini oluşturan bir yöntem izlemiştir. Trump söylediği yalanlar saptandığında, yalanlarını yalanlayabilen bir liderdir (Tutal, 2017: 9).

ABD seçimleri esnasında Trump'ın gerçek ötesi siyaset uygulamaları dışında medyanın tutumuna da değinmek gerekmektedir. Özellikle ana akım kanalları, seçimi Clinton galibiyetiyle sonuçlanacak gibi yansıtmıştır. Trump seçimi kazandığıdaysa toplumun ana akım medya kanalları tarafından yanıltıldığı ortaya çıkmıştır. Ana akım kanalları tarafından Trump'ın kazanamayacağı gösterildiği için sonuca bazı kitleler büyük tepki göstermiştir. Trump'ın seçimin galibi olduğunu anlamak için ana akım kanallarının nesnel gerçeklerini topluma ne derece inandırabildiği ve seçmenlerin kendi doğrularına ne kadar inandığı ve bağlı olduğu irdelenerek anlaşılabilir (Çetindağ, 2016).

Gerçek ötesi siyasette temelde duygular ön plandadır, doğrular yok sayılır. Yalanlar tespit edilse bile tekrarlanmaya devam edilebilir. 2016 ABD seçimlerinde bu bakımdan post-truth siyaset uygulandığı gözlemlenmektedir (Uzunoğlu, 2016). Bu siyaset şeklinde totaliter ve otoriter rejimler, kendi gerçeklerini üretirler ve bu gerçeklere inanç sağlamak için gerekli bulursa tarihi belgeleri değiştirebilir, istatistikler üzerinde oynayabilir, nesnel kanıtları yok edebilir, kendi ideolojisine aykırı bulduğu nesnel doğrulara ulaşımı engelleyebilir. Toplumu sadece kendi gerçeklerine maruz bırakır. Toplum bu dayatılan gerçeğe inanmak zorunda kalabilir, üzerinde kurulan baskı ile bu doğrulara karşı çıkamaz ve bu dayatılan gerçeği bir noktada tekrarlayabilir. Gerçek ötesi siyaset günümüz demokrasileri için üzerinde durulması gereken bir sorundur. Bu algı yönetimine son verilmesi için siyasi yapıların ve kitle iletişim araçlarının yalana ahlaki açıdan karşı durmaları gerekmektedir (Hanioglu, 2017).

2.8. Yalan Haber

İletişim süreci, bir kaynak tarafından kodlanan mesajın, alıcıya bir araç aracılığıyla gönderilmesi ve alıcının kodları açarak mesajı alması ve feedback yapması olarak ifade edilebilir. Bu süreçte, alıcı, hedefi yanıltmak isterse kasti bir şekilde yalan söyler. Mesajı tamamen yalan içeriklidir ve iletişim yanıltma amacıyla gerçekleştirilmiştir (Şimşek, 2000: 311-312). Yalan haber de temelde bu şekilde gerçekleşir. Sadece yalan içerik üretenlerin kullandığı kitle iletişim araçları farklılık gösterebilmektedir.

Sahte hakikatler topluma medya aracılığıyla yayılmaktadır. Medyada çoğunlukla nesnel gerçekler yerine kurgulanmış gerçekler yer almaktadır. Baudrillard'a göre, bir köken ya da bir gerçeklikten yoksun gerçeğin modeller aracılığıyla türetilmesine hipergerçek yani simülasyon denilmektedir (2014: 14). Yeni medya simülasyonlarla insanlara gerçeklikten uzak bir dünyayı yansıtmaktadır. Keyes'e göre (2017), gelişen teknoloji yalan söylemeyi daha basite indirgemıştır. Bir insan karşısındaki kişiye ya da kişilere yalan söylerken belirli bir kararlılık göstermeli ve yalan söylediğinin anlaşılmasını için bir çaba sarf etmelidir. Oysa arada bir araç olduğu zaman yalan söylemek daha az çaba gerektirir. Örneğin bir e-posta gönderirken sesinizin titremesine, gözlerinizi kaçırmanıza gerek kalmaz. Yalanınızı en fazla elleriniz titreyerek yazarsınız. Bunu da karşı taraf göremez. Bu bağlamda modern teknoloji gerçeklerin kolay bir şekilde gizlenmesine yol açmıştır denilebilir (255-257).

Günümüzde internet, kullanıcılarına içerik üretme olanağı vermektedir. Bunun bir sonucu olarak fazla enformasyon üretimi oluşmuştur. Aynı zamanda internet araçları dezenformasyona da yol açmıştır. Sahte haberin oluşma şekillerinden biri budur. Ancak sahte haberi sadece sıradan internet kullanıcılarının yanında, geleneksel medya şirketleri, farklı kuruluşlar ya da troller de üretmektedir. Bu açıdan sosyal medya bir yandan haberin yayılma hızını arttırıp, çeşitli enformasyon üretimini sağlarken bir yandan da sahte haber üretimi, dezenformasyon ve safsataların kolay halde yayılmasına neden olmuştur (Ünal ve Taylan, 2017: 82).

Yeni medyayla beraber, haber etiği önemsizleştirilmiştir. Zira haber kavramı içerikle özdeşleştirilmiştir. İnternet kullanıcıları, haberin doğru veya yanlışlığını çoğu zaman anlamayabilmektedir. Bunun için öncelikle haber ve içerik kavramları

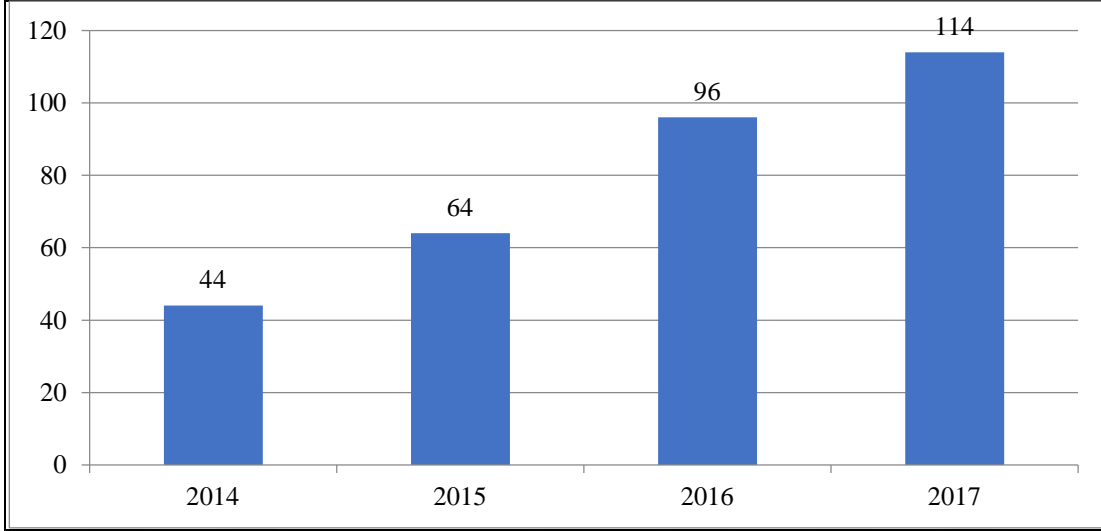
ayırt edilmelidir. Gerçek haber kaynaklarına ulaşım her zaman kolay değildir. İnternet trolleri de doğru bilginin önünde bulunan engellerden bir tanesidir (Uzunoğlu, 2017). İnternet ortamlarında herhangi bir delil yoksa, karşıdaki kişiye güvenilmemelidir. Çünkü kişiler bu ortamlarda kendilerini istediği gibi tanıtabilir (Keyes, 2017: 262).

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) tarafından yapılan bir araştırmada yalan haberin, doğru haberden altı kat daha hızlı yayıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bir veri bilimci olan Soroush Vosoughi ve meslektaşları Twitter adlı sosyal medya platformundan 2006 yılından başlamak üzere 12 yıl boyunca veri toplamışlar ve ardından aralarında PolitiFact, Snopes ve FactCheck gibi doğrulama sitelerinin olduğu altı bağımsız web sitesindeki araştırılan haberlerle ilgili tweetleri incelemişlerdir. Bunun sonucunda 126 bin haber içeriğinin 3 milyon kişi tarafından 4.5 milyon defa paylaşıldığına ulaşılmıştır. Araştırmaya göre gerçekler binden fazla twitter kullanıcılarına nadiren ulaşırken, yanlış haberlerin düzenli olarak on binden fazla kişiye ulaştığını görmüşlerdir (Langin, 2018).

2.9. Gerçek Ötesi Dönemde Doğrulama Platformlarının Yükselişi ve Dünyadaki Haber Doğrulama Siteleri

İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte gerçek ötesi dönemde yalan haberlerin dolaşıma girmesi ve hızlı bir şekilde yayılması haberciliğin temel sorunlarından birisi haline gelmiştir. Sahte haber kavramı yeni bir kavram değildir. Ancak dijital habercilikle beraber farklı bir boyut kazanmıştır. Günümüzde sadece haber toplayıp bunu yaymak yeterli değildir. Ayrıca bu haberlerin doğruluğunun kontrolden geçirilmesi de gereklidir (Şener, 2018: 65-67).

Doğrulama girişimleri Amerika Birleşik Devletleri'nde 43 tane olmak üzere 11 ülkede birden fazla olarak bulunmaktadır. Doğrulama sitelerinin kıtalara göre dağılımına bakılacak olur ise; Afrika'da 5 adet, Asya kıtasında 9, Avustralya'da 1, Avrupa'da 39, Kuzey Amerika'da 50 ve Güney Amerika'da 10 tane olduğu bilgisine ulaşılmaktadır (Stencel, 2017). Kasım 2018 itibariyle ise dünyada aktif 162, aktif olmayan ise 65 adet olmak üzere toplam 227 adet doğrulama denetleyicisi bulunmaktadır (Duke Reporters' Lab, 2018).



Şekil 1: Dünyada Aktif Faaliyet Gösteren Doğrulama Platformlarının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Duke Reporters Lab, 2017.

ABD'de ilk politik doğrulama kuruluşu, 2001 yılında üç yeni üniversite mezunu tarafından kurulan Spinsanity'dir. Daha sonra Pennsylvania Üniversitesi'nde kurulan FactCheck.org adlı doğrulama sitesi bunu takip etmiştir (Graves ve Cherubini, 2016: 6).

İngiltere'de ilk doğrulama platformu 2005 yılında Channel 4 News tarafından bir blog aracılığıyla kurulmuştur. Doğrulama siteleri 2008 yılına gelindiğinde Hollanda ve Fransa'da ortaya çıkmış ve ardından 2010 sonuna kadar 10 ülkeye yayılmıştır (Fındık, 2017). Bu sitelerden kimi bir gazetecilik kuruluşuna bağlıyken kimi de bağımsız veya bir STK'nın projesi olarak işlev görmektedir. Aslında burada iki modelden söz edilebilir. Birincisi medya kuruluşuna bağlı olan ve o kuruluşun finanse ettiği doğrulama platformlarına “haber odası modeli” (the newsroom model) dir. Çoğunlukla Batı Avrupa Ülkeleri bu modeli kullanmaktadır. Bir medya kuruluşuna bağlı olarak işlev görmesinden kaynaklı olarak daha geniş bir haber toplama avantajına sahiptir ve haberlere ulaşım daha hızlı ve düşük maliyetlidir. Ancak haber odası modelinin editoryal ve finanse olarak bağımlılık yaratması gibi dezavantajları vardır. İkinci modelde büyük oranda Doğu Avrupa ülkelerinin kullandığı “sivil toplum kuruluşu modeli” (the NGO model) dir. Bu model bir kazanç amacı içerisinde değildir. Bağımsız bir çalışma işleyişine sahiptir. Sivil toplum kuruluşları tarafından hayata geçirilen bu model de daha çok demokratik

kurumları güçlendirmek amaçlanmaktadır (Graves ve Cherubini, 2016: 8-10). Örneğin; İtalya'da kurulan Pagella Politica adlı doğrulama platformu gönüllü bir proje olarak kurulmuş ve kurucu üyeler tarafından kendi kendini finanse etmiştir. Zamanla Pagella Politica gazeteler, radyo, televizyon ve eğitim kurumları ile işbirliği yapmaya başlamıştır. Bu, belirli projeleri ve sunulan hizmetleri takip edebilecek bazı çalışanların işe alınmasını sağlamıştır. Üyeler ve ortaklar ise hala bu platforma gönüllü olarak katkıda bulunmaya devam etmektedir (Pagellapolitica, 2018).

2.10. Gerçek Ötesi Dönemde Türkiye'deki Doğrulama Platformları

Reuters Enstitü'nün 2018 Dijital Haberler Raporu'na göre, Türkiye'de çoğunlukla takip ettiği haberlere güvenenlerin oranı %43'dür. Haberlerin geneline güvenenlerin oranı ise %38 oranındadır. Haberlere olan güvensizlik ise %40 oranındadır. Değerlendirmeye tabii tutulan 37 ülke içinde Türkiye habere güvensizlik konusunda, ABD, Bulgaristan ve Yunanistan ile beraber önde gelen ülkelerdendir. Türkiye'de habere güven sıralaması ise 37 ülke arasında 27'dir (Digital News Report, 2018). Türkiye bir önceki yılda yapılan raporla karşılaştırıldığında takip ettiği haberlere güvenenlerin oranı %46, haberlerin geneline güvenenlerin oranı ise %40. İlk sonuç için %3'lük, ikinci durum için ise %2'lik bir fark söz konusudur. 2017 yılında 36 ülkeye uygulanan bu raporda Türkiye'nin sıralaması ise 23'tür. Bu bağlamda haberlere güvenenlerin oranı bir önceki yıla göre düşmüştür denilebilir. Medyadaki haberlerin doğruluğuna eskiye oranla daha kuşku duyulmaktadır denilebilir (Digital News Report, 2017).

İnsanların medyada yer alan haberlerin doğruluğuna karşı güvenleri azaldığı için birtakım müdahalelere gerek görülmüştür. Aslında haber tüketicileri güvenmediği haberlerin doğruluğunu kontrol edebileceği yeni bir araca ihtiyaç duymuştur. Bu bağlamda doğrulama platformları doğmuştur. Sarsılan güveni yeniden oluşturabilecek bu platformlar kendi başlarına bir medya kuruluşunun görevini yerine getiremezler sadece bir denetçi görevindedirler. Bu platformların asli görevlerinden birisi ise kullanıcıların kontrol sistemindeki en önemli öge olduğunu onlara göstermektir (Çavuş, 2018: 72-73).

Şüpheli içeriklerin kontrol edilme görevini üstlenen doğrulama platformları tüm dünyada hızla yaygınlaşmış ve Türkiye’de de doğrulama siteleri kurulmuştur. Türkiye’de doğrulama görevini üstlenen sitelerden bazıları ise şunlardır; Teyit.Org, Doğruluk Payı, Yalansavar, Dogrula.Org, Fact-Checking Turkey, Malumatfuruş, Günün Yalanları.

2.10.1. Yalansavar

Yalansavar, doğruluğu belirsiz olan çeşitli iddiaları incelemek ve topluma eleştirel bir bakış açısı kazandırmak amacıyla on bir gönüllünün bir araya gelerek kurduğu bir doğrulama sitesidir. Ekip üyeleri yazılı, sesli ve görsel içerik olmak üzere bütün içeriği tamamen kendi imkanlarıyla oluşturmakta ve bu platformdan herhangi bir maddi gelir elde etmemektedir. Tarafsızlıklarını korumak adına ise reklam almamakta ve bir kuruluş, dernek gibi oluşumlardan ise gelebilecek bir maddi veya lojistik desteği kabul etmemektedir (Yalansavar, 2018).

“Karanlığa lanet okumaktansa, bir mum yakmak yeğdir” mottosunu taşıyan bu doğrulama sitesi, bilim haberleri, doğa üstü konular, komplo teorileri, popüler kültür, tıp ve sağlık alanında şüpheli ve temelsiz iddiaların değerlendirilmesi adına çalışmalar yapmakta ve bu kategorilerde yazılar yayınlamaktadır. Ayrıca bir iTunes hesabına sahip olan bu oluşum hedefleri doğrultusunda çeşitli podcastler yayınlamaktadır. Bu hesaba <http://podcast.yalansavar.org/rss> adresinden ulaşılabilir. Gene aynı şekilde bu podcastleri kendi spotify hesabından da kullanıcılarına ulaştırmaktadır. Kendi sitesi olan <https://yalansavar.org> hariç çeşitli sosyal medya platformlarından da takip edilebilen Yalansavar, Youtube’da Yalansavar adlı kanala, Facebook’ta Yalansavar adlı sayfaya ve Twitter’da da @yalansavar kullanıcı adına sahiptir. Ayrıca yalansavar@gmail.com iletişim adresine e-posta göndererek geri bildirimde bulunulabilmektedir (Yalansavar, 2018).

2.10.2. Doğruluk Payı

Türkiye’nin ilk siyasi doğrulama sitesi olan doğruluk payı 20 Haziran 2014 yılında Ortak Gelecek İçin Diyalog Derneği tarafından kurulmuştur. Temelde siyasetin daha hesap verebilir olması amaçlanmaktadır. Doğruluk payı genel olarak siyasi partilerin seçim vaatleri, politikacıların yaptığı açıklamalar, gündem konuları, programlar,

aldatmalar, çarpıtmalar, doğrular ve yanlışlarla ilgilenmektedir. Seçmen olarak sağlıklı tercihler yapmak her zaman kolay değildir. Düzenli olarak takip edilen gazeteler ya da haber sitelerinde yer alan haberlerin doğru olup olmadığını insanlar nasıl bilebilir? Burada bu haberlerin okuyucuları inanmak ve bilmek arasında seçim yapar. Eğer kişiler gördüklerinin ya da duyduklarının ne kadar doğru ya da yanlış olduğunu merak ederse doğruluk payı aracılığıyla bu meraklarını giderebilirler. Bu nokta da bu platform siyasi okur yazarlığı arttırmayı da hedefleyen objektif bir sitedir (Dogrulukpayı, 2018).

Doğruluk payı Türkiye’de siyaseti etkileyen beyanatları kamuya açık verilerle analiz ederek doğruluk payını ölçer ve bunun sonucunda elde edilen sonuçları kamuoyuna yayar. Bu sebeple Türkiye’deki gündem başlıkları her gün taranmakta ve herhangi yanlış ya da eksik bir bilgiyle karşılaşıldığında bu durum yayınlanmaktadır. Analizlerin ne şekilde yapıldığı incelenecek olursa; ilk olarak doğruluk payı ekibi politikacılar ne gibi açıklamalar yapmış bunlar günlük olarak takip edilir. Bu açıklamaların kaynağının güvenilir olması ve farklı kaynaklardan gelmesine özellikle önem verilmektedir. Açıklamaları eğer tartışmalıysa, doğrulanabilir ve yanlışlanabilir özellikte olması en önemli ölçüttür. Daha sonra ise bu açıklamalardaki yer alan iddialar birincil kaynaklardan ya da bu olası değilse ikincil kaynaklardan bir doğrulama kontrolü yapılmaktadır. Kontrolü yapıldıktan sonra ise puanlama aşamasına geçilir. Puanlama da veri uyumu ve bağlam uyumu önemlidir. Veri uyumu: bir iddiada kullanılan kaynaklara tam bir uyum içinde olmasıdır. Bağlam uyumu ise: Bir beyanatın yanlış yönlendirme, çarpıtılma ve abartı seviyesine bakar. Puanlama aşamasındaki beş farklı aşama:

- **Doğruluk Payı yoktur:** İddia kullanılan verilerin hepsi yanlıştır. Amaç-bağlam uyumunda problemler ve seçmenleri yanlış yönlendiren yanlış bilgiler mevcuttur.
- **Büyük oranda Doğruluk Payı yoktur:** İddiada kullanılan veriler ile açık kaynak verileri kısmen uyar, kaynak kalitesi ve amaç-bağlam uyumunda problemler mevcuttur. İddiada seçmeni yanlış yönlendirebilecek abartma ve yanıltma unsurları vardır.
- **Kısmen Doğruluk Payı vardır:** İddiada kullanılan veriler ile açık kaynak verileri hemen hemen uyumaktadır ancak kaynak kalitesinde ya da amaç-bağlam uyumunda dikkate değer ölçüde sorunlar vardır. İddialar da, seçmenlerin yanlış yorumlayabileceği abartma unsurları vardır.

- **Kayda değer oranda Doğruluk Payı vardır:** İddiada kullanılan veriler kamuya açık kaynaklardan büyük ölçüde doğrulanmaktadır ancak çok ufak hatalar olabilir. İddianın dile getirilme amacı ve veriler de büyük oranda uyumludur. İddiada abartma ya da yanlış yönlendirmeler vardır.
- **Doğruluk Payı vardır:** İddiada kullanılan veriler ile açık kaynaklardaki bilgiler uyumludur. İddianın dile getiriliş amacı ile veriler arasında da uyum vardır. Herhangi bir yanlış yönlendirme ya da abartma ögesi yoktur (Dogrulukpayı, 2018).

Ayrıca bu doğrulama platformu, ırk, dil, din, etnik köken, milliyet, cinsiyet veya cinsel yönelime yönelik ayrımcı bir dil kullanan veya nefret söylemi üreten beyanları ifşa etmeyi de kamuoyunu aydınlatmanın önemli bir misyonu olarak görmektedir (Dogrulukpayı, 2018).

2.10.3. Dogrula.Org

Doğrulama platformlarına olan ihtiyaç günümüzde yadsınamazdır. Dogrula.org'a göre Türkiye'de bu alanda çalışmalar yapan doğrulama sitelerinin verileri politikleşmiş, her zaman gerçeği yansıtmamaya başlamıştır. Bu nedenle politikleşmeyen başka doğrulama platformlarına gereksinim duyulmaktadır. Dogrula.org işte böyle bir gereksinim sonucu kurulmuş bir platformdur. Dogrula.org, güvenilirliği konusunda kararsızlığa yol açan özellikteki haberleri araştırmaktadır. Bu haberleri araştırırken uyguladığı yolda geleneksek gazetecilik metotlarını kullanır. Öncelikle ulaştığı verileri inceler ve bu verileri derinlikli yaptığı web araştırmasına tabii tutar. Bunun sonucunda uygun olanlar seçilir ve metin haline dönüştürülür. Bunu yaparken şablonlar, görseller ve listelerden yararlanır. Araştırmaları sonucunda elde ettiği verileri ise, dogrula.org'un sonuç değerlendirme kadranından geçirir. (bknz: şekil 2) En nihayetinde bu metin okuyucu yaymak üzere paylaşılır. Çalışma ilkeleri, objektiflik, dürüstlük, sadelik ve açıklık, güncelleme politikasıdır (Dogrula.org, 2018).



Şekil 2: Doğruluk Yüzdesi Çizelgesi ve Yüzdelerin Anlamları

Kaynak: Dogrula.org

Şekil 2'de yer alan doğruluk yüzdelerinin anlamlarına bakılacak olursa:

(% 100) Doğru : Olay doğru.

(% 70) Çoğunlukla Doğru: Olayın büyük bir kısmı doğru ama açıklama veya ek bilgi gerekmektedir.

(% 50) Yarı Doğru: Olay kısmen doğru, ancak önemli detaylar dışarıda bırakılmış ya da konunun dışında başka şeyler dahil edilmiş.

(% 30) Çoğunlukla Yanlış: Olayda bir gerçeklik payı var, ancak farklı bir izlenim yaratacak kritik gerçekler göz ardı edilmiş.

(% 0) Yanlış: Olay yanlış.

2.10.4. Fact-Checking Turkey ve Günün Yalanları

Fact-Checking Turkey ve Günün Yalanları adlı doğrulama siteleri Boğaziçi Küresel İletişim Merkezi tarafından kurulmuş iki platformdur. Fact-Checking Turkey, ulusal ve uluslararası basında Türkiye ile ilgili yayınlanan haberlerin doğruluğunu ve yanlışlığını incelemektedir. Bu platformun hedefi Türkiye hakkında medyada oluşabilecek bir dezenformasyonu önlemektir. Web sitesi İngilizce ve Arapça olarak hizmet etmektedir. Günün Yalanları adlı doğrulama platformu yurt içi ve yurt dışı medyasında yer alan haberlere ulaşarak bunları, belge, fotoğraf, açıklama

ve istatistik gibi kaynaklar üzerinden incelemektedir. Amacı doğru bilgiyi yayınlamak kamuoyunu aydınlatmaktır (Bosphorus Global, 2018).

2.10.5. Malumatfuruş

Malumatfuruş, acemi olarak işleyen köşe yazarı yanıtlama girişimidir. Köşe yazarlarının, yazılarında vakıf olmadığı konuları, bilmişçesine kaleme alması, doğruluğundan emin olmadığı bilgileri, doğruymuşçasına aktarmasından yola çıkarak kendisine bunları ortaya çıkarma düstürü edinmiştir. Bu köşe yazıları objektif olarak gelişigüzel olarak seçilmekte ve herhangi bir önyargı olmadan incelenmektedir. Yalnızca gazete tirajı ve yazarın popülerliği bu konuda etkili olabilmektedir (Malumatfuruş, 2018).

2.10.6. Teyit.Org

Teyit.org, 26 Ekim 2016 yılında “Pinokyolar Çağı’nda teyit.org “ başlığı ile bir yazı yayınlamak faaliyete başlamış bir doğrulama platformudur. Ekip üyelerinden çoğunun gazetecilik alanında olduğu, gönüllülük esasına dayanarak kurulmuş kar amacı gütmeyen bir girişimdir. İnternetin en önemli bilgi kaynaklarından biri olduğu günümüzde, buradaki bilgilerin birer çöp olmasını engellemek, haber sitelerinin, doğrularını ve yanıtlarını paylaşmak, internet kullanıcılarını bu konuda uyarmak amacıyla günlük içerik üretmektedir. Bu içerikleri üretirken ise, objektiflik, şeffaflık gibi ilkeleri benimsemektedir (Teyit.org, 2018).

İnsanlara eleştirel düşünme alışkanlığı kazandırmak, yeni medya okuryazarlığını arttırmayı hedefleyen bu doğrulama platformu gündemdeki kuşku duyulabilecek nitelikteki haberlerden, iddialara, şehir efsanelerine kadar birçok alanda doğrulama yapmaktadır (Teyit.org, 2018).

İnternet dolaşımındaki şüpheli içerikleri inceleyen Teyit.org’un bu şüpheli içerikleri inceleme metodolojisi ise şöyledir (Foça, 2017):

Tarama: Teyit.org öncelikle bu içerikleri taramayla başlamaktadır. Bu içeriklere ise Teyit.org doğrulama platformu kullanıcılarının gönderdikleri haberler ya da kendi editörlerinin yaptığı incelemeler ile ulaşılmaktadır. Kısaca internette gördüğü bir bilgiden kuşkulanan ve Teyit.org'dan haberi olan bir kullanıcı bu bilgiyi, Teyit.org'a göndererek doğru olup olmadığını teyit ettirebilir denilebilir. Bunu da bu doğrulama platformunun sosyal medya araçlarını kullanarak yapabilir. Facebook, Twitter, Whatsapp ve e-posta aracılığıyla ulaşılabilen Teyit.org'a Mart 2018 itibariyle günde yaklaşık 124 mesaj ile 124 tekil şüpheli haber gönderilmiştir.

Seçme, Önceliklendirme: İkinci aşamadaysa Dubito isimli panelde toplanan tarama sonucunda elde edilen iddiaların doğrulanıp, doğrulanamayacağı araştırılmaktadır. İddia çok geçmişte yayınlanmışsa, yorum ve varsayıma sahipse arşive kaldırılır. Doğrulanabilir iddialar önem derecesi ve etkileşim durumuna göre incelenmektedir. Eğer iddia sosyal medyada çok fazla etkileşime sahipse, bir haber sitesinde yer almışsa ya da kutuplaşma yaratma, ayrımcılığa sebep olma veya hedef gösterme olasılığı varsa o iddia öncelikli olarak incelenir. Bu aşamada en son Teyit.org ekibinden iddiayı inceleyecek kişi seçimi vardır.

Araştırma ve Yayın: Bu aşamada incelenen iddiaya dair en az iki kanıt bulunmuşsa, bu kanıtların doğruluğu ispatlanıyorsa ve bu kanıtlar tüm kullanıcıların ulaşabileceği kaynaklarda yer alıyorsa iddianın analizi gerçekleştirilmeye başlanır. Elde edilen verilerle bir analiz yazılmakta ve bu yazıda ulaşılan kanıtlara da yer verilmektedir. Böylece kullanıcı doğru ya da yanlış olduğuna dair iddianın tüm delillerini görüntüleyebilmektedir. Ayrıca bunlarda da bir hata görürse bu durumu tekrar Teyit.org ile paylaşabilme olanağına sahip olmaktadır. Ulaşılan verilerle, ortaya atılan iddia Teyit.org'un yaptığı bir sınıflandırma olan 4 farklı kategoriden hangisine uygunsa orada yer almaktadır. Bu kategoriler ile şunlardır:

Doğru; incelenen iddianın doğru olduğuna dair veriler elde edildiğine işaret eder.

Yanlış; incelenen iddianın yanlış olduğuna dair veriler elde edildiğine işaret eder.

Karma; incelenen çoklu önermenin hem doğru hem de yanlış (ya da hem doğru hem belirsiz, ya da hem yanlış hem belirsiz) bilgiler içerdiğine dair veriler elde edildiğine işaret eder.

Belirsiz; incelenen iddiaya dair veriler elde edildiğini ancak bu verilerin iddianın doğru, yanlış ya da karma olduğuna dair bir sonuca ulaşmak için yeterli olmadığını ifade etmektedir

Etki Takibi: Analiz edilen iddia yayınlandıktan ve sosyal ağlarda paylaşıldıktan sonra, yanlış bilgiyi barındıran sosyal medya hesapları ve/veya haber siteleri kontrol edilir. Yanlış bilgiyi kaldıran ya da düzelten mecralar olursa, Teyit.org'un Twitter hesabından paylaşılmaktadır.

Teyit.org'un objektiflik ve açıklık, düzeltme politikası ve ekonomik şeffaflık olmak üzere üç temel ilkesi vardır. Objektiflik ve açıklık ilkesine göre teyit.org'da "politik çeşitliliğe ve ekiptekilerin farklı dünya görüşlerine saygı gösterildiğini" herhangi bir bakış açısının yapılan iş üzerinde etkili olmasına izin verilmeyeceği ve "teyit.org çalışanlarının herhangi bir siyasi partinin üyesi olamayacağı ve seçim kampanyalarında görev alamayacağı" belirtilmektedir. Düzeltme politikasına dair ise Teyit.org ekibi "yazılan analiz üzerinde herhangi bir değişiklik yapılması gerektiğinde, bunu teyit.org'un yazdığı analizlere ulaşan herkesin görmesini sağlayarak" düzeltme politikasına uyacağını, hatalı içeriğin güncellenerek ve tekrar incelenerek yeniden paylaşılacağı belirtilmektedir. Ekonomik şeffaflık kapsamı altında destekçilerini de sitesinde açıkça belirtmektedir. Gene burada "teyit.org'da yer alan analizlerin ya da yayınlanan makalelerin hiçbirinde fon veren kuruluşların etkisinin bulunmadığı" da ifade edilmektedir (Teyit.org, 2018).

Teyit.org'da yayınlanan bilgiler, analiz, dosya, içgörü, #teyitpedia olarak kategorilendirilerek yayınlanmaktadır. Buna göre analiz kategorisinde şüpheli bilgilere dair editörler tarafından yapılan incelemeler; dosya kategorisinde teyit.org editörlerinin şüpheli bilgilerden yola çıkarak, sahte haberi anlamlandırdığı, veriye dayanan uzun soluklu araştırmaları içeren, vaka çalışmalarıyla desteklenen kapsamlı çalışmalar yer almaktadır. İçgörü kategorisinde bu platformdaki ekibin, okuduğu, dinlediği kaynaklardan öğrendikleri, sahte haberin motivasyonuna dair ürettiği bilgiler, editöryal tartışmalar ve sosyal girişimciliğe dair bilgi birikimi aktarılmaktadır. Bir sahte içeriği gerçeğinden ayırt etmenin yolları, teyitçi gibi

düşünebilmeyi sağlayan yöntemler, doğrulama araçları, fact-checking dünyasından haberler ve güncel gelişmeler ile rapor ve araştırmalar ise #teyitpedia kategorisi altındadır (Teyit.org, 2018).

Platform editörleri tarafından birinci yılın ardından hazırlanan “İnternette Nelerden Şüphe Ediyoruz?” başlıklı rapor, Teyit.org’un yapısı, işlevi ve takipçileriyle kurduğu ilişkiyi ortaya koymasından bakımından çeşitli bilgiler içermektedir. Buna göre “26 Ekim 2016 -1 Ekim 2017 tarihleri arasında Teyit.org’a, tüm sosyal medya mecralarından toplam 7 bin 628 mesaj iletilmiş, bu mesajlarla şüpheli olduğu düşünülen 3 bin 820 tekil içerik bildirilmiştir”. Takipçilerin Teyit.org’a şüpheli içerikleri bildirmek için Twitter’ı daha yoğun kullandıkları belirtilmiştir (Foça, 2017).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEYİT.ORG'UN ANALİZ ETTİĞİ HABERLER KULLANILARAK YAPILAN İÇERİK ANALİZİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde yeni medya sayesinde herkesin kendini istediği şekilde ifade edebilme düşüncesi yaygınlaşmış ve gerçeğin önünde hiçbir engelin kalmadığı inancı güçlenmiştir. Yeni medyanın şeffaf bir toplumda yaşandığı algısı da insanların istediği yer ve zamanda sosyal medyaya ulaşabilmesi sebebiyle güçlenmiştir. Bu durum mevcut politikaların meşruiyetinin sorgulanmaması ve eleştirilmemesine neden olmuştur. Bunun sonucunda halk politikacılardan gerçeği söylemesini talep etmemeye başlamıştır. Günümüzde enformasyon bombardımanına tutulan insanın aslında kendi imkanlarıyla ulaşabildiği bilginin ne kadar doğru olduğu tartışılır.

Post-gerçek çağı olarak tanımlanan bu çağda doğru söylemek ile yalan söylemek arasında bir seçim yapmak bir seçenek olmaktan çıkmıştır. Yalan artık kabul edilebilir bir stratejidir ve bireylerin yaşamında vardır. Geleneksel toplumun post-gerçek toplumuna dönüşmesinin gerisinde ise yalan söylemenin meşruluğu yatmaktadır. Günümüzde eşik bekçilerinin işlevlerinin azalması ve sosyal medyanın getirisi olarak anonimleşebilen bireyler gerçek olmayan bilgileri gerçekmiş gibi internet platformuna yayabilmektedir. Bu da haberlerin güvenilirliğini sarsmaktadır.

Günümüzde yeni medyada yalan içeriklerin, doğrulanmamış enformasyonun, kullanıcıların ürettiği içeriklerin doğruyu muşçasına paylaşılması, bu içeriklerde yanıltıcı görsellerin yer alması ve bu içeriklerin bir gruba, ırka, cinsiyete yönelik nefret söylemi içermesine rağmen bir denetimden geçmeden hızlı bir şekilde yayılması önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni medya önemli bir haber kaynağıdır ancak bu sorunlarla beraber güvenilirlik konusunda çelişkilidir. Doğrulama platformları, bu sorunlar gözetilerek kurulmuştur. Bu platformlar yeni bir denetim mekanizması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma bu platformların yalan içerik üretilmesini ve bu içeriklerin yayılmasını ne derece önleyebildiğini göstermesi açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, doğrulama sitelerinin yalan haberler üzerindeki etkisini ölçmek ve doğrulamanın haber yayıncılığındaki yerini

ortaya çıkartmaktır. Tez aynı zamanda yeni bir oluşum olan doğrulama sitelerine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın amacı gerçeği değil, gerçek ötesi çağda gerçekliği incelemektir. Bu çağda gerçeklik kişilerarasında subjektiftir. Ancak kanıtlayıcı argümanlarla, Teyit.org gibi doğrulama platformları, insanların inanmak isteyip istemediği gerçekleri teyit etmek için haberlerin doğruluğunu iddia eden sitelerdir. Çalışma post-gerçek çağın oluşumuna neden olan eğilimlere de ışık tutacaktır.

Günümüzde her bilginin erişilebilir olduğu toplumlarda yalan haberlerin ortaya çıkışı ve bunların doğrulama platformları üzerinden yalan olduğu tespit edildikten sonra bireyler tarafından etkileşim almaya devam edip etmediği saptanacaktır. Bu haberlerin kaynağı konumunda olan medya türleri tespit edilecektir. Haberin yayıldığı yeni medya aracı üzerinden herhangi bir düzeltme işlemine gidilip gidilmediği ya da haberin kaldırılıp kaldırılmadığı gibi konular incelenecektir. Ayrıca yalan haber yayınlayan web sitelerinin ekonomik bir gelir için reklam bulundurup bulundurmadığına da bakılacaktır. Çalışma bu sonuçlarla beraber yeni medyanın ne oranda güvenilir olduğunu gösterecektir.

3.2. Araştırmanın Soruları

Teyit.org'da yanlış olarak analiz edilen haberleri inceleyen bu çalışmanın amaçlarına yönelik bir takım araştırma soruları saptanmıştır. Bunlar:

1. Yalan haberler en çok hangi kategoride yayınlanmaktadır?
2. Yalan haberlerin yer aldığı haber siteleri hangi yeni medya türüdür?
3. Yalan haberler Teyit.org analizinden geçtikten sonra hala yayınlanmaya devam etmekte midir?
4. Yalan haberlerin gerçek olmadığı Teyit.org doğrulama platformundan duyurulduktan sonra etkileşim almaya devam etmekte midir?
5. Yalan haberleri yayınlayan web siteleri reklam barındırmakta mıdır?

3.3. Varsayımlar

Bu araştırma kapsamında, veri toplama aracı olan Teyit.org'un şüpheli haberler için yaptığı analizlerin sonuçları doğru kabul edilmiştir. Teyit.org araştırma amacıyla elde edilecek bilgiler için uygun ve yeterli bulunmuştur. Bu doğrulama platformunun tarafsız, kâr amacı gütmeyen sadece kamu yararı için doğrulama yaptığı varsayılmıştır.

3.4. Sınırlılıklar

Bu tez çalışması daha güncel veriler olduğu için Teyit.org'da 2018 yılında analiz edilen haberlerle sınırlandırılmıştır. Çalışmaya uygun olarak ise yanlış etiketine sahip haber analizleri çalışma kapsamına alınmıştır. 2018 yılı olarak çalışmanın sınırlandırılmasının diğer bir sebebi ise yalan haberlerin Teyit.org dışındaki diğer web sitelerindeki yayın durumlarının incelenecek olmasıdır. Burada da aynı şekilde yakın bir tarih olursa haberlere erişimin daha kolay olabileceği gözlemlenmiştir. Ayrıca Reuters Enstitüsü'nün her sene yaptığı medya araştırmasının 2018 sonuçlarına göre Türkiye'de en çok kullanılan sosyal medya ve mesajlaşma uygulaması Facebook olması sebebiyle analiz edilen yanlış haberler bu platformdan aldığı yorum, beğeni ve paylaşım alıp almadığı yani ne kadar etkileşim aldığı incelenecektir.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Çalışma, Teyit.org örneğinde haber doğrulama sitelerinin yeni medyada etkileşimlerini, reklam durumlarını, haber kategorilerini araştırma çerçevesinde niceliksel olarak inceleyecektir. Etkileşim ise paylaşım öncesi ve sonrası olarak ortaya konulacaktır.

Yapılan araştırma da haberler, öncelikli olarak Teyit.org'un kaynak gösterdiği haber siteleri ve Google Haberler ya da Google arama motorunda ulaşılan haber siteleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ulaşılan tüm haber siteleri ise; yayınlandığı medya türüne göre internet haber siteleri, ulusal basılı gazete haber siteleri, yerel basılı gazete haber siteleri ve geleneksel medya haber siteleri olmak üzere kategorilendirilmiştir. Bu sitelerin reklam durumları incelenmiş ve yalan haberlerin Facebook üzerinden aldığı etkileşim sayıları tespit edilmiştir. Teyit.org

sitesinin doğrulama analizinden geçerek yanlış olduğu belirlenen haberlerin bu sitelerdeki durumuna bakılmıştır. Buna göre haber metinlerini düzelteren ya da haberi sitesinden kaldıran haber siteleri belirlenmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında incelenen haberlerin yurt içinde mi yoksa yurt dışında mı geçtiği, bu haber içeriklerinin hangi kategorilerde yer aldığı üzerinde de durulmuştur.

3.6. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Teyit.org'da analiz edilen ve sonucu yanlış olarak belirlenen haberler oluşturmaktadır. Evrenin Teyit.org seçilmesinin başlıca sebepleri arasında haber kategorilerindeki çeşitlilik, site arayüzünün kullanım kolaylığı, haber kaynaklarına bu platform aracılığıyla daha kolay ulaşılabilmesi gibi etkenler olmuştur. Sosyal medya platformlarında bu platformların takipçi sayıları da gözlemlenmiştir. Buna göre doğrulama platformları arasında Teyit.org Twitter üzerinden en çok takip edilen platform durumundadır. Facebook sosyal medya sitesinde ise Doğruluk Payı daha çok beğenilen bir hesaba sahip olmuştur ancak bu platform daha çok siyasi haberlere yönelik doğrulama yapması sebebiyle tercih edilmemiştir.

Teyit.org, doğrulama yapmaya başladığı Haziran 2015 yılından, 2018 yılının sonuna kadar 563 haberi yanlış olarak analiz etmiştir. Çalışma kapsamında örneklem olarak, 2018 yılında yayınlanarak yanlış analiz edilen haberler incelenmiştir. 2018 yılında doğrulama analizi yapılan bu haberlerin sayısı 268'dir. Ancak araştırmanın amacına uygun olması bakımından bu haberler arasından sadece internet sitesi kaynaklı olarak dolaşıma girenler ele alınmış ve toplamda 67 haber incelenmesi çalışma için uygun bulunmuştur.

3.7. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma kapsamında incelenen 67 haber Teyit.org'un analizinden geçmiş ve bunun sonucunda bu haberlerin kaynağı olan internet sitelerine de yine bu platform aracılığıyla ulaşılmıştır. Teyit.org'un kaynak olarak verdiği web siteleri hariç bu haberler Google arama motoru ve Google Haberler aracılığıyla da incelenmiştir. Buralarda da haberlerin hangi web sitelerinde yayınladığına ulaşılmıştır.

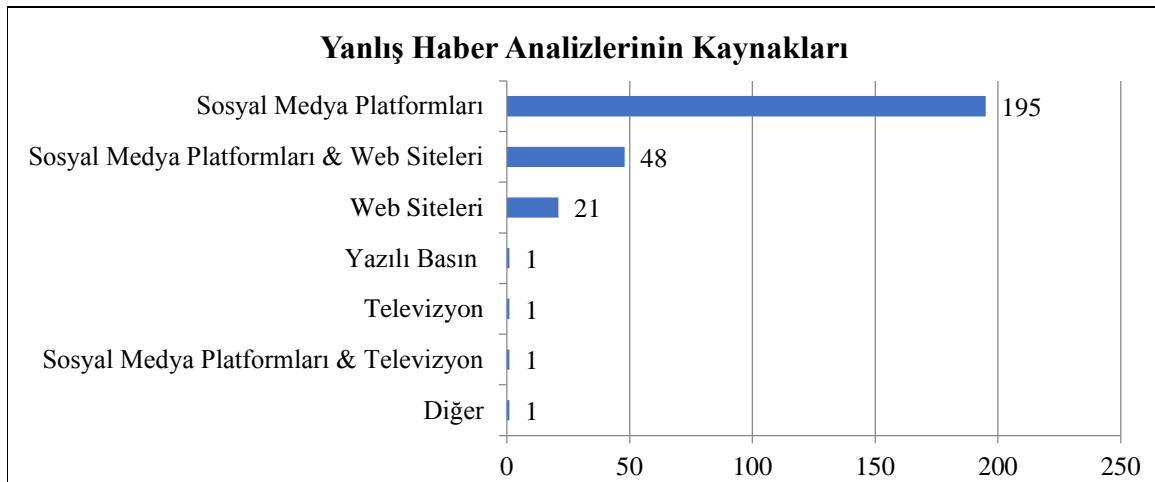
Teyit.org, Google ve Google arama motoru kullanılarak ele alınan bu haber bağlantılarının etkileşim sayıları Facebook Graph API aracılığıyla saptanmıştır. Teyit.org'un yayınladığı analizin içerisinde haber bağlantılarının olması, bu haberlerin daha sonradan yayından kaldırılrsa dahi etkileşimlerine ulaşılabilmesini sağlamıştır. Bu noktada haber bağlantılarının yayından kaldırılana kadar Faceook üzerinden elde ettiği beğeni, paylaşım ve yorum sayılarına erişilmiştir.

Çalışma içerisinde tespit edilen web sitelerinin reklam durumlarına ise bu sitelerin arayüzü ve kaynak kodları incelenerek ulaşılmıştır. Reklamlar Google Adsense ve statik banner reklamlar olarak ayrılmıştır. Google Adsense kullanan sitelerin kaynak kodlarında “http://www.googletagservices.com/tag/js/gpt.js” etiketi bulunmaktadır.

Araştırma sürecinde ele alınan haber bağlantıları araştırmanın amacına uygun olarak tablolştırılmıştır. Elde edilen veriler ise Microsoft Excel kullanılarak grafikleştirilmiştir.

3.8. Araştırmanın Bulguları

Teyit.org doğrulama platformunda 2018 yılı içerisinde toplam 268 haber yanlış olarak analiz edilmiştir. Bu haberlerin yalnızca sosyal medya platformları, hem sosyal medya platformları hem web siteleri, yalnızca web siteleri, televizyon ve yazılı basın kaynaklıdır. 268 haber içerisinde olan “Fotoğrafın Zulme Lanet Kudüs’e Destek” mitinginden olduğu iddiası" başlıklı habere dair bir iddia oluşmadığı için bu haber kaldırılmıştır. Bu haber şekil 3'te diğer başlığı altında belirtilmiştir.



Şekil 3: Teyit.org tarafından yanlış olduğu kanıtlanan haberlerin kaynak durumu

Çalışmanın amacına uygun olması açısından web sitesi kaynaklı haberler incelenmiştir. 2018 yılı boyunca 69 haber web sitesi kaynaklı olarak dolaşıma girmiştir. Ancak bunlardan iki haberin kaynağı erişime kapatıldığı için bu siteler hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamış ve 67 haberin incelenmesi çalışmaya dahil edilmiştir.

Dijital haber web sayfaları, araştırmanın inceleme aşamasında daha anlaşılır olması için dörde ayrılmıştır. Bunlar:

1) İnternet Haber Siteleri: Varlığını sadece internet üzerinden devam ettiren haber siteleridir.

2) Ulusal Basılı Gazete Haber Siteleri: Ulusal basılı gazetelerin çevrimiçi platformlarda habercilik uygulamalarını internet üzerinden sürdürdüğü web siteleridir.

3) Yerel Basılı Gazete Haber Siteleri: Habercilik uygulamalarını özellikle belirli bölgelerle sınırlandırarak bir gazetecilik anlayışı benimseyen basılı gazetelerin internet ortamlarında yer aldığı web siteleridir.

4) Geleneksel Medya Haber Siteleri: Haberleri basılı olarak yayınlamayan, geleneksel televizyon kanallarının ve ulusal ve uluslararası haber ajanslarının internet ortamlarında gazetecilik uygulamalarını devam ettirdiği web siteleridir.

Araştırma kapsamında incelenen 67 haber; yayımlandıkları haber sitesi türü, Facebook adlı sosyal medya sitesinden aldıkları etkileşim sayıları, web sitelerinde reklam barındırıp barındırmama durumları ve haberlerin yanlış olduğu analiz edildikten sonra bu haberlerin yayından kaldırılıp kaldırılmadığı ya da düzeltilip düzeltilmediği ele alınarak incelenmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Trump hakkındaki kitapta ABD Başkanı'nın gorillerle konuştuğunun belirtildiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 0 |
| Reklam Barındırma | 1 haber sitesinde var 1 haber sitesinde belirsiz (site erişime kapanmış) |
| Haber Düzeltmesi | 1 kaynağın web sitesi erişim engelli (Ahval News) |

Tablo 1: Araştırma kapsamında incelenen birinci haber

Araştırma kapsamında ilk incelenen "Trump hakkındaki kitapta ABD Başkanı'nın gorillerle konuştuğunun belirtildiği iddiası" başlıklı haberin kaynağı, Ahval News adlı internet haber sitesi ve ulusal basılı gazete haber sitesi olan Sözcü Gazetesi'dir. Bu haber 5 Ocak 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Haber hâla Sözcü Gazetesi'nin internet sitesinde yayındadır ve bu sitede google adsense reklamları yer almaktadır. Ahval News adlı haber sitesi erişime kapatıldığı için bu sitenin reklam durumuna ve haber yayınlandıktan sonra düzeltilip düzeltilmediği gibi bilgilere ulaşamamıştır. Haberin etkileşim durumu incelendiğinde ise Facebook'ta hiç etkileşim almadığı görülmüştür.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Çorabın içine bir dilim soğan koymanın bazı hastalıklara iyi geldiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 1405 |
| Reklam Barındırma | 8 haber sitesinde de var. |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 2: Araştırma kapsamında incelenen ikinci haber

"Çorabın içine bir dilim soğan koymanın bazı hastalıklara iyi geldiği iddiası" adlı haberin Teyit.org tarafından gösterilen kaynakları; CNN Türk, Haber 7, Yeni Akit Gazetesi ve Mynet olmak üzere 4 tanedir. Bunun dışında google arama motoru kullanılarak yapılan tarama ile 4 internet haber sitesinde daha bu haberin yayınlandığına ulaşılmıştır. Toplamda 8 adet haber sitesinde yer alan bu haber, Sağlığa Bir Adım adlı internet haber sitesinden en çok etkileşimi (785 etkileşim) almıştır. Sitelerin hepsi reklam barındırmaktadır. Haberin analizden geçip yalan olduğu ortaya çıktıktan sonra ise kaldırılmadığı ya da düzeltilmediği gözlemlenmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Afrin'deki sıcak çatışmaları gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (5) Geleneksel Medya Haber Sitesi (3) |
| Toplam Etkileşim | 196 |
| Reklam Barındırma | 9 haber sitesinde de var. |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 3: Araştırma kapsamında incelenen üçüncü haber

Araştırma için incelenen "Videonun Afrin'deki sıcak çatışmaları gösterdiği iddiası" adlı habere 9 haber sitesinde ulaşılmıştır. İhlas Haber Ajansı (geleneksel medya haber sitesi), Sözcü Gazetesi (ulusal basılı gazete haber sitesi), Haber 7 (geleneksel medya haber sitesi), Hürriyet Gazetesi (ulusal basılı gazete haber sitesi) haberin kaynağı olan haber siteleridir. Bunun dışında bu habere 5 haber sitesinde daha rastlanılmıştır. Haberin yayınlandığı bütün haber sitelerinde google adsense reklamları yer almaktadır. Haber, 195 etkileşimi Haber 7 adlı siteden, 1 etkileşimi ise Sözcü Gazetesi'nden almıştır. Diğer haber sitelerinden bu haber Facebook'ta etkileşim almamıştır. Haber hala yayındadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Afrin'deki operasyondan sıcak görüntüleri gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 9 |
| Reklam Barındırma | Var |
| Haber Düzeltmesi | Haber yayından kaldırılmış. |

Tablo 4: Araştırma kapsamında incelenen dördüncü haber

"Videonun Afrin'deki operasyondan sıcak görüntüleri gösterdiği iddiası" haberinin kaynağı Milliyet Gazetesi (ulusal basılı gazete haber sitesi)'dir. 23 Ocak 2018'de yayınlanan bu haber, 24 Ocak 2018 tarihinde Teyit.org tarafından analiz edilmiş ve yalan haber olduğuna ulaşılmıştır. Google adsense reklamı barından Milliyet Gazetesi'nden bu haber 9 Facebook etkileşimi almıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Uzun dönem askerlik süresinin 18 aya çıkartıldığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 17 |
| Reklam Barındırma | 1 haber sitesinde var |
| Haber Düzeltmesi | Haber düzeltilmiş (Milli Gazete) |

Tablo 5: Araştırma kapsamında incelenen beşinci haber

İncelenen 5. haber Milli Gazete tarafından yayınlanmıştır. Basılı gazete web sitesinde 2 Şubat 2018 tarihinde yer alan bu habere Teyit.org aynı tarihte doğrulama yapmıştır ve haber bu site tarafından düzeltilmiştir. Habere başka internet sitelerinde ulaşılamamıştır. Milli Gazete adlı haber sitesinde statik banner reklamları bulunmaktadır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Robert Pattinson'un NY Times'a verdiği röportajda Müslüman olduğunu açıkladığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (9) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (10) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 6926 |
| Reklam Barındırma | 20 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinden yayından kaldırmış (Milli Gazete) |

Tablo 6: Araştırma kapsamında incelenen altıncı haber

"Robert Pattinson'un NY Times'a verdiği röportajda Müslüman olduğunu açıkladığı iddiası" başlıklı haberin kaynakları: Sözcü Gazetesi, Milli Gazete, Sabah Gazetesi, Star Gazetesi, A Haber, Akşam Gazetesi, Haber 7, Hürriyet Gazetesi, Yeni Akit Gazetesi, Haberler.com adlı haber siteleridir. Bu haberi Teyit.org'un kaynak gösterdiği haber siteleri dışında 11 sitenin daha yayınlandığına ulaşılmıştır. Çoğunluğu google adsense reklamları olmak üzere sitelerde reklamlar yer almaktadır. Sadece Komplo Haber adlı internet sitesinde reklam bulunamamıştır. Bu haber sitesinden toplamda 3427 etkileşimle en çok Facebook'ta etkileşimi almıştır. İkinci olarak etkileşim aldığı haber sitesi ise Haberler.com (1380 etkileşim) adlı internet sitesidir. Haberin yalan olduğu ortaya çıkmasına rağmen, Milli Gazete hariç tüm haber sitelerinde yayınlanmaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | "Alo" sözcüğünün Graham Bell'in sevgilisi Alessandra Lolita Oswaldo'nun isminden geldiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 7 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 7: Araştırma kapsamında incelenen yedinci haber

Bu haber Teyit.org'da şehir efsanesi olarak kategorilendirilmiştir. 3 haber sitesinde yayınlanan haber, Haber 7'de 15 Şubat 2007 tarihinde, Takvim Gazetesi'nde 2 Eylül 2014 tarihinde ve İnternethaber adlı haber sitesinde 14 Şubat 2013 tarihinde yayınlanmıştır. Teyit.org 7 Şubat 2018'de bu haberin, yalan haber olduğunu saptamıştır. Ancak haber sitelerinde haberin hala yayında olduğu gözlemlenmiştir. Bu haber siteleri aynı zamanda google adsense reklamlarına

sahiptir. İnternethaber sitesinden 4 etkileşim, Haber 7 sitesinden 3 etkileşim alan haber , Takvim Gazetesi'nden hiç Facebook etkileşimi almamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun sarımsaktan kaçan canlı kanser hücrelerini gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (5) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 2255 |
| Reklam Barındırma | 7 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 8: Araştırma kapsamında incelenen sekizinci haber

"Videonun sarımsaktan kaçan canlı kanser hücrelerini gösterdiği iddiası" başlıklı haber Milliyet Gazetesi, Star Gazetesi, Haber 7, Yeni Akit Gazetesi, Güneş Gazetesi, İnternethaber ve İstiklal Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Bu haber sitelerinin hepsinde reklamlar yer almaktadır. Bu haberle 848 Facebook etkileşimine sahip olan Milliyet gazetesi, diğer sitelerden daha fazla etkileşim almıştır. Haber analiz edildikten sonra haber sitelerinde düzeltilmediği tespit edilmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Starbucks'ın kahvelerinde fil dışkısı kullandığını kabul ettiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 518 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 9: Araştırma kapsamında incelenen dokuzuncu haber

Haberin kaynağı Güneş Gazetesi'dir. 18 Mayıs 2015 tarihinde yayınlanmıştır. Google arama motoru sonuçlarına göre bunun dışında 3 internet haber sitesinde daha yayınlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Bunlar; Gıda Gündemi, Son Sayfa, Kıbrıs Ne Haber'dir. Sadece Kıbrıs Ne Haber adlı sitede statik banner reklamları yer alırken diğer sitelerde google adsense reklamlarına yer verilmiştir. Gıda Gündemi adlı site 272 Facebook etkileşimiyle en çok etkileşim alan haber sitesidir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | ABD'li sanatçının 46 milyon dolara satılan tablosunun ketçapla yapıldığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (4) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (3) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 144 |
| Reklam Barındırma | 7 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde düzeltilmiş (Gazete Duvar) 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Yeni Şafak Gazetesi) |

Tablo 10: Araştırma kapsamında incelenen onuncu haber

Haberin kaynakları; Hürriyet Gazetesi, Sabah Gazetesi, Yeni Şafak Gazetesi, Gazete Duvar, En Son Haber ve Olay Gazetesi'dir. Haberin kaynağı olan sitelerde google adsense reklamları bulunmaktadır. Haberin yayınladığı diğer haber sitelerinden olan İpa haber internet sitesinde reklamlar yer almazken, Gündem Bursa adlı haber sitesinde statik banner reklamları yer almaktadır. 23 Şubat 2018 tarihinde doğrulama sonucundan sonra Gazete Duvar haberi düzelterek yayınlarken, Yeni Şafak Gazetesi haberi sitesinden kaldırmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Ölen sahibinin fotoğrafını telefonda gören kedi videosu |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (8) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (5) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 6080 |
| Reklam Barındırma | 14 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 11: Araştırma kapsamında incelenen on birinci haber

Haberin Teyit.org tarafından tespit edilen kaynakları, Cumhuriyet Gazetesi, Hürriyet Gazetesi, Mynet, Yurt Gazetesi, CNN Türk, Oda Tv, Yeni Şafak Gazetesi'dir. Bu haber google arama sonuçlarına göre, Sabah Gazetesi, Konhaber, Haberler.com, Time Türk, Artı Gerçek, İnternethaber, Viratrabzon adlı haber sitelerinde de yer almaktadır. Bütün haber sitelerinde reklamlar bulunmaktadır. Yeni Şafak Gazetesi'nden 2423 Facebook etkileşimi alan bu haber, Konhaber, Artı Gerçek, İnternethaber adlı sitelerden Facebook etkileşimi almamıştır. Teyit.org haberi yanlış olarak tespit etmesine rağmen haber sitelerinin haberi düzeltmedikleri gözlemlenmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafların Sarıyer Spor Kulübü'nün otobüsüne yapılan taşlı saldırıyı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (6) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (5) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 47 |
| Reklam Barındırma | 14 haber sitesinde var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Tribün Dergi) |

Tablo 12: Araştırma kapsamında incelenen on ikinci haber

"Fotoğrafların Sarıyer Spor Kulübü'nün otobüsüne yapılan taşlı saldırıyı gösterdiği iddiası" başlıklı haber, İhlas Haber Ajansı, Mynet, Sözcü Gazetesi, Karar Gazetesi, Sabah Gazetesi, Fanatik Gazetesi, Haberler.com, Milliyet Gazetesi, CNN Türk, Bursa Hakimiyet Gazetesi, Tribün Dergi, Sarıyer Posta, Marmara Haber, Bursa Haber Gazetesi olmak üzere 14 haber sitesinde yayınlanmıştır. Bu sitelerin hepsi reklam barındırmaktadır. Birçok haber sitesinde yer alan bu haberin çok fazla etkileşim almadığı saptanmıştır. Yanlışlığı teyit edilen bu haber sadece bir haber sitesinde yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Uzman çavuş Orhan Sürmen ve kanıyla ıslandığı iddia edilen Kuran-ı Kerim |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (4) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (9) Geleneksel Medya Haber Sitesi (3) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 8738 |
| Reklam Barındırma | 16 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok (TRT Haber) |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Haber 7) |

Tablo 13: Araştırma kapsamında incelenen on üçüncü haber

13 ve 14 Mart 2018 tarihlerinde yayınlanan bu haber; Sabah Gazetesi, Yeni Şafak Gazetesi, Haber 7, Milli Gazete, Yeni Akit Gazetesi, Hürriyet Gazetesi, Karar Gazetesi, A haber, TRT Haber kaynaklıdır. Google arama sonuçlarına göre 8 haber sitesinde daha habere ulaşılmıştır. 14 Mart 2018 tarihinde doğrulanmaya tabi tutulan haber içeriğinin, sadece bir haber sitesinde yayından kaldırıldığı tespit edilmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Stephen Hawking'in Vietnam Savaşı karşıtı eyleme katıldığını gösteren fotoğraf |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 31 |
| Reklam Barındırma | Haber sitesinde reklam var |
| Haber Düzeltmesi | Haber düzeltilmiş (ABC Gazetesi) |

Tablo 14: Araştırma kapsamında incelenen on dördüncü haber

"Stephen Hawking'in Vietnam Savaşı karşıtı eyleme katıldığını gösteren fotoğraf" iddiası sadece internet'te var olan haber sitesi olan ABC Gazetesi tarafından 14 Mart 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Bu haber sitesinde statik banner reklamları ve google adsense reklamları bulunmaktadır. 15 Mart 2018'de haber Teyit.org tarafından teyit edilmiş ve yanlış olarak etiketlenmiştir. Haber site tarafından düzeltilmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Baş ağrısı şikayetiyle hastaneye giden adamın "beyinsiz" çıktığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (6) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 1199 |
| Reklam Barındırma | 8 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 15: Araştırma kapsamında incelenen on beşinci haber

Haberin kaynakları: Posta Gazetesi, GZT Haber, İnternethaber, Yeni Şafak Gazetesi'dir. Google arama sonuçlarına göre haberin 4 haber sitesinde daha yayınlandığına ulaşılmıştır. 8 haber sitesinde 15 Mart 2018'de yayınlanan haber düzeltilmemiştir. Bu haber siteleri reklam barındırmaktadır. Haber en çok Facebook etkileşimini (559 etkileşim) Yeni Şafak Gazetesi üzerinden almıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Kürtler Camii'nin isminin Türkler Camii olarak değiştirildiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (13) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 3053 |
| Reklam Barındırma | 14 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Gazete Duvar) |

Tablo 16: Araştırma kapsamında incelenen on altıncı haber

Araştırma kapsamında incelenen 16. haber "Kürtler Camii'nin isminin Türkler Camii olarak değiştirildiği iddiası"dır. Teyit.org, habere 8 haber sitesini kaynak olarak göstermiştir. Google araması sonucunda ise 7 haber sitesinde daha bu iddianın yer aldığı görülmüştür. Bu haber sitelerinin reklam durumuna bakıldığında İz News adlı internet haber sitesi hariç hepsinde reklamlar bulunmaktadır. Haberin kaynağı olan haber siteleri bu haberi 29 Mart 2018 tarihinde yayınlamıştır. Teyit.org ise 30 Mart 2018 tarihinde haberin yanlış olduğunu saptamıştır. Bu haberin kaynağı olan Gazete Duvar adlı internet haber sitesinde haber yayından kaldırılmıştır. Diğer sitelerde bir düzeltme görülmemiştir. İz News adlı haber sitesi ise bu haberi 31 Mart 2018'de yayınlamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Uzayda 5 ay kalan astronota 1.4 milyon dolar telefon faturası geldiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 2 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 17: Araştırma kapsamında incelenen on yedinci haber

Bu iddiaya kaynak olarak gösterilen Habertürk Gazetesi 18 Mart 2013'de ve Türkiye Gazetesi 19 Mart 2013'de yer vermiştir. Technopat internet haber sitesinde de yer alan bu iddia 17 Mayıs 2013'de paylaşılmıştır. Teyit.org'un 9 Nisan 2018 tarihinde yalan olduğuna ulaştığı iddianın bu haber sitelerinde bir düzeltilmeye gitmediği görülmüştür.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Trump'ı gördüğü için korkudan bağırان çocukları gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 2 |
| Reklam Barındırma | 1 haber sitesinde var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 18: Araştırma kapsamında incelenen on sekizinci haber

İddia Super Haber adlı internet sitesinden 4 Nisan 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Bu site google adsense reklamlarına yer vermektedir. İddiayla 2 Facebook etkileşimi almıştır. Teyit.org, 10 Nisan 2018'de bu iddianın yanlış

olduğunu tespit etmiştir. Super Haber sitesi haberi düzeltmemiş veya yayından kaldırmamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Suudi Arabistan'da Kabe imamının katıldığı bir organizasyonda kumar oynandığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (18) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (4) |
| Toplam Etkileşim | 54457 |
| Reklam Barındırma | 21 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (ABC Gazetesi) |

Tablo 19: Araştırma kapsamında incelenen on dokuzuncu haber

Haberin Teyit.org tarafından gösterilen kaynakları: Cumhuriyet Gazetesi, Posta Gazetesi, İleri Haber, Yeni Akit Gazetesi ve ABC Gazetesi'dir. Google arama motoru sonuçlarına göre ise habere 17 haber sitesinde daha ulaşılmıştır. Bu platformlardan Tiken adlı internet haber sitesi hariç hepsinde reklamlara yer verildiği gözlemlenmiştir. Bu haber sadece Cumhuriyet Gazetesi'nden 41487 etkileşim almıştır. Doğruluğu ve yanlışlığı denetlenen bu haber ABC Gazetesi'nden kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Binlerce insanın aynı adamı rüyasında gördüğü iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (4) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 8 |
| Reklam Barındırma | 11 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 20: Araştırma kapsamında incelenen yirminci haber

Haber, Teyit.org tarafından şehir efsaneleri kategorisinde yer almaktadır. 2009 ve 2018 tarihleri arasında çeşitli haber sitelerinde yer verilen bu haber, Teyit.org tarafından 12 Nisan 2018 yılında yanlış etiketli haber olarak belirlenmiştir. Yayınlanan bütün haber sitelerinin reklam barındırdığı gözlemlenirken, bu sitelerin haberi düzeltmediğine ya da kaldırmadığına da ulaşılmıştır. Ayrıca Sözcü Gazetesi bu haberi doğrulanma tarihinden daha sonra 12 Temmuz 2018'de yayınlamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Pulitzer ödüllü gazeteci Alex Jones'un Trump'a küfür ettiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (6) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 40927 |
| Reklam Barındırma | 13 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Cumhuriyet Gazetesi) |

Tablo 21: Araştırma kapsamında incelenen yirmi birinci haber

13 haber sitesinde 14 Nisan 2018 tarihinde yayınlanan bu iddianın yer aldığı haber, Teyit.org tarafından da 14 Nisan 2018 tarihinde doğrulanma analizinden geçirilmiş ve yanlış olduğu saptanmıştır. Bunun sonucunda haber Cumhuriyet Gazetesi'nde yayından kaldırılmıştır. Bütün haber siteleri reklam barındırmaktadır. Ayrıca haber siteleri arasında haberi yayından kaldıran Cumhuriyet Gazetesi 40494 etkileşimle en çok etkileşimi alan sitedir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | 1 Nisan'ın Müslümanları katletmek için başvuru hileden çıktığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (6) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 607 |
| Reklam Barındırma | 9 haber sitesinde de reklam var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 22: Araştırma kapsamında incelenen yirmi ikinci haber

Haber, Teyit.org'un kaynak gösterdiği, Yeni Akit Gazetesi'nde 1 Nisan 2016'da, Haber 7'de 31 Mart 2018'de, Milli Gazete'de 31 Mart 2013'de, Sabah Gazetesi'nde 31 Mart 2013'de, Karar Gazetesi'nde 1 Nisan 2017'de, Akşam Gazetesi'nde 8 Eylül 2016'da, Star Gazetesi'nde 4 Nisan 2017'de yayınlanmıştır. Ayrıca google arama motoru sonuçlarına göre, Thmhaber.com'da 1 Nisan 2017 ve İslah Haber'de 1 Nisan 2014 tarihlerinde yayınlandığı bilgisi elde edilmiştir. Teyit.org haberi 19 Nisan 2018'de etiketlemiştir. Sitelerde bu haber için bir düzenleme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | İYİ Parti'nin seçimlere giremeyeceğini belirten YSK belgesi |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 338 |
| Reklam Barındırma | Yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 23: Araştırma kapsamında incelenen yirmi üçüncü haber

"İYİ Parti'nin seçimlere giremeyeceğini belirten YSK belgesi" başlıklı haber, Gazete Yolculuk adlı internet haber sitesinde yayınlanmıştır. 19 Nisan 2018 tarihinde yayınlanan bu haber aynı tarihte Teyit.org tarafından yanlış olarak etiketlenmesine rağmen haberde bir düzenleme yapılmamıştır. Gazete Yolculuk adlı haber sitesi bünyesinde reklam barındırmamaktadır. Habere başka internet haber sitelerinde rastlanılmamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Necmettin Erbakan'ın "CHP'ye aldanıp kuyruğuna yapışma" dediği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 3255 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Yeni Şafak Gazetesi) |

Tablo 24: Araştırma kapsamında incelenen yirmi dördüncü haber

3 Mayıs 2018'de yayınlanan haber, Yeni Şafak Gazetesi kaynaklıdır. Bunun dışında Haber 7'de ve Akgazete platformlarında da bu iddiaya yer verilmiştir. İçerik Yeni Şafak Gazetesi'nden 2446 etkileşim, Haber 7'den 809 etkileşim almıştır. 4 Mayıs 2018'de Teyit.org tarafından yanlış olarak etiketlenen haber, Yeni Şafak Gazetesi'nde yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Görsellerin TAMAM ve DEVAM tweetlerinin yurtdışından atıldığını gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 53 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 25: Araştırma kapsamında incelenen yirmi beşinci haber

İddia 9 Mayıs 2018'de Star Gazetesi kaynaklı olarak yayınlanmıştır. Yapılan google arama sonuçlarına göre bu iddianın, Sabah Gazetesi'nde ve Balikligol.com'da da yer aldığı görülmüştür. 3 haber sitesinde de reklamlar bulunmaktadır. 10 Mayıs 2018'de yanlış olduğu tespit edilen haber, bu sitelerde hala yayındadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Adalet Partisi Genel Başkanı Vecdet Öz'ün "Tayyip size müstahak" dediği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (7) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 619 |
| Reklam Barındırma | 9 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 4 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Sputnik, İleri Haber, Mynet, T24) |

Tablo 26: Araştırma kapsamında incelenen yirmi altıncı haber

"Adalet Partisi Genel Başkanı Vecdet Öz'ün "Tayyip size müstahak" dediği iddiasının yer aldığı haber kaynakları; Sputnik, İleri Haber, Mynet, T24 ve Yeniçağ Gazetesi'dir. Google arama sonuçlarına göre bu iddianın 5 haber sitesinde daha bulunduğu tespit edilmiştir. Bütün sitelerde 10 Mayıs 2018 tarihinde yayınlanan haber, Teyit.org tarafından 11 Mayıs 2018'de yanlış olarak etiketlenmiştir. 9 haber sitesinden reklam bulunurken, Gazete Patika adlı haber sitesinde reklam yoktur. Bu haber Sputnik, İleri Haber, Mynet ve T24 olmak üzere 4 haber sitesinden yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Malezya eski Başbakanı'nın evinden çıkan paraları gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 2177 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 27: Araştırma kapsamında incelenen yirmi yedinci haber

Haberin kaynağı, Sözcü Gazetesi ve Mynet'tir. Diğer siteler için araştırma yapıldığında bu haberi, Haber Erk internet haber sitesinin de yayınlandığı gözlemlenmiştir. Sözcü Gazetesi ve Mynet haber sitesinde google adsense reklamları bulunurken, Haber Erk adlı sitede statik banner reklamları

bulunmaktadır. Bu haberden Sözcü Gazetesi 1419, Mynet 674, Haber Erk 84 etkileşim almıştır. Haberde düzeltme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın İsrail'i protesto ederken hayatını kaybeden Fadi Abu Salah'ı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (12) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (11) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 1308 |
| Reklam Barındırma | 23 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde düzeltilmiş (Oda Tv) |

Tablo 28: Araştırma kapsamında incelenen yirmi sekizinci haber

İddia 12 adet internet haber sitesinde, 11 ulusal basılı gazete haber sitesinde ve 1 geleneksel medya haber sitesinde yer almaktadır. Haber sitelerinin reklam durumları incelendiğinde sadece Ehl-i Beyt Haber'de reklamlar yer almamaktadır. 15 Mayıs 2018'de haberi yayınlayan Oda Tv, 16 Mayıs 2018'de Teyit.org'un analizinden sonra haberi düzeltmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Nasa'nın Yapay Bulutla Yağmur Yağdırdığı İddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 1390 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 29: Araştırma kapsamında incelenen yirmi dokuzuncu haber

"Nasa'nın Yapay Bulutla Yağmur Yağdırdığı İddiası" haberinin kaynakları, Yeni Şafak Gazetesi ve En Son Haber'dir. Google arama sonuçlarına göre 3 haber sitesinde daha haber yer almaktadır. Basnews adlı haber sitesinde reklamlar yer almazken diğerlerinde vardır. Diğer 2 site olan Time Türk ve Yeni Akit Gazetesi'nde haberin yayınlanma tarihi belirsizdir. En çok etkileşimi Yeni Şafak Gazetesi (1173 etkileşim) almıştır. Haberde bir düzeltme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | SOLOTÜRK'ün uçuşlarının Muharrem İnce'yle karşılaştıktan sonra iptal edildiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (7) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 9839 |
| Reklam Barındırma | 10 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Birgün Gazetesi) |

Tablo 30: Araştırma kapsamında incelenen otuzuncu haber

"SOLOTÜRK'ün uçuşlarının Muharrem İnce'yle karşılaştıktan sonra iptal edildiği iddiası" adlı haberin Teyit.org tarafından gösterilen kaynakları; Birgün Gazetesi, Diken, T24, Artı Gerçek, Sözcü Gazetesi ve Sputnik'tir. Bunun dışında google arama motoru kullanılarak yapılan tarama ile 4 internet haber sitesinde daha bu haberin yayımlandığına ulaşılmıştır. Toplamda 10 adet haber sitesinde yer alan bu haber, Birgün Gazetesi adlı internet haber sitesinden en çok etkileşimi (6485 etkileşim) almıştır. Sitelerin hepsi reklam barındırmaktadır. Haberin analizden geçip yalan olduğu ortaya çıktıktan sonra ise Birgün Gazetesi tarafından kaldırıldığı gözlemlenmektedir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Videonun Kanada'daki bir ehliyet sınavını gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 504 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 31: Araştırma kapsamında incelenen otuz birinci haber

Haberin Teyit.org'da yer alan kaynakları, GZT Haber ve Super Haber'dir. Haberi GZT Haber 5 Haziran 2018 ve Super Haber 4 Haziran 2018'de yayınlamıştır. Teyit.org, 5 Haziran 2018'de iddianın yanlış olduğunu tespit etmiştir. Google arama sonuçlarında bu haber Kamupersoneli.net ve Sabah Gazetesi'nde daha yayınlanmıştır. Bu sitelerde haberin yayınlanma tarihi 31 Temmuz 2018'dir. Haberin yanlış olduğu kanıtlandıktan daha sonra bu sitelerde iddianın yayınlanması dikkat çekmektedir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | 63 yaşındaki kadının mürekkep baliğından hamile kaldığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (17) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (7) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 1187 |
| Reklam Barındırma | 25 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Mynet) |

Tablo 32: Araştırma kapsamında incelenen otuz ikinci haber

Araştırma kapsamında incelenen iddia yurtdışı kaynaklı bir haberdir. Türkiye'de haberin kaynağı olan haber siteleri: Sözcü Gazetesi, Cumhuriyet Gazetesi, Sabah Gazetesi, Mynet, Gazete Vatan, Star Gazetesi, Gerçek Gündem'dir. Bu haber siteleri dışında haber, 19 haber sitesinde daha yer almaktadır. İzmir Haber Merkezi dışında tüm sitelerde reklam bulunmaktadır. Haber, Cumhuriyet Gazetesi'nden 406 etkileşimle en çok etkileşimi almıştır ve sadece Mynet internet sitesinde yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bursa mitingindeki kalabalığa "Sakarya" diye seslendiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 5 |
| Reklam Barındırma | Yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 33: Araştırma kapsamında incelenen otuz üçüncü haber

İddianın kaynağı Yarın haber adlı internet sitesidir. 11 Haziran 2018 tarihinde bu sitede yayınlanan habere başka haber sitelerinde ulaşılamamıştır. Yarın Haber'de reklamlar yer almamaktadır. 5 Facebook etkileşimi alan haber 12 Haziran 2018'de Teyit.org'da analiz edildikten sonra düzeltilmemiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Videonun Sapanca'da bacakları kesilen köpeğin Suriyeli çocuklar tarafından işkenceye uğradığını gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 114 |
| Reklam Barındırma | 1 haber sitesinde reklam var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 34: Araştırma kapsamında incelenen otuz dördüncü haber

16 Haziran 2018'de Bir Haber Oku adlı internet haber sitesinde yayınlanan haber, diğer sitelerde bulunmamaktadır. Google adsense reklamları bulunan site, 114 Facebook etkileşimi almıştır. İddia, Teyit.org tarafından 17 Haziran 2018'de analiz edilerek yanlış olarak etiketlenmiştir ancak haber sitesinde hala yayındadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Çin'deki fırtınada gökten düşen ahtapotu gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (15) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (14) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 2230 |
| Reklam Barındırma | 31 reklam sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 2 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Hürriyet Gazetesi, TGRT Haber) 1 haber sitesinde düzeltilmiş (Milliyet Gazetesi) |

Tablo 35: Araştırma kapsamında incelenen otuz beşinci haber

Yurtdışı kaynaklı bu habere Teyit.org, 14 haber sitesini kaynak gösterirken, Google üzerinden yapılan aramada 17 haber sitesinde daha haberin yayınlandığı gözlemlenmiştir. 31 haber sitesinde reklamlar yer almaktadır. Haber, Hürriyet Gazetesi'nden 1336 etkileşim alırken, kimi sitelerden hiç etkileşim almamıştır. Yanlış olan bu haber, 2 haber sitesinden yayından kaldırılırken, 1 haber sitesinde düzeltilmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Muharrem İnce'nin darbe gecesi kahvehanede olduğunu gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (4) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 5662 |
| Reklam Barındırma | 6 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 36: Araştırma kapsamında incelenen otuz altıncı haber

İddia, 22 Haziran 2018'de; Takvim Gazetesi, A Haber, Yeni Akit Gazetesi, Sabah Gazetesi, Akşam Gazetesi, Haber 7 adlı haber sitelerinde yayınlanmıştır. "Fotoğrafın Muharrem İnce'nin darbe gecesi kahvehanede olduğunu gösterdiği iddiası" Teyit.org tarafından yayınlandığı gün analiz edilerek yanlış olduğu saptanmıştır. Haberin başka internet haber sitelerinde yer almadığı gözlemlenmektedir. 6 haber sitesi de reklam barındırmaktadır. Haber, Takvim

Gazetesi'nden 120, A Haber'den 3680, Yeni Akit Gazetesi'nden 196, Sabah Gazetesi'nden 669, Akşam Gazetesi'nden 171, Haber 7'den 826 etkileşim almıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Saadet Partisi milletvekili adayı seçmenleri ikna etmek için denize mi girdi? |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (3) |
| Toplam Etkileşim | 1075 |
| Reklam Barındırma | 7 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 2 haber sitesinde haber düzeltilmiş (Hürriyet Gazetesi, CNN Türk) |

Tablo 37: Araştırma kapsamında incelenen otuz yedinci haber

"Saadet Partisi milletvekili adayı seçmenleri ikna etmek için denize mi girdi?" iddiası, DHA, Hürriyet Gazetesi, CNN Türk, Mynet ve İnternethaber aracılığıyla 22 Haziran 2018'de yayınlanmıştır. Google arama sonuçlarında, haberin aynı tarihte Sputnik ve Habertürk Gazetesi'nde de yer aldığı gözlemlenmektedir. Habere yer veren tüm haber sitelerinde reklamlar yer almaktadır. 22 Haziran 2018'de yanlış olarak etiketlenen haber, DHA'dan 1, Hürriyet Gazetesi'den 426, CNN Türk'ten 58, Mynet'ten 33, İnternethaber'den 4, Sputnik'ten 553 etkileşim alırken Habertürk Gazetesi'nden etkileşim almamıştır. Sonuç olarak haberin, CNN Türk ve Hürriyet Gazetesi'nde düzeltildiği bilgisine ulaşılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğraf Muharrem İnce'nin Maltepe mitingine ait uydu görüntüsü mü? |
| Haber Sitesi Türü | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 344 |
| Reklam Barındırma | Haber sitesinde reklam var |
| Haber Düzeltmesi | Haber sitesinde haber düzeltilmiş (Cumhuriyet Gazetesi) |

Tablo 38: Araştırma kapsamında incelenen otuz sekizinci haber

"Fotoğraf Muharrem İnce'nin Maltepe mitingine ait uydu görüntüsü mü?" iddiasının yer aldığı haber Cumhuriyet Gazetesi'nde 23 Haziran 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Aynı tarihte Teyit.org'un yanlış olarak etiketlediği haber, Cumhuriyet Gazetesi tarafından düzeltilerek yayınlanmıştır. Google adsense reklamlarının yer aldığı haber sitesi, bu haberle 344 etkileşim almıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | İngiltere Kraliyet Hava Kuvvetleri uçaklarının gökyüzüne “Its Coming Home” yazdığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi |
| Toplam Etkileşim | 12 |
| Reklam Barındırma | Haber sitesinde reklam var |
| Haber Düzeltmesi | Haber sitesinde haber düzeltilmiş (Onedio) |

Tablo 39: Araştırma kapsamında incelenen otuz dokuzuncu haber

Onedio internet sitesinde yer alan bu iddia 11 Temmuz 2018'de yayınlanmış ve Teyit.org tarafından da aynı tarihte yanlış olarak etiketlenmiştir. 12 etkileşim alan bu internet sitesinde google adsense reklamları bulunmaktadır. Başka bir haber sitesinde haber yayınlanmamıştır. Onedio haberi düzeltmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafların Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kitarovic'in biki halini gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 37 |
| Reklam Barındırma | 6 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 40: Araştırma kapsamında incelenen kırkıncı haber

İddia, Haber Artı Türk'te 16 Temmuz 2018, İnternethaber'de 12 Temmuz 2018, Habertürk Gazetesi'nde 10 Ocak 2018 ve Yeni Vatan Gazetesi'nde 12 Temmuz 2018'de yayınlanmıştır. Google arama sonuçlarına göre 12 Temmuz 2018'de Bölge Gündem ve Super Haber internet haber sitelerinde de haberin yer aldığı ulaşılmıştır. Haberin yayınlandığı tüm sitelerde reklamlar bulunmaktadır. Toplam 37 etkileşim alan haber düzeltilmemiş veya yayından kaldırılmamıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Dondurulmuş limonun kanser tedavisinde kemoterapiden daha etkili olduğu iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (7) Geleneksel Medya Haber Sitesi (4) |
| Toplam Etkileşim | 465 |
| Reklam Barındırma | 12 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Sabah Gazetesi) |

Tablo 41: Araştırma kapsamında incelenen kırk birinci haber

Haberin yer aldığı internet siteleri ve haberin yayınlandığı tarihler: Sabah Gazetesi: 26 Ocak 2018, Sözcü Gazetesi: 27 Mayıs 2016, CNN Türk: 17 Kasım

2015, A haber: 26 Ocak 2018, Habertürk Gazetesi: 3 Ağustos 2016, Yeni Akit Gazetesi: 4 Haziran 2018, Sabah Gazetesi: 25 Ağustos 2011, Haber 7: 28 Ekim 2012, Güneş Gazetesi: 2 Mart 2017, Memurlar.net: 5 Nisan 2018, TRT Haber: 25 Kasım 2015, Demokrat Haber: 19 Ekim 2012'dir. Ayrıca Sabah Gazetesi daha önce yayından kaldırdığı aynı haberi 5 Nisan 2018'de yeniden yayınlamıştır. Bu nokta da haber yanlış olduğu için kaldırılmamıştır denilebilir. TRT Haber hariç, diğer internet sitelerinde reklam bulunmaktadır. Teyit.org bu iddiayı 17 Temmuz 2018'de yanlış olarak etiketlemiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Hırvatistan teknik direktörü Zlatko Dalic'in siyasetçilere yönelik bir mektup yazdığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (7) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (4) |
| Toplam Etkileşim | 2687 |
| Reklam Barındırma | 10 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 3 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Birgün Gazetesi, Gazete Duvar, T24) |

Tablo 42: Araştırma kapsamında incelenen kırk ikinci haber

Haberin Teyit.org tarafından belirlenen kaynakları; Birgün Gazetesi, Cumhuriyet Gazetesi, Gazete Duvar, T24, Sanal Basın, Haberler.com'dur. Google arama motoru sonuçlarına göre bu haberi 5 haber sitesi daha yayınlamıştır. Bunlar; Yeni Çağ Gazetesi, Yurt Gazetesi, Mozaik Haber, 6N1K Haber, Haberin Burada adlı internet siteleridir. Haber, bu sitelerde 19 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanmıştır. Teyit.org, iddiayı 19 Temmuz 2018'de yanlış olarak etiketlemiştir. Haber sitelerinin reklam durumları incelendiğinde, Mozaik Haber adlı sitede reklamlar olmadığı görülmüştür. Birgün Gazetesi, Gazete Duvar ve T24 adlı internet sitelerinde haber yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Zagreb İtfaiyesi'nin Rusya-Hırvatistan maçı sırasında çekildiği iddia edilen videosu |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 36 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde haber düzeltilmiş (CNN Türk) |

Tablo 43: Araştırma kapsamında incelenen kırk üçüncü haber

"Zagreb İtfaiyesi'nin Rusya-Hırvatistan maçı sırasında çekildiği iddia edilen videosu" adlı iddianın haberi, Habertürk Gazetesi'nde, CNN Türk'te ve Sözcü Gazetesi'nde 12 Temmuz 2018 tarihinde, Gazete Duvar'da 11 Temmuz 2018'de yayınlanmıştır. 24 Temmuz 2018'de yanlış olarak etiketlenen haber, Gazete Duvar'dan 2, Sözcü Gazetesi'nden 34 etkileşim alırken, CNN Türk ve Habertürk Gazetesi'nden etkileşim alamamıştır. Haber düzeltmesi yapan tek internet sitesi ise CNN Türk'tür.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun İsrail'deki anaokullarında Türk düşmanlığı öğretildiğini gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (3) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 847 |
| Reklam Barındırma | 7 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 44: Araştırma kapsamında incelenen kırk dördüncü haber

Haberin Teyit.org tarafından gösterilen kaynakları ve haberin yayınlanma tarihleri şöyledir; A haber: 30 Ağustos 2015, En Son Haber: 29 Ağustos 2015, Yeni Akit Gazetesi: 29 Ağustos 2015, Sabah Gazetesi: 28 Ağustos 2015, Haber Vaktim: 12 Aralık 2012'dir. Ayrıca Google arama motorundan yapılan inceleme sonucunda, bu haber içeriği Takvim Gazetesi'nde ve Gündem Bursa'da 29 Ağustos 2015 tarihinde yayınlanmıştır. En Son Haber'den 844, Sabah Gazetesi'nden 2 ve Takvim Gazetesi'nden 1 etkileşim alan haber diğer sitelerden hiç etkileşim alamamıştır. 1 Ağustos 2018'de yanlış olduğuna ulaşılan haber, haberin yer aldığı sitelerde bir değişiklik olmadan yer almaktadır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Astronot Buzz Aldrin'in Ay'a aslında hiç gitmediklerini itiraf ettiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 85 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 45: Araştırma kapsamında incelenen kırk beşinci haber

"Astronot Buzz Aldrin'in Ay'a aslında hiç gitmediklerini itiraf ettiği iddiası" Milliyet Gazetesi, Bursa Hakimiyet Gazetesi, Haberlerdenevar ve Haber Hattı adlı haber sitelerinde yer almaktadır. 31 Temmuz 2018'de yayınlanan haberin, 2 Ağustos 2018'de yanlış olduğu saptanmıştır. Sitelerde haber düzeltilmesi olmadığı gözlemlenmiştir.

| | |
|--------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Kanada Başbakanı Trudeau'nun araç konvoyunu gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (3) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 429 |
| Reklam Barındırma | 6 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltilmesi | Yok |

Tablo 46: Araştırma kapsamında incelenen kırk altıncı haber

Bu iddianın yer aldığı haber siteleri; Takvim Gazetesi, Yeni Şafak Gazetesi, Yeni Akit Gazetesi, Haber 7, En Son Haber, Turknews.ca ve Diriliş Postası'dır. Turknews.ca adlı haber sitesi hariç diğer sitelerde reklamlar bulunmaktadır. En çok etkileşimi Takvim Gazetesi'nden (325 etkileşim) alan haberin yer aldığı sitelerde bir düzeltme olmadığı gözlemlenmiştir.

| | |
|--------------------|--|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Katar Emiri'nin uçakla getirdiği dolarları gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 7049 |
| Reklam Barındırma | 2 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltilmesi | Yok |

Tablo 47: Araştırma kapsamında incelenen kırk yedinci haber

15 Ağustos 2018'de Akit Tv'de ve Patronlar Dünyası'nda yayınlanan bu iddianın, Teyit.org tarafından 16 Ağustos 2018'de yanlış olduğu tespit edilmiştir. Akit Tv'den 7013, Patronlar Dünyası'ndan 36 etkileşim alan haberin yer aldığı sitelerde düzeltme olmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın yavruları için kendini feda eden anne antilobu gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 2 |
| Reklam Barındırma | Yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 48: Araştırma kapsamında incelenen kırk sekizinci haber

Haber, Pharmagazin.com adlı internet sitesi kaynaklıdır. Haberin yayınlanma tarihi belirsizdir. 2 etkileşim alan haber sitesinde reklamlar yer almamaktadır. Sitede haber düzeltmesi yoktur.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Berlusconi'nin yerleri süpürdüğünü gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (4) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 257 |
| Reklam Barındırma | 6 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 49: Araştırma kapsamında incelenen kırk dokuzuncu haber

Fotoğrafın Berlusconi'nin yerleri süpürdüğünü gösterdiği iddiası'nın yer aldığı haber siteleri, Türkiye Gazetesi, Vatan Gazetesi, Haber 7, En Son Haber, Medya Radar, Görele Sol ve Time Türk'tür. Sadece Görele Sol adlı haber sitesinde reklamlar yer almazken, diğer sitelerde google adsense reklamları yer almaktadır. Vatan Gazetesi'nden 215 etkileşimle en çok etkileşimi alan haberin düzeltilmediği ya da yayından kaldırılmadığı gözlemlenmektedir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Loris Karius'un "Bütün Fenerbahçe-Galatasaray derbilerini izlerim" dediği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (6) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (4) |
| Toplam Etkileşim | 0 |
| Reklam Barındırma | 11 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 50: Araştırma kapsamında incelenen kırk ellinci haber

Habertürk Gazetesi kaynaklı haber 29 Ağustos 2018'de yayınlanmıştır. Google arama motoru sonuçlarına göre haberin; TRT Spor, Haberler.com, Birgün

Gazetesi, İhlas Haber Ajansı, En Son Haber, Foto Spor, Ntv Spor, Beyoglu.net, Sporhd.com, Telgraf Türk ve TGRT Haber'de de yayınlandığına ulaşılmıştır. TRT Spor adlı sitede reklamlar yer almazken diğer sitelerde reklamlar bulunmaktadır. Hiçbir siteden Facebook etkileşimi almayan haberin yanlış olarak analiz edildikten sonra bir düzeltme yapılmadığı ya da yayından kaldırılmadığı gözlemlenmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Google'ın Çorum'u dünyanın merkezi olarak belirlediği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (12) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (7) Geleneksel Medya Haber Sitesi (3) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 7994 |
| Reklam Barındırma | 23 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 4 haber sitesinde haber düzeltilmiş (CNN Türk, Posta Gazetesi, Milliyet Gazetesi, Hürriyet Gazetesi) |

Tablo 51: Araştırma kapsamında incelenen elli birinci haber

Haberin kaynağı olan haber siteleri; CNN Türk, Posta Gazetesi, Sanal Basın, A haber, Memurlar.net, Aydınlık Gazetesi, Milliyet Gazetesi, Hürriyet Gazetesi ve Haberler.com'dur. Ayrıca Google arama sonuçlarına göre haber 15 sitede daha yer almaktadır. Tr1 Haber adlı internet sitesi hariç diğer siteler reklamlara sahiptir. En çok etkileşimi A haber'den alan haber (7827 etkileşim) bazı sitelerden hiç etkileşim almamıştır. CNN Türk'te, Posta Gazetesi'nde, Milliyet Gazetesi'nde ve Hürriyet Gazetesi'nde 3 Eylül 2018 tarihinde yayınlanan haber 5 Eylül 2018'de Teyit.org tarafından yanlış olarak etiketlenmiş ve bu haber siteleri tarafından düzeltilmiştir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Florence Kasırgası'nda vegan ürünleri kimsenin almadığını gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 2 |
| Reklam Barındırma | 2 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 52: Araştırma kapsamında incelenen elli ikinci haber

Fotoğrafın Florence Kasırgası'nda vegan ürünleri kimsenin almadığını gösterdiği iddiası'sı, En Son Haber kaynaklıdır. Google arama motoru sonuçlarına göre Haberler.com adlı sitede de ulaşılan haber 14 Eylül 2018'de bu siteler

tarafından yayınlanmıştır. Aynı tarihte Teyit.org haberi yanlış olarak etiketlemiştir ancak habere dair bu sitelerde bir düzeltme yer almamaktadır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Ronaldo'nun Pakistan'daki baraj için 15 milyon sterlin bağışladığı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 2950 |
| Reklam Barındırma | 5 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Yeni Akit Gazetesi) |

Tablo 53: Araştırma kapsamında incelenen elli üçüncü haber

İddia, 3'ü Teyit.org tarafından gösterilen haberin kaynağı siteler olmak üzere 5 haber sitesinde yer almaktadır. Bu sitelerde reklam bulunmaktadır. Doğrulama analizi sonrasında haberin sadece Yeni Akit Gazetesi tarafından yayından kaldırıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca bu haber en çok etkileşimi (2794 etkileşim) yine bu siteden almıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Mangkhut Tayfunu sırasında ters dönen uçağı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) |
| Toplam Etkileşim | 42 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 54: Araştırma kapsamında incelenen elli dördüncü haber

Haberin kaynakları, Sanal Basın ve TR Haberler internet haber sitesileridir. Haberler.com adlı sitede bu habere google araması sonucunda ulaşılmıştır. Haber bu siteler tarafından 18 Eylül 2018'de yayınlanırken haberi aynı tarihte Teyit.org yanlış olarak etiketlemiştir. Toplamda 42 etkileşim alan bu habere dair bir düzeltme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Zonguldak'taki okul müdürüne ait "kral dairesini" gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (4) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 4303 |
| Reklam Barındırma | 5 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 55: Araştırma kapsamında incelenen elli beşinci haber

19 Eylül 2018'de Gazete Manifesto adlı haber sitesi kaynaklı haber, bu siteden 3779 etkileşim almıştır. Google arama sonuçlarına göre 4 haber sitesinin bu haberi yayınladığı bilgisine ulaşılmıştır. Habere dair bir düzeltme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin içini gösterdiği iddia edilen fotoğraflar |
| Haber Sitesi Türü | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 362 |
| Reklam Barındırma | 1 haber sitesinde var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 56: Araştırma kapsamında incelenen elli altıncı haber

İddia Yeni Çağ Gazetesi kaynaklıdır ve sadece bu sitede yer almaktadır. Yeni Çağ Gazetesi, google adsense reklamlarına sahiptir. İnceleme sonucunda 362 etkileşim alan haberin düzeltilmediği ya da siteden kaldırılmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın yüzme eğitmenliği yapan Tesla'yı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (4) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 219 |
| Reklam Barındırma | 5 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde haber düzeltilmiş (Mynet) |

Tablo 57: Araştırma kapsamında incelenen elli yedinci haber

"Fotoğrafın yüzme eğitmenliği yapan Tesla'yı gösterdiği iddiası" Onedio'da 30 Mayıs 2017'de, Sözcü Gazetesi'nde 18 Şubat 2016'da, Son Dakika'da 28 Ocak 2016'da, Mynet'te 25 Ocak 2016'da ve Haberler.com'da 28 Ocak 2016 yayınlanmıştır. 26 Eylül 2018'de Teyit.org'un yanlış olarak saptadığı haber, sadece Mynet tarafından düzeltilmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Videonun Umman'da doğum günü için balona bağlanıp düşen adamı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (13) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 426 |
| Reklam Barındırma | 14 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 2 haber sitesinde yayından kaldırılmış (En Son Haber, GZT Haber) |

Tablo 58: Araştırma kapsamında incelenen elli sekizinci haber

Haberin yer aldığı internet sitelerinin 4'ü Teyit.org tarafından gösterilmiştir. 11'ine de Google arama motoru sonuçlarında ulaşılmıştır. Flasflas.com adlı haber sitesi hariç diğer sitelerde reklamlara rastlanılmaktadır. Yapılan doğruluk analizi sonucunda haber, En Son Haber ve GZT Haber adlı haber sitelerinde yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın son nefesini vermekte olan Cemal Kaşıkçı'yı gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 18 |
| Reklam Barındırma | 2 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 59: Araştırma kapsamında incelenen elli dokuzuncu haber

"Fotoğrafın son nefesini vermekte olan Cemal Kaşıkçı'yı gösterdiği iddiası", Korkusuz Medya veTR-Nyheter adlı haber sitelerinde yayınlanmıştır. Bu iki haber sitesi bünyesinde reklam barındırmaktadır. TR-Nyheter 18 etkileşim alırken, Korkusuz medya hiç etkileşim alamamıştır. Habere başka internet sitelerinde ulaşılamamıştır. Bu sitelerde habere dair bir değişiklik olmamıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Çin'de yapılan havalimanı dünyadaki tüm havalimanlarından daha mı büyük? |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (3) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 171 |
| Reklam Barındırma | 4 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 60: Araştırma kapsamında incelenen altmışıncı haber

Haber, Haberler.com'da 7 Mart 2018'de, Sözcü Gazetesi'nde 11 Mayıs 2018'de, Airline Haber'de 24 Haziran 2018'de ve Oda Tv'de 23 Haziran 2018'de yayınlanmıştır. Bu habere başka internet sitelerinde ulaşılamamıştır. Bütün haber sitelerinde reklamlar yer almaktadır. Haber doğrulama analizi sonucunda yanlış olarak etiketlenmiştir ancak haber düzeltilmesi yapılmadığı gözlemlenmektedir.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Videonun Endonezya'da düşen uçağın içerisinden kaydedilen son anları gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (3) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 325 |
| Reklam Barındırma | 10 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 61: Araştırma kapsamında incelenen altmış birinci haber

Teyit.org tarafından iddianın yer aldığı haber siteleri, Sabah Gazetesi, Karadeniz Gazetesi ve Haber 365'tir. Google arama motoru sonuçlarına göre bu habere 7 haber sitesinde daha ulaşılmıştır. Bütün haber sitelerinde reklamlar bulunmaktadır. Haber düzeltilmemiş ya da yayından kaldırılmamıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Almanya'nın Türkiye'den 50 bin işçi alacağı iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (18) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (2) |
| Toplam Etkileşim | 4603 |
| Reklam Barındırma | 23 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 2 haber sitesinde haber yayından kaldırılmış (Hürriyet Gazetesi, Habertürk Gazetesi) |

Tablo 62: Araştırma kapsamında incelenen altmış ikinci haber

Haberin, Teyit.org tarafından gösterilen kaynakları; İhlas Haber Ajansı, Hürriyet Gazetesi, Habertürk Gazetesi, Haberler.com, Uzhaber, Perspektif adlı haber siteleridir. Ayrıca Google arama sonuçlarına göre haber, 18 haber sitesinde daha yayınlanmıştır. Sadece Perspektif adlı haber sitesinde reklamlar yer almamıştır. Hürriyet ve Habertürk Gazetesi, haberi sitelerinden kaldırmıştır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | ABD’de bir kalp hastasının öksürürken akciğerinin bronş ağacı bölgesini tükürdüğü iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (5) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (3) Geleneksel Medya Haber Sitesi (2) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 1694 |
| Reklam Barındırma | 10 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 1 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Yeni Şafak Gazetesi) |

Tablo 63: Araştırma kapsamında incelenen altmış üçüncü haber

Teyit.org'un belirlediği haber kaynakları; CNN Türk, Sözcü Gazetesi ve Yeni Şafak Gazetesi'dir. 6 Aralık 2018'de bu siteler, haberi yayınlamıştır. Ayrıca habere Google üzerinden yapılan aramada, 8 haber sitesinde daha ulaşılmıştır. TRT Haber hariç diğer sitelerde reklamlar bulunmaktadır. 1615 etkileşimle en çok etkileşimi Yeni Şafak Gazete'sinden alan haber, sadece Yeni Şafak Gazetesi tarafından yayından kaldırılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | İki lise öğrencisinin projesi Google Bilim Fuarı’nda yarı finale mi kaldı? |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (14) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (9) Geleneksel Medya Haber Sitesi (5) Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 1467 |
| Reklam Barındırma | 28 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | 3 haber sitesinde yayından kaldırılmış (Anadolu Ajansı, NTV Haber, Hürriyet Gazetesi) 1 haber sitesinde haber düzeltilmiş (Mynet) |

Tablo 64: Araştırma kapsamında incelenen altmış dördüncü haber

Haber, 15'i Teyit.org'un gösterdiği kaynak haber sitesi olmak üzere, toplamda 29 haber sitesinde yayınlanmıştır. Bu sitelerden sadece Anadolu Ajansı'nda reklamlar yer almamaktadır. Haberin Anadolu Ajansı, NTV Haber ve Hürriyet Gazetesi'nde yayından kaldırıldığı gözlemlenmiştir.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Michio Hoshino’nun çektiği son kare olduğu iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (1) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 0 |
| Reklam Barındırma | 2 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

Tablo 65: Araştırma kapsamında incelenen altmış beşinci haber

Haber, 24 Ekim 2018'de En Son Haber ve 6 Haziran 2018'de Takvim Gazetesi tarafından yayınlanmıştır. Bu sitelerde google adsense reklamlarına yer verilmiştir. 17 Aralık 2018'de Teyit.org tarafından yalan olduğu kanıtlanan habere dair bu sitelerde bir düzeltme bulunmamaktadır.

| | |
|-------------------|---|
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Seine Nehri üzerinde eylem yapan ‘Sarı Yeleklileri’ gösterdiği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (2) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 243 |
| Reklam Barındırma | 3 haber sitesinde de var |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

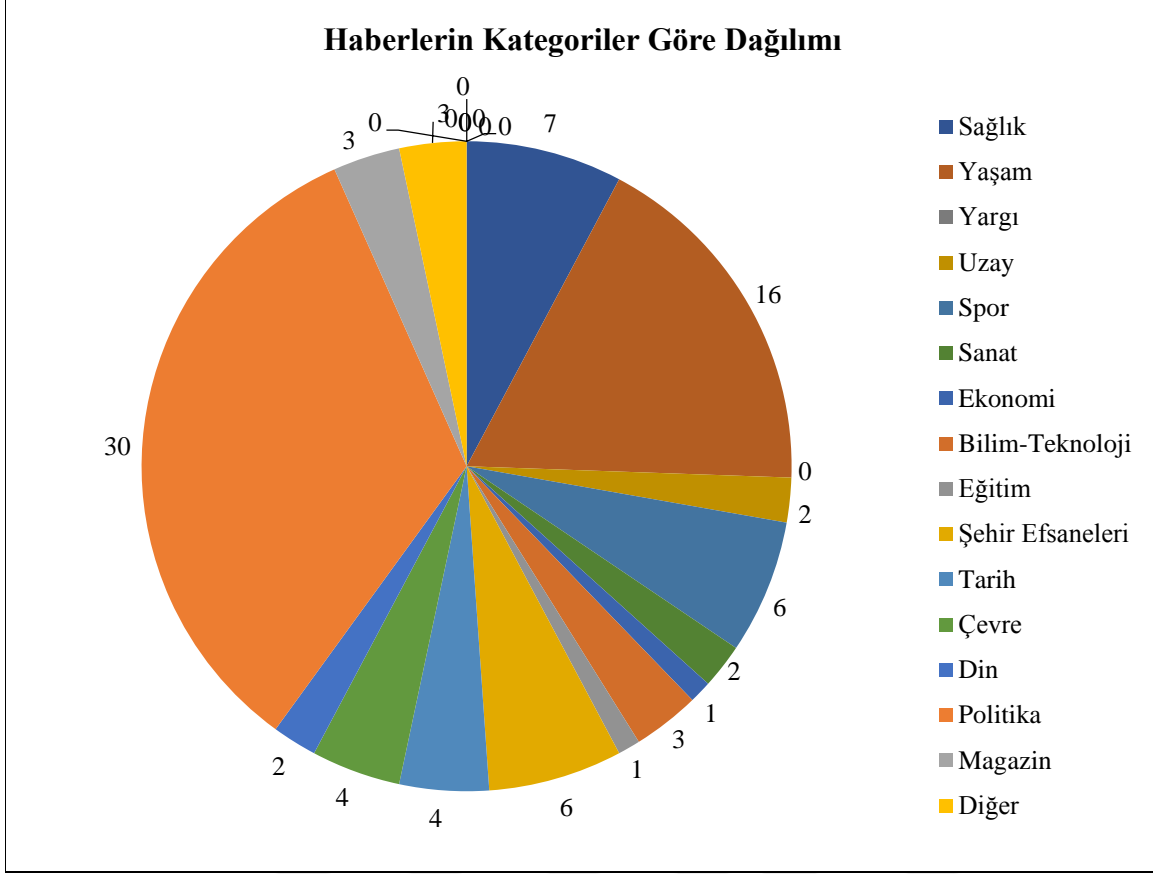
Tablo 66: Araştırma kapsamında incelenen altmış altıncı haber

Haberin kaynağı olan siteler En Son Haber, Güneş Gazetesi ve Haber Ortaköy'dür. En Son Haber adlı siteden 243 etkileşim alan haber, Güneş Gazetesi'nden 1 ve Ortaköy adlı haber sitesinden 1 etkileşim almıştır. Habere dair bir düzeltme olmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

| | |
|-------------------|--|
| Haber Başlığı | Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin telefon görüşmelerinde para ödemeyeceği iddiası |
| Haber Sitesi Türü | İnternet Haber Sitesi (12) Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi (2) Geleneksel Medya Haber Sitesi (1) |
| Toplam Etkileşim | 11039 |
| Reklam Barındırma | 14 haber sitesinde var 1 haber sitesinde yok |
| Haber Düzeltmesi | Yok |

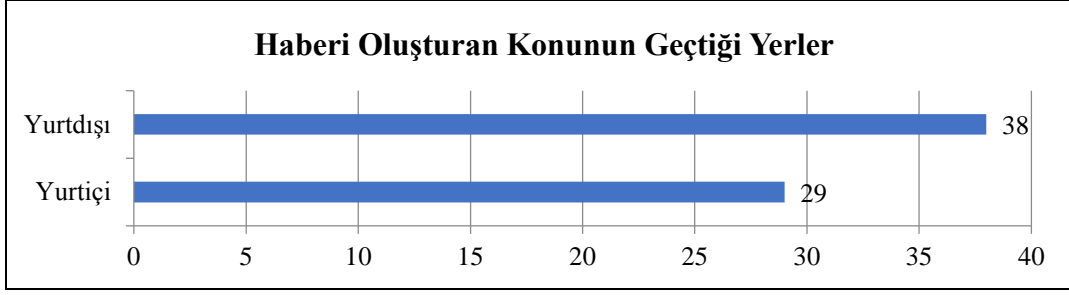
Tablo 67: Araştırma kapsamında incelenen altmış yedinci haber

Haberin Teyit.org tarafından belirlenen kaynakları Sözcü Gazetesi, Sputnik, Yurt Gazetesi, İpa Haber ve Webtekno'dur. Ayrıca Google arama motorun üzerinden yapılan araştırma sonucunda habere, 10 haber sitesinde daha ulaşılmıştır. Bu sitelerden sadece İpa Haber'de reklamlar yer almamaktadır. Bu haber en çok etkileşimi Sözcü Gazetesi (4392 etkileşim) ve Sputnik (6423 etkileşim) üzerinden almıştır. Teyit.org tarafından yanlış olarak etiketlenen habere dair bu sitelerde bir düzenleme bulunmamıştır.



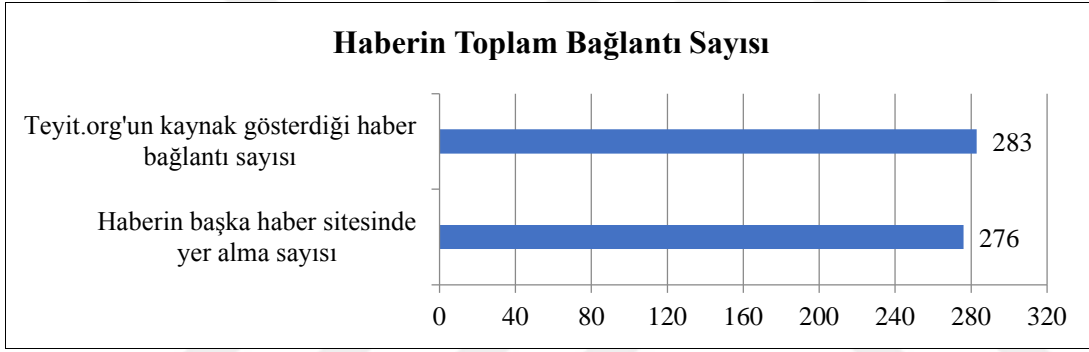
Şekil 4: Araştırma kapsamında yer alan haberlerin Teyit.org aracılığıyla belirlenen kategorileri

Teyit.org tarafından haberler 15 kategoride analiz edilmiştir. Buna göre bu kategoriler, politika, bilim-teknoloji, din, eğitim, ekonomi, çevre, magazin, sağlık, sanat, şehir efsanesi, spor, tarih, uzay, yargı ve yaşamdır. Araştırma kapsamında incelenen haberler Teyit.org'da yer alan bu analizler içinde kategorilere ayrılmıştır. Bazı haberler aynı anda birden çok kategoride yer almaktadır. Örneğin; "Uzayda 5 ay kalan astronota 1.4 milyon dolar telefon faturası geldiği iddiası" adlı haber hem uzay, hem yaşam, hem de şehir efsaneleri kategorisi içerisinde yer almıştır. Şekil 4'e bakıldığında 30 haberle en çok politika kategorisinde yalan haber yayınlandığı saptanmıştır. Politika kategorisini 16 haberle yaşam kategorisi takip etmektedir. Eğitim ve ekonomi kategorisinde ise sadece 1 haber yayınlanmıştır. Yargı kategorisinde ise hiç haber yayınlanmamıştır. Çalışmada incelenen 3 haber ise Teyit.org'un kategorilerinde yer almamaktadır. Şekil 4'te diğer başlığı altında bu haberler sayısal olarak ifade edilmiştir.



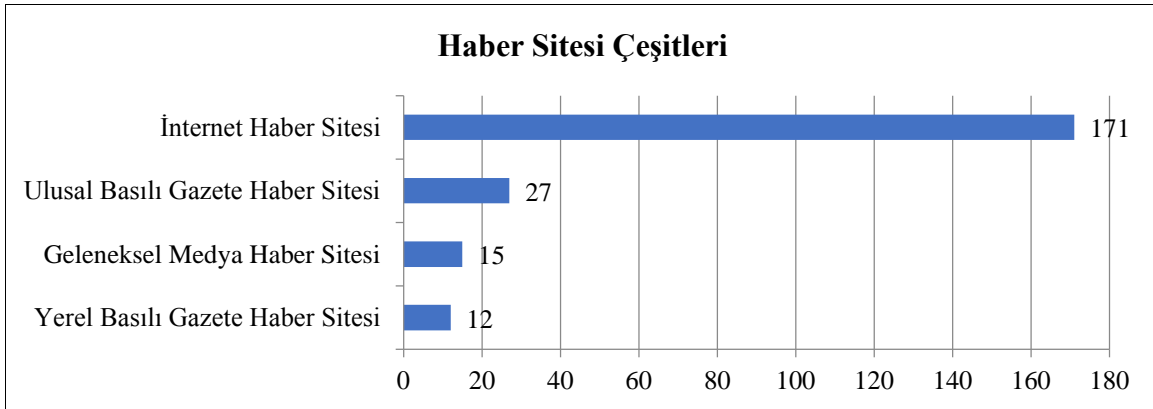
Şekil 5: Araştırmada yer alan haber içeriklerinin yurtiçinde veya yurtdışında geçme sayıları

67 haber konu ve içerik bakımından incelendiğinde, 29'u Türkiye'de meydana gelmiş olaylardan oluşmaktadır. Geriye kalan 38 haber ise yurtdışında meydana gelen olaylar veya yabancı kişilerin söylemlerinden oluşmaktadır.



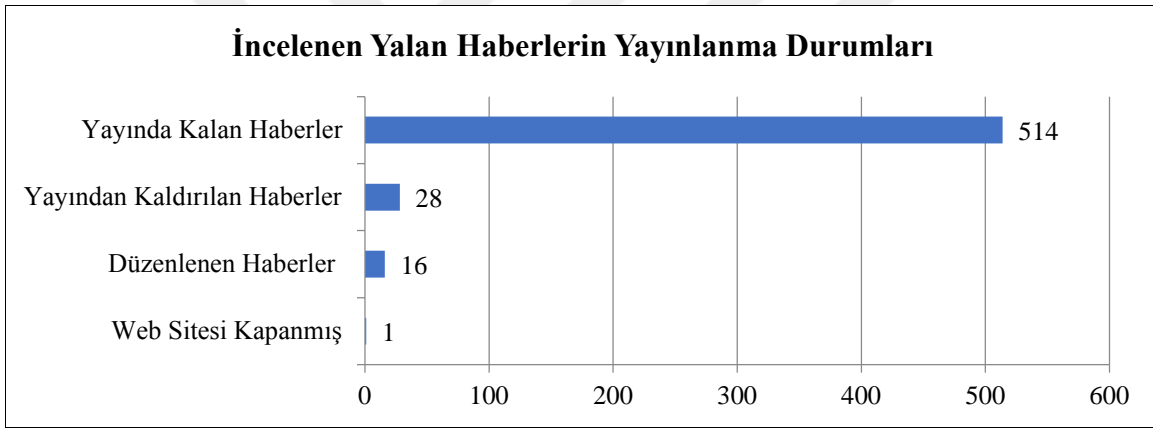
Şekil 6: Araştırmada kullanılan haber bağlantılarının dağılımı

Çalışmada yer alan 67 haberin kaynaklarına bakıldığında bu haberlerin 283 tanesi Teyit.org tarafından gösterilmiştir. Google arama motoru ve Google Haberler kullanılarak ise toplam 276 haber bağlantısına ulaşılmıştır. Bu bağlamda 67 haber 559 haber bağlantısı kullanılarak incelenmiştir.



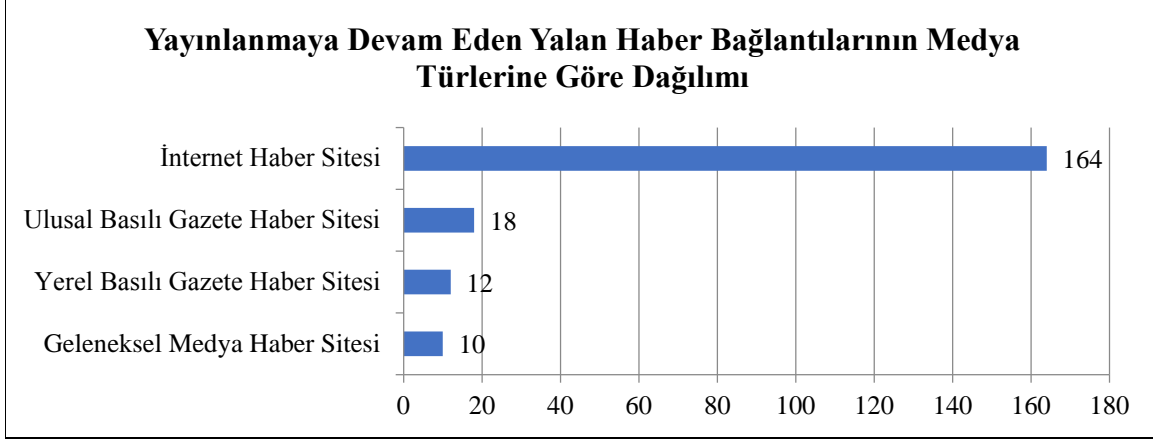
Şekil 7: Araştırmada yer alan haber sitelerinin türlerine göre dağılımı

559 haber bağlantısı 225 haber sitesinde yer almaktadır. Bu sitelerin 171 tanesi internet haber sitesi, 27 tanesi ulusal basılı gazete haber sitesi, 15 tanesi geleneksel medya haber sitesi ve 12 tanesi ise yerel basılı gazete haber sitesi olduğu saptanmıştır. Bu haber sitelerine ek tablolar bölümünden ulaşılabilmektedir. En çok haber sitesi türü olan internet haber sitelerinde Haberler.com, 17 haber bağlantısıyla en fazla bağlantıya sahiptir. Bunu Mynet 15 bağlantıyla, İnternethaber 15 bağlantıyla takip etmektedir. Ulusal basılı gazete haber sitelerinde ise Yeni Akit Gazetesi ve Sabah Gazetesi 18 bağlantıyla zirvededir. Geleneksel medya haber sitelerinde, 17 haber bağlantısıyla Haber 7 internet sitesi en fazla olarak yer almaktadır. Olay Gazetesi, Bursa Hakimiyet Gazetesi, Pusula Gazetesi ve Samsun Gazetesi ise yerel basılı gazetelerin internet siteleri arasında 2 bağlantıyla en çok kullanılan siteler olmuştur.



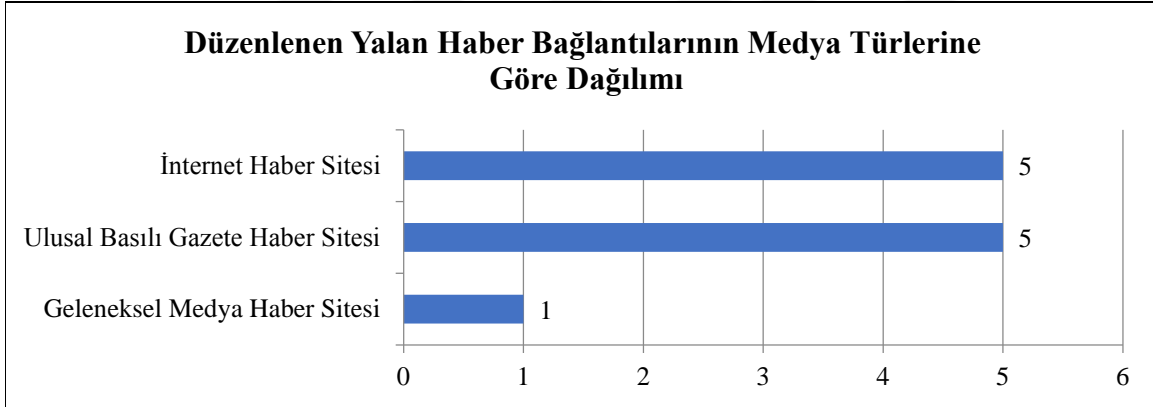
Şekil 8: Araştırmada incelenen yalan haberlerin yayında olma durumları

Araştırmada yer alan haberlerin yayınlanma durumlarına bakıldığında bu haberlerden 514'ünün Teyit.org tarafından yalan olduğu ortaya çıkarılmasına rağmen yayında olduğu, 28'inin yayından kaldırıldığı ve 16'sının düzenlendiği ve 1 haber sitesinin ise kapatılmış olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda bu haberlerin çoğu düzenlenmeden hala yayınlanmaktadır denilebilir.



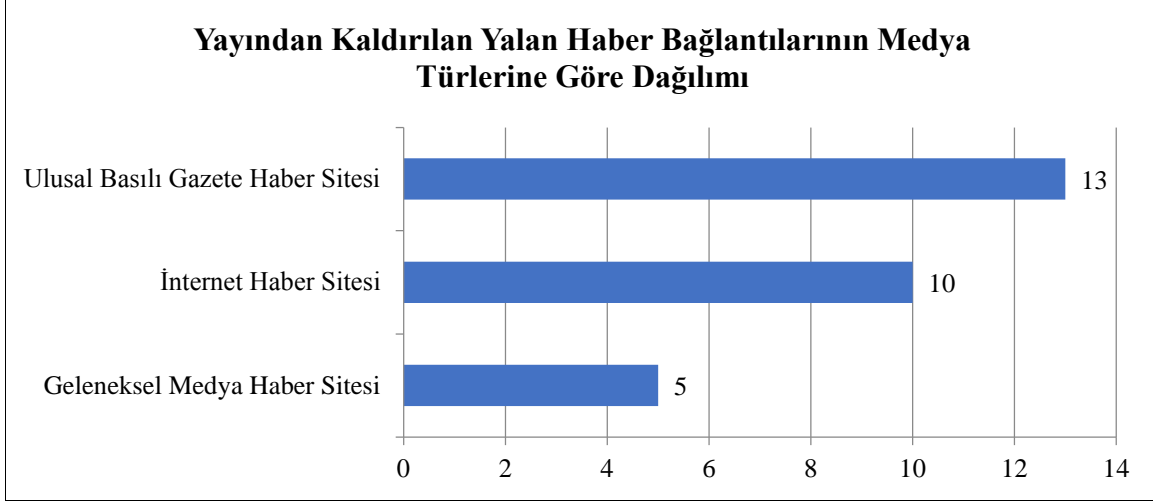
Şekil 9: Haber metinlerinde değişiklik olmadan yayınlanmaya devam eden yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı

İnternet haber siteleri yayınlanmaya devam eden haber bağlantılarının 164 tanesine sahip olarak tüm medya türleri bağlantılarının %80'ini oluşturmaktadır. Diğer haber bağlantı türleri incelendiğinde 18 ulusal basılı gazetelere ait web sitesi, 12 tane yerel basılı gazetelere ait web sitesi, 10 tane ise geleneksel medyaya ait web sitesi olduğu görülmektedir.



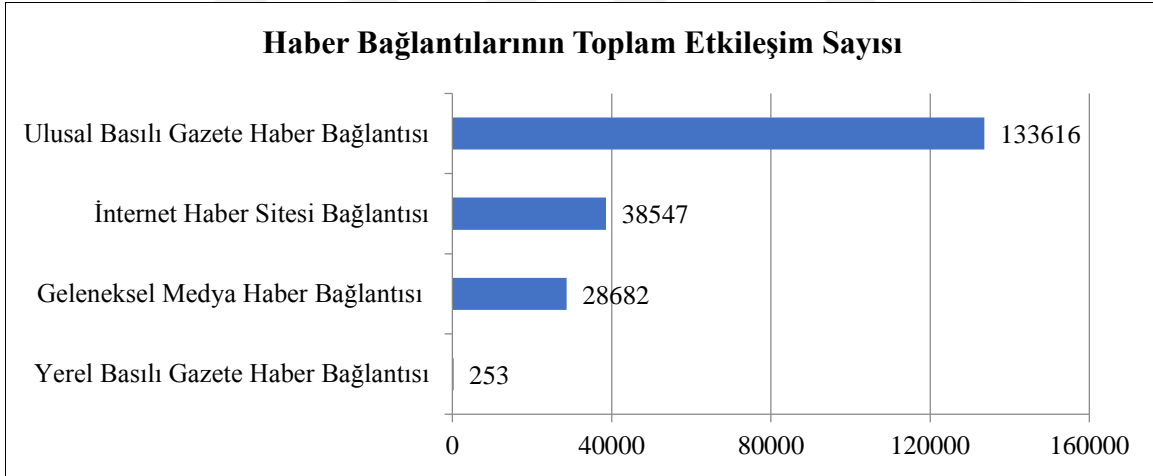
Şekil 10: Haber metni düzenlenen yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı

Yayınlanan yalan haber bağlantısının haber sitesinde yer almaya devam ettiği ancak bu haberin düzeltildiği ve haberde değişiklik yapılan bağlantıların medya türlerini gösteren bu tabloya bakıldığında, internet haber sitelerinde 5, ulusal basılı gazete haber sitelerinde 5, geleneksel medya haber sitelerinde ise 1 bağlantının düzeltildiği görülmektedir.



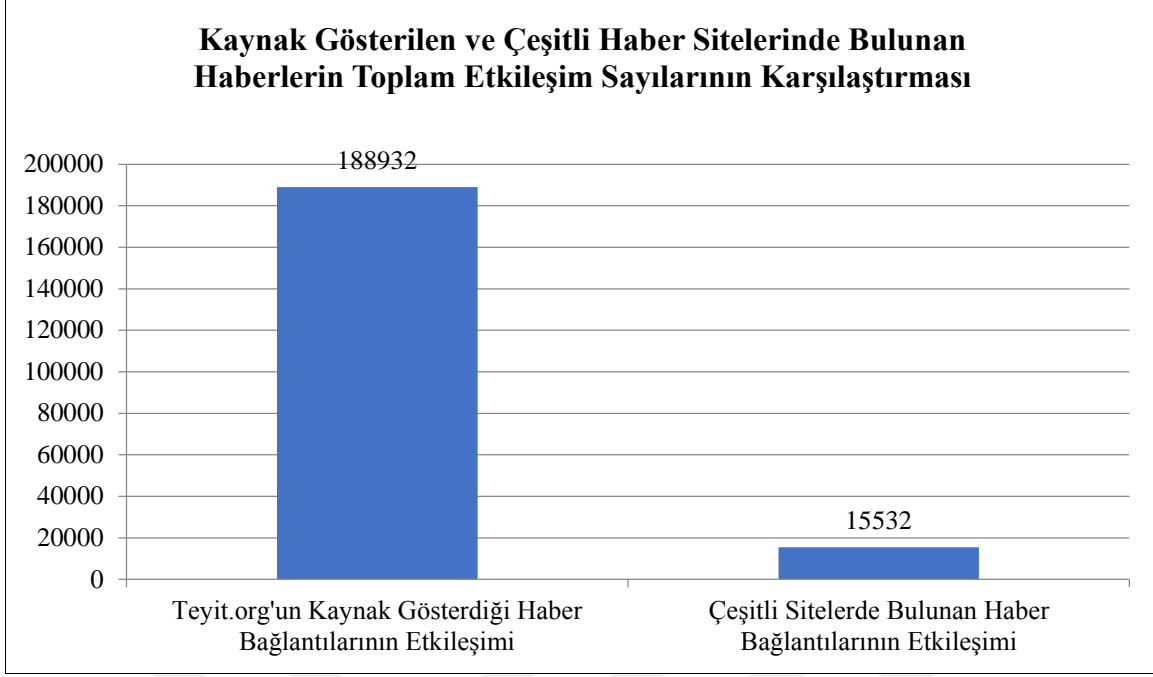
Şekil 11: Yayımdan kaldırılan yalan haber bağlantılarının medya türlerine göre dağılımı

Yayımdan kaldırılan haber bağlantılarına bakıldığında bunların 13 tanesini ulusal basılı gazete haber sitelerinin, 10 tanesini internet haber sitelerinin ve 5 tanesini ise geleneksel medya haber sitelerinin oluşturduğu görülmektedir. Ek Tablo 5'e göre en fazla yalan haber bağlantısını yayımdan kaldıran haber siteleri Yeni Şafak Gazetesi ve Hürriyet Gazetesi'dir.



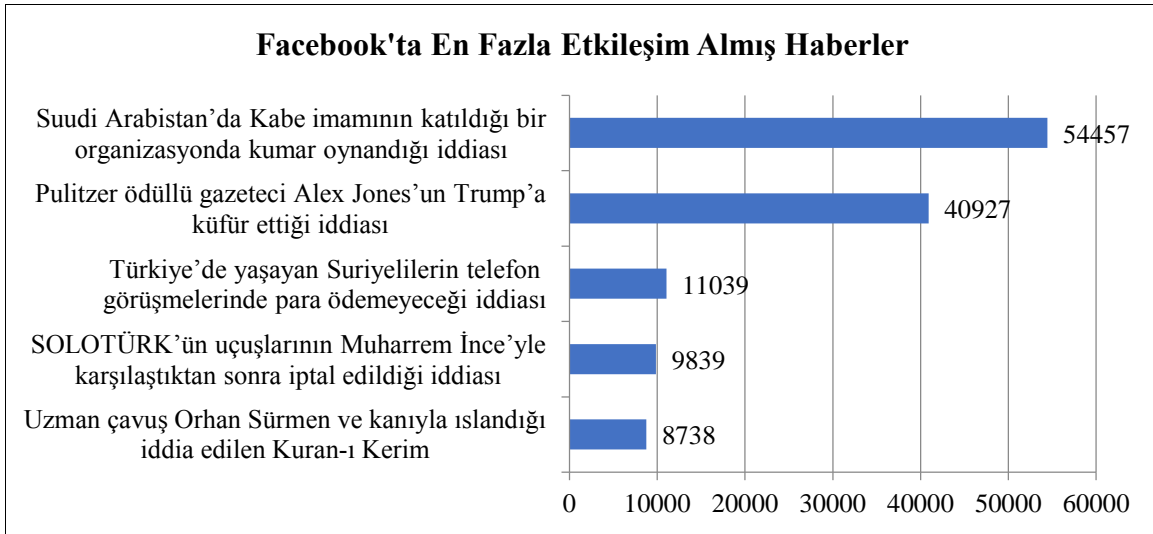
Şekil 12: Haber bağlantılarının medya türlerine göre Facebook'ta elde ettiği toplam etkileşim sayıları

559 haber bağlantısının Facebook üzerinden elde ettiği paylaşım, yorum ve beğeni sayısının toplam da 201098 olduğu tespit edilmiştir. Bu sayı büyük oranda 26 adet olan ulusal basılı gazetelerin haber bağlantısından oluşmaktadır. En az etkileşim sayısı ise 12 yerel basılı gazetenin yayınladığı haber bağlantılarının elde ettiği etkileşim olarak 253'tür.



Şekil 13: Teyit.org'un kaynak gösterdiği ile farklı haber sitelerinde bulunan aynı haberlerin toplam etkileşim sayısı karşılaştırması

İncelenen 67 habere Teyit.org'da 283 haber bağlantısı kaynak gösterilmişti. Bu haber bağlantılarının elde ettiği toplam etkileşim sayısı ise 188932 olarak bulunmuştur. Google ve google haberler üzerinden yapılan incelemede ise bu haberlerle alakalı olarak 276 adet kaynağa ulaşılmaktaydı. Burada ulaşılan diğer haber bağlantıları incelendiğinde ise Facebook'ta 15532 adet etkileşim elde ettiği tespit edilmiştir.

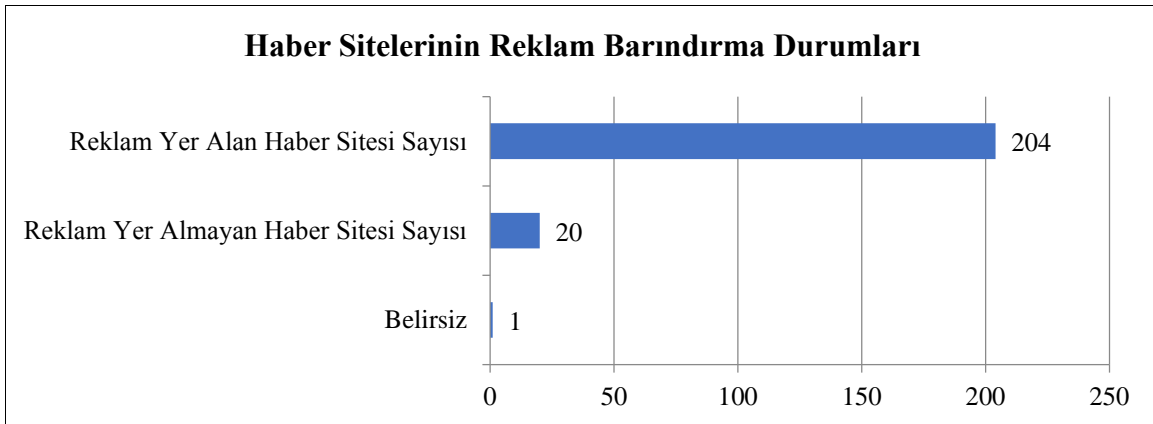


Şekil 14: Facebook'ta en fazla etkileşim almış haberler

Şekil 14'ten en fazla etkileşim alan 5 haber görülmektedir. Buna göre 25 Kasım 2018 tarihinde yayınlan "Uzman çavuş Orhan Sürmen ve kanyla ıslandığı

iddia edilen Kuran-ı Kerim" adlı haber 8738 etkileşimle en çok etkileşim alan 5. haber olurken, 30 Kasım 2018 tarihinde yayınlanan " Suudi Arabistan'da Kabe imamının katıldığı bir organizasyonda kumar oynandığı iddiası" adlı haber en çok etkileşim alan 1. haberdir. 25 Kasım 2018'de yayınlanan haber toplamda 17 haber sitesinden yayınlanmıştır ve sadece Haber 7 adlı geleneksel haber sitesinde yayından kaldırılmıştır. 30 Kasım 2018 tarihindeki haber ise 22 haber sitesinde yayınlanmış ve ABC Gazetesi'nin sitesinde yayından kaldırılmıştır. Cumhuriyet Gazetesi üzerinden 41487 etkileşiminin çoğuna sahip olan bu haber bu sitede hala yayındadır.

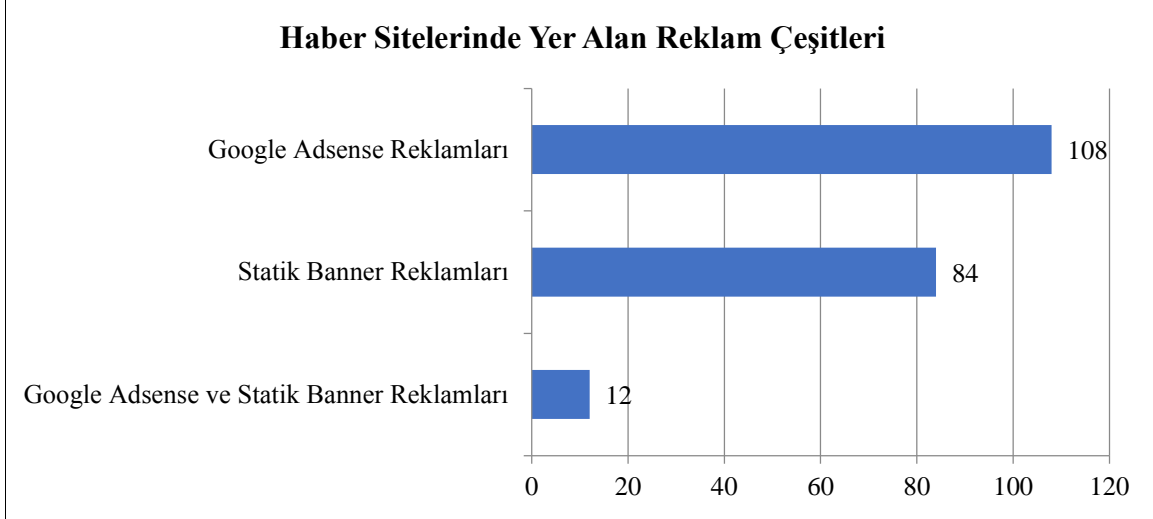
11 Aralık 2018'de yayınlanan "SOLOTÜRK'ün uçuşlarının Muharrem İnce'yle karşılaştıktan sonra iptal edildiği iddiası" adlı haber bir ulusal gazete haber sitesinden bağlantısı kaldırılarak 9 haber sitesinde yayınlanmaya devam etmektedir. 15 Ocak 2018'de yayınlanan "Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin telefon görüşmelerinde para ödemeyeceği iddiası" adlı haber bağlantısı hala 15 haber sitesinde yayındadır. En çok etkileşim alan 2. haber olan " Pulitzer ödüllü gazeteci Alex Jones'un Trump'a küfür ettiği iddiası" 2 Aralık 2018 tarihinde yayınlanmıştır. 13 haber sitesinde yayınlanan bu haber sadece Cumhuriyet Gazetesi adlı ulusal gazete haber sitesinden 40494 etkileşim alarak çoğu etkileşimi buradan elde etmiştir. Ancak yalan haber olduğu anlaşılınca bu siteden haber yayından kaldırmıştır.



Şekil 15: Haber sitelerinin reklam barındırma durumları

225 haber sitesinin reklam barındırma durumları incelendiğinde bunlardan 204'ünde reklam bulunduğu, 20'sinde reklam yer almadığı tespit edilmiştir. Buna göre 224 haber sitesinin %90 oranında reklam içerdiği söylenebilir. Ahval News adlı internet haber sitesi ise erişime kapatıldığı için reklam bilgisine ulaşılamamıştır.

Reklam yer almayan sitelere bakıldığında bunlardan 3 tanesi geleneksel medya haber sitesi, 17 tanesi ise internet haber sitesidir. Buna göre bütün ulusal ve yerel basılı gazetelerin web sitelerinde reklam bulundurduğu sonucuna ulaşılmaktadır.



Şekil 16: Reklam barındıran haber sitelerinin reklam sağlayıcıları ve çeşitleri

Reklam barındıran haber sitelerinde çoğunlukla google adsense reklamları bulunmaktadır. Kişiselleştirilmiş reklamlardan oluşan google adsense reklamlarına 27 adet olan ulusal basılı gazete web sitelerinin 25'inde rastlanmaktadır. Kalan 2 ulusal basılı web sitesi olan Milli Gazete ve Yeni Asya Gazetesi'nde statik banner reklamları bulunmaktadır. Statik banner reklamlarını büyük oranda internet haber siteleri kullanmaktadır. İnternet haber sitelerinin 74'ünde statik banner reklamları, 69'unda google adsense, her iki reklam türünü kullanan ise 10 adet internet web sitesidir. Ayrıca her iki reklam türünü de kullanan web sitelerinin 11'i internet haber sitesi olurken 1'i yerel basılı gazete web sitesi olmaktadır. Geleneksel medya haber siteleri incelenecek olursa da toplamda 17 adet bulunan bu haber sitesi türünün 9'u google adsense reklamları bulundururken 3 tanesi statik banner reklamları bulundurur. Her iki reklam türünü kullanan geleneksel medya haber sitesi ise bulunmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde, gerçekler yalanlar karşısında değer kaybetmiş durumdadır. Bir yalan gerçeği gizlemekten öte, iyi söylenmiş bir yalansa gerçeğe eşdeğer olabilir gibi algılanmaktadır. Modern toplumlar birbirlerinin yalanlarını sorgulamaktan bile uzaktır. Kişiler aralarında gizli bir anlaşma varmış gibi birbirlerinin yalanları üzerinde durmamaktadırlar. Modern toplumda yaygınlaşan postmodernizm gibi akımlar hakikate göreceli bir bakış açısı getirmiş ve hakikat ötesi çağın temellerini atmıştır. Günümüzün etik sisteminin uygulayıcıları ve ahlaki rehberleri artık kabile şefleri, reisler değil politikacılar, terapistler, hukukçulardır. Ancak hakikat ötesi çağda bu kişilerinde yalana bakış açıları geçmiş etik değerlerden uzaklaşmıştır.

Bir toplumda birbirini tanıyan bireyler arasında, birbirini tanımayanlara oranla daha az yalan olmaktadır. Çünkü kişi kendisini iyi tanıyan birisine daha zor yalan söyleyebilir. Yalan söylediği kişi, yalancının yalan söylediğini anlayabilir. Kolay kolay söylenilen yalana inanmayabilir. Yalancı, karşılaşma ihtimali olmayan kişilere; herhangi bir sorumluluk altına girmeyeceğini düşünerek veya daha sonra söylediği yalanla karşılaşmayacağını varsayarak daha çok yalan söyleme eğilimi güdebilmektedir. Günümüzde, yeni medya sayesinde anonim ortamlara ulaşmak sosyal hayatta ulaşmaktan daha kolaydır. Ayrıca sosyal medya aracılığıyla anonim olabilen kişiler, yüz yüze olmayacağı ya da sesinin duyulmayacağı bir platformda yalan söylerken hiç zorluk yaşamaz. Bu sayede yalana maruz kalan kişi, yalancının yüzünün kızardığını ve sesinin titrediğini fark edemez. Yeni medyadaki bu durum sadece kişilerin değil zamanla politikacıların, kuruluşların da dikkatini çekmiştir. Bir kurumla ilgili sosyal medyada kurum adını kötü etkileyip o kurumda büyük bir krize yol açabilecek bir haber yayıldığında, insanlar o kurum hakkında olumsuz gönderiler paylaşabilir. Bu durum sosyal medyada daha da büyüüp gündem konusu olabilir. Böyle bir ortamda sosyal medyada amaçları daha çok beğeni ve takipçi kazanmak isteyen konuyla alakası olmayan bireyler dahi daha öncesinde bu kurumla bir olumsuzluk yaşamışçasına paylaşımlar yapabilmektedirler. Bu kişilerin söylediklerinin ne kadar gerçek olduğu bilinmez sadece güzel kurgulanmış yalanlar gerçekmişçesine davranılır. Kurum ise tepkisiz kalmayıp sosyal medya aracılığıyla karşı bir argüman oluşturabilir. Burada da sesini duyurmak için yeni medyanın getirilerinden birisi olan trollerden yararlanıp bu durumu kamufle edebilir. Görüldüğü üzere yeni medya platformunda yalanlar ve gerçekler içinden çıkılması,

karmaşık bir hal almıştır. Neyin doğru neyin yanlış olduğu bilinemez biçimde, doğrular ve yalanlar arasındaki sınır eriyerek muğlaklaşmıştır.

Hakikatin önemsizleştiği ve gerçeklerin değerini yitirdiği post-truth çağda, insanlar okuduklarını, duyduklarını sorgulamamakta; duygu ve inançlarıyla hareket etmektedirler. Yeni medyada, enformasyonun doğru ya da yanlış olduğuna dikkat etmeksizin duygulara yönelik içerikleriyle toplumu ikna etmeye çalışır. Medyanın gerçeklerin öneminin yitirmesindeki rolünü anlayabilmek amacıyla çalışmanın birinci bölümünde medya ve medyanın yapısı, işlevleri gibi konular işlenmiştir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler birçok değişimi de beraberinde getirmiştir. Öncelikli olarak iletişimin hızı artmış; iletişim, çok yönlü ve çok sesli duruma gelmiştir. Geleneksel medyaya oranla yeni medyada insanlar fazlasıyla enformasyona maruz kalmaktadırlar ve burada yayılan yalanlar çabuk bir şekilde gerçek gibi algılanmaktadır. Her bireyin rahatlıkla enformasyon yayabildiği bir ortamda karışıklık kaçınılmaz olacaktır. Haber kuruluşlarına göre de önemli olan, yayınlanan içeriğin doğru ya da yanlış olduğundan çok ne kadar çok insana ulaşacağıdır. Bu dönemde yalanlar gerçeklere göre her zaman daha dikkat çekmektedir.

Post-truth çağ, nesnel gerçeklerin yerini duyguların aldığı bir çağdır. Çalışmanın ikinci bölümünde bu çağın oluşmasındaki temel nedenler sıralanmıştır. Yeni medyanın bu çağa gelinmesinde oynadığı rol ortaya koyulmuştur. Yalan haberlerin sebebi anlaşılmaya çalışılmıştır. Yalan haberlerin bir sonucu olarak bu tür haberlere çok fazla maruz bırakılan kamuoyu, akılcı bir tutum göstermekten uzaklaşmıştır. Böyle bir durumda haber organizasyonlarına karşı güvensizlik oluşmuştur. Geleneksel medyada doğru haber ve tarafsızlık olan yayıncılık anlayışı yeni medyayla beraber değişmiştir. Yeni medyada haberi ilk paylaşan olma, daha çok tık sayısına ulaşma gibi etkenlerden dolayı bir haber yanlışlığı ve doğruluğu sorgulanmadan internet üzerinden yayınlanmaktadır. Dezenformasyon haberlerin fazlasıyla yer bulduğu bir medya denetlenmelidir. Zira kişiler neye inanıp neye inanmaması gerektiği açısından zorlanabilmektedir. Kamuoyuna gerçekler aktarılmalı ve medyanın işlevlerinden biri olan bilgi verme işlevi tam olarak yerine getirilmelidir. Gerçek ötesi çağla hakikatlerden uzaklaşan haber organizasyonları denetlenmeli ve kişilerin gerçek bilgilere ulaşmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır. Günümüzde bu amaçlarla doğrulama platformları kurulmuştur.

Hakikat göreceli bir duruma gelirken bir yandan bilgi kirliliği de artmıştır. İnsanlar güvenemediği verilerin doğruluğunu tespit edebileceği bir ortama ihtiyaç duymuşlardır. Doğrulama platformları, ideolojik amaç gibi amaçlarla yayılan yanlış enformasyonları, montajlanarak oluşturulmuş görseller gibi yalan içerikleri ortaya çıkartmayı hedeflemektedir. Hakikat ötesi çağda ortaya çıkan doğrulama platformları, çalışmanın üçüncü bölümü olan araştırma kısmını şekillendirmiştir. Bir doğrulama sitesi olan Teyit.org aracılığıyla nicel bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma kapsamında 2018 yılı içerisinde yayınlanan ve Teyit.org tarafından yanlış olarak analiz edilen 67 haber incelenmiştir. Araştırma kapsamında öncelikli olarak beş soruya cevap aranmıştır.

Araştırmanın ilk sorusu olan "*Yalan haberler en çok hangi kategoride yayınlanmaktadır?*" sorusu incelendiğinde, yalan haberlerin %44,7'si olarak en çok politika kategorisinde yayınlandığı tespit edilmiştir. Siyasi haberlerin gündemde fazlasıyla yer aldığı bilinen bir gerçektir. Türkiye'de 24 Haziran 2018'de yapılan seçimler baz alındığında insanların bu gibi durumlarda doğrulama platformlarına daha çok başvurabileceği göz önüne alınmalıdır. Bu noktada insanların siyasi içeriklerden dolayı daha çok çelişkiye düşebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen ikinci soru: "*Yalan haberlerin yer aldığı haber siteleri hangi yeni medya türüdür?*". Çalışma yalan haberlerin internetteki durumlarını incelemektedir. Bu bağlamda öncelikli olarak haber sitelerinin web siteleri medya türlerine göre sıralanmıştır. Araştırma da incelenen haberlerin, internet haber sitesi, ulusal basılı gazete haber sitesi yerel basılı gazete haber sitesi ve geleneksel medya haber sitesi olmak üzere 4 medya türünde yayınlandığı görülmektedir. Yalan haberler, 171 internet haber sitesinde, 27 ulusal basılı gazete haber sitesinde, 15 geleneksel medya haber sitesinde ve 12 yerel basılı gazete haber sitesinde yer almaktadır. Buna göre varlığı sadece internette bulunan, herhangi bir basılı, işitsel veya görsel yayın faaliyetleri olmayan internet siteleri yalan haberleri daha çok yayınlamaktadır denilebilir. Bu sonuca göre yalan haber içeriklerinden uzak durmak isteyen internet haber okuyucuları, internet haber siteleri yerine daha geleneksel medya haber siteleri ya da yerel basılı gazete haber sitelerini tercih etmelidir.

Araştırma kapsamında incelenen 67 haber içeriği, 225 haber sitesinde yayınlanmaktadır. Ek tablolar bölümünde, Ek Tablo 1, Ek Tablo 2, Ek Tablo 3, Ek Tablo 4'te görüldüğü gibi incelenen haberler 559 bağlantıda yer almaktadır. Araştırmanın üçüncü sorusu: "*Yalan haberler Teyit.org analizinden geçtikten sonra hala yayınlanmaya devam etmekte midir?*". 67 haber, 283 haber bağlantısı kaynak gösterilerek Teyit.org tarafında analiz edilmişti. Bu haber bağlantılarının, 28'i yayından kaldırılırken, 16'sı düzenlenmiştir. 1 haber sitesinin ise web sitesi kapatıldığı için 238 haber yayınlanmaya devam etmektedir. Bu noktada yalan olduğu kanıtlanan bu haberlerin %84'ü, Teyit.org tarafından yanlış olduğu saptanmış olsa dahi hiç bir düzeltme ve değişiklik olmadan yayındadır.

67 haber içeriği Google arama motoru ve Google Haberler aracılığıyla aranmıştı. Teyit.org'un kaynak gösterdiği haber siteleri dışında aynı haberlerin farklı sitelerde yayınlandığına ulaşılmıştı. Buna göre 67 haberin 276 haber bağlantısıyla yayında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada incelenen yalan haberlerin yayında olma durumlarına bakıldığında %91,9'unun farklı haber sitelerinde farklı bağlantılarla yayınlanmaya devam ettikleri saptanmıştır. Bu haber bağlantılarının %5'i yayından kaldırılırken, yalnızca %2,8'i haber metnini düzenlemiştir.

Yalan haber içerikleri, internet siteleri tarafından kopyala yapıştır haber bağlantılarıyla yayılmaktadır. Tek amacın haberi hızlı bir şekilde yayınlanması olduğunda bu durum kaçınılmazdır. Ancak haber ne kadar çok sitede yer alırsa, internet kullanıcılarıyla karşılaşma olasılığı o kadar çoktur. Yalan haberlerin bu sitelerde hala yer almasının sebepleri arasında, ilk aşamada doğruluğu denetlenmeden yayına alınması gibi, yayılandıktan sonra da doğruluğunun denetlenmemesi sebep gösterilebilir. Başka bir sebep olarak haber sitesinin ve haber okuyucularının ideolojisi yönünde bilinçli bir şekilde üretilen yalan haber içeriklerinin bilinçli olarak düzeltilmemesidir. Başka bir soruda incelenen reklam unsuru da bu haberlerin yayında olmasında önemli bir etkidir.

En çok etkileşim haberler incelendiğinde, iki haberin yurt dışında geçtiği gözlemlenmektedir. Suudi Arabistan'da Kabe imamının katıldığı bir organizasyonda kumar oynandığı iddiası" adlı haber en çok etkileşim alan haberdir. Suudi Arabistan'da düzenlenen ve kumar olarak nitelendirilemeyecek Baloot turnuvasına

katılan imam Adil el Kelbani'nin elindeki iskambil fotoğraflarıyla çekilen fotoğrafı kullanılarak medya tarafından, kumar oynadığı şeklinde haberleştirilmiştir. Bu haber konusu itibariyle insanlara ilginç geldiği için ve dikkat çeken bir haber olduğu için fazla etkileşim almış olabilir. Böyle bir haber kişiler arasında ses getirebilir ve bu amaçla fazla paylaşılmış olabilir. "Pulitzer ödüllü gazeteci Alex Jones'un Trump'a küfür ettiği iddiası" ise en çok etkileşim alan ikinci haberdir. Bu haber de yurt dışı kaynaklı bir haberdir. Küfür eden kişinin Pulitzer Ödüllü diye nitelendirilmesi ve küfür edilen kişinin ABD Başkanı Donald Trump olması bakımından haber ilgi çekmektedir. Haberin içeriğinde ise İngiltere ve Fransa'nın Suriye'yi bombalamasının ardından tepki amaçlı küfür edildiğinden söz edilmektedir. Suriye, Türkiye'ye coğrafi açıdan yakın olması ve oradaki savaşın Türkiye'yi etkilediği bir ülke olması bakımından önem arz etmektedir. Bu nedenle bu haber etkileşim almış olabilir. Ancak haberde atlanan ve haberin yalan olarak nitelendirilmesindeki husus küfür eden kişinin Pulitzer Ödüllü biri değil bir gazeteci olmasıdır. Sadece bu kişiler arasında bir isim benzerliği vardır. Haber daha çok dikkat çekmesi bakımından bu şekilde haberleştirilmiştir. Üçüncü haber olan "Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin telefon görüşmelerinde para ödemeyeceği iddiası" dır. Son yıllarda Türkler ve Suriyeliler bir arada yaşamaya çalışmaktadırlar. Devlet, Türkiye'de yaşamaya başlayan bir çok Suriyeli için birtakım düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelere kimileri olumlu tepki gösterirken kimileri olumsuz tepki göstermiştir. Suriyelilerin birden sayıca çok fazla olarak toplumda yer almaları, var olan yerleşik toplum düzenini etkilemiştir. Suriye ve Suriyeliler son yıllarda Türkiye'nin önemli gündem konularındandır. Bu açıdan bu haber fazla etkileşim almıştır. Araştırma kapsamında incelenen ve en çok etkileşimi almış olan dördüncü haber "SOLOTÜRK'ün uçuşlarının Muharrem İnce'yle karşılaştıktan sonra iptal edildiği iddiası" adlı haberdir. Haberde Muharrem İnce'nin tokalaştığı SOLOTÜRK ekibi pilotlarının uçuşlarının iptal edilmesinden bahsedilmektedir. Haber, 24 Haziran 2018 genel seçimleri öncesinde yayınlanmıştır. Muharrem İnce seçimde adaylardan birisi olduğu için haber dikkat çekmektedir. Bu haberi ideolojileri doğrultusunda değerlendirmek isteyen veya haberdeki olaya tepki göstermek isteyen insanlar paylaşmış olabilir. En çok etkileşim alan bir diğer haber de "Uzman çavuş Orhan Sürmen ve kanıyla ıslandığı iddia edilen Kuran-ı Kerim" başlıklı haberdir. Haberde yanıltıcı görsel kullanılmıştır. Buna göre yayınlanan fotoğrafta, üzerine kan sıçramış bir Kuran-ı Kerim yer almaktadır. Ancak Bu

fotoğrafa El Arabia Haber Ajansı tarafından 9 Şubat 2018'de yapılan ve Libya'nın Bingazi şehrinde cuma namazı sırasında bir camiye gerçekleştirilen terör saldırısını anlatan bir haberde rastlanılmaktadır. Habere konu olan görselin manipülasyon amacıyla kullanıldığı ortadadır. Haberde geçen olay trajiktir ve insanlar bu açıdan paylaşmış olabilir. Haber tamamen duygulara yönelik yapılmış bir haberdir ve olaya duygusal yaklaşan insanlar bakımından etkileşim aldığı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen dördüncü soru: *"Yalan haberlerin gerçek olmadığı Teyit.org doğrulama platformundan duyurulduktan sonra etkileşim almaya devam etmekte midir?"* sorusudur. Yalan haberlerin, Teyit.org analizinden geçtikten sonra hala yayınlanmaya devam ettikleri araştırma kapsamında tespit edilmişti. Haberler yayımlandıktan ve analizden geçirildikten sonra incelendiği için aldığı etkileşimlerin hangisini analizden sonra hangisini önce aldığını tespit etmek zorlaşmaktadır. Ancak yalan haberlerden bazıları yalan olduğu kanıtlandıktan sonra yayınlanmıştır. Bu noktada bu haberlerin etkileşim sayıları incelenebilir. Buna göre, "Robert Pattinson'un NY Times'a verdiği röportajda Müslüman olduğunu açıkladığı iddiası" başlıklı iddia, Teyit.org tarafından 5 Şubat 2018 tarihinde analiz edilerek yanlış olarak etiketlenmiştir. Bu haberi, Super Haber ve İnternethaber adlı siteler 6 Şubat 2018'de yayınlarken, Az Önce Oldu adlı internet sitesi 7 Şubat 2018'de yayınlamıştır. Ancak bu 3 haber sitesinde bu haber sadece 1 etkileşim almıştır. "Kürtler Camii'nin isminin Türkler Camii olarak değiştirildiği iddiası" İz News tarafından Teyit.org'un analizinden bir gün sonra yayınlanmış ve 2 etkileşim almıştır. Başka bir örnek de "Binlerce insanın aynı adamı rüyasında gördüğü iddiası" haberini, Teyit.org 12 Nisan 2018'de yalan olduğunu işaretlerken, Sözcü Gazetesi'nin 12 Temmuz 2018'de yayınlamasıdır. Bu haber hiç etkileşim almamıştır. "Nasa'nın Yapay Bulutla Yağmur Yağdırdığı İddiası", 25 Mayıs 2018'de yanlış olarak etiketlenmiş ve Basnews adlı internet haber sitesinde 5 Nisan 2018'de yayınlanarak 34 etkileşim almıştır. "Videonun Kanada'daki bir ehliyet sınavını gösterdiği iddiası", başlıklı haber Kamupersoneli.net ve Sabah Gazetesi'nde, Teyit.org analizinden sonra yer almıştır. Haber, Kamupersoneli.net'te 3 etkileşim alırken Sabah Gazetesi'nde hiç etkileşim almamıştır. "Fotoğrafın Zonguldak'taki okul müdürüne ait "kral dairesini" gösterdiği iddiası", Kocaeli Gazetesi tarafından Teyit.org analizinden sonra yayınlanmış ve haberin, incelendiği tarihe kadar 16 etkileşim aldığı saptanmıştır. Haberleri hızlı yayınlayan olma hedefiyle haber

siteleri, haberleri hızlı bir şekilde yayınlamaktadır. Bu noktada haberler çoğunlukla Teyit.org analizinden önce yayınlanmaktadır. Ancak daha sonra yayınlayan haberlere bakıldığında çok fazla etkileşim almadıkları ortadadır. Burada iki önemli nokta vardır. Bunlardan birincisi bu haberleri internet kullanıcıları zaten başka sitelerden önce okumuş ve etkileşimlerini o siteler aracılığıyla yapmış olabilir. İkincisi ise haberlerin yalan olduğunu fark eden kullanıcılar bu haberleri paylaşmamış olabilir. Genel anlamda bakıldığında kısa sürede doğrulama analizinden geçen haberler daha az haber sitesinde yayınlanmıştır ve haberin kısa sürede yalan olduğu ortaya çıkan haberler, haber siteleri tarafından düzenlenmiş ya da kaldırılmıştır. Daha çok kopyala yapıştır şeklinde paylaşım yapan internet siteleri, haberleri analizden sonra yayınlamıştır. Ancak genellikle haberler analizden geçtikten sonra yayınlanmamıştır.

Çalışma kapsamında son olarak "*Yalan haberleri yayınlayan web siteleri reklam barındırmakta mıdır?*" sorusu araştırılmıştır. Şekil 15'de görülmek üzere 225 haber sitesinin 204'ünde reklam bulunduğu, 20'sinde reklam bulunmadığı saptanmıştır. Buna göre 224 haber sitesi %90 oranında reklam içermektedir. Araştırmada ayrıca, bu reklamların %48'inin Google Adsense reklamları, %37,3'ünün statik banner reklamları ve %5,3'ünün her iki reklam türüne sahip olduğuna ulaşılmıştır. Reklamlar ve yalan haberler birbiriyle ilişkilidir. Şöyle ki adsense reklamları sitelere, bin tıklanma da gelir kazandırmaktadırlar. Sadece internette var olan haber siteleri açısından bu önemli bir durumdur. Çünkü gelirlerini sadece reklamlar üzerinden elde etmektedirler. Tıklanma sayısını arttırmak için birbiriyle yarış içerisinde olan haber siteleri, haberi ilk paylaşan olma, en dikkat çekici haberleri yayınlama gibi politikalara sahiptir. Bu noktada yalan haberler devreye girmektedir. Çünkü yalan haberler dikkat çekmesi yüksek olan haber türüdür. Bir noktada sürekli haber üretmek ve haber toplamak kolay değildir. Yalan haberse çok çaba sarf etmeden üretilecek içeriklerdir. Reklamların da bu yalan haberler aracılığıyla site de görüntülenme olasılığı yüksektir. Özellikle yanlış haber içerikleriyle görüntülenmesini yükselten site sahipleri buna devam etmekten geri kalmayacaktır. Google adsense reklamları kişiselleştirilmiş ve internet kullanıcı davranışlarına göre şekillenmiş reklamlardır. Bu nokta da daha fazla kazanç getirmeleri yadsınamaz. Yalan haberler site trafiğini arttırmaktadır. Silinen yalan haberlerden bir kazanç elde edemeyeceğini bilen site sahipleri bu haberleri yanlış

olduğunu bile bile sitelerinde tutmaktadırlar. Özellikle yalan içerikleri düzenleyen ama haberi silmeyen siteler bu nedenle bu haberlere hala sitelerinde yer vermektedir. Adsense kullanarak reklam yayınlayan kuruluşlar, bu reklamların nerelerde yayınladığıyla ilgilenmezler. Burada karşılıklı ekonomik bir çıkar söz konusudur. Yalan haber yayınlayan siteler bu reklamlarla gelir elde ederken, kuruluşlarda yalan haberler aracılığıyla daha çok görüntüleme alırlar.

Yeni medyada yer alan dezenformasyon haberler toplum adına çeşitli sorunları teşkil etmektedir. Yalan haberleri kamu yararı adına denetleyen bu kuruluşların sayısı arttırılmalıdır. Ayrıca bu kuruluşların bilinirlik düzeylerinin çok fazla olmadığı düşünülmektedir. Bu açıdan insanlar doğrulama siteleri hakkında daha çok bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidirler. Doğrulama sadece bağımsız faaliyetler olarak sürdürülmemelidir. Haber siteleri kendi içlerinde de fact-checker (doğrulayıcı ya da teyit edici kimse) bulundurarak, yalan haberlerin önüne geçebilir. Haberciliğin yeniden güven kazanması için bu durum önemlidir. İnternet kullanıcılarının ise daha çok eleştirel bir bakış açısına sahip olmalı ve haber içeriklerine karşı sorgulayıcı olmalıdırlar. Bu post-truth çağda edinilmesi gereken davranış şekillerinden biridir. Kullanıcılar haber içeriklerini doğrulamaya çalışmalıdırlar. Günümüzde yeni medya sayesinde bir haberin gündem olmasında ve yayılmasında bireyler önemli bir etkindir. Bu noktada dezenformasyon haberi diğer içeriklerden ayırt edebilmelidir. Bu alanda yapılacak ardıl araştırmalar, doğrulama platformlarının bilinirlik ve kullanılrlık düzeyini ölçebilir. Haberleri doğrulamaya gereksinim duyan insanların ne tür haber kategorilerinde daha çok bu platformları kullanmaya ihtiyaç duyduğu tespit edilmelidir. Web sitesi trafiğine yönelik yapılan habercilik anlayışına alternatif çözümler araştırılmalıdır. Ayrıca doğrulama sitelerinin, gazeteciler ve yayıncılar açısından nasıl karşılandığı incelenebilir ve doğrulama platformlarının mevcut haber sitelerine etkisi ölçümlenebilir.

KAYNAKÇA

- "10 soruda 'Brexit' nedir, İngiltere AB'den ne istiyor?", 2016, [çevrimiçi], <https://t24.com.tr/haber/10-soruda-brexit-nedir-ingiltere-abden-ne-istiyor,345754> [Ziyaret Tarihi: 2 Ekim 2018].
- "Değerlendirme Kriterleri" [çevrimiçi], Doğruluk Payı, <https://www.dogrulukpayi.com/~Degerlendirme-Kriterleri> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Donald Trump's file" [çevrimiçi], Politifact, <https://www.politifact.com/personalities/donald-trump/> [Ziyaret Tarihi: 15 Mayıs 2018].
- "Faaliyetlerimiz" [çevrimiçi], <http://bosphorusglobal.org/tr/faaliyetlerimiz> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Fact checking" [çevrimiçi], Duke Reporters' Lab, <https://reporterslab.org/fact-checking/> [Ziyaret Tarihi: 14 Ekim 2018].
- "Hakkımızda" [çevrimiçi], Doğrula.Org, <https://dogrula.org/hakkimizda/> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Hakkımızda" [çevrimiçi], Doğruluk Payı, <https://www.dogrulukpayi.com/~Hakkimizda> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Hakkında" [çevrimiçi], Malumatfuruş, <https://www.malumatfurus.org/hakkında/> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Il Progetto" [çevrimiçi], <https://pagellapolitica.it/progetto/index> [Ziyaret Tarihi: 14 Ekim 2018].
- "Metodoloji ve ilkeler" [çevrimiçi], <https://teyit.org/metodoloji-ve-ilkeler/> [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- "Nedir?" [çevrimiçi], <https://teyit.org/nedir/> [Ziyaret Tarihi: 1 Aralık 2018].
- "Sosyal medyanın faydaları ve zararları" [çevrimiçi], <http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medyanin-faydaları-ve-zararları-40194571> [Ziyaret Tarihi: 29 Temmuz 2017].
- 2016'nun kelimesi seçildi [çevrimiçi], Journo Dergisi, <https://journo.com.tr/2016nin-kelimesi-secildi-post-truth>, [Ziyaret Tarihi: 28 Şubat 2018].

- Ahi, G., 2017, *Gerçeklik ötesi (post truth) ve popülizm* [çevrimiçi], Digitalage Dergisi, <http://digitalage.com.tr/makale/gerceklik-otesi-post-truth-populizm> [Ziyaret Tarihi: 2 Mart 2018].
- Akarsu, B., 1975, Felsefe Terimleri Sözlüğü, *Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara.
- Akyazı, E. ve Ateş, D., 2012, Kültürel Kimlik Farkındalığı Yaratmada Sosyal Ağların Rolü: Manav Türkleri Üzerine Bir Araştırma, *Beta Yayınları*, İstanbul.
- Alpay, Y., 2017, Yalanın Siyaseti, *Destek Yayınları*, İstanbul.
- Altun, A., *Türkiye İnternet'inin 10. Yaşını Doğduğu Yerde, "ODTÜ'de", Kutladık...* [çevrimiçi], <http://www.internetarsivi.metu.edu.tr/10yil.php> [Ziyaret Tarihi: 29 Temmuz 2017].
- Arslantürk, Z. ve Amman, M. T., 2013, Sosyoloji: kavramlar, kurumlar, süreçler, teoriler, *Çamlıca Yayınları*, İstanbul.
- Avcı, N., 2011, 2000'li yıllar Türkiye'de medya, *Meydan Yayıncılık*, İstanbul.
- Ayfer, C., U., 1999, Kim Korkar Bilgisayardan: İnternet, *Pusula Yayıncılık*, İstanbul.
- Aytekin, Ç. ve Sütçü, C. S., 2012, Yeni medya ve ağ nesli: Türkiye örneği, *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), İstanbul.
- Aziz, A., 1982, Toplumsallaşma ve Kitle İletişim, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara.
- Bahar, H., İ., 2009, Sosyoloji, *Usak Yayınları*, Ankara.
- Ballard, J., G., 2014, Çarpışma, Çev: Nurgül Demirdöven, *Ayrıntı Yayınları*, İstanbul.
- Baudrillard, J., 2014, Simülakrlar ve Simülasyon, Çev: Oğuz Adanır, *Doğu Batı Yayınları*, Ankara.
- Berkman, L., F., Glass, T., Brissette, I., Seeman, T., E., 2000, From social integration to health: durkheim in the new millennium, *Social Science & Medicine* 51, Pergamon.
- Binark, M. ve Bayraktutan, G., 2013, Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik, *Kalkedon Yayıncılık*, İstanbul.
- Binark, M., 2017, Algoritmaların Yarattığı Yankı Odalarında Siyasal Katılım Olanığı Ya da Olanaksızlığı, *Varlık Dergisi*, (1317).
- Binark, M., Karataş, Ş., 2016, Yeni Medyada Yaratıcı Kültür: Troller ve Ürünleri 'Caps'ler, *TRT Akademi*, 1 (2).
- Birsen, H., 2005, İnternet Haberciliği ve Aktif İzlerkitle İlişkisi Çerçevesinde Etik Tartışmalar, *Selçuk İletişim Dergisi*, 3(4).

- Bostancı, M., 2015, Bir siyasal iletişim aracı olarak sosyal medya: milletvekili ve seçmen örneğinde bir alan araştırması, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Bostancı, M., N., 2011, Siyaset ve Medya: Alacakaranlığın İki Atlısı, *Özgür Yayınları*, İstanbul.
- Bozkurt, İ., 2012, Medya okuryazarlığı dersini alan öğrencilerin medyaya baskısı: Kayseri örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Bulduklu, Y., 2010, Televizyonda yayınlanan sağlık programları ve izleyicileri üzerine ampirik bir çalışma, Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Bulduklu, Y. ve Karaçor, S., 2019, Kitle İletişim Kuramları, *Çizgi Kitabevi*, Konya.
- Calcutt, A., 2016, *The truth about post-truth politics* [çevrimiçi], <http://www.newsweek.com/truth-post-truth-politics-donald-trump-liberals-tony-blair-523198>, [Ziyaret Tarihi: 1 Mart 2018].
- Castells, M., 2008, Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Cilt 1: Ağ Toplumunun Yükselişi, Çev: Ebru Kılıç, *Bilgi Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.
- Cevizci, A., 2000, Felsefe Sözlüğü, *Paradigma Yayınları*, İstanbul.
- Çam, A., 2017, Sahtenin "s"si, *Varlık Dergisi*, (1316).
- Çamdereli, M., 2008, İletişime giriş, *Değerler Eğitim Merkezi Yayınları*, İstanbul.
- Çetindağ, S., 2016, *Post-Truth Kavramıyla ABD Seçim Sürecini Anlamak...* [çevrimiçi], <https://yenimedya.wordpress.com/2016/11/29/post-truth-kavramıyla-abd-secim-surecini-anlamak/>, [Ziyaret Tarihi: 2 Ekim 2018].
- Çingay, A., 2015, Sosyal medyanın kitleleştirici ve yalnızlaştırıcı etkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Çoban, B., 2014, Sosyal Medya Devrimi, Su Yayınları, İstanbul.
- Çoban, S., 2013, Hegemonya aracı ve ideolojik aygıt olarak medya, *Parşömen Yayıncılık*, İstanbul.
- Çokluk Cömert, N., 2016, Kitle psikolojisi ve yönetimi bağlamında 2014 yerel seçimleri, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Çöteli, S., 2015, Sosyal medyanın yeni tür kamusal alan yaratması ve toplumsal hareketlere katkıları: Taksim Gezi Parkı olayları örneği, Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

- Doğan, M. E., 2011, Enformasyonel iş gücü için yeni bir öğrenme yaklaşımı: bağlantıcılık, *XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, İnönü Üniversitesi, Malatya*, http://ab.org.tr/ab11/kitap/dogan_AB11.pdf, [Ziyaret Tarihi: 30 Temmuz 2017] 171-177.
- Elbaşı, G. Y., 2015, Sosyal medyada pazarlama: sosyal medyada kullanıcı motivasyonunun üniversite öğrencilerinin sosyal medya pazarlama algısına ilişkin bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Erdoğan, İ., 1997, İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş, *İmge Yayınevi*, Ankara.
- Erdoğan, İ., 2014, İletişimi anlamak, *Erk Yayınları*, Ankara.
- Fındık, H., K., 2017, *Haber Doğrulama Sitelerinin Yükselişi Ve Haber Doğrulama Araçları* [çevrimiçi], <https://digitalage.com.tr/haber-dogrulama-sitelerinin-yukselisi/>, [Ziyaret Tarihi: 14 Ekim 2018].
- Foça, M., A., (Ed), 2017, *İnternette Nelerden Şüphe Ediyoruz?*, <https://teyit.org/wp-content/uploads/2017/12/nelerden-suphe-ediyoruz.pdf>, [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- Genç, H., 2010, İnternetteki Etkileşim Merkezi Sosyal Ağlar ve E-İş 2.0 Uygulamaları, *Akademik Bilişim '10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Muğla.
- Geray, H., 2002, İletişim ve teknoloji uluslararası birikim düzeninde yeni medya politikaları, *Ütopya Yayınları*, Ankara
- Glass, L., 2015, Yalancının Beden Dili, Çev: Gizem Yanbolluoğlu, *Paloma Yayınevi*, Ankara.
- Göçoğlu, V., 2014, Kamu politikası ve sosyal medya ilişkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Gökçe, O., 2003, İletişim bilimine giriş insanlar arası ilişkilerin sosyolojik bir analizi, *Turhan Kitapevi*, Ankara.
- Göker, G. ve Doğan A., 2011, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Balıkesir, 180-201.
- Graves, L., Cherubini, F., 2016, Digital News Report 2016: The Rise of Fact-Checking Sites in Europe, *ReutersInstitute for the Study of Journalism*.
- Güngör, N., 2011, İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar, *Siyasal Kitapevi*, Ankara.
- Güngör, N., 2015, İletişime giriş, *Siyasal Kitapevi*, Ankara.

- Gürbüz, G., 2014, Sosyal medya ve demokrasi ilişkisi: Türkiye’de sosyal medyanın katılımcı demokrasiye etkisi üzerine bir alan araştırması, Yüksek Lisans Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.
- Gürcan, H., İ., 1998, İnternet, küreselleşme ve sanal toplum, *Yeni Türkiye Dergisi*, (20).
- Güz, N., 2005, Haberde yönlendirme ve kamuoyu araştırmaları, *Nobel Yayınları*, Ankara.
- Hançerlioğlu, O., 1994, Felsefe Sözlüğü, *Remzi Kitabevi*, İstanbul.
- Hanioglu, M., Ş., 2017, *Gerçekli sonrası siyaseti* [çevrimiçi], <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/hanioglu/2017/02/26/gerceklilik-sonrasi-siyaseti>, [Ziyaret Tarihi: 2 Ekim 2018].
- Horoz, T., 2013, Türkiye’de televizyon haberleri, Doktora Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Hunt, E., 2017, Disputed by multiple fact-checkers': Facebook rolls out new alert to combat fake news, *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/technology/2017/mar/22/facebook-fact-checking-tool-fake-news>, [Ziyaret Tarihi: 4 Mart 2018].
- Işık, M., 2012, Kitle İletişim Teorilerine Giriş, *Eğitim Kitabevi*, Konya.
- İnceoğlu, M., 2000, Tutum-Algı İletişim, *İmaj Yayınevi*, Ankara.
- İrvan, S., 1997 Medya, kültür siyaset, *Ark Yayınları*, Ankara.
- İrvan, S., 2002, Medya, kültür, siyaset, *Alp Yayınevi*, Ankara.
- İşlek, S., T., Çavuş, G., vd., 2018, Medya ve Yalanlar, Der: Savaş Çoban, *Siyah Beyaz Yayıncılık*, İstanbul.
- Kalkan, M. ve Kaygusuz, C., 2013, İnternet bağımlılığı sorunlar ve çözümler, *Anı Yayıncılık*, Ankara.
- Kapani, M., 2004, Politika Bilimine Giriş, *Bilgi Yayınevi*, Ankara.
- Kaplan, K. ve Ertürk, E., 2012, Dijital Çağ ve Bireyin İdeolojik Aygıtları, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC*, 2 (4).
- Karagöz, K., 2018, Post-Truth Çağında Yayıncılığın Geleceği, *TRT Akademi*, 3(6).
- Kaya, R., 1985, Kitle İletişim Sistemleri, *Teori Yayınları*, Ankara.
- Keane, J., 1993, Medya ve Demokrasi, Çev: Haluk Şahin, *Ayrıntı Yayınları*, İstanbul.
- Kenan, A. ve Shiri, A., 2009, Sociability and Social Interaction on Social Networking Websites, *Library Review*, 58 (6).

- Keyes, R., 2017, Hakikat Sonrası Çağ, Çev: Deniz Özçetin, *Tudem Yayın Grubu*, İzmir.
- Kılıç, S., 2014, Kitle iletişim araçlarının gelişimim ve sosyal medyanın siyasal iletişimi etkileme rolü, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Kocabay Şener, N., 2018, Hakikat Sonrası Çağda Haber Organizasyonlarının İtibarını “Haber”Le Korumak, *Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları E-Dergisi*, 1(1).
- Kocadaş, B., 2004, Kültür ve Medya, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1 (1).
- Koç, B., 2007, Çatışma Bağlamında Yalan ve Din İlişkisi, *Dini Araştırmalar*, 10 (30).
- Koçak, A., 2001, Televizyon izleyici davranışları televizyon izleyicilerinin tercihleri ve doyumları üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma, Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Koçak, G., N., 2012, Bireylerin sosyal medya kullanım davranışlarının ve motivasyonlarının kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında incelenmesi: eskişehir’de bir uygulama, Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Eskişehir.
- Korkmaz, M., 2014, Sosyal medya-kamu politikaları etkileşimi: Gezi Parkı olayları üzerine bir değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Korkmaz, M., 2014, Sosyal medya-kamu politikaları etkileşimi: Gezi Parkı olayları üzerine bir değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Kök, S. ve Tekerek, M., 2012, Sokak Siyasetinden Sosyal Ağlara Yeni Aktivizm: Arap Baharı Deneyimi, *II. Bölgesel Sorunlar Ve Türkiye Sempozyumu*, Kahramanmaraş, 59-65.
- Kreitner, R., 2016, *Post-truth and its consequences: what a 25-year-old essay tells us about the current moment* [çevrimiçi], The Nation, www.thenation.com/article/post-truth-and-its-consequences-what-a-25-year-old-essay-tells-us-about-the-current-moment/ [Ziyaret Tarihi: 1 Mart 2018].
- Langin, K., 2018, *Fake news spreads faster than true news on Twitter—thanks to people, not bots* [çevrimiçi], <https://www.sciencemag.org/news/2018/03/fake-news-spreads-faster-true-news-twitter-thanks-people-not-bots>, [Ziyaret Tarihi: 29 Ekim 2018].
- Lerner, H., 1997, Kandırma Dansı, Çev: Ezgi Deniz, *Varlık Yayınları*, İstanbul.
- Lietsala, K., ve Sirkkunen, E., 2008, Social Media: Introduction to The Tools and Processes of Participatory Economy, *Finlandiya: Tampere University Press*, Tampere.

- MacBride, S., 1993, Bir Çok Ses Tek Bir Dünya: UNESCO Raporu, *Unesco Türkiye Milli Komisyonu Yayınları*, Ankara.
- Mearsheimer, J., J., 2011, Liderler Neden Yalan Söyler, Çev: Nejdet Özberk, *Küre Yayınları*, İstanbul.
- MEGEP, 2011, Kitle İletişimi, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mercimek, A., Dulkadir Yaman, N., vd., 2016, Dijital Dünyanın Yeni Gerçeği: Troller, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1).
- Meyer, T. ve Hincman, L., 2002, Medya Demokrasisi [Medya Siyaseti Nasıl Sömürgeleştirir], Çev: Ahmet Fethi, *Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, İstanbul.
- Mora, N., 2008, Medya ve kültürel kimlik, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1).
- Mora. N., 2011, Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim, *Nobel Yayıncılık*, Ankara.
- Mutlu, E., 2012, İletişim sözlüğü, *Sofos Yayıncılık*, Ankara.
- Muzbeg, E., 2003, Televizyon haberlerinde yönlendirme Yugoslav cumhurbaşkanlığı seçimleri, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Nalçaoğlu, H., 2003, Medya ve Toplum, *IPS İletişim Vakfı Yayınları*, İstanbul.
- Nuran, M. B., 2015, Geleneksel medya ve yeni medya etkileşiminin gezi parkı gösterileri bağlamında incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Oflaz, T., 2016, Medya okuryazarlığı dersi kapsamında öğrencilerin, medyaya bakış açılarının değerlendirilmesi: Denizli il örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.
- Onursoy, S., vd., 2009, Genel İletişim, Ed. Uğur Demiray, *Pegem Akademi*, Ankara.
- Ozankaya, Ö., 1999, Toplumbilim, *Cem Yayınevi*, İstanbul.
- Oxford Dictionaries [çevrimiçi], <https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth>, [Ziyaret Tarihi: 1 Şubat 2018].
- Özarıslan, M. Z., 2014, Kitleleri harekete geçirme aracı olarak sosyal algı yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Özcan, F. F., 2012, Yeni medya ve dijital aktivizm, Yüksek Lisans Tezi, *Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

- Özcan, M., 2018, *Öznenin ölümü: post-truth çağında güvenlik ve Türkiye* [çevrimiçi], http://insamer.com/tr/oznenin-olumu-post-truth-caginda-guvenlik-ve-turkiye_1191.html, [Ziyaret Tarihi: 2 Ekim 2018].
- Özpinar, B., 2016, Geleneksel medyanın gündem belirlemede sosyal medyanın etkisi: Soma örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Paktin, S., 2014, Katılımcı Demokrasi Çağı: Katılımcılık Bilinci, İnternet Sansürü ve Ulus Devletler.
- Philips, S., 2007, A brief history of Facebook. The Guardian, <https://www.theguardian.com/technology/2007/jul/25/media.newmedia>, [Ziyaret Tarihi: 14 Nisan 2018].
- Qualter, H., T., 1980, Propaganda Teorisi ve Propagandanın Gelişimi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 35 (1).
- RTÜK, 2007, Medya okuryazarlığı dersi öğretmen el kitabı, Ankara.
- Sarı, M., 2014, Sosyal medyanın sosyal hareketler üzerindeki etkisi: Gezi Parkı platformu örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Elazığ.
- Sarı, O., 2018, Geleneksel medya ve yeni medyanın reklam politikaları açısından karşılaştırmalı analizi, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Seager, P. ve Mann, S., 2010, Yalan, Çev: M. Onur Doğan, *Sel Yayıncılık*, İstanbul.
- Silverman, C., 2015, Doğrulama El Kitabı (Verification Handbook) , *European Journalism Centre*.
- Stencel, M., 2017, International Fact-Checking Gains Ground, Duke Census Finds, <https://reporterslab.org/international-fact-checking-gains-ground/>, [Ziyaret Tarihi: 14 Kasım 2018].
- Sürücüoğlu, İ., 2017, *Hakikatin tahkikatı – post truth toplum üzerine* [çevrimiçi], Ek Dergi, <http://www.ekdergi.com/573-2/>, [Ziyaret Tarihi: 15 Eylül 2018].
- Sustain, C., 2004, Democracy and Filtering, *Communications of the ACM*, December 2014, 47 (12).
- Şahin, M., 2012, Medya okuryazarlığı dersi alan ve almayan ilköğretim okulu öğrencilerinin medya tüketim alışkanlıkları farklılaşması, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Şaylan, G., 2009, Postmodernizm, *İmge Kitabevi*, Ankara.

- Şener, O., 2016, *Post-truth neden bu kadar gündemde?*[çevrimiçi], <https://teyit.org/post-truth-neden-bu-kadar-gundemde/> [Ziyaret Tarihi: 2 Ekim 2018].
- Şener, O., 2017, *Filtre balonu patlıyor mu?: Guardian'dan sağcı yazar açılımı* [çevrimiçi], *Journo Dergisi*, <https://journo.com.tr/filtre-balonu-patliyor-mu> [Ziyaret Tarihi: 5 Mart 2018].
- Şener, O., 2017, Post-Gerçek Dönem: Sebepler ve Sonuçlar, *Varlık Dergisi*, (1316).
- Şimşek Cinman, M., 2000, Yanıltıcı İletişim (Yalan) ve Medya Etiği, TRT İstanbul Radyosu'nda Yapılan Program Metni, 22 Eylül 2000.
- Tepe, H., 2003, Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk ya da Hakikat, *İmge Kitabevi Yayınları*, Ankara.
- Teyit.org [çevrimiçi], <https://teyit.org/konu/analiz/> [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- Teyit.org [çevrimiçi], <https://teyit.org/konu/icgoru/> [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- Teyit.org [çevrimiçi], <https://teyit.org/konu/teyitpedia/> [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- Teyit.org [çevrimiçi], <https://teyit.org/konu/dosya/> [Ziyaret Tarihi: 2 Aralık 2018].
- Timuçin, A., 2004, Felsefe Sözlüğü, *Bulut Yayınları*, İstanbul.
- Tuncer, S., Özata, F., Z., Akar, E., Öztürk, M., C., 2013, Sosyal medya, Ed. F. Zeynep Özata, *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2877, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1834*, Eskişehir.
- Tural, N., 2017, Politik ve Medyatik Post-Gerçek: Yeni Bir Kavram, Yeni Bir Dünya, *Varlık Dergisi*, (1316).
- Tural, N., 2017, Post-Gerçek: Şeytanla İmzalanan Yeni Sözleşme, *Varlık Dergisi*, (1316).
- Tutar, H. Ve Yılmaz, M. K., 2002, Genel iletişim kavramlar ve modeller, *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara.
- Türk Dil Kurumu, [çevrimiçi], http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a9e91f8ab71d6.44980160, [Ziyaret Tarihi: 6 Mart 2018].
- Türkoğlu, N., 2010, İletişim bilimlerinden kültürel çalışmalara toplumsal iletişim tanımlar, kavramlar, tartışmalar, *Urban Kitap*, İstanbul.
- Utma, A. M., 2010, 1980 sonrası Türkiye'sinde medya-siyasi iktidar ilişkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.

- Uzunoglu, S., 2016, *Post-truth nedir? Bu sirkte yasamaya mecbur muyuz?* [çevrimiçi], <https://journno.com.tr/post-truth-nedir>, [Ziyaret Tarihi 13 Eylül 2018].
- Uzunoglu, S., 2017, *Keyes'in Gözünden Post-Gerçek: Görmezden Geline Yalanlar Çağı*, *Varlık Dergisi*, (1316).
- Uzunoglu, S., 2017, *Yalan haber nedir? Ona karşı neden savunmasız?*[çevrimiçi], <https://journno.com.tr/yalan-haber-nedir> [Ziyaret Tarihi: 21 Ekim 2018].
- Ünal, R., ve Taylan, A., 2017, *Sağlık İletişiminde Yalan Haber-Yanlış Enformasyon Sorunu Ve Doğrulama Platformları*, *Atatürk İletişim Dergisi*, (14).
- Van Dijk, J., 2016, *Ağ Toplumu, Çev: Özlem Sakin, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.*
- Vanlıoğlu, M., 2018, *Siber Propaganda ve Dezenformasyon: Kitle Kaynaklı Troll Birimleri*, *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 2 (1).
- Vural, A., M., 2000, *Basın, kamuoyu ve üniversite*, *Kurgu Dergisi*, (17).
- Wikipedia [çevrimiçi], https://en.m.wikipedia.org/wiki/Alternative_facts, [Ziyaret Tarihi: 30 Eylül 2018].
- Wikipedia, [çevrimiçi], [https://en.wikipedia.org/wiki/Echo_chamber_\(media\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Echo_chamber_(media)) [Ziyaret Tarihi: 5 Mart 2017].
- Yetim, F., 2017, *Donald Trump'ın "alternatif gerçekleri" Orwell'in 1984 romanını en çok satanlar listesine soktu* [çevrimiçi], <https://tr.euronews.com/2017/01/25/donald-trump-in-alternatif-gercekleri-orwell-in-1984-romanini-en-cok-satanlar>, [Ziyaret Tarihi: 29 Eylül 2018].
- Yetkin, B., 2016, *Popülizmin Gölgesinde Siyaseti ve Siyasal İletişimi Anlamak*, *Akademia*, 4/3, 68-82.
- Yılmaz, S. S., 2013, *Medya güvenilirliği: gençlerin medya güvenilirliği üzerine ampirik bir çalışma*, Doktora Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Yüksel, E., 2001, *Medyanın gündem belirleme gücü*, *Çizgi Kitapevi*, Konya.
- Yüksel, E., 2007, *'Kamuoyu oluşturma' ve 'gündem belirleme' kavramları nerede kesişmekte, nerede ayrılmaktadır?*, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1).
- ZAFARMAND, N., 2010, *Halkla İlişkiler Alanında Yeni Mecra ve Uygulamaların Yeri Ve Önemi: Sosyal Medya Ve Pr2.0*, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Zarrella, D., 2009, *Social Media Marketing Book*, *O'Reilly Media*, Canada.

EKLER

Çalışmanın bu kısmında, araştırma sürecinden elde edilen sonuçların detaylı biçimlerine ulaşılabilmektedir. Ek Tablo 5'e kadar olan tablolarda araştırılan haber siteleriyle ilgili bir takım bilgiler bulunmaktadır. Bundan sonraki tablolar ise incelenen haberlerle ilgili daha kapsamlı bilgiler içermektedir.

EK TABLOLAR LİSTESİ

| | |
|--|-----|
| Ek Tablo 1: : Haber bağlantılarının yer aldığı internet haber siteleri..... | 137 |
| Ek Tablo 2: Haber bağlantılarının yer aldığı ulusal basılı gazete haber siteleri | 137 |
| Ek Tablo 3: Haber bağlantılarının yer aldığı yerel basılı gazete haber siteleri . | 138 |
| Ek Tablo 4: Haber bağlantılarının yer aldığı geleneksel medya haber siteleri.. | 138 |
| Ek Tablo 5: Yalan haberleri yayından kaldıran ve/veya düzenleyen haber siteleri | 139 |
| Ek Tablo 6: Tablo 1'in detaylandırılmış hali | 139 |
| Ek Tablo 7: Tablo 2'nin detaylandırılmış hali | 141 |
| Ek Tablo 8: Tablo 3'ün detaylandırılmış hali | 142 |
| Ek Tablo 9: Tablo 4'ün detaylandırılmış hali | 142 |
| Ek Tablo 10: Tablo 5'in detaylandırılmış hali | 143 |
| Ek Tablo 11: Tablo 6'nın detaylandırılmış hali | 146 |
| Ek Tablo 12: Tablo 7'nin detaylandırılmış hali | 147 |
| Ek Tablo 13: Tablo 8'in detaylandırılmış hali | 148 |
| Ek Tablo 14: Tablo 9'un detaylandırılmış hali | 149 |
| Ek Tablo 15: Tablo 10'un detaylandırılmış hali | 151 |
| Ek Tablo 16: Tablo 11'in detaylandırılmış hali | 153 |
| Ek Tablo 17: Tablo 12'nin detaylandırılmış hali | 156 |
| Ek Tablo 18: Tablo 13'ün detaylandırılmış hali | 158 |
| Ek Tablo 19: Tablo 14'ün detaylandırılmış hali | 159 |
| Ek Tablo 20: Tablo 15'in detaylandırılmış hali | 160 |
| Ek Tablo 21: Tablo 16'nın detaylandırılmış hali | 163 |
| Ek Tablo 22: Tablo 17'nin detaylandırılmış hali | 163 |
| Ek Tablo 23: Tablo 18'in detaylandırılmış hali | 164 |

| | |
|---|-----|
| Ek Tablo 24: Tablo 19'un detaylandırılmış hali | 167 |
| Ek Tablo 25: Tablo 20'nin detaylandırılmış hali | 169 |
| Ek Tablo 26: Tablo 21'in detaylandırılmış hali | 172 |
| Ek Tablo 27: Tablo 22'nin detaylandırılmış hali | 173 |
| Ek Tablo 28: Tablo 23'ün detaylandırılmış hali | 174 |
| Ek Tablo 29: Tablo 24'ün detaylandırılmış hali | 174 |
| Ek Tablo 30: Tablo 25'in detaylandırılmış hali | 175 |
| Ek Tablo 31: Tablo 26'nın detaylandırılmış hali | 177 |
| Ek Tablo 32: Tablo 27'nin detaylandırılmış hali | 178 |
| Ek Tablo 33: Tablo 28'in detaylandırılmış hali | 181 |
| Ek Tablo 34: Tablo 29'un detaylandırılmış hali | 182 |
| Ek Tablo 35: Tablo 30'un detaylandırılmış hali | 184 |
| Ek Tablo 36: Tablo 31'in detaylandırılmış hali | 185 |
| Ek Tablo 37: Tablo 32'nin detaylandırılmış hali | 189 |
| Ek Tablo 38: Tablo 33'ün detaylandırılmış hali | 189 |
| Ek Tablo 39: Tablo 34'ün detaylandırılmış hali | 190 |
| Ek Tablo 40: Tablo 35'in detaylandırılmış hali | 194 |
| Ek Tablo 41: Tablo 36'nın detaylandırılmış hali | 195 |
| Ek Tablo 42: Tablo 37'nin detaylandırılmış hali | 197 |
| Ek Tablo 43: Tablo 38'in detaylandırılmış hali | 197 |
| Ek Tablo 44: Tablo 39'un detaylandırılmış hali | 198 |
| Ek Tablo 45: Tablo 40'ın detaylandırılmış hali | 199 |
| Ek Tablo 46: Tablo 41'in detaylandırılmış hali | 201 |
| Ek Tablo 47: Tablo 42'nin detaylandırılmış hali | 203 |
| Ek Tablo 48: Tablo 43'ün detaylandırılmış hali | 204 |
| Ek Tablo 49: Tablo 44'ün detaylandırılmış hali | 205 |
| Ek Tablo 50: Tablo 45'in detaylandırılmış hali | 206 |
| Ek Tablo 51: Tablo 46'nın detaylandırılmış hali | 207 |
| Ek Tablo 52: Tablo 47'nin detaylandırılmış hali | 207 |
| Ek Tablo 53: Tablo 48'in detaylandırılmış hali | 208 |
| Ek Tablo 54: Tablo 49'un detaylandırılmış hali | 209 |
| Ek Tablo 55: Tablo 50'nin detaylandırılmış hali | 211 |
| Ek Tablo 56: Tablo 51'in detaylandırılmış hali | 215 |
| Ek Tablo 57: Tablo 52'nin detaylandırılmış hali | 215 |

| | |
|---|-----|
| Ek Tablo 58: Tablo 53'ün detaylandırılmış hali | 216 |
| Ek Tablo 59: Tablo 54'ün detaylandırılmış hali | 217 |
| Ek Tablo 60: Tablo 55'in detaylandırılmış hali | 217 |
| Ek Tablo 61: Tablo 56'nın detaylandırılmış hali | 218 |
| Ek Tablo 62: Tablo 57'nin detaylandırılmış hali | 219 |
| Ek Tablo 63: Tablo 58'in detaylandırılmış hali | 221 |
| Ek Tablo 64: Tablo 59'un detaylandırılmış hali | 222 |
| Ek Tablo 65: Tablo 60'ın detaylandırılmış hali | 223 |
| Ek Tablo 66: Tablo 61'in detaylandırılmış hali | 224 |
| Ek Tablo 67: Tablo 62'nin detaylandırılmış hali | 228 |
| Ek Tablo 68: Tablo 63'ün detaylandırılmış hali | 230 |
| Ek Tablo 69: Tablo 64'ün detaylandırılmış hali | 234 |
| Ek Tablo 70: Tablo 65'in detaylandırılmış hali | 235 |
| Ek Tablo 71: Tablo 66'nın detaylandırılmış hali | 236 |
| Ek Tablo 72: Tablo 67'nin detaylandırılmış hali | 238 |

| | İnternet Haber Siteleri | Bağlantı Sayısı |
|-----|--------------------------------|------------------------|
| 1) | Ahval News | 1 |
| 2) | Mynet | 15 |
| 3) | İyi Bak Kendine | 1 |
| 4) | Time Türk | 7 |
| 5) | Sağlığa Bir Adım | 1 |
| 6) | Net Gaste | 1 |
| 7) | Beyaz Gazete | 2 |
| 8) | Az Önce Oldu | 2 |
| 9) | İnternethaber | 15 |
| 10) | Son Dakika | 5 |
| 11) | Super Haber | 9 |
| 12) | Güncel724 | 1 |
| 13) | TRHaberler | 2 |
| 14) | Komplo Haber | 1 |
| 15) | Lider Haber | 2 |
| 16) | Haberler.com | 17 |
| 17) | Gıda Gündemi | 1 |
| 18) | Son Sayfa | 1 |
| 19) | Kıbrıs Ne Haber | 1 |
| 20) | Gazete Duvar | 4 |
| 21) | En Son Haber | 13 |
| 22) | Ipa Haber | 2 |

| | | |
|-----|----------------------|---|
| 23) | Gündem Bursa | 2 |
| 24) | Oda Tv | 4 |
| 25) | Konhaber | 2 |
| 26) | Artı Gerçek | 3 |
| 27) | Vira Trabzon | 1 |
| 28) | Tribün Dergi | 1 |
| 29) | Sarıyer Posta | 1 |
| 30) | Marmara Haber | 1 |
| 31) | Bursa Haber Gazetesi | 1 |
| 32) | Memurlar.net | 5 |
| 33) | Finans Gündem | 2 |
| 34) | Bursadabugün | 3 |
| 35) | ABC Gazetesi | 2 |
| 36) | GZT Haber | 3 |
| 37) | 61saat | 2 |
| 38) | F5haber | 1 |
| 39) | Eskişehir.net | 2 |
| 40) | Korkusuz Medya | 2 |
| 41) | T24 | 6 |
| 42) | Gazete Karınca | 1 |
| 43) | Demokrat Haber | 2 |
| 44) | Gazete Sol | 1 |
| 45) | İleri Haber | 4 |
| 46) | Siyasi Haber | 1 |
| 47) | Step Haber | 1 |
| 48) | Gazete Manifesto | 4 |
| 49) | İz News | 1 |
| 50) | Şemdinli Haber | 1 |
| 51) | Haber Günce | 1 |
| 52) | Eylem Haber | 1 |
| 53) | Technopat | 1 |
| 54) | Avaztürk | 1 |
| 55) | Haberalp | 1 |
| 56) | Msn.com | 1 |
| 57) | Gazetelink Medya | 2 |
| 58) | Medya Hanesi | 1 |
| 59) | Tiken | 1 |
| 60) | Jurnalci | 1 |
| 61) | Habersev | 1 |
| 62) | Acil Haber Türkiye | 1 |
| 63) | Haber Vitrini | 1 |
| 64) | Tevhid Haber | 1 |
| 65) | Muhafif Haberler | 1 |
| 66) | Siyaset Cafe | 1 |
| 67) | Karadeniz Haber 61 | 1 |
| 68) | Habererk | 2 |
| 69) | Haber 365 | 3 |
| 70) | Yeni Haber | 2 |

| | | |
|------|---------------------|---|
| 71) | Thmhaber | 2 |
| 72) | Islah Haber | 1 |
| 73) | Gazete Yolculuk | 1 |
| 74) | Akgazete | 1 |
| 75) | Balikligol.com | 1 |
| 76) | Gazete Patika | 1 |
| 77) | Ege'de Bir Gün | 1 |
| 78) | Onedio | 3 |
| 79) | Aydın Post | 2 |
| 80) | Urfa.com | 1 |
| 81) | Haberlinki.com | 1 |
| 82) | Haber Popüler | 1 |
| 83) | Haber Sitesi | 1 |
| 84) | Ehl-i Beyt Haber | 1 |
| 85) | Basnews | 1 |
| 86) | Diken | 1 |
| 87) | Airline Haber | 2 |
| 88) | Gerçek Gündem | 4 |
| 89) | Airkule.com | 1 |
| 90) | Patronlar Dünyası | 2 |
| 91) | Kamupersoneli.net | 2 |
| 92) | Webtekno | 3 |
| 93) | Dinamik Haber | 1 |
| 94) | Bilin Ne Oldu | 1 |
| 95) | Gündem Kıbrıs | 1 |
| 96) | Haber Alfa | 1 |
| 97) | Memurlara Haber | 1 |
| 98) | Son Haberler | 1 |
| 99) | İlk Bilen Ol | 1 |
| 100) | İzmir Haber Merkezi | 1 |
| 101) | Vira Haber | 1 |
| 102) | Haber 3 | 1 |
| 103) | Haber 16 | 2 |
| 104) | Haber Planet | 1 |
| 105) | Bir Haber Oku | 1 |
| 106) | Yarın Haber | 1 |
| 107) | Haberler01 | 1 |
| 108) | Ege Haber | 1 |
| 109) | A24 | 2 |
| 110) | Medya Faresi | 1 |
| 111) | Haber Artı Türk | 1 |
| 112) | Yeni Vatan Gazetesi | 1 |
| 113) | Bölge Gündem | 1 |
| 114) | Sanal Basın | 4 |
| 115) | Mozaik Haber | 1 |
| 116) | 6N1K Haber | 1 |
| 117) | Haberin Burada | 1 |
| 118) | Haber Hattı | 1 |

| | | |
|------|---------------------|---|
| 119) | Haberlerdenevar | 1 |
| 120) | Diriliş Postası | 1 |
| 121) | Turknews.ca | 1 |
| 122) | Pharmagazin.com | 1 |
| 123) | Medya Radar | 1 |
| 124) | Görece Sol | 1 |
| 125) | Foto Spor | 1 |
| 126) | Sporhd.com | 1 |
| 127) | Beyoglu.net | 1 |
| 128) | Telgraf Türk | 1 |
| 129) | Samsun Haber Hattı | 1 |
| 130) | Gazete Damga | 1 |
| 131) | Dik Gazete | 1 |
| 132) | Kastamonu Güncel | 1 |
| 133) | Tr 1 Haber | 1 |
| 134) | Manisa Türk | 1 |
| 135) | Haber Yıldızı | 1 |
| 136) | Utkantv.com | 1 |
| 137) | İstanbul Takipte | 1 |
| 138) | Kocaeli Gazetesi | 1 |
| 139) | Son Dakika Türk | 1 |
| 140) | Güncelegitim.com | 1 |
| 141) | Flasflas.com | 1 |
| 142) | Kocaeli Fikir | 1 |
| 143) | Memur Haberleri | 1 |
| 144) | Haberzamanim.com | 1 |
| 145) | Tr-Nyheter | 1 |
| 146) | Airtürk Haber | 1 |
| 147) | Uzhaber | 1 |
| 148) | Perspektif | 1 |
| 149) | Avrupa Postası | 1 |
| 150) | Haberbayern.de | 1 |
| 151) | Kpsscafe.com | 1 |
| 152) | Merhaba Haber | 1 |
| 153) | Haber Gazetesi | 1 |
| 154) | Risale Haber | 1 |
| 155) | Kamu Bülteni | 1 |
| 156) | Bankakredileri | 1 |
| 157) | My Memur | 1 |
| 158) | Artı33 | 1 |
| 159) | Medimagazin | 1 |
| 160) | Hendek Haberler | 1 |
| 161) | Daily Sabah | 1 |
| 162) | İş İlanları Kariyer | 1 |
| 163) | Denizli Haber | 1 |
| 164) | Başakşehir Postası | 1 |
| 165) | Alemihaber | 1 |
| 166) | Haber Ne Diyor? | 1 |

| | | |
|------|---------------------|---|
| 167) | Haber Akdeniz | 1 |
| 168) | Haber Ortaköy | 1 |
| 169) | İnternethabersitesi | 1 |
| 170) | Kanal Maraş | 1 |
| 171) | Yeni Adım Gazetesi | 1 |

Ek Tablo 1: Haber bağlantılarının yer aldığı internet haber siteleri

| | Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi | Bağlantı Sayısı |
|-----|--|------------------------|
| 1) | Sözcü Gazetesi | 15 |
| 2) | Yeni Akit Gazetesi | 18 |
| 3) | Hürriyet Gazetesi | 10 |
| 4) | Karar Gazetesi | 6 |
| 5) | Milliyet Gazetesi | 10 |
| 6) | Milli Gazete | 7 |
| 7) | Sabah Gazetesi | 18 |
| 8) | Star Gazetesi | 8 |
| 9) | Akşam Gazetesi | 7 |
| 10) | Türkiye Gazetesi | 6 |
| 11) | Takvim Gazetesi | 8 |
| 12) | Gazete Vatan | 3 |
| 13) | Güneş Gazetesi | 5 |
| 14) | Yeni Şafak Gazetesi | 12 |
| 15) | Cumhuriyet Gazetesi | 9 |
| 16) | Yurt Gazetesi | 5 |
| 17) | Fanatik Gazetesi | 1 |
| 18) | Aydınlık Gazetesi | 3 |
| 19) | Posta Gazetesi | 5 |
| 20) | Birgün Gazetesi | 4 |
| 21) | Habertürk Gazetesi | 13 |
| 22) | Yeni Çağ Gazetesi | 4 |
| 23) | Milat Gazetesi | 1 |
| 24) | Doğru Haber Gazetesi | 1 |
| 25) | Fotomaç Gazetesi | 1 |
| 26) | Yeni Asya Gazetesi | 1 |
| 27) | İstiklal Gazetesi | 1 |

Ek Tablo 2: Haber bağlantılarının yer aldığı ulusal basılı gazete haber siteleri

| | Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi | Bağlantı Sayısı |
|----|---|------------------------|
| 1) | Olay Gazetesi | 2 |
| 2) | Bursa Hakimiyet Gazetesi | 2 |
| 3) | Memleket Gazetesi | 1 |
| 4) | Mavi Kocaeli | 1 |
| 5) | Haber Ekspres | 1 |
| 6) | Haber Vaktim | 1 |
| 7) | Çorum Haber Gazetesi | 1 |
| 8) | Bursa Hayat Gazetesi | 1 |
| 9) | Pusula Gazetesi | 2 |

| | | |
|-----|--------------------|---|
| 10) | Karadeniz Gazetesi | 1 |
| 11) | Samsun Gazetesi | 2 |
| 12) | İlkses Gazetesi | 1 |

Ek Tablo 3: Haber bağlantılarının yer aldığı yerel basılı gazete haber siteleri

| | Geleneksel Medya Haber Sitesi | Bağlantı Sayısı |
|-----|--------------------------------------|------------------------|
| 1) | CNN Türk | 9 |
| 2) | Haber 7 | 17 |
| 3) | İhlas Haber Ajansı | 4 |
| 4) | TGRT Haber | 4 |
| 5) | A haber | 8 |
| 6) | TRT Haber | 3 |
| 7) | Sputnik | 5 |
| 8) | DHA | 1 |
| 9) | TRT Spor | 1 |
| 10) | NTV Spor | 1 |
| 11) | Hitit Tv | 1 |
| 12) | Anadolu Ajansı | 1 |
| 13) | NTV Haber | 1 |
| 14) | Kanal B | 1 |
| 15) | Akit Tv | 1 |

Ek Tablo 4: Haber bağlantılarının yer aldığı geleneksel medya haber siteleri

| Haber Metnini Düzelten Siteler | Haberi Kaldıran Siteler | Web Sitesi Kapanmış Siteler |
|---------------------------------------|--------------------------------|------------------------------------|
| Gazete Duvar | Milliyet Gazetesi | Ahval News |
| ABC Gazetesi | Yeni Şafak Gazetesi (3) | |
| Oda Tv | Haber 7 | |
| Milliyet Gazetesi (2) | Gazete Duvar (2) | |
| CNN Türk (3) | ABC Gazetesi | |
| Hürriyet Gazetesi (2) | Cumhuriyet Gazetesi | |
| Cumhuriyet Gazetesi | T24 (2) | |
| Onedio | İleri Haber | |
| Posta Gazetesi | Mynet (2) | |
| Mynet (2) | Sputnik | |
| Milli Gazete | Birgün Gazetesi (2) | |
| | Hürriyet Gazetesi (3) | |
| | TGRT Haber | |
| | Sabah Gazetesi | |
| | Yeni Akit Gazetesi | |
| | GZT Haber | |
| | En Son Haber | |
| | Habertürk Gazetesi | |
| | Anadolu Ajansı | |
| | NTV Haber | |

Ek Tablo 5: Yalan haberleri yayından kaldıran ve/veya düzenleyen haber siteleri

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 15 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Trump hakkındaki kitapta ABD Başkanı'nın gorillerle konuştuğunun belirtildiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Ahval News (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternette Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sözcü: https://www.sozcu.com.tr/2018/dunya/trump-hakkinda-soke-eden-iddia-gorillerle-konusuyordu-2160847 Ahval News: https://ahvalnews.com/tr/sansur/trump-goril-belgeseli-izleyip-gorillerle-konusuyor |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sözcü: 5 Ocak 2018 Ahval News: 5 Ocak 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Sözcü: Evet Ahval News: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sözcü: Google AdSense Ahval News: Siteye erişim engeli olduğu için belirsiz |
| Facebook Etkileşimi | Sözcü: 0 Etkileşim Ahval News: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 8 Ocak 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/trump-hakkındaki-kitapta-abd-baskaninin-gorillerle-konustugunun-belirtildiği-iddiasi/ |

Ek Tablo 6: Tablo 1'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 16 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Çorabın içine bir dilim soğan koymanın bazı hastalıklara iyi geldiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternette Var Olan Haber Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | CNN Türk: https://www.cnnturk.com/saglik/soganin-bu-faydasina-sasiracaksiniz Mynet: https://www.mynet.com/uyumadan-once-corabinizin-icine- |

| | | |
|--|------------|---|
| | | sogan-dilimi-koymanin-yararlari-1200376-mykadin Haber 7: http://www.haber7.com/foto-galeri/41180-corabin-icine-bir-dilim-sogan-koyun/p22 Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/corabinizin-icine-bir-dilim-sogan-koyun-63287.html |
| Haberin Tarihi | Yayınlanma | CNN Türk: 28 Nisan 2015 Mynet: 22 Şubat 2017 Haber 7: 8 Aralık 2016 Yeni Akit Gazetesi: 19 Nisan 2015 |
| Haber Yayında Mı? | | CNN Türk: Evet Mynet: Evet Haber 7: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Durumu | Reklam | CNN Türk: Var (Google Adsense) Mynet: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | | CNN Türk: 0 Etkileşim Mynet: 355 Etkileşim Haber 7: 246 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | | 1) İyi Bak Kendine (İnternet Haber Sitesi) https://www.iyibakkendine.com/corabin-icine-sogan-koymak-neden-neye-iyi-gelir/ Yayınlanma Tarihi: 25 Şubat 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.timeturk.com/corabin-icine-bir-dilim-sogan-koymak-bakin-ne-ise-yariyor/haber-804074 Yayınlanma Tarihi: 14 Aralık 2017 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 19 Etkileşim 3) Sağlığa Bir Adım (İnternet Haber Sitesi) https://sagligabiradim.com/ayaklara-sogan-koyarak-uyumanin-4-faydasi/ Yayınlanma Tarihi: 24 Şubat 2017 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 785 Etkileşim 4) Net Gaste (İnternet Haber Sitesi) https://www.netgaste.com/sogan-deyip-gecmeyin-grip-ve-nezleye-birebir-21929h.htm Yayınlanma Tarihi: 8 Aralık 2016 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |

| | |
|-----------------------|---|
| Doğrulanma Tarihi | 16 Ocak 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/corabin-icine-bir-dilim-sogan-koymanin-bazi-hastaliklara-iyi-geldigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 7: Tablo 2'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 17 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Afrin'deki sıcak çatışmaları gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | İhlas Haber Ajansı (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | İhlas Haber Ajansı: https://www.ihha.com.tr/haber-afrinde-sicak-catisma-anlari-boyle-goruntulendi-705144/ Sözcü: https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/afrin-harekatinda-son-durum-son-dakika-haberleri-2183280/ Haber 7: http://video.haber7.com/video-galeri/111881-afrinde-sicak-catisma-anlari-boyle-goruntulendi Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/gundem/afrinde-bombalama-anlari-boyle-goruntulendi-40716801 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | İhlas Haber Ajansı: 20 Ocak 2018 Sözcü Gazetesi: 21 Ocak 2018 Haber 7: 21 Ocak 2018 Hürriyet Gazetesi: 21 Ocak 2018 |
| Haber Yayında Mı? | İhlas Haber Ajansı: Evet Sözcü Gazetesi: Evet Haber 7: Evet Hürriyet Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | İhlas Haber Ajansı: Var (Google Adsense) Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | İhlas Haber Ajansı: : 0 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 1 Etkileşim Haber 7: 195 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) TGRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.tgrthaber.com.tr/gundem/afrinde-sicak-catisma-anlari-boyle-goruntulendi-222037 Yayınlanma Tarihi: 20 Ocak 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yeniakit.com.tr/haber/afrinde-sicak-catisma-anlari-video-415757.html Yayınlanma Tarihi: 21 Ocak 2018 |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>3) Beyaz Gazete (İnternet Haber Sitesi) http://beyazgazete.com/haber/2018/1/20/afrin-den-catisma-anlari-4290211.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ocak 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.karar.com/gundem-videolari/zeytin-dali-harekatinda-sicak-catisma-anlari# Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.milliyet.com.tr/Milliyet-Tv/video-izle/afrin-de-sicak-catisma-anlari-boyle-goruntulendi-70L1Xmj3KQq6.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ocak 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 21 Ocak 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-afrindeki-sicak-catismalarini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 8: Tablo 3'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 18 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Afrin'deki operasyondan sıcak görüntüleri gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.milliyet.com.tr/Milliyet-Tv/video-izle/afrin-de-sicak-catisma-anlari-boyle-goruntulendi-R7pPcy9F0eZ9.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 23 Ocak 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Hayır |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 9 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 24 Ocak 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-afrindeki-operasyondan-sicak-goruntuleri-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 9: Tablo 4'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 19 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Uzun dönem askerlik süresinin 18 aya çıkartıldığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.milligazete.com.tr/haber/1496659/genelkurmay-baskanligindan-flas-aciklama-askerlik-sureleri-uzatildi |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 2 Şubat 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet (Haber Düzeltilmiş) |
| Sayfanın Reklam Durumu | Statik Banner Reklamları |
| Facebook Etkileşimi | 17 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 2 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/uzun-donem-askerlik-suresinin-18-aya-cikartildigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 10: Tablo 5'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 19 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Robert Pattinson'un NY Times'a verdiği röportajda Müslüman olduğunu açıkladığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) A Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternette Var Olan Haber Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sözcü Gazetesi: http://www.sozcu.com.tr/hayatim/magazin-haberleri/hollywoodun-unlu-oyuncusu-robert-pattinson-musliman-oldu-iddiasi/ Milli Gazete: http://www.milligazete.com.tr/haber/1497606/unlu-aktor-musliman-oldu Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/dunya/2018/02/05/robert-pattinson-musliman-mi-oldu-iste-alacakaranlik-filminin-basrolu-robert-pattinsoun-aciklamasi Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/magazin/robert- |

| | |
|---------------------------|---|
| | <p>pattinson-musulman-mi-oldu-son-dakika-robert-pattinson-kimdir-kac-yasindadir-haber-1305541/ A Haber: https://www.ahaber.com.tr/galeri/yasam/robert-pattinson-musulman-oldu Akşam Gazetesi: http://www.aksam.com.tr/magazin/robert-pattinson-musulman-oldu-mu-alacakaranlik-edward-robert-pattinson-kimdir-kac-yasinda/haber-704784 Haber 7: http://www.haber7.com/yasam/haber/2542502-unlu-oyuncu-robert-pattinson-musulman-mi-oldu-robert-pattinson-kimdir Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/hollywood-yildizi-musulman-mi-oldu-40731491 Yeni Akit Gazetesi: http://www.yeniakit.com.tr/haber/robert-pattinson-musulman-oldu-iddiasi-420289.html Haberler.com: https://www.haberler.com/oyuncu-robert-pattinson-bir-camiye-girince-10529855-haberi/</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Sözcü Gazetesi : 5 Şubat 2018 Milli Gazete: 5 Şubat 2018 Sabah Gazetesi : 5 Şubat 2018 Star Gazetesi : 5 Şubat 2018 A Haber: 4 Şubat 2018 Akşam Gazetesi: 5 Şubat 2018 Haber 7: 5 Şubat 2018 Hürriyet Gazetesi: 5 Şubat 2018 Yeni Akit Gazetesi: 3 Şubat 2018 Haberler.com: 5 Şubat 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Sözcü Gazetesi : Evet Milli Gazete: Hayır Sabah Gazetesi: Evet Star Gazetesi: Evet A Haber: Evet Akşam Gazetesi: Evet Haber 7: Evet Hürriyet Gazetesi: Evet Yeni Akit Gazetesi : Evet Haberler.com: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Sözcü: Var (Google Adsense) Milli Gazete: Var (Statik Banner Reklamlar) Sabah: Var (Google Adsense) Star: Var (Google Adsense) A Haber: Var (Google Adsense) Akşam Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Akit: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Sözcü Gazetesi: 1 Etkileşim Milli Gazete: 979 Etkileşim</p> |

| | |
|---|--|
| | <p>Sabah Gazetesi: 15 Etkileşim Star Gazetesi: 17 Etkileşim A Haber: 78 Etkileşim Akşam Gazetesi: 51 Etkileşim Haber 7: 62 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 369 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 486 Etkileşim Haberler.com: 1380 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1)Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.turkiyegazetesi.com.tr/magazin/541339.aspx Yayınlanma Tarihi: 5 Şubat 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.takvim.com.tr/saklambac/2018/01/12/karanliktan-aydinliga Yayınlanma Tarihi: 12 Ocak 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 25 Etkileşim</p> <p>3)Az Önce Oldu (İnternet Haber Sitesi) https://www.azonceoldu.com/trend-haberler/robert-pattinson-musulman-mi-oldu-robert-pattinson-kimdir-27840 Yayınlanma Tarihi: 7 Şubat 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4)Vatan Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.gazetevatan.com/unlu-oyuncu-robert-pattinson-musulman-oldugunu-acikladi--1140686-magazin/ Yayınlanma Tarihi: 5 Şubat 2018 Reklam Durumu: Var (Google Adsense) Facebook Etkileşimi: 20 Etkileşim</p> <p>5) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) http://www.internethaber.com/robert-pattinson-kimdir-musulman-oldum-dedi-ortalik-karisti-1844698h.htm Yayınlanma Tarihi: 6 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>6) Son Dakika (İnternet Haber Sitesi) https://www.sondakika.com/haber/haber-oyuncu-robert-pattinson-bir-camiye-girince-10529855/ Yayınlanma Tarihi: 5 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 13 Etkileşim</p> <p>7) Super Haber (İnternet Haber Sitesi)</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>https://www.superhaber.tv/robert-pattinson-boyle-goruntulendi-haber-93008 Yayınlanma Tarihi: 6 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Güncel724 (İnternet Haber Sitesi) http://www.guncel724.com/medya-haberleri/alacakaranlik-filminin-yildizi-robert-pattinson-musulman-oldu-10062.html Yayınlanma Tarihi: 5 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>9) TRHaberler (İnternet Haber Sitesi) https://www.trhaberler.com/magazin/genc-aktorun-islam-i-sectigi-iddia-edildi-robert-pantinson-musulman-mi-oldu-h312179.html Yayınlanma Tarihi: 4 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>10) Komplo Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.komplohaber.com/dunya/unlu-hollywood-yildizi-musulman-oldugunu-acikladi-h34854.html Yayınlanma Tarihi: 4 Şubat 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 3427 Etkileşim</p> <p>11) Lider Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.liderhaber.org/unlu-hollywood-oyuncusu-musulman-mi-oldu-robert-pattinson-kimdir-289633h.htm Yayınlanma Tarihi: 5 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 5 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/robert-pattinson-un-ny-timesa-verdigi-roportajda-musulman-oldugunu-acikladigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 11: Tablo 6'nın detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 20 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | “Alo” sözcüğünün Graham Bell’in sevgilisi Allessandra Lolita Oswaldo’nun isminden geldiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi Sadece İnternet’te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Haber 7: http://www.haber7.com/yasam/haber/221426- |

| | |
|---|---|
| | telefonda-neden-alo-deriz-efsanesi Takvim Gazetesi: https://www.takvim.com.tr/mizah/2014/09/02/allessandra-lolita-oswaldo-alo İnternethaber: http://www.internethaber.com/alonun-hikayesini-biliyor-muydunuz-503941h.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Haber 7: 15 Şubat 2007 Takvim Gazetesi: 2 Eylül 2014 İnternethaber: 14 Şubat 2013 |
| Haber Yayında Mı? | Haber 7: Evet Takvim Gazetesi: Evet İnternethaber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Haber 7: Var (Google AdSense) Takvim Gazetesi: Var (Google AdSense) İnternethaber: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | Haber 7: 3 Etkileşim Takvim Gazetesi: 0 Etkileşim İnternethaber: 4 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 7 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/alo-sozcugunun-graham-bellin-sevgilisi-allessandra-lolita-oswaldonun-isminden-geldigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 12: Tablo 7'nin detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 20 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun sarımsaktan kaçan canlı kanser hücrelerini gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Güneş Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi Sadece İnternette Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Milliyet Gazetesi: http://www.milliyet.com.tr/Milliyet-Tv/nevidyo/video-izle/canli-kanser-hucresinin-sarimsaga-verdigi-tepki-soke-ediyor--rWawztdilsyH.html Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/video/canli-kanser-hucresinin-sarimsaga-ve-yuzuge-verdigi-inanilmaz-tepki--video-736627/ Haber 7: http://video.haber7.com/video-galeri/110974-canli-kanser-hucresinin-sarimsaga-ve-yuzuge-verdigi-tepki-inanilmaz |

| | | |
|---|--|---|
| | | Yeni Akit Gazetesi: http://www.yeniakit.com.tr/video/kanser-hucresinin-sarimsaga-ve-yuzuge-verdigi-tepkiye-cok-sasiracaksiniz-24489.html Güneş Gazetesi: http://www.gunes.com/Video/canli-kanser-hucresinin-sarimsaga-ve-yuzuge-verdigi-inanilmaz-tepki-844517 İnternethaber: http://www.internethaber.com/canli-kanser-hucresinin-sarimsaga-ve-yuzuge-verdigi-tepki-inanilmaz-video-galerisi-1837850.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | | Milliyet Gazetesi: 11 Ocak 2018 Star Gazetesi: 14 Ocak 2018 Haber 7: 10 Ocak 2018 Yeni Akit Gazetesi: 14 Ocak 2018 Güneş Gazetesi: 14 Ocak 2018 İnternethaber: 10 Ocak 2018 |
| Haber Yayında Mı? | | Milliyet Gazetesi: Evet Star Gazetesi: Evet Haber 7: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Güneş Gazetesi: Evet İnternethaber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | | Milliyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Star Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Güneş Gazetesi: Var (Google Adsense) İnternethaber: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | | Milliyet Gazetesi: 848 Etkileşim Star Gazetesi: 4 Etkileşim Haber 7: 264 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 545 Etkileşim Güneş Gazetesi: 0 Etkileşim İnternethaber: 280 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | | 1) İstiklal Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.istiklal.com.tr/haber/gozlerinize-inanamayacaksınız-canli-kanser-hucresi-sarimsaktan-kaciyo/342912 Yayınlanma Tarihi: 6 Kasım 2017 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 314 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | | 13 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | | https://teyit.org/videonun-sarimsaktan-kacan-canli-kanser-hucresini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 13: Tablo 8'in detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 21 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Starbucks'ın kahvelerinde fil dışkısı kullandığını kabul ettiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Güneş Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.gunes.com/ekonomi/starbuckstan-diski-itirafi-145316 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 18 Mayıs 2015 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 209 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Gıda Gündemi (İnternet Haber Sitesi) http://www.gidagundemi.com/gida-gundemi/dunya/starbucks-fil-diskisi-mi-kullaniyor-h5534.html Yayınlanma Tarihi: 16 Eylül 2015 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 272 Etkileşim</p> <p>2) Son Sayfa (İnternet Haber Sitesi) http://www.sonsayfa.com/Haberler/Medya/Starbuckstan-skandal-itiraf-271848.html Yayınlanma Tarihi: 19 Mayıs 2015 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 37 Etkileşim</p> <p>3) Kıbrıs Ne Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.kibrisnehaber.com/starbuckstan-diski-itirafi/ Yayınlanma Tarihi: 11 Şubat 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 15 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/starbucksin-kahvelerinde-fil-diskisi-kullandigini-kabul-ettigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 14: Tablo 9'un detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------|--|
| İnceleme Tarihi | 22 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | ABD'li sanatçının 46 milyon dolara satılan tablosunun ketçapla yapıldığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Gazete Duvar (İnternet Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Olay Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) |

| | |
|---------------------------|---|
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/ketcapla-yapti-50-milyon-dolara-satti-40751726 Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/kultur-sanat/2018/02/22/ketcapli-tabloya-50-milyon-dolar Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/hayat/ketcapli-tablonun-degeri-50-milyon-dolar-3163350 Gazete Duvar: https://www.gazeteduvar.com.tr/kultur-sanat/2018/02/22/isimsiz-50-milyon-dolara-satildi/ En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/ketcap-tablosuna-50-milyon-dolar.html Olay Gazetesi: https://www.olay.com.tr/bu-tablonun-malzemesi-sasirtiyor-fiyati-dudak-ucuklatiyor-142227h.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Hürriyet Gazetesi: 23 Şubat 2018 Sabah Gazetesi: 22 Şubat 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 22 Şubat 2018 Gazete Duvar: 22 Şubat 2018 En Son Haber: 23 Şubat 2018 Olay Gazetesi: 23 Şubat 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Hürriyet Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Hayır Gazete Duvar: Evet (Haber Düzeltilmiş) En Son Haber: Evet Olay Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) Gazete Duvar: Var (Google Adsense) En Son Haber: Var (Google Adsense) Olay Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Hürriyet Gazetesi: 22 Etkileşim Sabah Gazetesi: 24 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 54 Etkileşim Gazete Duvar: 43 Etkileşim En Son Haber: 1 Etkileşim Olay Gazetesi: 0 Etkileşim |

| | |
|---|---|
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) İpa Haber (İnternet Haber Sitesi) https://ipa.news/tr/2018/02/23/ketcapla-yapilan-tabloya-464-milyon-dolar/ Yayınlanma Tarihi: 23 Şubat 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| | 2) Gündem Bursa (İnternet Haber Sitesi) http://www.gundembursa.com/haber/ketcaptan-yapilan-tablonun-fiyati-dudak-ucuklatti-207362.html Yayınlanma Tarihi: 23 Şubat 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 |
| Doğrulanma Tarihi | 23 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/abdli-sanatcinin-46-milyon-dolara-satilan-tablosunun-ketcapla-yapildigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 15: Tablo 10'un detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 23 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Ölen sahibinin fotoğrafını telefonda gören kedi videosu |
| Haberin Kaynağı | Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Yurt Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Oda Tv (İnternet Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/934016/Olen_sahibini_telefonda_goren_kedinin_tepkisi_izleyenleri_uygulandirdi.html Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-duygulandiran-tepkisi-40753768 Mynet: http://www.mynet.com/haber/ilginc-haberler/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-inanilmaz-tepkisi-3779258-1 Yurt Gazetesi: http://www.yurtgazetesi.com.tr/yasam/olen-sahibini-telefonda-goren-kedi-duygulandirdi-h78224.html CNN Türk: https://www.cnnturk.com/video/yasam/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-duygulandiran-goruntuleri Oda Tv: https://odatv.com/gorenleri-huzunlendiren-anlar-25021829.html Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/video-galeri/hayvanlaralemi/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-tepkisi-2172776 |

| | |
|---|--|
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Cumhuriyet Gazetesi: 26 Şubat 2018 Hürriyet Gazetesi: 26 Şubat 2018 Mynet: 26 Şubat 2018 Yurt Gazetesi: 26 Şubat 2018 CNN Türk: 26 Şubat 2018 Oda Tv: 25 Şubat 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 26 Şubat 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Cumhuriyet Gazetesi: Evet Hürriyet Gazetesi: Evet Mynet: Evet Yurt Gazetesi: Evet CNN Türk: Evet Oda Tv: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Mynet: Var (Google Adsense) Yurt Gazetesi: Var (Google Adsense) CNN Türk: Var (Google Adsense) Oda Tv: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Cumhuriyet Gazetesi: 1445 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 1194 Etkileşim Mynet: 28 Etkileşim Yurt Gazetesi: 64 Etkileşim CNN Türk: 133 Etkileşim Oda Tv: 36 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 2423 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Sitesi) https://www.sabah.com.tr/webtv/hayvanlar-alemi/olen-sahibini-cep-telefonunda-goren-kedi-bakin-ne-yapti Yayınlanma Tarihi: 26 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 2)Konhaber (İnternet Haber Sitesi) https://konhaber.com/haber-olen_sahibini_telefonda_goren_kedinin_tepkisi-815691.html Yayınlanma Tarihi: 26 Şubat 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 3)Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-tepkisi-10603251-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 26 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 750 Etkileşim |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>4) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.timeturk.com/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-tepkisi/video-855824 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>5) Artı Gerçek (İnternet Haber Sitesi) https://www.artigercek.com/haberler/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-tepkisi-izleyenleri-duygulandirdi Yayınlanma Tarihi: 26 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6)İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/olen-sahibini-telefonda-goren-kedinin-duygulandiran-tepkisi-video-galerisi-1850461.htm Yayınlanma Tarihi: 26 Şubat 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7)Viratrabzon (İnternet Haber Sitesi) http://www.viratrabzon.com/haber/olen-sahibini-telefonda-goren-kedi-yurekleri-parcaladi-43726.html Yayınlanma Tarihi: 27 Şubat 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 4 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 27 Şubat 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/olen-sahibinin-fotografini-telefonda-goren-kedi-videosu/ |

Ek Tablo 16: Tablo 11'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------|---|
| İnceleme Tarihi | 24 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafların Sarıyer Spor Kulübü'nün otobüsüne yapılan taşlı saldırıyı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | İhlas Haber Ajansı (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Fanatik Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Bursa Hakimiyet Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) |

| | |
|---------------------------|---|
| | Trübün Dergi (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | İhlas Haber Ajansı http://www.ihha.com.tr/istanbul-haberleri/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri-istanbul-1953309/ Mynet http://spor.mynet.com/futbol/122195-sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri.html Sözcü Gazetesi http://skor.sozcu.com.tr/2018/03/11/sariyer-takim-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri-703092/ Karar Gazetesi http://www.karar.com/istanbul/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri-781363 Sabah Gazetesi https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2018/03/11/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri Fanatik Gazetesi http://www.fanatik.com.tr/2018/03/11/sariyer-otobusune-diyarbakir-da-tasli-saldiri-1356884 Haberler.com https://www.haberler.com/sariyer-takim-otobusune-diyarbakir-da-tasli-10645915-haberi/ Milliyet Gazetesi http://www.milliyet.com.tr/sariyer-otobusune-diyarbakir-da-tasli-istanbul-yerelfotogaleri-27750324/ CNN Türk https://www.cnnturk.com/spor/futbol/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri Bursa Hakimiyet Gazatesi http://www.bursahakimiyet.com.tr/haber/sariyerli-futbolculara-diyarbakir-da-saldiri-219327.html Trübün Dergi http://www.tribundergi.com/yerlibasin/feed/2583912 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | İhlas Haber Ajansı: 11 Mart 2018 Mynet: 11 Mart 2018 Sözcü Gazetesi: 11 Mart 2018 Karar Gazatesi: 11 Mart 2018 Sabah Gazetesi: 11 Mart 2018 Fanatik Gazetesi: 11 Mart 2018 Haberler.com: 11 Mart 2018 Milliyet Gazetesi: 11 Mart 2018 CNN Türk: 11 Mart 2018 Bursa Hakimiyet Gazatesi: 11 Mart 2018 Trübün Dergi: - |
| Haber Yayında Mı? | İhlas Haber Ajansı: Evet Mynet: Evet Sözcü Gazetesi: Evet |

| | | |
|---|--------|---|
| | | Karar Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Fanatik Gazetesi: Evet Haberler.com: Evet Milliyet Gazetesi: Evet CNN Türk: Evet Bursa Hakimiyet Gazetesi: Evet Trübün Dergi: Hayır |
| Sayfanın Durumu | Reklam | İhlas Haber Ajansı: Var (Google Adsense) Mynet: Var (Google Adsense) Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense) Karar Gazetesi: Var (Google Adsense) Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Fanatik Gazetesi: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları) Milliyet Gazetesi: Var (Google Adsense) CNN Türk: Var (Google Adsense) Bursa Hakimiyet Gazetesi: Var (Statik Banner Reklamları) Trübün Dergi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | | İhlas Haber Ajansı: 0 Etkileşim Mynet: 3 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 11 Etkileşim Karar Gazetesi: 0 Etkileşim Sabah Gazetesi: 2 Etkileşim Fanatik Gazetesi: 0 Etkileşim Haberler.com: 4 Etkileşim Milliyet Gazetesi: 0 Etkileşim CNN Türk: 25 Etkileşim Bursa Hakimiyet Gazetesi: 2 Etkileşim Trübün Dergi: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | | 1) Sariyer Posta (İnternet Haber Sitesi): https://www.sariyerposta.com/spor/sariyere-diyarbakirda-tasli-saldiri-h56315.html Yayınlanma Tarihi: 12 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 2) Marmara Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.marmarahaber.net/haber/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri-339023.html Yayınlanma Tarihi: 11 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 3) Bursa Haber Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) http://www.bursahaber.com/spor/sariyer-otobusune-diyarbakirda-tasli-saldiri-h1217838.html Yayınlanma Tarihi: 11 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları |

| | |
|-----------------------|---|
| | Facebook Etkileşimi: 0 |
| Doğrulanma Tarihi | 12 Mart 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotograflarin-sariyer-spor-kulubunun-otobusune-yapilan-tasli-saldiriyi-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 17: Tablo 12'nin detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 25 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Uzman çavuş Orhan Sürmen ve kanıyla ıslandığı iddia edilen Kuran-ı Kerim |
| Haberin Kaynağı | Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) A haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) TRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Geleneksel Medya Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sabah Gazetesi https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/03/14/orhan-surmeni-kuran-i-kerimi-tuzaklayarak-sehit-etmisler Yeni Şafak Gazetesi https://www.yenisafak.com/dunya/askerimizi-kurani-kerimi-tuzaklayarak-sehit-ettiler-3177818 Haber 7 http://www.haber7.com/guncel/haber/2573613-sehidin-kani-kuran-i-kerimin-sayfalarina-dustu Milli Gazete http://www.milligazete.com.tr/haber/1516333/sehidimizin-kani-kuran-i-kerimin-sayfalarini-islatti Yeni Akit Gazetesi http://www.yeniakit.com.tr/haber/sehidimizin-kani-kuran-i-kerimin-sayfalarini-islatti-435581.html Hürriyet Gazetesi http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kahreden-detay-askerimizi-kurani-kerimi-tuzaklayarak-sehit-ettiler-40771266 Karar Gazetesi http://www.karar.com/guncel-haberler/teror-orgutu-ypgden-hain-tuzak-kurana-bomba-tuzaklamislar-784180 A haber https://www.ahaber.com.tr/gundem/2018/03/14/orhan-surmeni-kuran-i-kerimi-tuzaklayarak-sehit-etmisler TRT Haber http://www.trthaber.com/haber/gundem/zeytin-dali-harekatinda-bir-asker-sehit-oldu-355144.html |

| | | |
|--|------------|---|
| Haberin Tarihi | Yayınlanma | Sabah Gazetesi: 14 Mart 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 13 Mart 2018 Haber 7: 14 Mart 2018 Milli Gazete: 14 Mart 2018 Yeni Akit Gazetesi: 14 Mart 2018 Hürriyet Gazetesi: 14 Mart 2018 Karar Gazetesi: 14 Mart 2018 A haber: 14 Mart 2018 TRT Haber: 13 Mart 2018 |
| Haber Yayında Mı? | | Sabah Gazetesi: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Evet Haber 7: Hayır Milli Gazete: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Hürriyet Gazetesi: Evet Karar Gazetesi: Evet A haber: Evet TRT Haber: Evet |
| Sayfanın Durumu | Reklam | Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Milli Gazete: Var (Statik Banner Reklamları) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Karar Gazetesi: Var (Google Adsense) A haber: Var (Google Adsense) TRT Haber: Yok |
| Facebook Etkileşimi | | Sabah Gazetesi: 109 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 2535 Etkileşim Haber 7: 1168 Etkileşim Milli Gazete: 543 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 1366 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 1709 Etkileşim Karar Gazetesi: 112 Etkileşim A haber: 49 Etkileşim TRT Haber: 31 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | | 1) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi): http://www.milliyet.com.tr/askerimizi-kuran-i-kerim-i-gundem-2627182/ Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 107 Etkileşim 2) Memurlar.Net (İnternet Haber Sitesi): https://www.memurlar.net/haber/734357/askerimizi-kuran-i-kerim-i-tuzaklayarak-sehit-ettiler.html Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1001 Etkileşim |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>3) Mynet (İnternet Haber Sitesi): https://www.mynet.com/kahreden-detay-askerimizi-kuran-i-kerim-i-tuzaklayarak-sehit-ettiler-110103861154 Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4)Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi): https://www.aksam.com.tr/guncel/askerimizi-kurani-kerimi-tuzaklayarak-sehit-ettiler/haber-716505 Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Memleket Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi): http://www.memleket.com.tr/askerimizi-kurani-kerimi-tuzaklayarak-sehit-ettiler-1348596h.htm Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Finans Gündem (İnternet Haber Sitesi): https://www.finansgundem.com/haber/askerimizi-kuran-i-kerimi-tuzaklayarak-sehit-ettiler/1286110 Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Aydınlik Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi): https://www.aydinlik.com.tr/askerimiz-boyle-sehit-dusmus-teroristler-kur-an-i-kerim-i-tuzaklamis-turkiye-mart-2018-3 Yayınlanma Tarihi: 13 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 7 Etkileşim</p> <p>8) Bursada Bugün (İnternet Haber Sitesi): http://www.bursadabugun.com/haber/kuran-i-kerim-i-tuzaklayarak-askerimizi-sehit-ettiler-934394.html Yayınlanma Tarihi: 14 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 14 Mart 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/uzman-cavus-orhan-surmen-ve-kaniyla-islendig-iddia-edilen-kuran-i-kerim/ |

Ek Tablo 18: Tablo 13'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 26 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Stephen Hawking'in Vietnam Savaşı karşıtı eyleme katıldığını gösteren fotoğraf |
| Haberin Kaynağı | ABC Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.abcgazetesi.com/fotograflarla-stephen-hawkingin-yasami-1622g.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 14 Mart 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet (Haber Düzeltilmiş) |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Statik Banner Reklamları + Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 31 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 15 Mart 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/stephen-hawkingin-vietnam-savasi-karsiti-eyleme-katildigini-gosteren-fotograf/ |

Ek Tablo 19: Tablo 14'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 27 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Baş ağrısı şikayetiyle hastaneye giden adamın “beyinsiz” çıktığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Posta Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) GZT Haber (İnternet Haber Sitesi) İnternet Haber (İnternet Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Posta Gazetesi http://www.posta.com.tr/bas-agrisiyla-hastaneye-gitti-beyinsiz-oldugunu-ogrendi-haberi-1392780 GZT Haber https://www.gzt.com/hayat/bas-agrisiyla-hastaneye-gitti-beyinsiz-oldugunu-ogrendi-3160168 İnternethaber http://www.internethaber.com/bas-agrisi-diye-hastaneye-gitti-beyinsiz-cikti-foto-galerisi-1855289.htm Yeni Şafak Gazetesi https://www.yenisafak.com/hayat/bas-agrisiyla-hastaneye-gitti-beyinsiz-oldugunu-ogrendi-3178162 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Posta Gazetesi: 15 Mart 2018 GZT Haber: 15 Mart 2018 İnternethaber: 15 Mart 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 15 Mart 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Posta Gazetesi: Evet GZT Haber: Evet |

| | |
|---|---|
| | İnternethaber: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Posta Gazetesi: Var (Google Adsense) GZT Haber: Var (Google Adsense) İnternethaber: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Posta Gazetesi: 490 Etkileşim GZT Haber: 69 Etkileşim İnternethaber: 69 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 559 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) 61saat.com (İnternet Haber Sitesi): https://www.61saat.com/futbol/irlanda-da-saskinlik-veren-olay-beyinsiz-cikti-h522835.html Yayınlanma Tarihi: 15 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim 2) F5haber (İnternet Haber Sitesi): https://www.f5haber.com/saglik/bas-agrisiyla-gitti-beyinsiz-oldugunu-ogrendi-haberi-1017651/ Yayınlanma Tarihi: 15 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim 3) Eskişehir.net (İnternet Haber Sitesi): https://www.eskisehir.net/yasam/hayata-dair/saglik/boylesi-gorulmedi-bas-agrisi-icin-doktora-gitti-beyinsiz-oldugu-ortaya-cikti-iste-kanitlari Yayınlanma Tarihi: 15 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 4) Korkusuz Medya (İnternet Haber Sitesi): https://www.korkusuzmedya.com/saglik/bas-agrisiyla-hastaneye-gitti-beyinsiz-oldugunu-ogrend-h168059.html Yayınlanma Tarihi: 15 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 15 Mart 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/bas-agrisi-sikayetiyle-hastaneye-giden-adamin-beyinsiz-ciktigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 20: Tablo 15'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------|---|
| İnceleme Tarihi | 28 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Kürtler Camii'nin isminin Türkler Camii olarak değiştirildiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | T24 (İnternet Haber Sitesi) Birgün Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |

| | |
|---------------------------|--|
| | Gazete Karınca (İnternet Haber Sitesi) Demokrat Haber (İnternet Haber Sitesi) Gazete Duvar (İnternet Haber Sitesi) Gazete Sol (İnternet Haber Sitesi) İleri Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | T24: http://t24.com.tr/haber/kurtler-camisinin-adi-turkler-camisi-olarak-degistirildi,593240 Birgün Gazetesi: https://www.birgun.net/haber-detay/kilisteiki-kurtler-camii-nin-adi-turkler-camii-olarak-degistirildi-209946.html Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/950663/300_yillik_tarihi_Kurtler_Camisi_nin_ismi_Turkler_Camisi_oldu..._Kilis_Valiligi_nden_aciklama.html Gazete Karınca: http://gazetekarınca.com/2018/03/kilisteki-tarihi-kurtler-camiinin-adi-degistirildi-turkler-camii/ Demokrat Haber: http://www.demokrathaber.org/guncel/kurtler-camisi-nin-adi-turkler-camisi-olarak-degistirildi-h99405.html Gazete Duvar: https://www.gazeteduvar.com.tr/turkiye/2018/03/29/kurtler-camii-turkler-camii-oldu/ Gazete Sol: http://haber.sol.org.tr/toplum/kurtler-camisinin-adi-turkler-camisi-olarak-degistirildi-233347 İleri Haber: http://ilerihaber.org/icerik/kurtler-camisi-bir-gecede-turkler-camisi-oldu-83546.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | T24: 29 Mart 2018 Birgün Gazetesi: 29 Mart 2018 Cumhuriyet Gazetesi: 29 Mart 2018 Gazete Karınca: 29 Mart 2018 Demokrat Haber: 29 Mart 2018 Gazete Duvar: 29 Mart 2018 Gazete Sol: 29 Mart 2018 İleri Haber: 29 Mart 2018 |
| Haber Yayında Mı? | T24: Evet Birgün Gazetesi: Evet Cumhuriyet Gazetesi: Evet Gazete Karınca: Evet Demokrat Haber: Evet Gazete Duvar: Hayır Gazete Sol: Evet İleri Haber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | T24: Var (Google Adsense) Birgün Gazetesi: Var (Google Adsense) |

| | |
|---|---|
| | <p>Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Gazete Karınca: Var (Statik Banner Reklamları) Demokrat Haber: Var (Google Adsense) Gazete Duvar: Var (Google Adsense) Gazete Sol: Var (Google Adsense) İleri Haber: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>T24: 608 Etkileşim Birgün Gazetesi: 30 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 547 Etkileşim Gazete Karınca: 9 Etkileşim Demokrat Haber: 466 Etkileşim Gazete Duvar: 400 etkileşim Gazete Sol: 964 Etkileşim İleri Haber: 18 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1)Siyasi Haber (İnternet Haber Sitesi) http://siyasihaber4.org/kiliste-kurtler-camii-ismi-turkler-camii-olarak-degistirildi Yayınlanma Tarihi: 29 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi:0 Etkileşim</p> <p>2) Step Haber (İnternet Haber Sitesi) http://stephaber.com/gundem/kurtler-camiinin-ismi-turkler-camii-olarak-degistirildi/ Yayınlanma Tarihi: 30 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 4 Etkileşim</p> <p>3) Gazete Manifesto (İnternet Haber Sitesi) https://gazetemanifesto.com/2018/kurtler-camii-turkler-camii-oldu-165700/ Yayınlanma Tarihi: 29 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4)İz News (İnternet Haber Sitesi) https://www.iznewsagency.com/kiliste-kurtler-camisi-ismi-turkler-camisi-olarak-degistirildi/ Yayınlanma Tarihi: 31 Mart 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>5) Şemdinli Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.semدينlihaber.gen.tr/guncel/kurtler-camii-turkler-camii-oldu-h41849.html Yayınlanma Tarihi: 29 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Haber Günce (İnternet Haber Sitesi)</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>http://www.habergunce.com/haber/300-yillik-tarihi-Kurtler-Camisinin-ismi-Turkler-Camisi-oldu-Kilis-Valiliginden-aciklama-534431.html Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Eylem Haber (İnternet Haber Sitesi) http://eylemhaber.net/kurtler-camiinin-adi-turkler-camii-olarak-degistirildi.html Yayınlanma Tarihi: 30 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 30 Mart 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/kurtler-camiinin-isminin-turkler-camii-olarak-degistirildigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 21: Tablo 16'nın detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 29 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Uzayda 5 ay kalan astronota 1.4 milyon dolar telefon faturası geldiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Habertürk Gazetesi: http://www.haberturk.com/ekonomi/teknoloji/haber/845516-astronomik-fatura-137-milyon-dolar Türkiye Gazetesi: http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/41016.aspx |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Habertürk Gazetesi: 18 Mart 2013 Türkiye Gazetesi: 19 Mart 2013 |
| Haber Yayında Mı? | Habertürk Gazetesi: Evet Türkiye Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense) Türkiye Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Habertürk Gazetesi: 2 Etkileşim Türkiye Gazetesi: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Technopat (İnternet Haber Sitesi) https://www.technopat.net/2013/05/17/astronot-chris-hadfielda-telefon-faturasi-soku/ Yayınlanma Tarihi: 17 Mayıs 2013 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 9 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/uzayda-5-ay-kalan-astronota-1-4-milyon-dolar-telefon-faturasi-geldigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 22: Tablo 17'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 30 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Trump'ı gördüğü için korkudan bağırان çocukları gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Super Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.superhaber.tv/trumpi-karsisinde-goren-cocuk-cildirdi-video-120856-haber |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 4 Nisan 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | 2 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 10 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-trumpi-gordugu-icin-korkudan-bagiran-cocuklari-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 23: Tablo 18'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 30 Kasım 2018 |
| Haber Başlığı | Suudi Arabistan'da Kabe imamının katıldığı bir organizasyonda kumar oynandığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Posta Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İleri Haber (İnternet Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) ABC Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/955140/Suudi_Arabistan_da_kumar_skandal..._Kabe_imami_da_kumar_masasinda.html Posta Gazetesi: http://www.posta.com.tr/kabe-imami-kumar-masasinda-haber-1402584 İleri Haber: http://ilerihaber.org/icerik/kabe-imami-da-kumar-oyunarken-goruntulendi-83905.html Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/muhammed-bin-selmanin-imami-kumar-masasinda-445352.html ABC Gazetesi: http://www.abcgazetesi.com/kabe-imami-kumar-masasinda-1655g.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Cumhuriyet Gazetesi: 7 Nisan 2018 Posta Gazetesi: 8 Nisan 2018 |

| | |
|---|---|
| | İleri Haber: 7 Nisan 2018 Yeni Akit Gazetesi: 6 Nisan 2018 ABC Gazetesi: 9 Nisan 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Cumhuriyet Gazetesi: Evet Posta Gazetesi: Evet İleri Haber: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet ABC Gazetesi: Hayır |
| Sayfanın Reklam Durumu | Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Posta Gazetesi: Var (Google Adsense) İleri Haber: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) ABC Gazetesi: Var (Statik Banner Reklamları + Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Cumhuriyet Gazetesi: 41487 Etkileşim Posta Gazetesi: 58 Etkileşim İleri Haber: 11008 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 405 Etkileşim ABC Gazetesi: 60 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Avaztürk (İnternet Haber Sitesi) http://www.avazturk.com/kabe-imami-kumar-masasinda-46195h.htm Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim 2) Haberalp (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberalp.com/dunya/kumar-masasinda-kabe-imami-h84755.html Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 58 Etkileşim 3) Habererkerk (İnternet Haber Sitesi) https://www.habererkerk.com/dunya/kabe-imami-kumar-masasinda-h48208.html Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 499 Etkileşim 4)Msn.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.msn.com/tr-tr/haber/dunya/kabe-imam%C4%B1-kumar-masas%C4%B1nda/ar-AAvBbrA Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 5)Gazetelink Medya (İnternet Haber Sitesi) http://www.gazetelink.com/suudi-arabistanda-kumar-skandali-kabe-imami-da-kumar-masasinda/ |

| | |
|--|--|
| | <p>Yayınlanma Tarihi: 11 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>6)Medya Hanesi (İnternet Haber Sitesi) https://www.medyahanesi.com/2018/04/08/skandali-kabe-imami-kumar-masasinda/ Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7)Tiken (İnternet Haber Sitesi) https://www.tiken.net/index.php?route=product/product&product_id=712 Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Jurnalci (İnternet Haber Sitesi) https://jurnalci.com/kabe-imami-kumarda-dokturdu-95293.html Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim</p> <p>9) Habersev (İnternet Haber Sitesi) https://habersev.com/index.php/2018/04/07/suudi-arabistanda-kumar-skandali-kabe-imami-da-kumar-masasinda/ Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Acil Haber Türkiye(İnternet Haber Sitesi) http://acilhaberturkiye.com/bunuda-gorduk-kabe-imami-kumar-masasinda-devamini-oku/1 Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 17 Etkileşim</p> <p>11) Haber Vitrini (İnternet Haber Sitesi) http://www.habervitrini.com/gundem/vehhabi-kabe-imami-kumar-masasinda-925230 Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 145 Etkileşim</p> <p>12) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.milligazete.com.tr/haber/1527587/suudi-arabistanda-kumar-alistirmalari-iskambil-sampiyonasi Yayınlanma Tarihi: 5 Nisan 2018</p> |
|--|--|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 10 Etkileşim</p> <p>13) Tevhid Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.tevhidhaber.com/suudlu-kabe-imami-kumar-masasinda-foto-136119h.htm Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 11 Etkileşim</p> <p>14) Muhalif Haberler (İnternet Haber Sitesi) http://www.muhalifhaberler.com/alevi-oldugu-icin-esad-i-kafir--ilan-eden-kabe-imami-kumar-oyarken--4652.html Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 265 Etkileşim</p> <p>15) Oda Tv (İnternet Haber Sitesi) https://odatv.com/koca-suudi-arabistan-guven-partisine-dondu-07041816.html Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 295 Etkileşim</p> <p>16) Siyaset Cafe (İnternet Haber Sitesi) https://www.siyasetcafe.com/amerikanci-islamda-son-perde-kabe-imami-kumar-masasinda-33316h.htm Yayınlanma Tarihi: 8 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 130 Etkileşim</p> <p>17) Karadeniz Haber 61 (İnternet Haber Sitesi) https://karadenizhaber61.com/kabenin-eski-imami-kumar-oyarken-goruntulendi/ Yayınlanma Tarihi: 7 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 11 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/suudi-arabistanda-kabe-imaminin-katildigi-bir-organizasyonda-kumar-oyandigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 24: Tablo 19'un detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 1 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Binlerce insanın aynı adamı rüyasında gördüğü iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber Türk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) T24 (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/dunya/2013/12/03/bu-adami-gordunuz-mu CNN Türk: https://www.cnntrk.com/fotogaleri/yasam/bu-adami-ruyanizda-gordunuz-mu Akşam Gazetesi http://www.aksam.com.tr/foto-galeri/dunya/bu-adami-hic-ruyanizda-gordunuz-mu-binlerce-kisi-gordu-ama/40237/ Habertürk Gazetesi: https://www.haberturk.com/dunya/haber/1031733-kim-bu-adam/7 T24: http://t24.com.tr/haber/hic-bu-adami-ruyanizda-gordunuz-mu,59666 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sabah Gazetesi: 3 Aralık 2013 CNN Türk: 17 Kasım 2014 Akşam Gazetesi: - Habertürk Gazetesi: 17 Ocak 2015 T24: 29 Ekim 2009 |
| Haber Yayında Mı? | Sabah Gazetesi: Evet CNN Türk: Evet Akşam Gazetesi: Evet Haber Türk Gazetesi: Evet T24: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) CNN Türk: Var (Google Adsense) Akşam Gazetesi: Var (Google Adsense) Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense) T24: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Sabah Gazetesi: 2 Etkileşim CNN Türk: 5 Etkileşim Akşam Gazetesi: 1 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 0 Etkileşim T24: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/bu-adami-hic-ruyanizda-gordunuz-mu-binlerce-kisi-gordu-ama-foto-galerisi-1817861.htm Yayınlanma Tarihi: - |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) A haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.ahaber.com.tr/yasam/2013/12/03/bu-adami-ruyanizda-gordunuz-mu-345952254648 Yayınlanma Tarihi: 3 Aralık 2013 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>3) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.sozcu.com.tr/hayatim/yasam-haberleri/bu-adami-hic-ruyanizda-gordunuz-mu/1/?_szc_galeri=1 Yayınlanma Tarihi: 12 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/herkesin-ruyasinda-gordugu-esrarendiz-adam-9734300-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2017 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Haber 365 (İnternet Haber Sitesi) https://www.haber365.com.tr/bircok-kisinin-ruyasina-giren-gizemli-adam-video12867.html Yayınlanma Tarihi: 8 Kasım 2017 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Mynet (İnternet Haber Sitesi) http://galeri.mynet.com/haber/ruyalara-giren-gizemli-yuzun-hikayesi-39687/1 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 12 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/binlerce-insanin-ayni-adami-ruyasinda-gordugu-iddiasi/ |

Ek Tablo 25: Tablo 20'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 2 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Pulitzer ödüllü gazeteci Alex Jones'un Trump'a küfür ettiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Ajansı) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Haber 7: http://www.haber7.com/dunya/haber/2600851-abdli-gazeteci-trumpa-kufur-yagdirdi-suriye Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video_haber/958044/AmerikaligazeteciAlexJonesTenTrumpaSuriyeteTepkisiKufurlerSavurdu....html Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/webtv/dunya/amerikaligazeteci-alex-jonesten-trumpa-kufurlu-suriye-tepkisi Yeni Akit Gazetesi https://www.yeniakit.com.tr/haber/canli-yayinda-trumpa-kufurler-yagdirdi-448576.html Mynet: http://www.mynet.com/haber/dunya/abd-li-gazeteci-canli-yayinda-trump-a-kufur-etti-4018088-1 Türkiye Gazetesi: http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/555933.aspx İnternethaber: http://www.internethaber.com/abdli-gazeteciden-kufur-bombardimani-trumpi-hedef-aldi-video-galerisi-1863408.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Haber 7: 14 Nisan 2018 Cumhuriyet Gazetesi: 14 Nisan 2018 Sabah Gazetesi: 14 Nisan 2018 Yeni Akit Gazetesi: 14 Nisan 2018 Mynet: 14 Nisan 2018 Türkiye Gazetesi: 14 Nisan 2018 İnternethaber: 14 Nisan 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Haber 7: Evet Cumhuriyet Gazetesi: Hayır Sabah Gazetesi: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Mynet: Evet Türkiye Gazetesi: Evet İnternethaber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Haber 7: Var (Google AdSense) Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google AdSense) |

| | |
|---|--|
| | <p>Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Mynet: Var (Google Adsense) Türkiye Gazetesi: Var (Google Adsense) İnternethaber: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Haber 7: 11 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 40494 Etkileşim Sabah Gazetesi: 1 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 7 Etkileşim Mynet: 112 Etkileşim Türkiye Gazetesi: 0 Etkileşim İnternethaber: 0 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/pulitzer-odullu-amerikaligazeteciden-suriye-10755463-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 39 Etkileşim</p> <p>2) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.milliyet.com.tr/amerikaligazeteci-alex-jones-tendunya-2647789/ Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 100 Etkileşim</p> <p>3) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.superhaber.tv/amerikaligazeteci-trumpa-kufur-etti-haber-105127 Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> <p>4) Yurt Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.yurtgazetesi.com.tr/gundem/abd-li-gazeteci-canli-yayinda-trump-a-cok-sert-tepki-gosterdi-h87397.html Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 153 Etkileşim</p> <p>5) Yeni Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.yenihaberden.com/abdli-gazeteci-trumpa-kufur-etti-suriye-484145h.htm Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Mavi Kocaeli (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.mavikocaeli.com.tr/haber-abd-li-gazeteci-canli-yayinda-trump-a-kufur-etti-16317.html</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | Yayınlanma Tarihi: 14 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 14 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/pulitzer-odullu-gazeteci-alex-jonesun-trumpakufur-ettigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 26: Tablo 21'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 3 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | 1 Nisan'ın Müslümanları katletmek için başvuru hileden çıktığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/1-nisan-saka-degil-katliam-gunu-157363.html Haber 7: http://www.haber7.com/yasam/haber/2295088-1-nisan-sakasi-nedir-1-nisan-saka-gunu-neden-kutlanir Milli Gazete: http://www.milligazete.com.tr/makale/862801/adnan-oksuz/1-nisan-hile-gunu-ya-da-haclilarin-muslumanlari-katletti-gun Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/yazarlar/ilicak/2013/03/31/1-nisan Karar Gazetesi: http://www.karar.com/guncel-haberler/1-nisanda-neden-saka-yapilir-1-nisanin-tarihcesi-434985 Akşam Gazetesi: http://www.aksam.com.tr/yasam/1-nisan-nedir-1-nisanda-neden-saka-yapilir/haber-503262 Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/yasam/1-nisan-sakasi-nereden-cikti-haber-1202823/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Yeni Akit Gazetesi: 1 Nisan 2016 Haber 7: 31 Mart 2018 Milli Gazete: 31 Mart 2013 Sabah Gazetesi: 31 Mart 2013 Karar Gazetesi: 1 Nisan 2017 Akşam Gazetesi: 8 Eylül 2016 Star Gazetesi: 4 Nisan 2017 |

| | |
|---|---|
| Haber Yayında Mı? | Yeni Akit Gazetesi: Evet Haber 7: Evet Milli Gazete: Evet Sabah Gazetesi: Evet Karar Gazetesi: Evet Akşam Gazetesi: Evet Star Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) Milli Gazete: Var (Statik Banner Reklamları) Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Karar Gazetesi: Var (Google Adsense) Akşam Gazetesi: Var (Google Adsense) Star Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Yeni Akit Gazetesi: 66 Etkileşim Haber 7: 207 Etkileşim Milli Gazete: 0 Etkileşim Sabah Gazetesi: 0 Etkileşim Karar Gazetesi: 97 Etkileşim Akşam Gazetesi: 138 Etkileşim Star Gazetesi: 99 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Thmhaber.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.thmhaber.com/1-nisan-neden-saka-gunu-olarak-kutlanir-haber-95486 Yayınlanma Tarihi: 1 Nisan 2017 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Islah Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.islahhaber.net/62626--30191.html Yayınlanma Tarihi: 1 Nisan 2014 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 19 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/1-nisanin-musulmanlari-katletmek-icin-basvurulan-hileden-ciktigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 27: Tablo 22'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 4 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | İYİ Parti'nin seçimlere giremeyeceğini belirten YSK belgesi |
| Haberin Kaynağı | Gazete Yolculuk (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | https://gazeteyolculuk.net/yukse-secim-kurulundan-adalet-bakanligina-yazi-iyi-parti-secime-katilamaz |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 19 Nisan 2018 |
| Haber Yayında Mı | Evet |

| | |
|---|---|
| Sayfanın Reklam Durumu | Yok |
| Facebook Etkileşimi | 338 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 19 Nisan 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/iyi-partinin-secimlere-giremeyecegini-belirten-ysk-belgesi/ |

Ek Tablo 28: Tablo 23'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 5 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Necmettin Erbakan'ın "CHP'ye aldanıp kuyruğuna yapışma" dediği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/merhum-erbakan-boyle-uyarmisti-chpye-aldanip-kuyruguna-yapisma-2178122 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 3 Mayıs 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Hayır |
| Sayfanın Reklam Durumu | Google Adsense |
| Facebook Etkileşimi | 2446 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) http://video.haber7.com/video-galeri/118987-merhum-erbakan-boyle-uyarmisti-chpye-aldanip-kuyruguna-yapisma Yayınlanma Tarihi: 4 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 809 Etkileşim 2) Akgazete (İnternet Haber Sitesi) http://www.ahgazete.com.tr/haber/merhum-erbakan-boyle-uyarmisti-chpye-aldanip-kuyruguna-yapisma/11982 Yayınlanma Tarihi: 4 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 4 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/necmettin-erbakanin-chpye-aldanip-kuyruguna-yapisma-dedigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 29: Tablo 24'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 6 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Görsellerin TAMAM ve DEVAM tweetlerinin yurtdışından atıldığını gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.star.com.tr/politika/tamami-feto-yumurtasi-haber-1341010/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 9 Mayıs 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 36 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/05/09/tamam-tagine-en-cok-o-ulkeden-tweet-atildi-feto-de-var-pkk-da-var Yayınlanma Tarihi: 9 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 11 Etkileşim 2) Balikligol.com (İnternet Haber Sitesi) http://www.balikligol.com/gundem/feto-culerle-kol-kola-girip-tamam-dediler-h62411.html Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 10 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/gorsellerin-tamam-ve-devam-tweetlerinin-yurtdisindan-atildigini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 30: Tablo 25'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 7 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Adalet Partisi Genel Başkanı Vecdet Öz'ün "Tayyip size müstahak" dediği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sputnik (Geleneksel Medya Haber Sitesi) İleri Haber (İnternet Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) T24 (İnternet Haber Sitesi) Yeniçağ Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sputnik: https://tr.sputniknews.com/turkiye/201805101033385837-vecdet-oz-yuzbin-imza/ İleri Haber: http://ilerihaber.org/icerik/100-bini-gecemeyen-aday-demek- |

| | |
|---|--|
| | <p>ki-kaliteli-cumhurbaskani-istemiyorlar-85205.html</p> <p>Mynet: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cjUl-APXJkkJ:www.mynet.com/haber/secim/cumhurbaskani-aday-adayi-vecdet-oz-tayyip-size-mustahak-4110466-1+&cd=7&hl=tr&ct=clnk&gl=tr</p> <p>T24: http://t24.com.tr/haber/tatil-bira-et-demis-3-bin-30-imzadalkalmisti-cumhurbaskani-aday-adayi-vecdet-oz-tayyip-size-mustahak,624988</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: http://www.yenicaggazetesi.com.tr/100-bin-imzaya-ulasamayan-vecdet-oz-tayyip-size-mustahak-191997h.htm</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Sputnik: 10 Mayıs 2018</p> <p>İleri Haber: 10 Mayıs 2018</p> <p>Mynet: 10 Mayıs 2018</p> <p>T24: 10 Mayıs 2018</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: 10 Mayıs 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Sputnik: Hayır</p> <p>İleri Haber :Hayır</p> <p>Mynet: Hayır</p> <p>T24: Hayır</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Sputnik: Var (Google Adsense)</p> <p>İleri Haber: Var (Google Adsense)</p> <p>Mynet: Var (Google Adsense)</p> <p>T24: Var (Google Adsense)</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Sputnik: 412 Etkileşim</p> <p>İleri Haber: 3 Etkileşim</p> <p>Mynet: 0 Etkileşim</p> <p>T24: 141 Etkileşim</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: 1 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Gazete Manifesto (İnternet Haber Sitesi) https://gazetemanifesto.com/2018/100-bin-imzaya-ulasamayan-parti-baskani-tayyip-size-mustahak-176487/ Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Gazete Patika (İnternet Haber Sitesi) https://www.gazetepatika8.com/cumhurbaskani-adayi-olamayinca-tayyip-size-mustahaktir-dedi-15379.html Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 52 Etkileşim</p> <p>3) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.superhaber.tv/sadece-3-bin-imza-toplayinca-ergen-atari-haber-110496</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>4) Yurt Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.yurtgazetesi.com.tr/gundem/3-bin-30-izmada-kalan-cumhurbaskani-aday-adayi-vecdet-oz-den-h92184.html Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>5) Ege'de Bir gün (İnternet Haber Sitesi) https://www.egedebirgun.com/100-bin-izmaya-ulasamayan-tek-adaydan-sert-aciklama/12592/ Yayınlanma Tarihi: 10 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 11 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/adalet-partisi-genel-baskani-vecdet-ozun-tayyip-size-mustahak-dedigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 31: Tablo 26'nın detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 8 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Malezya eski Başbakanı'nın evinden çıkan paraları gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/dunya/bunlar-malezya-eski-basbakani-necip-rezakin-evinden-cikti-2402209/ Mynet: http://www.mynet.com/haber/dunya/malezya-eski-basbakani-necip-rezak-in-evinden-cantalar-dolusu-para-ve-mucevher-cikti-4114970-1 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sözcü Gazetesi: 11 Mayıs 2018 Mynet: 12 Mayıs 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Sözcü Gazetesi: Evet Mynet: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) Mynet: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | Sözcü Gazetesi: 1419 Etkileşim Mynet: 674 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Haber Erk (İnternet Haber Sitesi) https://www.habererk.com/dunya/necip-rezak-in-22-yil-iktidarda-kaldi-kutu-kutu-paralari-sandik-sandik-pirlanta-ve-elmaslari-hepsine-el-konuldu-h52323.html Yayınlanma Tarihi: 14 Mayıs 2018 |

| | |
|-----------------------|---|
| | Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 84 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 16 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-malezya-eski-basbakaninin-evinden-cikan-paralari-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 32: Tablo 27'nin detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 9 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın İsrail'i protesto ederken hayatını kaybeden Fadi Abu Salah'ı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Milat Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) En son Haber (İnternet Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Posta Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Oda Tv (İnternet Haber Sitesi) Güneş Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) A Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Onedio (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/filistinde-direnisin-sembolu-olan-fadi-abu-salah-sehit-oldu Milat Gazetesi: http://www.milatgazetesi.com/dunya/katil-israil-fadi-abu-salah-i-sehit-etti-h142905.html En son Haber: http://www.ensonhaber.com/direnisin-tekerlekli-sandalyeli-sembolu-salah-sehit-oldu.html Mynet: http://www.mynet.com/haber/dunya/filistin-direnisinin-simgesi-fadi-abu-salah-4124678-1 Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/dunya/tekerlekli-sandalyesiyle-direnen-filistinli-abu-salah-sehit-oldu-haber-1342654/ Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/4-yil-once-ayaklarini-kaybetmisti-bugun-sehadete-kosarak-gitti-464774.html Türkiye Gazetesi: http://www.turkiyegazetesi.com.tr/fotogaleri/4-yil-once-ayaklarini-kaybetmisti-simdi-ise-sehit-oldu--10062.aspx?O=2 Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/975508/israil_in_Gazze_katliaminda_olu_sayisi_58_oldu..._Direnisin_se |

| | |
|---------------------------|--|
| | <p>mbol_ismi_de_olduruldu.html</p> <p>Posta Gazetesi: http://www.posta.com.tr/tekerlekli-sandalyesiyle-direnen-filistinli-abu-salah-sehit-oldu-2000725</p> <p>Oda Tv: https://odatv.com/israil-ve-abd-bu-fotografin-altindan-kalkamaz-15051855.html</p> <p>Güneş Gazetesi: http://www.gunes.com/dunya/tekerlekli-sandalyesiyle-israil-zulmune-direnen-filistinli-abu-salah-sehit-oldu-874606</p> <p>A Haber: https://www.ahaber.com.tr/webtv/dunya/filistinli-fadi-abu-salah-sehit-oldu</p> <p>Onedio: https://onedio.com/haber/gazze-deki-protestolarin-simgesiydi-fadi-abu-salah-kanli-pazartesi-de-can-verdi-822483</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Sabah Gazetesi: 14 Mayıs 2018</p> <p>Milat Gazetesi: 15 Mayıs 2018</p> <p>En son Haber: 14 Mayıs 2018</p> <p>Mynet: 16 Mayıs 2018</p> <p>Star Gazetesi: 14 Mayıs 2018</p> <p>Yeni Akit Gazetesi: 14 Mayıs 2018</p> <p>Türkiye Gazetesi: -</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: 15 Mayıs 2018</p> <p>Posta Gazetesi: 14 Mayıs 2018</p> <p>Oda Tv: 15 Mayıs 2018</p> <p>Güneş Gazetesi: 15 Mayıs 2018</p> <p>A Haber: 15 Mayıs 2018</p> <p>Onedio: 15 Mayıs 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Sabah Gazetesi: Evet</p> <p>Milat Gazetesi: Evet</p> <p>En son Haber: Evet</p> <p>Mynet: Evet</p> <p>Star Gazetesi: Evet</p> <p>Yeni Akit Gazetesi: Evet</p> <p>Türkiye Gazetesi: Evet</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: Evet</p> <p>Posta Gazetesi: Evet</p> <p>Oda Tv: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Güneş Gazetesi: Evet</p> <p>A Haber: Evet</p> <p>Onedio: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Milat Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>En son Haber: Var (Google Adsense)</p> <p>Mynet: Var (Google Adsense)</p> <p>Star Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Türkiye Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Posta Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Oda Tv: Var (Google Adsense)</p> |

| | |
|---|---|
| | <p>Güneş Gazetesi: Var (Google Adsense) A Haber: Var (Google Adsense) Onedio: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Sabah Gazetesi: 251 Etkileşim Milat Gazetesi: 0 Etkileşim En son Haber: 21 Etkileşim Mynet: 42 Etkileşim Star Gazetesi: 3 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 39 Etkileşim Türkiye Gazetesi: 0 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 346 Etkileşim Posta Gazetesi: 31 Etkileşim Oda Tv: 94 Etkileşim Güneş Gazetesi: 69 Etkileşim A Haber: 35 Etkileşim Onedio: 45 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yenisafak.com/dunya/tekerlekli-sandalyesiyle-direnen-abu-salah-sehit-oldu-3311328 Yayınlanma Tarihi: 14 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 231 Etkileşim</p> <p>2) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/gazze-de-sehit-edilen-filistinli-sayisi-58-e-10851028-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 15 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 7 Etkileşim</p> <p>3) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.superhaber.tv/fadi-abu-salah-kimdir-tekerlekli-sandalyede-direnen-filistinli-kim-sehit-oldu-haber-111394 Yayınlanma Tarihi: 15 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 10 Etkileşim</p> <p>4) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.haberturk.com/fadi-ebu-salah-israil-i-protesto-ederken-hayatini-kaybetti-1967934 Yayınlanma Tarihi: 16 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Doğru Haber Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://dogruhaber.com.tr/haber/293934-iman-varsa-imkan-da-vardir/</p> |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>Yayınlanma Tarihi: 16 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 7 Etkileşim</p> <p>6) Aydın Post (İnternet Haber Sitesi) https://www.aydinpost.com/tekerlekli-sandalyesiyle-direnen-filistinli-abu-salah-sehit-oldu-327949h.htm Yayınlanma Tarihi: 14 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Urfa.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.urfa.com/haber/9352/tekerlekli-sandalyesi-ile-savasan-fadi-abu-salah-sehit-oldu/ Yayınlanma Tarihi: 16 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 44 Etkileşim</p> <p>8) Haberlinki.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberlinki.com/dunya/onu-da-oldurduler-h6849.html Yayınlanma Tarihi: 15 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>9) Haber Popüler (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberpopuler.com/dunya/israil-onu-da-katletti-filistinde-son-durum-ne-h3826.html Yayınlanma Tarihi: 15 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Haber Sitesi (İnternet Haber Sitesi) http://www.habersitesi.com/tekerlekli-sandalyesiyle-israile-kafa-tutan-direnisin-sembol-ismi-de-sehit-oldu-176963h.htm Yayınlanma Tarihi: 15 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) Ehl-i Beyt Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.ehlibeythaber.net/4-yil-once-ayaklarini-kaybetmisti-bugun-sehadete-yurudu/ Yayınlanma Tarihi: 14 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 32 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 16 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-israili-protesto-ederken-hayatini-kaybeden-fadi-abu-salahi-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 33: Tablo 28'in detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 10 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Nasa'nın Yapay Bulutla Yağmur Yağdırdığı İddiası |
| Haberin Kaynağı | Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/video-galeri/teknoloji/nasa-yapay-bulut-ureterek-yagmur-yagdirdi-2177258 En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/nasa-yapay-bulut-ile-yagmur-yagdiriyor.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Yeni Şafak Gazetesi: 6 Nisan 2018 En Son Haber: 5 Nisan 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Yeni Şafak Gazetesi: Evet En Son Haber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) En Son Haber: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Yeni Şafak Gazetesi: 1173 Etkileşim En Son Haber: 66 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Basnews (İnternet Haber Sitesi) http://www.basnews.com/index.php/tr/lifestyle/bilim/427438 Yayınlanma Tarihi: 5 Nisan 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 34 Etkileşim 2) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.timeturk.com/nasa-yapay-bulut-ureterek-yagmur-yagdirdi/video-877887 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim 3) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yeniakit.com.tr/video/nasa-yapay-bulut-uretip-yagmur-yagdirdi-26786.html Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 115 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 25 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/nasanin-yapay-bulutla-yagmur-yagdirdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 34: Tablo 29'un detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 11 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | SOLOTÜRK'ün uçuşlarının Muharrem İnce'yle karşılaştıktan sonra iptal edildiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Birgün Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Diken (İnternet Haber Sitesi) T24 (İnternet Haber Sitesi) Artı Gerçek (İnternet Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sputnik (Geleneksel Medya Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Birgün Gazetesi: https://www.birgun.net/amp/haber-detay/ince-ile-poz-veren-soloturk-ekibine-gosteri-cezasi-217211.html Diken: http://www.diken.com.tr/ince-korku-samsunda-muharrem-inceyle-fotograf-cektiren-soloturkun-gosterileri-iptal/ T24: http://t24.com.tr/haber/ince-ile-poz-veren-soloturk-ekibine-gosteri-cezasi,636183 Artı Gerçek: https://www.artigercek.com/ince-ile-poz-veren-soloturk-ekibine-gosteri-cezasi Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/muharrem-ince-telasi-solo-turkun-gosterileri-iptal-edildi-fakulte-dekani-gorevden-alindi-2428504/ Sputnik: https://tr.sputniknews.com/turkiye/201805251033588077-chp-baris-yarkadas-ince-soloturk/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Birgün Gazetesi: 25 Mayıs 2018 Diken: 25 Mayıs 2018 T24: 25 Mayıs 2018 Artı Gerçek: 25 Mayıs 2018 Sözcü Gazetesi: 25 Mayıs 2018 Sputnik: 25 Mayıs 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Birgün Gazetesi: Hayır Diken: Evet T24: Evet Artı Gerçek: Evet Sözcü Gazetesi: Evet Sputnik: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Birgün Gazetesi: Var (Google AdSense) Diken: Var (Statik Banner Reklamları) T24: Var (Google AdSense) Artı Gerçek: Var (Google AdSense) Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) Sputnik: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | Birgün Gazetesi: 6485 Etkileşim Diken: 1432 Etkileşim T24: 280 Etkileşim |

| | |
|---|--|
| | Artı Gerçek: 33 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 1377 Etkileşim Sputnik: 123 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Airlinehaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.airlinehaber.com/solo-turk-ekibinin-gosterileri-neden-iptal-edildi/ Yayınlanma Tarihi: 25 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 25 Etkileşim 2) Gerçek Gündem (İnternet Haber Sitesi) https://www.gercekgundem.com/guncel/16702/ince-ile-karsilasan-solo-turkun-gosterileri-iptal-edildi Yayınlanma Tarihi: 25 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 59 Etkileşim 3) Airkule.com (İnternet Haber Sitesi) http://www.airkule.com/haber/SOLO-TURK-UN-GOSTERILERI-NEDEN-IPTAL-EDILDI/30498 Yayınlanma Tarihi: 25 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 4) Patronlar Dünyası (İnternet Haber Sitesi) http://www.patronlardunyasi.com/haber/SoloTurk-e-Muharrem-Ince-ile-poz-verme-cezasi/205812 Yayınlanma Tarihi: 25 Mayıs 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 25 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 28 Mayıs 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/soloturk-un-ucuslarinin-muharrem-inceyle-karsilastiktan-sonra-iptal-edildigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 35: Tablo 30'un detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 12 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Kanada'daki bir ehliyet sınavını gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | GZT Haber (İnternet Haber Sitesi) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | GZT Haber: https://www.gzt.com/video-galeri/hayat/kanadada-dudak-ucuklatan-ehliyet-sinavi-2173491 Super Haber: https://www.superhaber.tv/kanadada-dudak-ucuklatan-ehliyet-sinavi-video-115318 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | GZT Haber: 5 Haziran 2018 Super Haber: 4 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | GZT Haber: Evet Super Haber: Evet |

| | |
|---|---|
| Sayfanın Reklam Durumu | GZT Haber: Var (Google AdSense) Super Haber: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | GZT Haber: 496 Etkileşim Super Haber: 5 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Kamupersoneli.net (İnternet Haber Sitesi) https://www.kamupersoneli.net/kanada-da-uygulanan-ehliyet-sinavi-yok-artik-dedirtti-video,1013.html Yayınlanma Tarihi: 31 Temmuz2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim 2)Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.sabah.com.tr/webtv/dunya/dunyanin-en-zor-direksiyon-sinavi-parkuru Yayınlanma Tarihi: 31 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 5 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-kanadadaki-bir-ehliyet-sinavini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 36: Tablo 31'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 13 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | 63 yaşındaki kadının mürekkep balığından hamile kaldığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Gazete Vatan (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Gerçek Gündem (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/gunun-icinden/tip-dunyasini-soke-eden-haber-63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-2453122/ Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/teknoloji/990605/63_yasindaki_kadin_murekkep_baligindan_hamile_kaldi.html Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/dunya/2018/06/07/murekkep-baligindan-hamile-kaldi Mynet: http://www.mynet.com/haber/dunya/murekkep-baligindan-hamile-kaldi-4175888-1 Gazete Vatan: http://www.gazetevatan.com/63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-1172715-dunya/ Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/foto-galeri/murekkep- |

| | |
|---|--|
| | <p>baligindan-hamile-kaldi-galeri-710485/ Gerçek Gündem: https://www.gercekgundem.com/saglik/18699/tip-dunyasi-sokta-63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Sözcü Gazetesi: 6 Haziran 2018 Cumhuriyet Gazetesi: 6 Haziran 2018 Sabah Gazetesi: 7 Haziran 2018 Mynet: 7 Haziran 2018 Gazete Vatan: 6 Haziran 2018 Star Gazetesi: - Gerçek Gündem: 6 Haziran 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Sözcü Gazetesi: Evet Cumhuriyet Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Mynet: Hayır Gazete Vatan: Evet Star Gazetesi: Evet Gerçek Gündem: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google AdSense) Sabah Gazetesi: Var (Google AdSense) Mynet: Var (Google AdSense) Gazete Vatan: Var (Google AdSense) Star Gazetesi: Var (Google AdSense) Gerçek Gündem: Var (Statik Banner Reklamları)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Sözcü Gazetesi: 50 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 406 Etkileşim Sabah Gazetesi: 12 Etkileşim Mynet: 141 Etkileşim Gazete Vatan: 176 Etkileşim Star Gazetesi: 0 Etkileşim Gerçek Gündem: 2 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.haberturk.com/akillara-durgunluk-verdi-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-2010547 Yayınlanma Tarihi: 11 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.milliyet.com.tr/cig-deniz-urunu-yiyen-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-molatik-8263/ Yayınlanma Tarihi: 6 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 276 Etkileşim</p> <p>3)Webtekno (İnternet Haber Sitesi) https://www.webtekno.com/haber/amp/47513 Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense</p> |

| | |
|--|---|
| | <p>Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) Dinamik Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.dinamikhaber.com/dunya-haberleri/doktorlar-bile-inanamadi-63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-h10729.html Yayınlanma Tarihi: 6 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Bilin Ne Oldu (İnternet Haber Sitesi) http://bilinneoldu.com/63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-0706181200.html Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>6) Gündem Kıbrıs (İnternet Haber Sitesi) https://www.gundemkibris.com/yasam/murekkep-baligindan-hamile-kaldi-h252459.html Yayınlanma Tarihi: 11 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 16 Etkileşim</p> <p>7) Haber Alfa (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberalfa.com/63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi Yayınlanma Tarihi: 6 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Memurlara Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.memurlarahaber.com/haber/63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-19907.htm Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 22 Etkileşim</p> <p>9) Son Haberler (İnternet Haber Sitesi) https://www.sonhaberler.com/murekkep-baligindan-hamile-kaldi-boyle-sey-gorulmedi-resimleri,9865.html Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) İlk Bilen Ol (İnternet Haber Sitesi) https://www.ilkbilenol.com/index.php/dunya/1619-63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi.html Yayınlanma Tarihi: 11 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları</p> |
|--|---|

| | |
|--|--|
| | <p>Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) İzmir Haber Merkezi (İnternet Haber Sitesi) http://www.izmirhabermerkezi.com/murekkep-baligindan-hamile-kaldi/13188/ Yayınlanma Tarihi: 11 Haziran 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>12) Olay Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.olay.com.tr/inanilmaz-olay-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-156338h.htm Yayınlanma Tarihi: 11 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>13) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/tip-tarihine-gecti-cig-olarak-tukettigi-murekkep-10921379-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 6 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 52 Etkileşim</p> <p>14) Vira Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.virahaber.com/yasli-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-48687h.htm Yayınlanma Tarihi: 6 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 9 Etkileşim</p> <p>15) Bursadabugün (İnternet Haber Sitesi) http://www.bursadabugun.com/haber/murekkep-baligindan-hamile-kaldi-968251.html Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim</p> <p>16) Haber 3 (İnternet Haber Sitesi) https://www.haber3.com/dunya/asya/saka-degil-gercek-murekkep-baligindan-hamile-kaldi-haberi-4936560 Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> <p>17) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/murekkep-baligindan-hamile-kaldi-boyle-sey-gorulmedi-foto-galerisi-1878295.htm Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim:</p> |
|--|--|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>18) Haber Ekspres (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.haberekspres.com.tr/dunya/inanilmaz-olay-murekkep-baligi-yedi-sonrasinda-ise-h115960.html Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>19) Haber16 (İnternet Haber Sitesi) https://www.haber16.com/63-yasindaki-kadin-murekkep-baligindan-hamile-kaldi/34533/ Yayınlanma Tarihi: 7 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 12 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 11 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/63-yasindaki-kadinin-murekkep-baligindan-hamile-kaldigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 37: Tablo 32'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 14 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bursa mitingindeki kalabalığa "Sakarya" diye seslendiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Yarın Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://yarinhaber.net/guncel/66786/erdogan-yine-sasirdi-bursa-mitinginde-sakaryaya-seslendi |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 11 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Yok |
| Facebook Etkileşimi | 5 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 12 Haziran 218 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/cumhurbaskani-erdoganin-bursa-mitingindeki-kalabaliga-sakarya-diye-seslendiği-iddiasi/ |

Ek Tablo 38: Tablo 33'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 15 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Sapanca'da bacakları kesilen köpeğin Suriyeli çocuklar tarafından işkenceye uğradığını gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Bir Haber Oku (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | https://www.birhaberoku.com/sapanca-vahsetinde-korkunc-iddia-suriyeli-cocuklar-mi-kesti-22775.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 16 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Google Adsense |

| | |
|---|---|
| Facebook Etkileşimi | 114 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 17 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-sapancada-bacaklari-kesilen-kopegin-suriyeli-cocuklar-tarafindan-iskenceye-ugradigini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 39: Tablo 34'ün detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 16 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Çin'deki fırtınada gökten düşen ahtapotu gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeniçağ Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) TGRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Haber 7: http://www.haber7.com/foto-galeri/54094-cinde-firtina-soke-etti-gokten-ahtapot-yagdi Habertürk Gazetesi: http://www.haberturk.com/cin-de-gokten-ahtapot-yagdi-2019097 Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/998894/Korku_film_i_gibi_Gokyuzunden_ahtapot_yagdi.html Yeniçağ Gazetesi: http://www.yenicaggazetesi.com.tr/gokten-ahtapot-yagdi-195570h.htm Karar Gazetesi: http://www.karar.com/dunya-haberleri/cinde-ilginc-olay-gokten-ahtapot-yagdi-887896 Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/gun-icinden/herkesi-saskina-cevirdi-gokten-ahtapot-yagdi-2469632/ Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/cindeki-firtinada-soke-eden-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi-40868716 İnternethaber: http://www.internethaber.com/korku-filmi-gibi-gokyuzunden-ahtapot-yagdi-foto-galerisi-1880494.htm En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/cindeki-firtinada-gokten-ahtapot-ve-istakoz-yagdi.html |

| | |
|---------------------------|---|
| | <p>Akşam Gazetesi: https://www.aksam.com.tr/dunya/cinde-firtinayla-birlikte-gokten-ahtapot-ve-deniz-yildizi-yagdi/haber-745564</p> <p>Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/dunya/cinde-gokten-ahtapot-yagdi-3358270</p> <p>TGRT Haber: http://www.tgrthaber.com.tr/fotogaleri/soke-eden-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi-14897?pg=9</p> <p>Milliyet Gazetesi: http://www.milliyet.com.tr/gokten-ahtapot-ve-denizyildizi-dunya-galeri-2689517/?PAGE=3</p> <p>Star Gazetesi: http://www.star.com.tr/guncel/gokten-ahtapot-yagdi-haber-1354471/</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Haber 7: 16 Haziran 2018</p> <p>Habertürk Gazetesi: 17 Haziran 2018</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Karar Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Sözcü Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Hürriyet Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>İnternethaber: 16 Haziran 2018</p> <p>En Son Haber: 16 Haziran 2018</p> <p>Akşam Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Yeni Şafak Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>TGRT Haber: -</p> <p>Milliyet Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> <p>Star Gazetesi: 16 Haziran 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Haber 7: Evet</p> <p>Habertürk Gazetesi: Evet</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: Evet</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: Evet</p> <p>Karar Gazetesi: Evet</p> <p>Sözcü Gazetesi: Evet</p> <p>Hürriyet Gazetesi: Hayır</p> <p>İnternethaber: Evet</p> <p>En Son Haber: Evet</p> <p>Akşam Gazetesi: Evet</p> <p>Yeni Şafak Gazetesi: Evet</p> <p>TGRT Haber: Hayır</p> <p>Milliyet Gazetesi: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Star Gazetesi: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Haber 7: Var (Google Adsense)</p> <p>Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Yeniçağ Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Karar Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>İnternethaber: Var (Google Adsense)</p> <p>En Son Haber: Var (Google Adsense)</p> <p>Akşam Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> |

| | |
|---|--|
| | <p>TGRT Haber: Var (Google Adsense) Milliyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Star Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Haber 7: 13 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 196 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 197 Etkileşim Yeniçağ Gazetesi: 1 Etkileşim Karar Gazetesi: 33 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 6 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 1336 Etkileşim İnternethaber: 0 Etkileşim En Son Haber: 2 Etkileşim Akşam Gazetesi: 0 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 193 Etkileşim TGRT Haber: 0 Etkileşim Milliyet Gazetesi: 40 Etkileşim Star Gazetesi: 0 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/cin-deki-firtinada-gokten-ahtapot-yagdi-10953610-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 25 Etkileşim</p> <p>2) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.sabah.com.tr/dunya/2018/06/16/cindeki-firtinada-soke-eden-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>3) Son Dakika (İnternet Haber Sitesi) https://www.sondakika.com/haber/haber-cin-deki-firtinada-gokten-ahtapot-yagdi-10953610/ Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 37 Etkileşim</p> <p>4) Haber Planet (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberplanet.com/haber/855/gokten-ahtapot-ve-deniz-yildizi-yagdi.html Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>5) Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.turkiyegazetesi.com.tr/fotogaleri/cin-deki-siddetli-firtinada-gokten-ahtapot-yagdi--11870.aspx?O=1 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense</p> |

| | |
|--|---|
| | <p>Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Haberler01 (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberler01.com/haber/cinde-gokten-ahtapot-yagdi-182308.html Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Lider Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.liderhaber.org/cindeki-firtinada-saskina-ceviren-goruntu-339014h.htm Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Ege Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.egehaber.com/dunya/boylesi-ilk-defa-goruldu-gokten-ahtapot-yagdi-h231608.html Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>9)Bursadabugün (İnternet Haber Sitesi) http://www.bursadabugun.com/haber/firtinada-sok-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi-971587.html Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.milligazete.com.tr/foto/1561731/inanilmaz-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 14 Etkileşim</p> <p>11) Posta Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.posta.com.tr/cindeki-firtinada-soke-eden-goruntu-gokten-ahtapot-yagdi-2013405 Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>12) A24 (İnternet Haber Sitesi) https://www.a24.com.tr/firtina-nedeniyle-gokten-ahtapot-yagdi-haberi-40128705h.html?h=52 Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
|--|---|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>13) Medya Faresi (İnternet Haber Sitesi) http://www.medyafaresi.com/foto-galeri/cinde-inanilmaz-goruntuler-gokyuzunden-ahtapot-yagdi/872884 Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>14) Mynet (İnternet Haber Sitesi) https://www.mynet.com/gokten-ahtapot-yagdi-110104198108 Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>15) Yeni Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.yenihaberden.com/cinde-gokten-ahtapot-yagdi-567424h.htm Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>16) Haber 365 (İnternet Haber Sitesi) https://www.haber365.com.tr/dunya-haberleri/cinde-gokyuzunden-ahtapot-yagdi-h89867.html Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 132 Etkileşim</p> <p>17) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://m.timeturk.com/cin-de-gokten-ahtapot-yagdi/haber-915116 Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 18 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-cindeki-firtinada-gokten-dusen-ahtapotu-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 40: Tablo 35'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------|---|
| İnceleme Tarihi | 17 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Muharrem İnce'nin darbe gecesi kahvehanede olduğunu gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) A Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) |

| | |
|---|---|
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Takvim Gazetesi: https://www.takvim.com.tr/guncel/2018/06/22/muharrem-ince-15-temmuzda-tavla-partisindeymis A Haber: https://www.ahaber.com.tr/gundem/2018/06/22/muharrem-ince-darbe-gecesi-tavla-partisindeymis Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/muharrem-incenin-15-temmuz-gecesi-nerede-oldugu-ortaya-cikti-483642.html Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/06/22/darbe-gecesi-tavla-partisindeymis Akşam Gazetesi: https://www.aksam.com.tr/guncel/incenin-15-temmuz-gecesi-tavla-partisinde-oldugu-ortaya-cikti/haber-747364 Haber 7: http://www.haber7.com/guncel/haber/2653562-muharrem-ince-o-gece-bakin-neredeymis |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Takvim Gazetesi: 22 Haziran 2018 A Haber: 22 Haziran 2018 Yeni Akit Gazetesi: 22 Haziran 2018 Sabah Gazetesi: 22 Haziran 2018 Akşam Gazetesi: 22 Haziran 2018 Haber 7: 22 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Takvim Gazetesi: Evet A Haber: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Akşam Gazetesi: Evet Haber 7: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Takvim Gazetesi: Var (Google Adsense) A Haber: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Sabah Gazetesi: Var (Google Adsense) Akşam Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Takvim Gazetesi: 120 Etkileşim A Haber: 3680 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 196 Etkileşim Sabah Gazetesi: 669 Etkileşim Akşam Gazetesi: 171 Etkileşim Haber 7: 826 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 22 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-muharrem-incenin-darbe-gecesi-kahvehanede-oldugunu-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 41: Tablo 36'nın detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 18 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Saadet Partisi milletvekili adayı seçmenleri ikna etmek için denize mi girdi? |
| Haberin Kaynağı | DHA (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | DHA: https://www.dha.com.tr/secim/milletvekili-adayi-takim-elbise-ile-denize-girip-yuzenlerden-oy-istedi/haber-1586228 Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/gundem/takim-elbise-ile-denize-girip-yuzenlerden-oy-istedi-40875346 CNN Türk: https://www.cnnturk.com/turkiye/milletvekili-adayi-takim-elbise-ile-denize-girip-yuzenlerden-oy-istedi Mynet: http://www.mynet.com/haber/guncel/saadet-partili-muharrem-bilgic-ten-ordu-da-cok-konusulacak-secim-kampanyasi-takim-elbiseyle-denize-girip-oy-istedi-4215274-1 İnternethaber: http://www.internethaber.com/milletvekili-adayi-bunu-yapti-gorenler-soke-oldu-1882542h.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | DHA: 22 Haziran 2018 Hürriyet Gazetesi: 22 Haziran 2018 CNN Türk: 22 Haziran 2018 Mynet: 22 Haziran 2018 İnternethaber: 22 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | DHA: Evet Hürriyet Gazetesi: Evet (Haber Düzeltilmiş) CNN Türk: Evet (Haber Düzeltilmiş) Mynet: Evet İnternethaber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | DHA: Var (Google AdSense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google AdSense) CNN Türk: Var (Google AdSense) Mynet: Var (Google AdSense) İnternethaber: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | DHA: 1 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 426 Etkileşim CNN Türk: 58 Etkileşim Mynet: 33 Etkileşim İnternethaber: 4 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Sputnik (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://tr.sputniknews.com/turkiye/201806221033979244-saadet-partisi-vekil-adayi-takim-elbiseyle-denize--girip-yuzenlerden-oy-istedi/ Yayınlanma Tarihi: 22 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google AdSense |

| | |
|-----------------------|---|
| | Facebook Etkileşimi: 553 Etkileşim 2) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.haberturk.com/ordu-haberleri/61724164-milletvekili-adayi-takim-elbise-ile-denize-girip-yuzenlerden-oy-istedi Yayınlanma Tarihi: 22 Haziran 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 22 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/saadet-partisi-milletvekili-adayi-secmenleri-ikna-etmek-icin-denize-mi-girdi/ |

Ek Tablo 42: Tablo 37'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 19 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğraf Muharrem İnce'nin Maltepe mitingine ait uydu görüntüsü mü? |
| Haberin Kaynağı | Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/1006353/Maltepe_miting_alani_kac_kisilik_.html?platform=hootsuite |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 23 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet (Haber Düzeltilmiş) |
| Sayfanın Reklam Durumu | Google Adsense |
| Facebook Etkileşimi | 344 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 23 Haziran 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/muharrem-ince-nin-maltepe-mitinginin-uydu-goruntusunu-gosteren-fotograf-iddiasi/ |

Ek Tablo 43: Tablo 38'in detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 20 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | İngiltere Kraliyet Hava Kuvvetleri uçaklarının gökyüzüne "Its Coming Home" yazdığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Onedio (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Onedio: https://onedio.com/haber/ingiltere-kraliyet-hava-kuvvetleri-nden-hirvatistan-maci-oncesi-mesaj-futbol-evine-donuyor-831198 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Onedio: 11 Temmuz 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Onedio: Evet (Haber Düzeltilmiş) |
| Sayfanın Reklam Durumu | Onedio: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Onedio: 12 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 11 Temmuz 2018 |

| | |
|-----------------------|---|
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/ingiltere-kraliyet-hava-kuvvetleri-ucaklarinin-gokyuzune-its-coming-home-yazdigi-iddiasi/ |
|-----------------------|---|

Ek Tablo 44: Tablo 39'un detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 21 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafların Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kitarovic'in bikinili halini gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Haber Artı Türk (İnternet Haber Sitesi) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Vatan Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Haber Artı Türk: http://www.haberartiturk.com/plaj-fotograf-lari-ile-unlenen-cumhurbaskani-1978g-p9.htm İnternet Haber: http://www.internethaber.com/hirvatistan-cumhurbaskani-kimdir-kac-yasinda-bikinili-pozu-olay-1888107h.htm Habertürk Gazetesi: https://www.haberturk.com/tv/dunya-hali/haber/1790763-hirvatistan-cumhurbaskaniturkiye-deydi-kolinda-grabar-kitarovic-kimdir Yeni Vatan Gazetesi: https://yenivatangazetesi.com/hirvatistan-cumhurbaskani-kimdir-kac-yasinda-bikinili-pozu-olay/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Haber Artı Türk: 16 Temmuz 2018 İnternethaber: 12 Temmuz 2018 Habertürk Gazetesi: 10 ocak 2018 Yeni Vatan Gazetesi: 12 Temmuz 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Haber Artı Türk: Evet İnternethaber: Evet Habertürk Gazetesi: Evet Yeni Vatan Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Haber Artı Türk: Google Adsense + Statik Banner Reklamları İnternethaber: Google Adsense Habertürk Gazetesi: Google Adsense Yeni Vatan Gazetesi: Statik Banner Reklamları |
| Facebook Etkileşimi | Haber Artı Türk: 0 Etkileşim İnternethaber: 23 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 5 Etkileşim Yeni Vatan Gazetesi: 5 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Bölge Gündem (İnternet Haber Sitesi) https://www.bolgegundem.com/hirvatistan-cumhurbaskani-kimdir-bikinili-fotograf-lari-500531h.htm Yayınlanma Tarihi: 12 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.superhaber.tv/hirvatistan-cumhurbaskani-kimdir-hirvatistan-cumhurbaskani-bikinili-fotograf-lari-basbakan- |

| | |
|-----------------------|---|
| | haber-122668 Yayınlanma Tarihi: 12 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 4 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 16 Temmuz 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotograflarin-hirvatistan-cumhurbaskani-kitarovicin-bikinili-halini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 45: Tablo 40'ın detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 22 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Dondurulmuş limonun kanser tedavisinde kemoterapiden daha etkili olduğu iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) A haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/saglik/2018/01/26/dondurulmus-limonun-sasirtici-faydalari Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/hayatim/yasam-haberleri/dondurulmus-limon-mucizesi/?_szc_galeri=1 CNN Türk: https://www.cnnturk.com/saglik/dondurulmus-limonun-sasirtici-yararlari?utm_content=buffer724f2 A haber: https://www.ahaber.com.tr/saglik/2018/01/26/dondurulmus-limonun-sasirtici-faydalari Habertürk Gazetesi: https://hthayat.haberturk.com/saglik/beslenme/haber/1036339-dondurulmus-limon-nasil-kullanilir Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/dondurulmus-limonun-faydalari-nelerdir-476006.html Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/yasam/2011/08/25/kemoterapiden-10-bin-kat-daha-guclu Haber 7: http://www.haber7.com/foto-galeri/20519-limon-kemoterapiden-10-bin-kat-daha-guclu |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sabah Gazetesi: 26 Ocak 2018 Sözcü Gazetesi: 27 Mayıs 2016 CNN Türk: 17 Kasım 2015 A haber: 26 Ocak 2018 Habertürk Gazetesi: 3 Ağustos 2016 Yeni Akit Gazetesi: 4 Haziran 2018 |

| | |
|---|--|
| | Sabah Gazetesi: 25 Ağustos 2011 Haber 7: 28 Ekim 2012 |
| Haber Yayında Mı? | Sabah Gazetesi: Hayır Sözcü Gazetesi: Evet CNN Türk: Evet A haber: Evet Habertürk Gazetesi: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Haber 7: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sabah Gazetesi: Var (Google AdSense) Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) CNN Türk: Var (Google AdSense) A haber: Var (Google AdSense) Habertürk Gazetesi: Var (Google AdSense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google AdSense) Sabah Gazetesi: Var (Google AdSense) Haber 7: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | Sabah Gazetesi: 11 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 5 Etkileşim CNN Türk: 0 Etkileşim A haber: 10 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 0 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 5 Etkileşim Sabah Gazetesi: 0 Etkileşim Haber 7: 134 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.sabah.com.tr/galeri/saglik/bu-sekilde-tuketildiginde-kanser-ilaclarindan-10-kat-daha-etkili Yayınlanma Tarihi: 5 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 116 Etkileşim 2) Güneş Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.gunes.com/saglik/dondurulmus-limon-kansere-kalkan-768059 Yayınlanma Tarihi: 2 Mart 2017 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim 3) Memurlar.net (İnternet Haber Sitesi) Yayınlanma Tarihi: 5 Nisan 2018 Reklam Durumu: Google AdSense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 178 Etkileşim 4) TRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.trthaber.com/foto-galeri/limonu-buzluga-koyun/8797.html Yayınlanma Tarihi: 25 Kasım 2015 Reklam Durumu: Yok |

| | |
|-----------------------|--|
| | Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 5) Demokrat Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.demokrathaber.org/saglik/dondurulmus-limon-kemoterapiden-daha-etkili-olabilir-h12486.html Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2012 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 4 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 17 Temmuz 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/dondurulmus-limonun-kanser-tedavisinde-kemoterapiden-daha-etkili-oldugu-iddiasi/ |

Ek Tablo 46: Tablo 41'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 22 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Hırvatistan teknik direktörü Zlatko Dalic'in siyasetçilere yönelik bir mektup yazdığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Birgün Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Cumhuriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Gazete Duvar (İnternet Haber Sitesi) T24 (İnternet Haber Sitesi) Sanal Basın (İnternet Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Birgün Gazetesi: https://www.birgun.net/haber-detay/hirvatistan-teknik-direktoru-dalic-ten-cumhurbaskanina-tepki-223913.html Cumhuriyet Gazetesi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/1031417/Dalic_ten_Kitarovic_e_zehir_zemberek_mektup__Bizi_kullanmayin.html Gazete Duvar: https://www.gazeteduvar.com.tr/spor/2018/07/19/dalicten-hirvat-siyasetcilere-tepki-halki-sefalet-ve-umutsuzluk-cehennemine-ittiniz/ T24: http://t24.com.tr/haber/hirvatistan-teknik-direktorunden-siyasetcilere-sert-sozler,671177 Sanal Basın: http://www.sanalbasin.com/dalicten-cumhurbaskani-kitarovice-zehir-zemberek-sozler-26088965/ Haberler.com: https://www.haberler.com/teknik-direktor-dalicten-cumhurbaskani-kitarovic-11066384-haberi/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Birgün Gazetesi: 19 Temmuz 2018 Cumhuriyet Gazetesi: 19 Temmuz 2018 Gazete Duvar: 19 Temmuz 2018 T24: 19 Temmuz 2018 Sanal Basın: 19 Temmuz 2018 Haberler.com: 19 Temmuz 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Birgün Gazetesi: Hayır Cumhuriyet Gazetesi: Evet |

| | |
|---|---|
| | <p>Gazete Duvar: Hayır T24: Hayır Sanal Basın: Evet Haberler.com: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Birgün Gazetesi: Var (Google Adsense) Cumhuriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Gazete Duvar: Var (Google Adsense) T24: Var (Google Adsense) Sanal Basın: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Birgün Gazetesi: 1279 Etkileşim Cumhuriyet Gazetesi: 1011 Etkileşim Gazete Duvar: 367 Etkileşim T24: 13 Etkileşim Sanal Basın: 0 Etkileşim Haberler.com: 16 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Yeni Çağ Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yenicaggazetesi.com.tr/o-teknik-direktorden-ulkenin-cumhurbaskanina-sert-mektup-199077h.htm Yayınlanma Tarihi: 19 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Yurt Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.yurtgazetesi.com.tr/spor/hirvatistan-teknik-direktoru-nden-siyasetcilere-sert-sozler-h102103.html Yayınlanma Tarihi: 19 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>3) Mozaik Haber (İnternet Haber Sitesi) https://m.mozaikhaber.com/dalicten-cumhurbaskani-kitarovice-zehir-zemberek-sozler-haberi-109546/ Yayınlanma Tarihi: 19 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) 6N1K Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.6n1k.com.tr/haber/50570/teknik-direktor-dalic-ten-cumhurbaskani-kitarovic-e-zehir-zemberek-mektup-bizi-kullanmayin/ Yayınlanma Tarihi: 19 Temmuz 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Haberin Burada (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberinburada.com/dalicten-cumhurbaskani-kitarovice-zehir-zemberek-sozler-haberi-70220.html Yayınlanma Tarihi: 19 Temmuz 2018</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 19 Temmuz 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/hirvatistan-teknik-direktoru-zlatko-dalicin-siyasetcilere-yonelik-bir-mektup-yazdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 47: Tablo 42'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 23 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Zagreb İtfaiyesi'nin Rusya-Hırvatistan maçı sırasında çekildiği iddia edilen videosu |
| Haberin Kaynağı | Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Gazete Duvar (İnternet Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Habertürk Gazetesi: https://www.haberturk.com/tv/spor/video/hirvat-itfaiyeciler-dunya-kupasi-heyecani-son-gol-yandi/512215 CNN Türk: https://www.cnnturk.com/video/yasam/hirvat-itfaiyecilerin-dunya-kupasi-heyecani-yarim-kaldi Gazete Duvar: https://www.gazeteduvar.com.tr/video/2018/07/11/yangin-cikinca-golu-kaciran-hirvat-itfaiyeciler/ Sözcü Gazetesi: https://skor.sozcu.com.tr/2018/07/12/maci-birakip-goreve-kostular-paylasim-rekorlari-kiran-video-752646/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Habertürk Gazetesi: 12 Temmuz 2018 CNN Türk: 12 Temmuz 2018 Gazete Duvar: 11 Temmuz 2018 Sözcü Gazetesi: 12 Temmuz 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Habertürk Gazetesi: Evet CNN Türk: Evet (Haber Düzeltilmiş) Gazete Duvar: Evet Sözcü Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense) CNN Türk: Var (Google Adsense) Gazete Duvar: Var (Google Adsense) Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Habertürk Gazetesi: 0 Etkileşim CNN Türk: 0 Etkileşim Gazete Duvar: 2 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 34 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 24 Temmuz 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/zagreb-itfaiyesinin-rusya-hirvatistan-maci-sirasinda-cekildigi-iddia-edilen-videosu/ |

Ek Tablo 48: Tablo 43'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 24 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun İsrail'deki anaokullarında Türk düşmanlığı öğretildiğini gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | A haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber Vaktim (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | A haber : https://www.ahaber.com.tr/webtv/dunya/turk-dusmanligi-kreste-ogretiliyor En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/israilli-cocuklara-turk-dusmanligi-egitimi-izle-2015-08-29.html Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/israil-cocuklarına-boyle-nefret-asiliyor-89949.html Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/webtv/medya/israilde-cocuklara-turk-dusmanligi-egitimi Haber Vaktim: https://www.habervaktim.com/haber/277313/israilde-cocuklara-turk-dusmanligi-egitimi.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | A haber: 30 Ağustos 2015 En Son Haber: 29 Ağustos 2015 Yeni Akit Gazetesi: 29 Ağustos 2015 Sabah Gazetesi: 28 Ağustos 2015 Haber Vaktim: 12 Aralık 2012 |
| Haber Yayında Mı? | A haber: Evet En Son Haber: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Sabah Gazetesi: Evet Haber Vaktim: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | A haber: Var (Google AdSense) En Son Haber: Var (Google AdSense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google AdSense) Sabah Gazetesi: Var (Google AdSense) Haber Vaktim: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | A haber: 0 Etkileşim En Son Haber: 844 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 0 Etkileşim Sabah Gazetesi: 2 Etkileşim Haber Vaktim: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.takvim.com.tr/webtv/video-haber/video/israilde-cocuklara-turk-dusmanligi-egitimi Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2015 |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>2) Gündem Bursa (İnternet Haber Sitesi) http://www.gundembursa.com/haber/israil-li-cocuklara-turk-dusmanligi-egitimi-129243.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2015 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 1 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-israildeki-anaokullarinda-turk-dusmanligi-ogretildigini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 49: Tablo 44'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 27 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Astronot Buzz Aldrin'in Ay'a aslında hiç gitmediklerini itiraf ettiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Bursa Hakimiyet Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) Haberlerdenevar (İnternet Haber Sitesi) Haber Hattı (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Milliyet Gazetesi: http://www.milliyet.com.tr/buzz-aldrin-ay-a-aslinda-hic-populerbilim-haber-2716300/ Bursa Hakimiyet Gazetesi: http://www.bursahakimiyet.com.tr/haber/ay-a-aslinda-hic-gitmediklerini-itiraf-etti-244332.html Haberlerdenevar: https://www.haberlerdenevar.com/haberdetay/8616425/Buzz-Aldrin-Ay-a-aslinda-hic-gitmediklerini-itiraf-etti-haberi Haber Hattı: http://www.haberhatti.com.tr/bilim-ve-teknoloji/ay-a-aslinda-hic-gitmediklerini-itiraf-etti-h42794.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Milliyet Gazetesi: 31 Temmuz 2018 Bursa Hakimiyet Gazetesi: 31 Temmuz 2018 Haberlerdenevar: 31 Temmuz 2018 Haber Hattı: 31 Temmuz 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Milliyet Gazetesi: Evet Bursa Hakimiyet Gazetesi: Evet Haberlerdenevar: Evet Haber Hattı: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Milliyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Bursa Hakimiyet Gazetesi: Var (Statik Banner Reklamları) Haberlerdenevar: Var (Google Adsense) Haber Hattı: Var (Statik Banner Reklamları) |
| Facebook Etkileşimi | Milliyet Gazetesi: 84 Etkileşim Bursa Hakimiyet Gazetesi: 0 Etkileşim Haberlerdenevar: 0 Etkileşim Haber Hattı: 1 Etkileşim |

| | |
|---|---|
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 2 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/astronot-buzz-aldrinin-aya-aslinda-hic-gitmediklerini-itiraf-ettigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 50: Tablo 45'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 26 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Videonun Kanada Başbakanı Trudeau'nun araç konvoyunu gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Takvim Gazetesi: https://www.takvim.com.tr/dunya/2018/08/04/kanada-basbakani-justin-trudeaunun-30-araclik-dev-konvoyu Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/en/video-gallery/life/canadas-trudeau-replaces-bicycle-with-huge-convoy-2195404 Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/kanada-basbakani-trudeaunun-dev-konvoyu-501325.html Haber 7: http://video.haber7.com/video-galeri/124166-justin-trudeau-ve-bitmeyen-konvoyu En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/kanada-basbakaninin-dev-konvoyu.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Takvim Gazetesi: 4 Ağustos 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 6 Ağustos 2018 Yeni Akit Gazetesi: 4 Ağustos 2018 Haber 7: 4 Ağustos 2018 En Son Haber: 4 Ağustos 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Takvim Gazetesi: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Haber 7: Evet En Son Haber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Takvim Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Haber 7: Var (Google Adsense) En Son Haber: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Takvim Gazetesi: 325 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 12 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 72 Etkileşim Haber 7: 19 Etkileşim |

| | |
|---|---|
| | En Son Haber: 1 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Turknews.ca (İnternet Haber Sitesi) http://turknews.ca/kanada-basbakaninin-dev-konvoyu- Yayınlanma Tarihi: 4 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Diriliş Postası Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) https://www.dirilispostasi.com/gundem/cumhurbaskanligi- sozcusu-kalindan-newsweeke-tepki- 5b65777de54d44468a542af2 Yayınlanma Tarihi: 4 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 6 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-kanada-basbakani-trudeaunun-arac- konvoyunu-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 51: Tablo 46'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 27 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Katar Emiri'nin uçakla getirdiği dolarları gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Akit Tv (Geleneksel Medya Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | https://www.akittv.com.tr/gundem/2018/08/15/katar-emiri- 15-milyar-dolarla-geldi/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 15 Ağustos 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Statik Banner Reklamları |
| Facebook Etkileşimi | 7013 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Patronlar Dünyası (İnternet Haber Sitesi) http://www.patronlardunyasi.com/haber/Katar-dan-15- Milyar-Dolar-ucakla-mi-geldi/209119 Yayınlanma Tarihi: 15 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 36 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 16 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografın-katar-emirinin-ucakla-getirdigi- dolarlari-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 52: Tablo 47'nin detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 27 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın yavruları için kendini feda eden anne antilobu gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Pharmagazin.com (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |

| | |
|---|---|
| Haberin Bağlantısı | http://pharmagazin.com/fedakar-anne-antilop/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | - |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Yok |
| Facebook Etkileşimi | 2 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 21 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-yavrulari-icin-kendini-feda-eden-anne-antilobu-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 53: Tablo 48'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 28 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Berlusconi'nin yerleri süpürdüğünü gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Türkiye Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Vatan Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Medya Radar (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Türkiye Gazetesi: http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/157419.aspx Vatan Gazetesi: http://www.gazetevatan.com/-copcu-berlusconi-den-ilk-fotograf----638914-gundem/ Haber 7: http://www.haber7.com/avrupa/haber/1159405-italyanlar-sokta-berlusconi-mi En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/berlusconi-huzurevinde-yerleri-supururken-goruntulendi-2014-05-19.html Medya Radar: http://www.medyaradar.com/berlusconi-huzurevinde-yerleri-supururken-goruntulendi-haberi-118671 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Türkiye Gazetesi: 20 Mayıs 2014 Vatan Gazetesi: 19 Mayıs 2014 Haber 7: 19 Mayıs 2014 En Son Haber: 19 Mayıs 2014 Medya Radar: 19 Mayıs 2014 |
| Haber Yayında Mı? | Türkiye Gazetesi: Evet Vatan Gazetesi: Evet Haber 7: Evet En Son Haber: Evet Medya Radar: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Türkiye Gazetesi: Var (Google AdSense) Vatan Gazetesi: Var (Google AdSense) Haber 7: Var (Google AdSense) En Son Haber: Var (Google AdSense) |

| | |
|---|--|
| | Medya Radar: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Türkiye Gazetesi: 9 Etkileşim Vatan Gazetesi: 215 Etkileşim Haber 7: 12 Etkileşim En Son Haber: 21 Etkileşim Medya Radar: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.timeturk.com/tr/2014/05/19/italyanlar-sokta-berlusconi-mi.html Yayınlanma Tarihi: 19 Mayıs 2014 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2) Görele Sol (İnternet Haber Sitesi) http://www.gorelesol.com/haber/haber_detay.asp?haberID=21807 Yayınlanma Tarihi: 10 Ağustos 2015 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 22 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-berlusconinin-yerleri-supurdugunu-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 54: Tablo 49'un detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 29 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Loris Karius'un "Bütün Fenerbahçe-Galatasaray derbilerini izlerim" dediği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | https://www.haberturk.com/besiktas-yeni-transferi-loris-karius-icin-imza-toreni-duzenliyor-2122129-spor |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 29 Ağustos 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) TRT Spor (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.trtspor.com.tr/haber/futbol/transfer-gundemi/loris-karius-besiktasin-buyuk-bir-gelenegi-var-167020.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim 2)Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/loris-karius-besiktas-in-buyuk-bir-gelenegi-var-11185319-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |

| | |
|--|---|
| | <p>3) Birgün Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.birgun.net/haber-detay/karius-sozlesmeyi-imzaladi-kupalar-zaferler-kazanmak-istiyorum-228505.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) İhlas Haber Ajansı (Geleneksel Medya Haber Sitesi) http://www.iha.com.tr/haber-loris-karius-besiktasin-buyuk-bir-gelenegi-var-739723/ Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) https://kralspor.ensonhaber.com/kariusun-basin-toplantisinde-yakisiklilik-muhabeti-2018-08-29.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Foto Spor (İnternet Haber Sitesi) http://m.fotospor.com/haber-kariusun-imza-torenine-mesut-ozil-sorusu-damga-vurdu-298369 Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Ntv Spor (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.ntvspor.net/futbol/imag-onemli-ama-performansimla-konusulmak-isterim-5b866ef566048f219812af25 Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Beyoglu.net (İnternet Haber Sitesi) http://www.beyoglu.net/haber/526/loris-karius-besiktasin-buyuk-bir-gelenegi-var.html Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>9) Sporhd.com (İnternet Haber Sitesi) http://www.sporhd.com/haber/13302/loris-karius-klopp-benitutmak-istedi-ama.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
|--|---|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>10) Telgraf Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.telgrافتurk.com/haber-loris-karius-besiktasin-buyuk-bir-gelenegi-var/358879 Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) TGRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.tgrthaber.com.tr/spor/loris-karius-besiktasin-buyuk-bir-gelenegi-var-254979 Yayınlanma Tarihi: 29 Ağustos 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 30 Ağustos 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/loris-kariusun-butun-fenerbahce-galatasaray-derbilerini-izlerim-dedigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 55: Tablo 50'nin detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 30 Aralık 2018 |
| Haber Başlığı | Google'ın Çorum'u dünyanın merkezi olarak belirlediği iddiası |
| Haberin Kaynağı | <p>CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Posta Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sanal Basın (İnternet Haber Sitesi) A haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Memurlar.net (İnternet Haber Sitesi) Aydınlık Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Milliyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi)</p> |
| Kaynağın Medya Çeşidi | <p>Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi</p> |
| Haberin Bağlantısı | <p>CNN Türk: https://www.cnnturk.com/turkiye/dunyanin-merkezi-corumda-turizm-canlandi?utm_content=bufferc96ed&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer&page=1 Posta Gazetesi: http://www.posta.com.tr/dunyanin-merkezi-coruma-turist-yagiyor-2044325 Sanal Basın: http://www.sanalbasin.com/googlein-dunyanin-merkezi-ilan-ettigi-corumda-turizm-canlandi-26737255 A haber: https://www.ahaber.com.tr/galeri/yasam/googlein-dunya-merkezi-olarak-ilan-ettigi-coruma-turist-akini/2 Memurlar.net: https://www.memurlar.net/haber/772747/burasi-dunyanin-merkezi-turizm-canlandi.html Aydınlık Gazetesi: https://www.aydinlik.com.tr/dunyanin-merkezi-corum-da-turizm-canlandi-turkiye-eylul-2018 Milliyet Gazetesi: http://www.milliyet.com.tr/google-dunyanin-merkezi-ilan-gundem-</p> |

| | |
|---|---|
| | <p>2735573/?utm_source=twitter.com&utm_medium=post&utm_campaign=mll-mll-gundem&utm_content=2735573</p> <p>Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/dunyanin-merkezi-corumda-turizm-canlandi-40944880</p> <p>Haberler.com: https://www.haberler.com/corum-dunyanin-merkezi-corum-da-turizm-canlandi-11199702-haberi/</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>CNN Türk: 3 Eylül 2018</p> <p>Posta Gazetesi: 3 Eylül 2018</p> <p>Sanal Basın: 3 Eylül 2018</p> <p>A haber: 3 Eylül 2018</p> <p>Memurlar.net: 3 Eylül 2018</p> <p>Aydınlık Gazetesi: 4 Eylül 2018</p> <p>Milliyet Gazetesi: 3 Eylül 2018</p> <p>Hürriyet Gazetesi: 3 Eylül 2018</p> <p>Haberler.com: 3 Eylül 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>CNN Türk: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Posta Gazetesi: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Sanal Basın: Evet</p> <p>A haber: Evet</p> <p>Memurlar.net: Evet</p> <p>Aydınlık Gazetesi: Evet</p> <p>Milliyet Gazetesi: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Hürriyet Gazetesi: Evet (Haber Düzeltilmiş)</p> <p>Haberler.com: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>CNN Türk: Var (Google Adsense)</p> <p>Posta Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Sanal Basın: Var (Google Adsense)</p> <p>A haber: Var (Google Adsense)</p> <p>Memurlar.net: Var (Statik Banner Reklamları + Google Adsense)</p> <p>Aydınlık Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Milliyet Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense)</p> <p>Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>CNN Türk: 0 Etkileşim</p> <p>Posta Gazetesi: 49 Etkileşim</p> <p>Sanal Basın: 0 Etkileşim</p> <p>A haber: 7827 Etkileşim</p> <p>Memurlar.net: 41 Etkileşim</p> <p>Aydınlık Gazetesi: 5 Etkileşim</p> <p>Milliyet Gazetesi: 0 Etkileşim</p> <p>Hürriyet Gazetesi: 2 Etkileşim</p> <p>Haberler.com: 0 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Çorum Haber Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi)</p> <p>http://www.corumhaber.net/guncel/cetin-basaranhincal-turizm-ve-sanayi-icin-bu-firsati-iyi-degerlendirmeliyiz-h56001.html</p> <p>Yayınlanma Tarihi: 16 Haziran 2016</p> <p>Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları</p> <p>Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |

| | |
|--|--|
| | <p>2) Son Dakika (İnternet Haber Sitesi) https://www.sondakika.com/haber/haber-dunyanin-merkezi-corum-a-turist-yagiyor-11200594/ Yayınlanma Tarihi: 3 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 34 Etkileşim</p> <p>3) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.timeturk.com/google-corum-u-dunyanin-merkezi-olarak-acikladi/haber-170500 Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 34 Etkileşim</p> <p>4) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.takvim.com.tr/galeri/yasam/google-dunyanin-merkezi-olarak-belirledi-o-ilimize-turist-akin-etti/2 Yayınlanma Tarihi: 3 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yenisafak.com/teknoloji/dunyanin-merkezi-corum!-2480903 Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Milli Gazete (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.milligazete.com.tr/haber/939140/google-a-gore-dunyanin-merkezi-corum Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Samsun Haber Hattı (İnternet Haber Sitesi) https://www.samsunhaberhatti.com/haber/dunyanin-merkezi-corumda-turizm-canlandi/187132 Yayınlanma Tarihi: 3 Eylül 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>8) Gazete Damga (İnternet Haber Sitesi) https://www.gazetemistanbul.com/teknoloji/google-dunyanin-cografi-merkezinin-corum-oldugunu-belirledi-iste-o-arastirma-h31338.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
|--|--|

| | |
|-------------------|--|
| | <p>9) Hitit Tv (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.hitittv.com/corum-dunya-da-gundeminde-mansetlerde-21618.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Dik Gazete (İnternet Haber Sitesi) http://www.dikgazete.com/genel/googledan-heyecanladiran-corum-aciklamasi-dunyanin-merkezi-h156183.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) Kastamonu Güncel (İnternet Haber Sitesi) https://www.kastamonuguncel.com/tekno-bilim/dunyanin-merkezi-bakin-neresi-h14569.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>12) Bursa Hayat Gazetesi (Yerel Basılı Gazete İnternet Sitesi) http://www.bursahayat.com.tr/haber/dunyanin-kutle-cekim-merkezi-o-ilimiz-cikti-21140.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>13) Tr1 Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.tr1haber.com/haber/99337/dunyanin-merkezi-olarak-gosterilen-corum-gundem-oldu.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>14) Manisa Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.manisaturk.com/dunyanin-merkezi-olarak-gosterilen-corum-gundem-oldu/ Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>15) Haber Yıldızı (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberyildizi.com/guncel/nasa-ve-google-hesapladi-corum-dunyanin-merkezi-cikti-h7154.html Yayınlanma Tarihi: 15 Haziran 2016 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 5 Eylül 2018 |

| | |
|-----------------------|---|
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/google-in-corum-u-dunyanin-merkezi-olarak-belirledigi-iddiasi/ |
|-----------------------|---|

Ek Tablo 56: Tablo 51'in detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 31 Aralık 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Florence Kasırgası'nda vegan ürünleri kimsenin almadığını gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.ensonhaber.com/abdde-kasirga-kapiya-dayandi.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 14 Eylül 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/abd-de-kasirgaya-hazirlik-yapan-abd-liler-sadece-11233064-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 14 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 14 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografın-florence-kasirgasında-vegan-urunleri-kimsenin-almadığını-gosterdiği-iddiasi/ |

Ek Tablo 57: Tablo 52'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 1 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Ronaldo'nun Pakistan'daki baraj için 15 milyon sterlin bağışladığı iddiası |
| Haberin Kaynağı | Fotomaç Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Fotomaç Gazetesi: https://www.fotomac.com.tr/futbol/2018/09/10/cristiano-ronaldodan-pakistana-dev-bagis Haberler.com: https://www.haberler.com/cristiano-ronaldo-100-bin-kisinin-olumune-engel-11217726-haberi/ Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/cristiano-ronaldo-100-bin-pakistanliyi-kurtardi-514603.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Fotomaç Gazetesi: 10 Eylül 2018 Haberler.com: 9 Eylül 2018 Yeni Akit Gazetesi: 9 Eylül 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Fotomaç Gazetesi: Evet Haberler.com: Evet Yeni Akit Gazetesi: Hayır |

| | |
|---|--|
| Sayfanın Reklam Durumu | Fotomaç Gazetesi: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Fotomaç Gazetesi: 15 Etkileşim Haberler.com: 128 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 2794 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Utkantv.com (İnternet Haber Sitesi) http://utkantv.com/cristiano-ronaldo-pakistan-in-baraj-fonu-icin-15-milyon-pound-bagista-bulundugunu-acikladi/986/ Yayınlanma Tarihi: 12 Eylül 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 13 Etkileşim 2) İstanbul Takipte (İnternet Haber Sitesi) https://www.istanbultakipte.com/haberler/spor/futbol/cristiano-ronaldodan-pakistana-destek.html Yayınlanma Tarihi: 10 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 17 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/ronaldonun-pakistandaki-baraj-icin-15-milyon-sterlin-bagisladigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 58: Tablo 53'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 2 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Videonun Mangkhut Tayfunu sırasında ters dönen uçağı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sanal Basın (İnternet Haber Sitesi) TR Haberler (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sanal Basın: http://www.sanalbasin.com/tayfun-hayati-felc-etti-ucak-havada-ters-dondu-26962342 TR Haberler: https://www.trhaberler.com/dunya/tayfunayakalanan-yolcu-ucagi-havada-ters-dondu-video-haber-izle-h345098.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sanal Basın: 18 Eylül 2018 TR Haberler: 18 Eylül 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Sanal Basın: Evet TR Haberler: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sanal Basın: Var (Google Adsense) TR Haberler: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Sanal Basın: 0 Etkileşim TR Haberler: 10 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.haberler.com/ucak-havada-besik-gibi-sallandi-11241259-haberi/ Yayınlanma Tarihi: 18 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları |

| | |
|-----------------------|---|
| | Facebook Etkileşimi: 32 Etkileşim |
| Doğrulanma Tarihi | 18 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-mangkhut-tayfunu-sirasinda-ters-donen-ucagi-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 59: Tablo 54'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 3 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Zonguldak'taki okul müdürüne ait "kral dairesini" gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Gazete Manifesto |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://gazetemanifesto.com/2018/mudur-okulda-kral-dairesi-yaptirmis-206605/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 19 Eylül 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 3779 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Son Dakika Türk (İnternet Haber Sitesi) https://www.sondakikaturk.com.tr/gundem/ogrencileri-dolandiran-anadolu-lisesi-muduru-okulda-kral-dairesi-h105005.html Yayınlanma Tarihi: 20 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 14 Etkileşim</p> <p>2) Pusula Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.pusulagazetesi.com.tr/okul-mudurunun-kral-dairesi-mansetlerde-106693-haberler.html Yayınlanma Tarihi: 21 Eylül 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 78 Etkileşim</p> <p>3) Kocaeli Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) https://www.kocaeligazetesi.com.tr/haber/1692889/mudur-okulda-kendine-kral-dairesi-yaptirdi Yayınlanma Tarihi: 24 Eylül 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 16 Etkileşim</p> <p>4) Güncelegitim.com (İnternet Haber Sitesi) http://www.guncelegitim.com/haber/15297-mudur-okulda-kral-dairesi-yaptirmis.html Yayınlanma Tarihi: 20 Eylül 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 416 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 21 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografın-zonguldaktaki-okul-mudurune-ait-kral-dairesini-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 60: Tablo 55'in detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 4 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin içini gösterdiği iddia edilen fotoğraflar |
| Haberin Kaynağı | Yeni Çağ Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | http://www.yenicaggazetesi.com.tr/iyi-partiden-erdogana-saray-tepkisi-201760h.htm |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | 13 Ağustos 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | 362 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 25 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/cumhurbaskanligi-kulliyesinin-icini-gosterdigi-iddia-edilen-fotograflar/ |

Ek Tablo 61: Tablo 56'nın detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 5 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın yüzme eğitmenliği yapan Tesla'yı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Onedio (İnternet Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Son Dakika (İnternet Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Onedio: https://onedio.com/haber/nikola-tesla-nin-21-yy-ile-alakali-kehanetleri-sizi-once-sasirtip-sonra-gururlandiracak-772100 Sözcü Gazetesi: http://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/tarihten-nadir-fotograflar-2-1095102/14/?_szc_galeri=1 Son Dakika: https://www.sondakika.com/fotogaleri/mutlakagormeniz-gereken-tarihi-fotograflar-4/ Mynet: http://trend.mynet.com/gecmise-bakisinizi-degistirecek-cok-az-kisinin-gordugu-33-nadir-fotograf-karesi-1080704 Haberler.com: https://fotogaleri.haberler.com/mutlakagormeniz-gereken-tarihi-fotograflar-4/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Onedio: 30 Mayıs 2017 Sözcü Gazetesi: 18 Şubat 2016 Son Dakika: 28 Ocak 2016 Mynet: 25 Ocak 2016 Haberler.com: 28 Ocak 2016 |
| Haber Yayında Mı? | Onedio: Evet Sözcü Gazetesi: Evet Son Dakika: Evet |

| | |
|---|--|
| | Mynet: Evet (Haber Düzeltmiş) Haberler.com: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Onedio: Var (Google Adsense) Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense) Son Dakika: Var (Google Adsense) Mynet: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları) |
| Facebook Etkileşimi | Onedio: 219 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 0 Etkileşim Son Dakika: 0 Etkileşim Mynet: 0 Etkileşim Haberler.com: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 26 Eylül 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-yuzme-egitmenligi-yapan-teslayi-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 62: Tablo 57'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 6 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Videonun Umman'da doğum günü için balona bağlanıp düşen adamı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) GZT Haber (İnternet Haber Sitesi) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | En Son Haber: http://www.ensonhaber.com/balonlarla-ucurulan-adam-dogum-gununde-oldu.html Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/balonlarla-ucan-adamin-feci-sonu-531257.html GZT Haber: https://www.gzt.com/video-galeri/haber/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu-2178423 Super Haber: https://www.superhaber.tv/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu-video-143548 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | En Son Haber: 16 Ekim 2018 Yeni Akit Gazetesi: 16 Ekim 2018 GZT Haber: 16 Ekim 2018 Super Haber: 17 Ekim 2018 |
| Haber Yayında Mı? | En Son Haber: Hayır Yeni Akit Gazetesi: Evet GZT Haber: Hayır Super Haber: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | En Son Haber: Var (Google Adsense) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) GZT Haber: Var (Google Adsense) |

| | |
|---|---|
| | Super Haber: Var (Google AdSense) |
| Facebook Etkileşimi | En Son Haber: 0 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 1 Etkileşim GZT Haber: 138 Etkileşim Super Haber: 11 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Konhaber (İnternet Haber Sitesi) https://konhaber.com/haber-balonlarla_ucurulan_adam_dogum_gununde_oldu-908646.html Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) http://video.haber7.com/video-galeri/128227-dogum-gununde-balona-bagladilar-3-gun-sonra-olu-bulundu Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 27 Etkileşim</p> <p>3) Sanal Basın (İnternet Haber Sitesi) http://www.sanalbasin.com/balonlarla-ucurulan-adam-dogum-gununde-oldu-27411493 Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) Flasflas.com (İnternet Haber Sitesi) https://flasflas.com/babalarini-dogum-gununde-ucan-balonla-ucurdular-3-gun-sonra-olu-olarak-buldular-7456 Yayınlanma Tarihi: 13 Ekim 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 237 Etkileşim</p> <p>5) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu-video-galerisi-1911656.htm Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Mynet (İnternet Haber Sitesi) https://www.mynet.com/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu-190101129845 Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>7) Kocaeli Fikir (İnternet Haber Sitesi) https://kocaelifikir.com/haberler/dunya/balonla-ucurulan-adam-dogum-gununde-oldu/20121</p> |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>8) Thmhaber.com (İnternet Haber Sitesi) https://www.thmhaber.com/balona-baglayip-ucurdular-3-gun-sonra-olu-bulundu-video-232647 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>9) Aydın Post (İnternet Haber Sitesi) https://www.aydinpost.com/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu-439172h.htm Yayınlanma Tarihi: 17 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Memur Haberleri (İnternet Haber Sitesi) https://memurhaberler.net/2018/10/16/balonlarla-ucurulan-adam-dogum-gununde-oldu/ Yayınlanma Tarihi: 16 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) Habersiz.com (İnternet Haber Sitesi) https://habersiz.com/Videolar/dogum-gunu-surprizi-felakete-donustu/458 Yayınlanma Tarihi: 16 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 10 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 17 Ekim 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-ummanda-dogum-gunu-icin-balona-baglanip-dusen-adami-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 63: Tablo 58'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 7 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın son nefesini vermekte olan Cemal Kaşıkçı'yı gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Korkusuz Medya (İnternet Haber Sitesi) TR-Nyheter (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Korkusuz Medya: https://www.korkusuzmedya.com/kasikcicinin-son-nefesini-verirken-cekilen-foto-p4-aid,8127.html TR-Nyheter: https://www.tr-nyheter.com/2018/10/24/son-dakika-suudi-yetkililer-konsolosluk-bahcesinde-bulunan-kuyuda-arama-yapilmasina-izin-vermedi/ |

| | |
|---|---|
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Korkusuz Medya: - TR-Nyheter: 24 Ekim 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Korkusuz Medya: Evet TR-Nyheter: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Korkusuz Medya: Var (Google Adsense) TR-Nyheter: Var (Statik Banner Reklamları) |
| Facebook Etkileşimi | Korkusuz Medya: 0 Etkileşim TR-Nyheter: 18 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 25 Ekim 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-son-nefesini-vermekte-olan-cemal-kasikciyi-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 64: Tablo 59'un detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 8 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Çin'de yapılan havalimanı dünyadaki tüm havalimanlarından daha mı büyük? |
| Haberin Kaynağı | Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Airline Haber (İnternet Haber Sitesi) Oda Tv (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Haberler.com: https://www.haberler.com/cin-de-dunyanin-en-buyuk-havaalani-terminali-haberi/ Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/hayatim/seyahat/dunyanin-en-buyuk-havalimani-pekinde-aciliyor/7/?_szc_galeri=1 Airline Haber: https://www.airlinehaber.com/cinde-dunyanin-en-buyuk-havalimanini-yapma-yolunda/ Oda Tv: https://odatv.com/en-buyugu-aciliyor-23061853.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Haberler.com: 7 Mart 2018 Sözcü Gazetesi: 11 Mayıs 2018 Airline Haber: 24 Haziran 2018 Oda Tv: 23 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Haberler.com : Evet Sözcü Gazetesi: Evet Airline Haber: Evet Oda Tv: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları) Sözcü Gazetesi: Var (Google Adsense) Airline Haber: Var (Statik Banner Reklamları) Oda Tv: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Haberler.com: 0 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 0 Etkileşim Airline Haber: 128 Etkileşim |

| | |
|---|---|
| | Oda Tv: 43 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 30 Ekim 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/cinde-yapilan-havalimani-dunyadaki-tum-havalimanlarindan-daha-mi-buyuk/ |

Ek Tablo 65: Tablo 60'ın detaylandırılmış hali

| | |
|---|--|
| İnceleme Tarihi | 9 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Videonun Endonezya'da düşen uçağın içerisinden kaydedilen son anları gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sabah Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Karadeniz Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber 365 (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/webtv/dunya/endonezyada-icinde-185-kisinin-oldugu-yolcu-ucagin-dusme-ani-goruntuleri-ortaya-cikti Karadeniz Gazetesi: http://www.karadenizgazete.com.tr/karadeniz-web-tv/endonezya-daki-ucak-kazasinin-goruntuleri-cikti/200625 Haber 365: https://www.haber365.com.tr/endonezyada-dusen-ucagin-icinden-cekilmis-goruntuler-ortaya-cikti-video17013.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sabah Gazetesi: 29 Ekim 2018 Karadeniz Gazetesi: 29 Ekim 2018 Haber 365: 29 Ekim 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Sabah Gazetesi: Evet Karadeniz Gazetesi: Evet Haber 365: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sabah Gazetesi: Var (Google AdSense) Karadeniz Gazetesi: Var (Google AdSense + Statik Banner Reklamları) Haber 365: Var (Google AdSense + Statik Banner Reklamları) |
| Facebook Etkileşimi | Sabah Gazetesi: 10 Etkileşim Karadeniz Gazetesi: 6 Etkileşim Haber 365: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Son Dakika (İnternet Haber Sitesi) https://www.sondakika.com/haber/haber-endonezya-da-dusen-ucagin-goruntuleri-ortaya-cikti-11381761/ Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 123 Etkileşim 2) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.takvim.com.tr/webtv/video-haber/video/dunyayi- |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>sarsan-ucak-kazasinin-goruntuleri-ortaya-cikti Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 47 Etkileşim</p> <p>3) Finans Gündem (İnternet Haber Sitesi) https://www.finansgundem.com/video-galeri/endonezyadadusen-ucagin-kaza-ani-kameralara-yansidi-video/1355969 Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>4) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.yeniakit.com.tr/haber/endonezyadaki-ucak-kazasinin-goruntuleri-cikti-537499.html Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim</p> <p>5) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/endonezyada-ucagin-dusme-ani-saniye-saniye-kaydedildi-video-galerisi-1914696.htm Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) http://video.haber7.com/video-galeri/128945-dunyayi-sarsan-ucak-kazasinin-goruntuleri-ortaya-cikti Yayınlanma Tarihi: 29 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 130 Etkileşim</p> <p>7) Airtürk Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.airturkhaber.com/haberler/lion-air-ucagindan-son-goruntuler/ Yayınlanma Tarihi: 30 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 8 Kasım 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/videonun-endonezyada-dusen-ucagin-icerisinden-kaydedilen-son-anlari-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 66: Tablo 61'in detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------|---|
| İnceleme Tarihi | 10 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Almanya'nın Türkiye'den 50 bin işçi alacağı iddiası |
| Haberin Kaynağı | İhlas Haber Ajansı (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |

| | |
|---|--|
| | Haberler.com (İnternet Haber Sitesi) Uzhaber (İnternet Haber Sitesi) Perspektif (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | İhlas Haber Ajansı: http://www.iha.com.tr/adana-haberleri/50-bin-turk-gencine-almanyada-is-imkani-2134365/ Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/avrupa/almanyaya-gidecek-50-bin-turk-isci-icin-kayitlar-basladi-iste-sartlari-40992294 Habertürk Gazetesi: https://www.haberturk.com/adana-haberleri/64096993-50-bin-turk-gencine-almanyada-is-imkanialmanyaya-turkiyeden-alinacak-50-bin-hasta-bakicisi Haberler.com: https://www.haberler.com/50-bin-turk-gencine-almanya-da-is-imkani-11348923-haberi/ Uzhaber: http://www.uzhaber.com/ekonomi/almanya-50-bin-hasta-bakicisi-alimi-ve-aranan-sartlar-h24609.html Perspektif: http://www.perspektif.eu/2018/10/22/almanya-turkiyeden-50-bin-hasta-bakici-alacak/ |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | İhlas Haber Ajansı: 19 Ekim 2018 Hürriyet Gazetesi: 19 Ekim 2018 Habertürk Gazetesi: 19 Ekim 2018 Haberler.com: 19 Ekim 2018 Uzhaber: 19 Ekim 2018 Perspektif: 22 Ekim 2018 |
| Haber Yayında Mı? | İhlas Haber Ajansı: Evet Hürriyet Gazetesi: Hayır Habertürk Gazetesi: Hayır Haberler.com: Evet Uzhaber: Evet Perspektif: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | İhlas Haber Ajansı: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense) Haberler.com: Var (Google Adsense + Statik Banner Reklamları) Uzhaber: Var (Google Adsense) Perspektif: Yok |
| Facebook Etkileşimi | İhlas Haber Ajansı: 11 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 1312 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 13 Etkileşim Haberler.com: 1338 Etkileşim Uzhaber: 2 Etkileşim Perspektif: 100 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | 1) Pusula Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) http://www.pusulagazetesi.com.tr/almanya-turkiyeden-50-bin-isci-istedi-iste-sartlari-108549-haberler.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları |

| | |
|--|---|
| | <p>Facebook Etkileşimi: 154 Etkileşim</p> <p>2) TGRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.tgrthaber.com.tr/fotogaleri/almanya-50-bin-turk-isci-alacak-kayitlar-basl-20558?pg=8 Yayınlanma Tarihi: - Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>3) Avrupa Postası (İnternet Haber Sitesi) http://www.avrupa-postasi.com/gundem/almanya-turkiye-den-50-bin-hasta-bakicisi-alacak-2-h104155.html Yayınlanma Tarihi: 21 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 98 Etkileşim</p> <p>4) Kamupersoneli.net (İnternet Haber Sitesi) https://www.kamupersoneli.net/ekonomi/almanya-da-en-az-800-euro-maasla-50-bin-turk-isci-alimi-yapiliyor-h53780.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 117 Etkileşim</p> <p>5) Haberbayern.de (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberbayern.de/almanyaya-turkiyeden-50-bin-hasta-bakici-geliyor-4902h.htm Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 38 Etkileşim</p> <p>6) Kpsscafe.com (İnternet Haber Sitesi) http://www.kpsscafe.com.tr/ekonomi/2600-euro-maasla-50-bin-personel-alinacak-h90247.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>7) Merhaba Haber (İnternet Haber Sitesi) http://www.merhabahaber.com/50-bin-turk-gencine-almanyada-is-imkani-1522520h.htm Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Artı Gerçek (İnternet Haber Sitesi) https://www.artigercek.com/haberler/almanya-nin-50-bin-bakici-talebine-turkiye-den-yogun-talep Yayınlanma Tarihi: 8 Kasım 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
|--|---|

| | |
|--|---|
| | <p>9) Haber Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) http://www.habergazetesi.com.tr/haber/5347716/50-bin-turk-gencine-almanyada-is-imkani Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10)Haber16 (İnternet Haber Sitesi) https://www.haber16.com/almanya-ya-gidecek-50-bin-turk-isci-icin-kayitlar-basladi-iste-aranan-sartlar/47393/ Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>11) Kamu Bülteni (İnternet Haber Sitesi) http://www.kamubulteni.com/kpss-siz-memur-alimi/almanya-hastanelerine-50-bin-turk-personel-alimi-yapacak-h2852.html Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 54 Etkileşim</p> <p>12) Risale Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.risalehaber.com/almanya-turkiyeden-50-bin-isci-istedi-339076h.htm Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>13) Bankakredileri (İnternet Haber Sitesi) https://www.banka-kredileri.com/almanya-50-bin-turk-isci-alacak-basvurular-basladi/ Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 64 Etkileşim</p> <p>14) My Memur (İnternet Haber Sitesi) https://www.mymemur.com.tr/50-bin-turk-gencine-almanyada-is-imkani-103087h.htm Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 10 Etkileşim</p> <p>15) Beyaz Gazete (İnternet Haber Sitesi) http://beyazgazete.com/haber/2018/10/19/50-bin-turk-gencine-is-imkani-4729959.html Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
|--|---|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>16) Samsun Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.samsungazetesi.com/genel/50-bin-isci-icin-kayitlar-basladi-h1138934.html Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>17) 61saat (İnternet Haber Sitesi) https://www.61saat.com/gundem/almanyaya-gidecek-50-bin-turk-isci-icin-kayitlar-basladi-iste-h587566.html Yayınlanma Tarihi: 19 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 2 Etkileşim</p> <p>18) Artı33 (İnternet Haber Sitesi) https://www.arti33.com/almanya-turkiyeden-lise-mezunu-50-bin-isci-alacak/ Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1271 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 4 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/almanyandin-turkiyeden-50-bin-isci-alacagi-iddiasi/ |

Ek Tablo 67: Tablo 62'nin detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 11 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | ABD'de bir kalp hastasının öksürürken akciğerinin bronş ağacı bölgesini tükürdüğü iddiası |
| Haberin Kaynağı | CNN Türk (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | CNN Türk: https://www.cnnturk.com/dunya/kalp-carpintisi-diye-gitti-akcigerini-oksurerek-hayatini-kaybetti Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/saglik/oksururken-akcigerinden-parca-cikardi-2779926/ Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/hayat/boylesi-gorulmedi-siddetli-oksurukle-akcigerini-tukurdu-3413395 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | CNN Türk: 6 Aralık 2018 Sözcü Gazetesi: 6 Aralık 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 6 Aralık 2018 |
| Haber Yayında Mı? | CNN Türk: Evet Sözcü Gazetesi: Evet Yeni Şafak Gazetesi: Hayır |
| Sayfanın Reklam Durumu | CNN Türk: Var (Google AdSense) Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google AdSense) |

| | |
|---|---|
| Facebook Etkileşimi | CNN Türk: 27 Etkileşim Sözcü Gazetesi: 6 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 1615 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Super Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.superhaber.tv/oksururken-akcigerinin-bir-bolumunu-tukurdu-haber-155964 Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 10 Etkileşim</p> <p>2) İleri Haber (İnternet Haber Sitesi) https://ilerihaber.org/icerik/akcigerini-oksurdu-hayatini-kaybetti-91999.html Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 24 Etkileşim</p> <p>3) TRT Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) https://www.trthaber.com/haber/dunya/oksurunce-akcigeri-firlayan-hasta-hayatini-kaybetti-396602.html Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Yok Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>4) İnternethaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.internethaber.com/akil-almaz-olum-oksururken-cigerini-kustu-1924802h.htm Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Medimagazin (İnternet Haber Sitesi) https://www.medimagazin.com.tr/guncel/genel/tr-ender-vaka-oksurunce-brons-agaci-cikan-hasta-hayatini-kaybetti-11-681-79552.html Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>6) Hendek Haberler (İnternet Haber Sitesi) https://www.hendekwebhaber.com/akil-almaz-olum-genc-adam-cigerini-kustu/740/ Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> <p>7) Samsun Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.samsungazetesi.com/akil-almaz-olum-cigerini-kustu-resimleri,16945.html Yayınlanma Tarihi: -</p> |

| | |
|-----------------------|--|
| | <p>Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.haberturk.com/kalp-carpintisiyla-doktora-gitmisti-oksurunca-akcigeri-parcalandi-2249839 Yayınlanma Tarihi: 6 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 12 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/abdde-bir-kalp-hastasinin-oksurunca-akcigerinin-brons-agaci-bolgesini-tukurdugu-iddiasi/ |

Ek Tablo 68: Tablo 63'ün detaylandırılmış hali

| | |
|-----------------------|---|
| İnceleme Tarihi | 12 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | İki lise öğrencisinin projesi Google Bilim Fuarı'nda yarı finale mi kaldı? |
| Haberin Kaynağı | <p>Anadolu Ajansı (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Ntv Haber (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Aydınlık Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Hürriyet Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Şafak Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sputnik (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Habertürk Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Asya Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Yeni Akit Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Webtekno (İnternet Haber Sitesi) Time Türk (İnternet Haber Sitesi) Star Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Kanal B (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Mynet (İnternet Haber Sitesi) Daily Sabah (İnternet Haber Sitesi)</p> |
| Kaynağın Medya Çeşidi | <p>Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi</p> |
| Haberin Bağlantısı | <p>Anadolu Ajansı: 1) https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/lise-ogrencileri-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi/1332117 2) https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/liseli-mucidin-bekledigi-destek-bakan-selcuktan-geldi/1333583 Ntv Haber: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/lise-ogrencileri-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi,0jMYvU7pwE-_aHEHEaQKpA Aydınlık Gazetesi: https://www.aydinlik.com.tr/lise-ogrencileri-google-bilim-fuari-nda-yari-finale-kaldi-bilim-ve-teknoloji-aralik-2018 Hürriyet Gazetesi: http://www.hurriyet.com.tr/egitim/liseliler-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi-41044322</p> |

| | |
|---------------------------|---|
| | <p>Yeni Şafak Gazetesi: https://www.yenisafak.com/gundem/liseli-mucidin-bekledigi-destek-milli-egitim-bakanindan-geldi-3413988 Sputnik: https://tr.sputniknews.com/bilim/201812071036525886-lise-ogrenciler-google-bilim-fuari-final/ Habertürk Gazetesi: https://www.haberturk.com/liseli-mucidin-bekledigi-destek-bakan-selcuk-tan-geldi-2254057 Yeni Asya Gazetesi: http://www.yeniasya.com.tr/dunya/liseli-belli-ve-aslan-google-bilim-fuari-nda-yari-finale-kaldi_480404 Yeni Akit Gazetesi: https://www.yeniakit.com.tr/haber/liseli-mucidin-bekledigi-destek-milli-egitim-bakanindan-geldi-562142.html Webtekno: https://www.webtekno.com/turk-lise-ogrencileri-google-bilim-fuari-nda-yari-finale-kaldi-h58698.html Time Türk: https://www.timeturk.com/liseli-mucidin-bekledigi-destek-milli-egitim-bakani-ndan-geldi/haber-1005000 Star Gazetesi: https://www.star.com.tr/guncel/lise-ogrencileri-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi-haber-1414993/ Kanal B: http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=116856 Mynet: https://www.mynet.com/lise-ogrencileri-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi-110104599788 Daily Sabah: https://www.dailysabah.com/science/2018/12/10/turkish-high-school-students-reach-google-science-fair-semifinals</p> |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | <p>Anadolu Ajansı: 1) 7 Aralık 2018 2) 9 Aralık 2018 Ntv Haber: 7 Aralık 2018 Aydınlık Gazetesi: 7 Aralık 2018 Hürriyet Gazetesi: 7 Aralık 2018 Yeni Şafak Gazetesi: 9 Aralık 2018 Sputnik: 7 Aralık 2018 Habertürk Gazetesi: 9 Aralık 2018 Yeni Asya Gazetesi: 7 Aralık 2018 Yeni Akit Gazetesi: 9 Aralık 2018 Webtekno: 7 Aralık 2018 Time Türk: 9 Aralık 2018 Star Gazetesi: 7 Aralık 2018 Kanal B: 8 Aralık 2018 Mynet: 7 Aralık 2018 Daily Sabah: 9 Aralık 2018</p> |
| Haber Yayında Mı? | <p>Anadolu Ajansı: 1) Hayır 2) Hayır Ntv Haber: Hayır Aydınlık Gazetesi: Evet Hürriyet Gazetesi: Hayır Yeni Şafak Gazetesi: Evet</p> |

| | |
|---|--|
| | <p>Sputnik: Evet Habertürk Gazetesi: Evet Yeni Asya Gazetesi: Evet Yeni Akit Gazetesi: Evet Webtekno: Evet Time Türk: Evet Star Gazetesi: Evet Kanal B: Evet Mynet: Evet (Haber Düzeltilmiş) Daily Sabah: Evet</p> |
| Sayfanın Reklam Durumu | <p>Anadolu Ajansı: Yok Ntv Haber: Var (Google Adsense) Aydınlık Gazetesi: Var (Google Adsense) Hürriyet Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Şafak Gazetesi: Var (Google Adsense) Sputnik: Var (Google Adsense) Habertürk Gazetesi: Var (Google Adsense) Yeni Asya Gazetesi: Var (Statik Banner Reklamları) Yeni Akit Gazetesi: Var (Google Adsense) Webtekno: Var (Google Adsense) Time Türk: Var (Google Adsense) Star Gazetesi: Var (Google Adsense) Kanal B: Var (Statik Banner Reklamları) Mynet: Var (Google Adsense) Daily Sabah: Var (Google Adsense)</p> |
| Facebook Etkileşimi | <p>Anadolu Ajansı: 1) 16 Etkileşim 2) 66 Etkileşim Ntv Haber: 1 Etkileşim Aydınlık Gazetesi: 8 Etkileşim Hürriyet Gazetesi: 310 Etkileşim Yeni Şafak Gazetesi: 159 Etkileşim Sputnik: 3 Etkileşim Habertürk Gazetesi: 7 Etkileşim Yeni Asya Gazetesi: 1 Etkileşim Yeni Akit Gazetesi: 4 Etkileşim Webtekno: 96 Etkileşim Time Türk: 0 Etkileşim Star Gazetesi: 11 Etkileşim Kanal B: 0 Etkileşim Mynet: 0 Etkileşim Daily Sabah: 8 Etkileşim</p> |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Memurlar.net (İnternet Haber Sitesi) https://www.memurlar.net/haber/794229/lise-ogrencileri-google-bilim-fuari-nda-yari-finale-kaldi.html Yayınlanma Tarihi: 7 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google Adsense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Gerçek Gündem (İnternet Haber Sitesi)</p> |

| | |
|--|--|
| | <p>https://www.gercekgundem.com/bilim-teknoloji/55425/lise-ogrencilerinden-google-bilim-fuarinda-sevindiren-haber Yayınlanma Tarihi: 7 Aralık 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>3) En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.ensonhaber.com/liseli-mucidin-bekledigi-destek-bakan-selcuktan-geldi.html Yayınlanma Tarihi: 10 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 563 Etkileşim</p> <p>4) Memurlar.net (İnternet Haber Sitesi) https://www.memurlar.net/haber/794547/liseli-mucide-bakan-selcuk-tan-destek.html Yayınlanma Tarihi: 9 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense + Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 196 Etkileşim</p> <p>5) Akşam Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.aksam.com.tr/egitim/malatyali-liseli-mucidin-bekledigi-destek-bakan-selcuktan-geldi/haber-801650 Yayınlanma Tarihi: 9 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Haber 7 (Geleneksel Medya Haber Sitesi) http://www.haber7.com/ekonomi/haber/2779606-liseli-mucidin-bekledigi-destek-bakandan-geldi Yayınlanma Tarihi: 9 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>7) İş İlanları Kariyer (İnternet Haber Sitesi) Yayınlanma Tarihi: 10 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>8) Karar Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) https://www.karar.com/guncel-haberler/genc-mucidin-mutfakta-baslayan-bilim-yolculugu-1055306 Yayınlanma Tarihi: 10 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>9) Denizli Haber (İnternet Haber Sitesi) https://www.denizlihaber.com/yazarlar/bekir-kar-yazarlar/egitimde-basarili-haberler/ Yayınlanma Tarihi: 12 Aralık 2018</p> |
|--|--|

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>10) Başakşehir Postası (İnternet Haber Sitesi) http://www.basaksehirpostasi.com/teknoloji/haber/12414-google-bilim-fuari-nda-yari-finale-kalan-lise-ogrencisine-milli-egitim-bakani-ndan-destek Yayınlanma Tarihi: 11 Aralık 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>11) Alemihaber (İnternet Haber Sitesi) https://www.alemihaber.com/sputnik-turkce/9887805/lise-ogrencileri-google-bilim-fuarinda-yari-finale-kaldi Yayınlanma Tarihi: 7 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>12) Haber Ne Diyor? (İnternet Haber Sitesi) https://www.habernediyor.com/haber-Liseli-mucide-saglanan-destek-yuzleri-guldurdu-46445 Yayınlanma Tarihi: 9 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>13) İlkse Gazetesi (Yerel Basılı Gazete Haber Sitesi) http://ilksesgazetesi.com/haberler/guncel/liseli-mucide-destek-geldi-61571 Yayınlanma Tarihi: 11 Aralık 2018 Reklam Durumu: Google AdSense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>14) Haber Akdeniz (İnternet Haber Sitesi) http://www.haberkdeniz.com.tr/haber-genc-mucidin-mutfakta-baslayan-bilim-yolculugu-19974.html Yayınlanma Tarihi: 10 Aralık 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 14 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/iki-lise-ogrencisinin-projesi-google-bilim-fuarinda-yari-finale-mi-kaldi/ |

Ek Tablo 69: Tablo 64'ün detaylandırılmış hali

| | |
|---|---|
| İnceleme Tarihi | 13 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Michio Hoshino'nun çektiği son kare olduğu iddiası |
| Haberin Kaynağı | En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Takvim Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | En Son Haber: http://m.ensonhaber.com/vahsi-yasam-fotografcisi-michio-hoshinonun-son-fotografi.amp Takvim Gazetesi: https://www.takvim.com.tr/galeri/yasam/olmeden-onceki-son-fotograflari/35 |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | En Son Haber: 24 Ekim 2018 Takvim Gazetesi: 6 Haziran 2018 |
| Haber Yayında Mı? | En Son Haber: Evet Takvim Gazetesi: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | En Son Haber: Var (Google Adsense) Takvim Gazetesi: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | En Son Haber: 0 Etkileşim Takvim Gazetesi: 0 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 17 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografın-michio-hoshinonun-çektigi-son-kare-oldugu-iddiasi/ |

Ek Tablo 70: Tablo 65'in detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 14 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Fotoğrafın Seine Nehri üzerinde eylem yapan 'Sarı Yeleklileri' gösterdiği iddiası |
| Haberin Kaynağı | En Son Haber (İnternet Haber Sitesi) Güneş Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Haber Ortaköy (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | En Son Haber: https://www.ensonhaber.com/sari-yelekliler-protestolari-seine-nehrine-ulasti.html Güneş Gazetesi: http://www.gunes.com/dunya/sari-yelekliler-protestolari-seine-nehri-ne-ulasti-935981 Haber Ortaköy: http://www.haberortakoy.com/sari-yelekliler-protestolari-seine-nehrine-ulasti-57743h.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | En Son Haber: 10 Aralık 2018 Güneş Gazetesi: 10 Aralık 2018 Haber Ortaköy: 11 Aralık 2018 |
| Haber Yayında Mı? | En Son Haber: Evet Güneş Gazetesi: Evet Haber Ortaköy: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | En Son Haber: Var (Google Adsense) Güneş Gazetesi: Var (Google Adsense) |

| | |
|---|---|
| | Haber Ortaköy: Var (Statik Banner Reklamları) |
| Facebook Etkileşimi | En Son Haber: 241 Etkileşim Güneş Gazetesi: 1 Etkileşim Haber Ortaköy: 1 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | - |
| Doğrulanma Tarihi | 18 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/fotografin-seine-nehri-uzerinde-eylem-yapan-sari-yelekli-leri-gosterdigi-iddiasi/ |

Ek Tablo 71: Tablo 66'nın detaylandırılmış hali

| | |
|---------------------------|--|
| İnceleme Tarihi | 15 Ocak 2019 |
| Haber Başlığı | Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin telefon görüşmelerinde para ödemeyeceği iddiası |
| Haberin Kaynağı | Sözcü Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) Sputnik (Geleneksel Medya Haber Sitesi) Yurt Gazetesi (Ulusal Basılı Gazete Haber Sitesi) İpa Haber (İnternet Haber Sitesi) Webtekno (İnternet Haber Sitesi) |
| Kaynağın Medya Çeşidi | Geleneksel Medya Haber Sitesi Basılı Gazetelere Ait Web Sitesi Sadece İnternet'te Var Olan Haber Sitesi |
| Haberin Bağlantısı | Sözcü Gazetesi: https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/suriyelilerin-telefon-faturalarini-da-biz-odeyecegiz-2298710/ Sputnik: https://tr.sputniknews.com/turkiye/201803201032704829-suriyeli-yurtdisi-yurtici-telefon-gorusme/ Yurt Gazetesi: http://www.yurtgazetesi.com.tr/gundem/bu-da-oldu-suriyelilere-uccretsiz-telefon-gorusmesi-h82561.html İpa Haber: http://ipahaber.com/2018/03/20/suriyeliler-yurt-ici-ve-yurt-disi-telefon-gorusmesi-icin-ucret-odemeyecek/ Webtekno: http://www.webtekno.com/suriyelilerin-turkiyeden-yapacaklari-tum-telefon-konusmalari-uccretsiz-olacak-h42692.html |
| Haberin Yayınlanma Tarihi | Sözcü Gazetesi: 20 Mart 2018 Sputnik: 20 Mart 2018 Yurt Gazetesi: 20 Mart 2018 İpa Haber: 20 Mart 2018 Web Tekno: 20 Mart 2018 |
| Haber Yayında Mı? | Sözcü Gazetesi: Evet Sputnik: Evet Yurt Gazetesi: Evet İpa Haber: Evet Webtekno: Evet |
| Sayfanın Reklam Durumu | Sözcü Gazetesi: Var (Google AdSense) Sputnik: Var (Google AdSense) Yurt Gazetesi: Var (Google AdSense) İpa Haber: Yok |

| | |
|---|---|
| | Web Tekno: Var (Google Adsense) |
| Facebook Etkileşimi | Sözcü Gazetesi: 4392 Etkileşim Sputnik: 6423 Etkileşim Yurt Gazetesi: 0 Etkileşim İpa Haber: 4 Etkileşim Webtekno: 191 Etkileşim |
| Başka Hangi Haber Sitelerinde Yayınlanıyor? | <p>1) Az Önce Oldu (İnternet Haber Sitesi) https://www.azonceoldu.com/ekonomi/sifreli-telefon-karti-nedir-31205 Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>2) Gerçek Gündem (İnternet Haber Sitesi) https://www.gercekgundem.com/guncel/6026/suriyelilere-ucretsiz-telefon-gorusmesi-hazirligi Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>3) A24 (İnternet Haber Sitesi) https://www.a24.com.tr/suriyeliler-telefonunda-bedava-konusacak-haberi-40121016h.html?h=50 Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 5 Etkileşim</p> <p>4) T24 (İnternet Haber Sitesi) https://t24.com.tr/haber/suriyelilere-yurt-disi-ve-yurt-ici-telefon-gorusmeleri-ucretsiz-olacak,585729 Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>5) Gazete Manifesto (İnternet Haber Sitesi) https://gazetemanifesto.com/2018/suriyelilere-yurt-ici-ve-yurt-disi-telefon-gorusmeleri-ucretsiz-olacak-163400/ Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 0 Etkileşim</p> <p>6) Eskisehir.net (İnternet Haber Sitesi) https://www.eskisehir.net/yasam/hayata-dair/guncel/suriyelilere-ozel-telefon-hatti-yurt-ici-ve-yurt-disi-bedava-konusacaklar Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 1 Etkileşim</p> <p>7) İnternethabersitesi (İnternet Haber Sitesi)</p> |

| | |
|-----------------------|---|
| | <p>http://www.internethabersitesi.com/haber/5443/suriyelilere-yurt-disi-ve-yurt-ici-telefon-gorusmeleri-ucretsiz-olacak.html Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 3 Etkileşim</p> <p>8) Kanal Maraş (İnternet Haber Sitesi) https://www.kanalmaras.com/gundem/goc-idaresi-mudurlugu-terafından-suriyelilere-ucretsiz-telefon-h49712.html Yayınlanma Tarihi: 13 Kasım 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 8 Etkileşim</p> <p>9) Yeni Adım Gazetesi (İnternet Haber Sitesi) http://www.yeniadimgazetesi.com/guncel/suriyeli-siginmacılara-var-ama-turklere-yok-h64172.html Yayınlanma Tarihi: 13 Kasım 2018 Reklam Durumu: Google Adsense Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> <p>10) Gazetelink Medya (İnternet Haber Sitesi) http://www.gazetelink.com/suriyelilere-fatura-yok-yurtdisi-ve-yurtici-telefon-gorusmeleri-ucretsiz/ Yayınlanma Tarihi: 20 Mart 2018 Reklam Durumu: Statik Banner Reklamları Facebook Etkileşimi: 6 Etkileşim</p> |
| Doğrulanma Tarihi | 19 Aralık 2018 |
| Doğrulanma Bağlantısı | https://teyit.org/turkiyede-yasayan-suriyelilerin-telefon-gorusmelerinde-para-odemeyecegi-iddiasi/ |

Ek Tablo 72: Tablo 67'nin detaylandırılmış hali